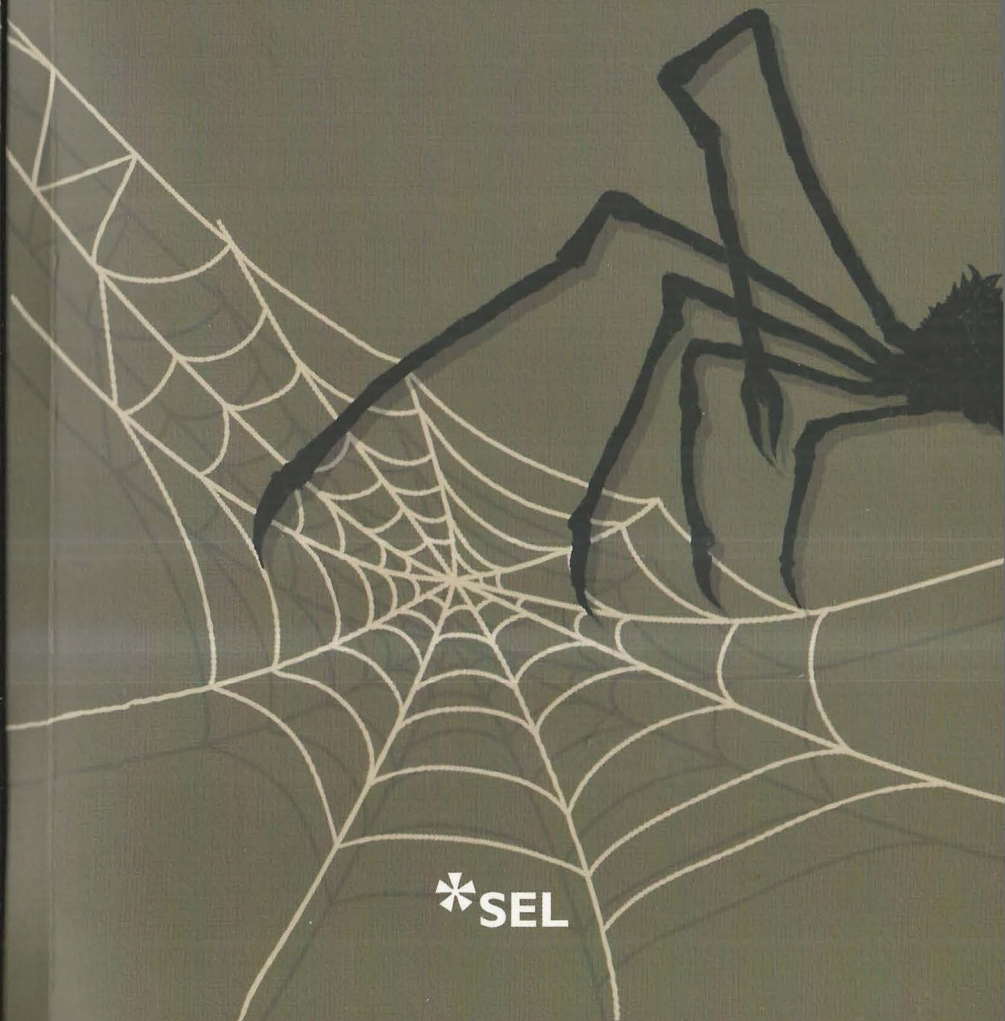
Kemal Siyahhan • Mülteci

Kemal Siyahhan

Mülteci*

*SEL

MÜLTECİ*

KEMAL SİYAHHAN, 1963'te Şanlıurfa, Siverek'te doğdu. Erken yaşta iş hayatına atıldı ve tekstil (perde) sektöründe önemli başarılara imza attı.

1979 yılından itibaren *Atmaca, Deli, Öküz, Hayvan, Esmer* ve *Deve* gibi bazı mizah ve edebiyat dergilerine sayısız karikatür ve resimli öyküler çizdi.

Yazarın, *Öylesine Yaşandı* (Sel Yayıncılık, 2002), *Lale Bahçelerinden Fransız Sokaklarına* (Leman Yayıncılık, 2006) resimli romanlarının yanı sıra, *Kenger* (Sel Yayıncılık, 2008) *Yalnız Mor* (Sel Yayıncılık, 2009) *Roza'nın Gözleri* (Sel Yayıncılık, 2010) *Sanrı ve Gerçek* (Sel Yayıncılık, 2011) *Bermal* (Sel Yayıncılık, 2012) *Hamal* (Sel Yayıncılık, 2014) adlı yayımlanmış eserleri bulunmaktadır.

*SEL YAYINCILIK
Piyerloti Cad. 11 / 3 Çemberlitaş - İstanbul
Tel. (0212) 516 96 85

http://www.selyayincilik.com
E-mail: halklailiskiler@selyayincilik.com

SATIŞ - DAĞITIM:
Çatalçeşme Sokak, No: 19, Giriş Kat
Cağaloğlu - İstanbul
E-mail: siparis@selyayincilik.com
Tel. (0212) 522 96 72 Faks: (0212) 516 97 26

*SEL YAYINCILIK: 796
ISBN 978-975-570-809-6

MÜLTECİ
Kemal Siyahhan
Roman

© Kemal Siyahhan, 2016
© Sel Yayıncılık, 2016

Genel Yayın Yönetmeni: İrfan Sancı
Editör: Ayla Duru Karadağ
Düzelti: Mısra Gökyıldız
Kapak tasarım ve teknik hazırlık: Gülay Tunç

Birinci Baskı: Ağustos 2016

Baskı ve Cilt: Yaylacık Matbaası
Fatih Sanayi Sitesi, 12/197-203
Topkapı-İstanbul, 567 80 03

Sertifika No: 11931

Kemal Siyahhan

Mülteci

Roman

İçindekiler

Zeytinburnu 7

Özgül 33

Ürkütücü Gün 49

Yüzleşme 77

Yemek 95

Bugün Bahar Müjdeleniyor 129

Beyoğlu 154

Buluşma 166

Tekirdağ 173

Zeytinburnu

"Sağlıklı ve şanslıysan ancak yüz yıl yaşarsın; üzüntüler, sevinçler, kazanç ve kayıpların tümü bir ömrün sonunda silinip gider. Çok önemli biriysen yıllar sonra anılırsın. Bütün bunlara rağmen hayat sonsuza kadar devam edecekmiş gibi gelebilir, birilerini kırabilir, onların hakkını yiyebilir, onlara zulmedebilir insan; sona gelip başını yastığa koyduğunda çaresizdir; bilinmeze davetiye çıkarılmış, gözlerde korku belirginleşmiştir artık çünkü Tanrı ölüm gerçeğiyle insanları birbiriyle eşitlemiştir."

Bilge kabul ettiğim büyükannemin bu sözleriyle daha ne kadar acı çekeceğimi hesaplarken onunla bilek güreşi yaptığım ve her defasında yenildiğim günler aklıma geliyor. Yenilmeyi kendine yedirmezdi; beni bir yetişkin gibi kabul eder, sigara sarma cezası verirdi. Tütün içerdi, sigara sarmayı o öğretmişti bana; tütünü incecik kâğıdın üzerine koyar, yuvarlayıp tükürükle yapıştırdıktan sonra ona uzatırdım; oysa bunca yıl geçmiş olmasına karşın hep nefret ettim sigaradan. Babaannem arkadaş, yoldaş bellemişti içtiği sigarayı; sigarasının dumanına bakan, ne kadar efkârlı olduğunu anlardı. Şimdi şimdi yüz yıl değil beş yüz yıl yaşasan ne yazar diye kızıyorum kendime, madem mutlu olmamak için kurgulanmışım, keşke içip arkadaş edinseydim sigarayı.

Yazgım hiç şüphesiz Tanrı'nın eseri; şikâyetlerimin sebebi bu mudur? Yolumun bu denli inişli çıkışlı oluşundan mıdır yorgunluğum? Kendime sorduğum sorular ve bitip tükenmek bilmeyen gelgitlerim yüzünden avazım çıktığı kadar bağırma isteğimin normal olduğunu zannetmiyorum. Oturduğum kanepe, koltuk

kahredesi her neresi ise oradan kalkıp evin içinde turlamak, amaçsızca gezinmek tercihlerim arasında olabilir, buna delirme ya da bunalım halleri dendiğini biliyorum. İnsan geçmişiyle bağlantılıdır, çocukluğuyla ilintili bir yaşamın mutlu ya da mutsuz etme özelliklerinin olduğunu aklımın bir köşesinde hep tutuyorum, oysa bu halin bana yaramadığını hatta içten içe zihnimi zehirlediğini söylemem yanlış olmaz.

Şiddet, gürültü, küfür ya da hakaret gibi şu sıralar benimle alakası olmayan her ses, titreşim ve lanet olası tını kulaklarımın zarını patlatacak. Öfkemi kontrol etmenin yolunu öğrenmek bu kadar zor olmamalı, pencereye yönelir yönelmez güneşten solmuş ve yer yer yırtılmış tül perdeyi aralayıp, aşağıda olan bitene kızmak, onlara hakaret etmek, bağırmak istiyorum. "Susun be susun, delirtmeyin adamı!" Kendi kendime kısık sesle söylediğim bu sözler neye yarar, aşağıda öfkemin hışmını umursamayacak küfürler havada uçuşurken yıkımları hesaplamadan kavgaya hazırlanan birkaç delirmiş iriyarı adamın varlığına ne diyebilirim? Müdahalem kel alaka olur, bunu gayet iyi biliyorum, hatta daha ileriye gitmem halinde dayak yiyebileceğim gerçeği de apaçık ortada. Apartmanın önüne çöp dökenle buna karşı çıkan iki komşumun dalaşması nasıl olur da bu kadar dallanıp budaklanır? Yoksulluk ve düşük kazan., gecekondu yığması bu binalarda oturanları olmadık hallere sokabiliyor, birikmiş öfke yüzünden komşularımın her an patlamayahazır birer bomba gibi durmasını artık normal karşılıyorum.

Odanın bir köşesinde kanepeye uzanıp kararsız, ne yapacağını bilmeyen, aylak halimle etrafa bakınırken bir sineğin kendiliğinden gelip ağına takılmasını bekleyen bir örümcek dikkatimi çekiyor. Yaşamak için yemek, para kazanmak günümüzde kimine kolay, kimine zor. Örümcek olduğu yere çakılıp kalmış, belli ki korkmuyor. Korkunun kötülüklere ve sevgisizliğe davetiye çıkardığını hatta bunu içinde barındırdığını yaşayarak öğrendim, kolay olmadı. Yaşadığımız evin duvarlarının bir kısmı gözle görülmeyen su sızıntısı yüzünden içten içe çürümüş, çoğunlukla durduğumuz odanın boyaları rutubet yüzünden kabarmakla kalmamış,

kesif bir kokuyu da beraberinde getirmiş. Ah hayat, böyle yaşamak kader olmalı, böyle yaşamak bazen mecburiyet... Ne yapabilirim ki her defasında beterin beteri var diye kendimi şartlandırıp şükretmekten başka çarem yok. Amerika'da yaşadığım dönemde hocalarımdan birinin söylediği sözler hâlâ kulaklarımda yankılanıyor: "Bu dünyanın nimetlerinden istifade edemeyenler bir şekilde öbür dünyaya yöneliyorlar." Bu sözün durumumla ne alakası var? Defalarca soruyorum kendime; alakası olmalı, ailemin dindar ve hakkaniyete önem vermesinin altında yoksulluğumuz mu yatıyor yoksa? Babamın ben daha çocukken dini okullar konusunda ısrarının ve kutsal kitabı okumamı istemesinin altında, bu dünyadan umudunu kesmesini kendime neden gösterebilirim. Heyhat bütün bunları düşünmem bile günah işlemem için yeterli sebep olabilir, kaldı ki ibadet ederek yaşamını düzenle; asla sorgulama diyen babamın sözleri kulaklarımda çınlarken bendeki bu çelişkiler neden diye sorardım ona! Ah baba nereden takıldın aklıma? Allah'ım ne olur bana sabır, huzur ve dayanma gücü ver; hem yoksulum, çaresizim hem de babamın öğütlerine ters düşen düşünce kuyusunun en dibinden çıkaracağım günü sabırsızlıkla bekliyorum.

Oturduğum yerden kalkıp masanın üzerinde yarısı dolu sürahideki suyu kafama dikiyorum. Issız çöllerden vahaya inmiş ve susuzluktan kırılmış bedevi de diyebilirim kendime. İçin için yüreğim yanarken kanayıp sızlıyor, kilometrelerce uzakta küçücük bakımsız bu dairedeki içsel yangınlardan nasıl kurtulacağımı bilmiyorum. Çocukken kutsal kitabı hatmettiğim zamanlarda, mutluluğumuzun dokunulmaz vesikasını almış gibi görürdüm kendimi. Oysa doğduğum topraklardan çok uzaklarda soluksuz kalmış, boğulmuş ve ne yaptığımı bilmez durumdayken beni her defasında olduğum yere kilitleyen, olmadık hallere sokan bu düşüncelere lanet olsun.

Yarım yamalak çalan zilin sesini duyunca oturduğum yerden kalkıyorum, gelen ev arkadaşım Lorin olmalı. İstanbul'a geldiğim günden bu yana bana kol kanat geren arkadaşımı her karşılayışımda annemi, babamı, kardeşimi, diğer akrabalarımı görmüş gibi oluyorum. Aynı özlemlerle yüklü olduğumuz için benden çok farklı değil

ama ruhsal açıdan ben ondan daha kötüyüm. Afganistan'dan göçüp geldikten sonra Zeytinburnu'nda bir dönercide iş bulabilmiş. Benim için hayat daha da zor, o bunun farkında ama belli etmemek için elinden geleni yapıyor.

Lorin eve girerken mahcup, sıkılgan halime kahrediyorum; çocukken özleyip hayal ettiğim gelecek bu muydu? İşin gerçeği, kahretmek dışında utanç da duyuyorum. İçeri girer girmez elindeki poşetlerle mutfağa gidiyor, her zaman olduğu gibi çalıştığı dükkânda satılmayan döner ve diğer yiyeceklerden getirmiş. Üç aydan beri aynı evi paylaşıyoruz, kötü gün için sakladığım bir miktar para dışında, elimde avcumda ne varsa tükenmek üzere. Lorin'in insanlığına hep saygı duymuşumdur, şu an çalışmadığım için kazandığını paylaşarak beni rahatlatsa da bu durum benim için intihar sayılır. Karamsarlığa düştüğüm ve sancılandığımda babamın dimdik duruşu ve ciddiyete bulanmış yüzü karşıma dikiliyor. "İntihar edersen yerinin neresi olduğunu biliyorsun, öğretilenleri uygulamanın bizleri cennete taşıyacağını da unutmamalısın." İzanıma muh gibi çakılı bu sözleri sarf eden hayalet ya da melek neredesin demek isterken yeni korkular yaratan hayal gücümün bana ettiklerine ne demeliyim? Bütün ailem için okuduğum dualar, hatimler ne işe yaradı diyecek cesareti bile gösteremiyorum. Keşke hiç doğmasaydım ya da uçsuz bucaksız bir ormanın kıyısında köşesinde yaşayan ağır aksak giden, zararsız canlı familyasından bir kaplumbağa olsaydım. Hem ne fark ederdi ki?

Aklım bedenimi terk etmek istiyor, bu durumdan Lorin'in sesiyle sıyrılıyorum. "Hadi gel yemeği soğutacaksın." Çökmüş halimi görsün istemiyorum ama saklanmam mümkün değil, söz geçmişe takılınca pişmanlığımı bir kez daha döküyorum ona. "Amerika'dan dönmemeliydim, hem vatandaşlık hakkımı da çoktan elde etmiş olurdum." Endişelerimi anlamış olacak ki beni teselli etmek istiyor Lorin. "Artık kafana takma, çalıştığım dükkânda ben döner pişirip keserken sen de portakal, nar sıkma işlerini yaparsın." Gözlerimdeki tedirginlik daha da belirginleşince söylemini değiştiriyor bu kez. "Yanlış anlama, para kazanman

için değil, evde sıkılmaman için, patronla konuştum, o da sıcak baktı. Sen de istersen tabii..." Moralimin bozuk olduğunu anlamaması için çaba gösterirken bir iki lokmayı zar zor yutmaya çalışıyorum. Ah anne ah, babama rağmen pozitif bilimleri okumam için çaba gösterirdin, okudum da ne oldu? Lorin'in çalıştığı dönercide portakal sıkarken Farsça ve İngilizce ne işime yarayacak? Israrcı söylemini sessizliğimle sonlandıramayacağımı anlayınca kesin kararlı bir tavır takınıyorum ona: "Başka bir iş bulmalıyım, dönercide çalışmayı beceremem; işini de engellemek istemem, bu yüzden bana iş bulmaktan vazgeç." Sözlerimi dikkatlice seçiyorum. Bunca fedakârlık yapan arkadaşımın kırılmasını, alınmasını istemem. Defalarca, mecbur hissetmemesi için dil döküp kafamdaki planı gerçekleştireceğimi söylediğimde ise manevra yapıyor bu kez. "Bu planından hiç bahsetmemiştin, inşallah beni yanlış anlamamışsındır!" "Niye yanlış anlayayım ki? Kapı ağzındaki işyeririn sahibi tekstilci Mahir Bey, oğluna İngilizce dersi vermemi istemişti, onunla iş konusunu konuşacağım; belki de yol gösterir bana." "İşine karışmak istemem, sadece evde sıkılıyorsun diye endişelenmiştim."

Lorin'in bu denli hassas davranmasını gayet iyi anlıyorum, elimdeki avucumdakiyle eve katkıda bulunmuş olsam da param suyunu çekmek üzere; o bunun farkında, bunalıma girmeden meşgale bulmam konusunda yol göstericiliği vazife edinmiş kendine. İnsan, ölümü bile kanıksadıktan sonra gerisinin teferruat olduğunu söylemiş olsaydım kızacağını ve beni anlamayacağını biliyordum; şu anda o noktadan hareket ediyorum. Lorin'in yalnızca beni düzlüğe çıkarmaktan başka dertlerinin de olabileceğini hep aklımda tutarken bana iş bulmaktan daha önemli söyleyeceklerinin olduğunu, kıvranışından anlıyorum. Biraz şakalaşınca ağzındaki baklayı çıkarıyor. "Afganistan'da Abdülkerim Bey'i hatırlarsın, kızı Katre arada bir döner almaya geldiğinde ayaküstü sohbet ediyorduk. Zaman içinde sevgime o da karşılık verdi, gelecekte evlenmeyi düşünüyoruz ama babası biraz sıkıntılı, sence kızını bana verir mi?" "Çok hızlısın, dur bir dakika!"

Afganistan'da yaşadıklarımız gözlerimin önünde canlanıyor, geçmişte yaşanan olumsuzluklar zaman içinde unutulmuş olabilir, bazen çaresizlik iki ayrı düşmanı bile yakınlaştırabilir, kaldı ki arkadaşım artık başka bir dünyanın insanı sayılır. Lorin'in yüzüne bakıp evlilik konusunda ona hak veriyorum. Daha ne kadar yalnız ve mutsuz yaşanabilir? İkimizin de aile kurmaya ihtiyacı var. O denli sorunluyum ki benim için sadece söylemde kalacak bu fikir, onunla da paylaşıyorum bunu.

İnsanlar, bazen dost dediklerine aniden düşman kesilirken düşmanlarıyla da çıkarları uğruna sarmaş dolaş olabiliyorlar. Hayatım boyunca düzgün ve kararlı adam olmak için savaşıp çaresizlikle boğuşurken, sonunda bir yere ait olamama noktasına geldim. Çıkarlarım için Lorin'in aldığı kararla ilgili olumsuz sözler etmeyi düşünmüyorum, seni destekliyorum demekle kalmayıp kısa zamanda ev bulup çıkacağımı da bilsin istiyorum, buna karşı çıkmakta gecikmiyor Lorin. "Kendine ev bulmayı bir kenara bırak, her işte hayır vardır bakarsın bizim ardımızdan Katre'nin arkadaşıyla da seni evlendiririz." O denli coşmuş ki yaşayacakları evi dayayıp döşedikten sonra sözü özlem duyduğu çocuk konusuna kadar getiriyor, oysa kendi adıma bu kötü dünyaya çocuk getirmek istemediğimi söyleyecek cesaretim bile yok. Karamsarlığımın ona bulaşmasını istemiyorum, bu ruh halimle istediği ve beklediği sözleri sarf edip, önce evlen sonrası kolay, bakarsın peşinden ben de evlenirim, demekle yetiniyorum.

Kaç günden beri tembelce oyalanırken kaslarımın kısaldığını ve ağrılarımın başladığını bilmek çaresizliğimi hatırlatıyor. Can arkadaşım evini, ocağını açıp umut, çare olmuş bana. Elimizdeki çay bardaklarıyla salona geçerken bir teklif geliyor Lorin'den. "Pazar günü masaj salonuna gidelim mi?" Şaşkınlıkla yüzüne bakarken hangi ruh halinde olduğumu kestirebilmesi imkânsız. "Gideriz ama ben masaja girmem, orada beklerim seni." "Paran yoksa dert etme, ben hallederim; ne zamandan beri kafamda kuruyordum, adresi bir arkadaştan aldım, çok memnun kaldığını söyledi." "Parasızlıktan değil, sen girince ben de girmiş gibi olu-

rum." Bu söz üzerine beni iktidarsızmışım gibi alaya alan bakışlarını saklamıyor bile. Lorin'in masaj umurunda değil, bildiğim kadarıyla bu gibi salonların çoğunda yasal olmayan ilişkiler yaşanıyor. Hayatı boyunca sevmeyi sevilmeyi rafa kaldırmış, dindar bir insanın çapkınlık gibi bir derdi mi olur, bu konuyla yüzleşmem birçok soruyu da beraberinde getiriyor. Ergenliğe girdiğim yıllarda kendiliğinden ereksiyon olduğum dönemler oldu; bu, doğanın bedenime sunduğu en büyük olaylardan biri olsa da her koşulda kendimi frenlemenin yollarını bulurdum. Cünüp gezmek inançlarımla bağdaşmayan bir durum, kötü koşullarda içinde bile hep temiz gezmeye dikkat ettim. Bütün bunları Lorin'e anlatsam benimle alay edebilir, aynı topraktan gelsek de ona kardeşim desem de karakter olarak çok farklıyız onunla.

Duvarın bir köşesinde bulunan örümcek, ağında kımıldıyor, görünürde onu ilgilendirecek bir sinek bile yok, boşuna bekliyor olabilir. Çocukken evin etrafındaki tavuk, kedi ve köpeklere kurumuş ekmek parçalarından verir; onları beslerdim, bunu Rabbime olan sevgimden yapardım, şimdi bu örümceği nasıl besleyeceğim diye düşünürken mutfaktan aldığım döner kırıntılarını sandalyeye çıkıp ağına takıyorum.

Akşamın bu saatinde keskin rutubet kokusu burnumun direğini sızlatıyor, ilk geldiğim günlerde burada nasıl oturulur diye hayıflanıyordum. Afganistan'da daha çocukken sabahın köründe evin kapısını açtığımızda mis gibi havayı içimize çekerdik. Apartman dairelerini selamlıktan uzak kokan tavuk kümeslerine benzetirdik, hatta içinde yaşayanların dinen kirli olduğunu bile düşünürdük, zaman her düşüncenin doğruluğunu da yanlışlığını da öğretiyor insana, üstelik hor görmek, aşağılamak, bir insanın ardından konuşmak asla uygun işler olmamasına karşın bu düşüncelerden alamazdık kendimizi.

Lorin'le çayımızı yudumlarken masaja dair bin bir hikâye duyuyorum ondan, oysa az önce, evleneceği kızdan ve doğacak çocuklarının güzelliklerinden bile bahsetmişti. Ne oldu da bir anda o kadınaldatacak kadar ileri gitti diye kafam karışıyor. Bu eylem-

den çıkanlacak zevkleri bile coşkuyla nasıl anlatır diye kızıyorum ona. Ne söylersem söyleyeyim onu yolundan alıkoymanın imkânı yok, bu nedenle onun gibi düşünmemek koşuluyla söylemine uymak zorunda kalıyorum.

Lorin'in geçmişte yaşadıklarını sorun etmemesi benim için iyi örnek sayılabilir, gel gör ki bunu kendime kabul ettirmem çok zor, bazılarının zaman ve mekân değişince acıları azalabiliyor, bu durum benim için geçerli değil diye düşünüyorum. Kardeşinin intihar etmesinin altındaki nedeni kabullenememesi Lorin'in işini kolaylaştırmış mı, zorlaştırmış mı, henüz bunu da bilemiyorum, zaman muhakkak ortaya çıkaracaktır. Gerçek gizlense de yok sayılamaz. Afganistan'a geri dönememe gerekçemle Lorin'inki farklı; kardeşinin ölümüne sebep olanlarla karşılaşırsa cinayet bile işleyebilir

Gecenin ilerleyen saatlerine kadar birçok meseleyi konuşuyoruz, açtığım her konunun üzerine balıklama atlayıp fikir beyan etse de ona kızmıyorum çünkü bilgili ve konusuna hâkim insanlar temkinli konuşur diye duymuştum. Gün içinde yorulduğunu söyleyip yatmaya gidiyor arkadaşım.

Bütün gün evde oturup zamansız uyumak, geceleri zor duruma düşürüyor, insanın evrenle, kendiyle yüzleştikleri bu saatlerde örümceğin olduğu noktaya yeniden bakıyorum. Tavanın bir köşesinde avını beklerken yer değiştirmiş olmalı, elime aldığım kalemle ağına hafiften dokununca harekete geçiyor. Hayatımın bu denli karmaşık ve normalin dışında olmasının nedenini birilerine mi yüklemeli yoksa işlediğim günahlarımdan mı bilmeliyim? Oysa geriye bakmanın hiç önemi yok artık, bu geceden sonra geçmişle uğraşmaktan vazgeçip geleceği düşünmenin zamanı geldi diyorum. Amerika'da dil eğitimi almamın faydalarını belki yarın göreceğim, ilk kez bir çocuğa ders verecek olmak beni heyecanlandırırken geleceğe dair umut da yükleyecek bana.

Saatler ilerlediğinde, üst katta oturan ailenin bağrışları Lorin'i bile uykusundan ediyor. Geç gelen kocasına söylenen kadın muhtemelen dayak yiyor çünkü bir öncekinde duvara kulak kabartmış

ve ne olup bittiğini öğrenmiştik. Yine aynı terane olmalı. Kadınlar çoğu coğrafyada erkeklere mahkûm, hele de çalışmayıp kendi ayakları üzerinde duramıyorlarsa... Bazıları sırf bu nedenle, yaşadığı erkeğe kayıtsız şartsız itaat de edebiliyor. Afganistan'da kurallar daha farklı ama her türlü şiddete rağmen kadının mukavemeti, mücadele azmi genelde değişmiyor. Üst katta yaşayan kadın, her defasında dayak yemesine karşın söylenmekten vazgeçmiyor. Lorin, müdahale edelim mi, diye sorduğunda, itekleyerek yatağına gönderiyorum onu. Afganistan'daki aile yaşantılarını hatırlasın istiyorum. Bin bir zorlukla tutunduğumuz bu ülkede başımıza iş açmak hiç de zor değil.

Gecenin suskunluğunu yırtan tiz ses, bir süre sonra kademeli olarak azalıyor, kocasından daha çok dayak yememek için kadın susmuş olmalı. Geçmişte, çok sevmesine rağmen bazen anneme şiddet uygulardı babam, her defasında kendimi kötü hisseder ne zaman sakinleşecekler diye korkuyla karışık hüzünle beklerdim. Çaresizlik çok kötü, ailesini korumak için çaba gösteren kadınla kendi özgürlüğünden fedakârlık etmeyen erkeğin durumu çelişiyor.

Sabahın erken saatinde üzerimde tonlarca yük varmışçasına yataktan yorgun ve bitap kalkıyorum. Lorin erkenden gitmiş. Kaç günden beri yatak döşek düzeltme işinin dışında bulaşıkları da yıkamaya başladım. Kötü hissetmemin nedenlerinden biri de bu olmalı, ev kadınlarından farkım kalmadı. Her şeye rağmen moralimi yüksek tutup enerjik görülmeliyim. Mahir Bey oğluna ders verecek hocanın capcanlı ve faydalı olacağına kanaat getirmeli. Benden ne tür yardım isteyeceğini bilmememe rağmen Amerika'dan getirdiğim gramer ve dil öğrenmeye dair kitap, dergi ve diğer materyallerin tümünü gözden geçirip hazırlıyorum. Kahvaltı sonrası girişte bulunan dükkânına indiğimde çalışanlarından biri patronun henüz gelmediğini söyleyip içeri davet ediyor beni. Arka arkaya gelen çayları devirdikten sonra nihayet Mahir Bey ve oğlu kapıdan giriyor. Kalkıp karşılıyorum onları. Ders alacak çocuğun yüzündeki şaşkınlık bir yana, baştan ayağa kadar süzen bakışları da üzerimde. Afganistanlı birinin kendisine

İngilizce dersi verme fikrini yadırgamış olabilir. Mahir Bey omzuma dokunup güven tazelemeye çalışırken oğlunun rahatlamasını isteyen tavrı da gözümden kaçmıyor. "Bundan sonra Cemali sana emanet, önceden de ders alıyordu fakat sorun yaşayınca ara vermek zorunda kaldı." Oğluna sitem edercesine bakıp sözlerine devam ediyor: "İşin aslı teyzesi İngilizce hocası ama iş yoğunluğu yüzünden ve evi uzak olduğu için gelip gitmesi sorun oluyordu, onunla çalışmayı bırakmasının asıl nedeni bu." Mahir Bey'in kıvranıp işi karmaşık hale neden getirdiğini anlamış değilim, konuştuklarının beni ilgilendirmediğini anlamış olacak ki bu kez konuya dönüyor. "Oğlumun İngilizce seviyesini sen belirleyip yön vereceksin ona!" Çocuğun derse meyilli olamayacağını, biz konuşurken dikkatinin işyerindeki başka yerlere kaymasından anlasam da umudumu korumaya çalışıyorum. İşe ihtiyacım var ve Mahir Bey benden olumlu sözler bekliyor, bunu hissediyorum; "Merak etmeyin, elimden geleni yaparım, öncelikle bugüne kadar neler öğrenmiş ona bakmamız lazım," dediğimde beni dinlemiyor bile, şartlanmış gibi konuşuyor: "Kısa zamanda İngilizce konuşturman lazım kardeşim." Mahir Bey bu sözlerinden sonra diğer odaya gitmesi için talimat veriyor oğluna, muhtemelen bundan sonra konuşacaklarımızı duysun istemiyor. O gittikten sonra ciddi ve asık suratla eğilip bir şeyler soracak edası takınmasından bile ürküyorum. "Dersin saatini kaç paradan vereceksin onu konuşalım şimdi." "Siz ne takdir ederseniz razı gelirim." "İşi sağlam kazığa bağlamayı severim, papaz olmayalım."

Bazı insanlar zordur, onları memnun etmek bir yana, parasını almak daha da zor olabilir. Mahir Bey'in para konusunda eli sıkı olduğundan şüphem yok artık, oğluna İngilizce ders veren birini yanında çalışan çırakla eşdeğer tutma çabasına ise söylenecek söz yok. Kısa bir konuşma sonrası piyasa ücretlerinin üçte birine karar kılıyoruz. İçeride çalışanlara seslenip arkadaki mescit odasına masa ve sandalye koysunlar diye talimat veriyor; belli ki dersi dükkânda vereceğiz. Bir süre daha konuştuktan sonra oğluyla birlikte, bizim için hazırlanan odaya geçiyoruz. Çocuk on iki on

üç yaşlarında , onu derse nasıl motive edeceğimi henüz bilmiyorum, Mahir Bey işleriyle ilgilenirken biz de kapıyı kapatıp derse başlıyoruz.

Bugüne kadar en büyük gücün sevgi olduğunu bilirdim; artık diğer gücün para olduğunu inkâr edemem. Tüccar Mahir Bey'in ders vermem için beni görevlendirmiş olması maddi anlamda işine gelmemden sanırım. Alacağım paranın hakkını vermeliyim ama nasıl diye bir soru takılıyor aklıma çünkü sorduğum ilk sorunun cevabını vermiş olsa bile sıkıldığını belli ediyor Cemali. Ne yaparsa yapsın ilk günden dersi sulandırmasına müsaade etmeyeceğim. Ardı ardına sorduğum sorulara yarım yamalak cevaplar verince bozulduğumu hissettiriyorum, hatta onu bilgisizlik ve tembellikle suçlamaya kadar götürüyorum. "Okulda ya da teyzenle çalışmalarının yararı olmadı mı?" Bu soruyu sorduğumda ciddileşiyor. "Ondan değil İngilizceyi hiç sevemedim. Babam ısrar ediyor diye buradayım, gerçek düşüncemi ona söylemekten çekiniyorum." "Zamanında ben de senin gibi düşünüyordum ama seneler geçince yanlışa düştüğümü anladım, keşke birkaç dil daha eklemiş olabilseydim... Sahi, baban teyzenin çok yoğun ve uzak olduğunu söyledi, tam anlayamadım meseleyi?" Yüzüme bakarken gülmeye başlıyor Cemali. "Nedenini şimdi söylemek istemiyorum!" "Nasıl yani? Söz, babana söylemeyeceğimden emin olabilirsin!" "Ondan değil, teyzem benimle çok uğraştı, isteksizliğimi görünce de mazeret bildirmeye başladı, babam da bu duruma kızdı, teyzeme asıl nedenini söylememesi için ona yalvardım." "Bizim çalışma metodumuz farklılaşırsa bence sevebilirsin." "Bilmiyorum, yine de beni sıkma, çok istekli değilim bilesin." *"Beni sıkma, istekli değilim, bilesin."* Bu, paranın şımarttığı bir çocuktan ziyade kişilik sorunu olan birinin tavrı. İçimden, aman sen de, diyorum, on iki on üç yaşında ne kişiliği diye düşünüp rahatlamaya çalışıyorum. Yine de Cemali, daha başından sorunlu olduğunu haykırıyor, ah paraya ihtiyacım olmasa!

İnsanların örnek aldıkları kişilik, kendi kişiliklerini yavaş yavaş, sinsice oluşturur. İşte Cemali! Önünde devasa bir örnek: Ba-

bası, Tüccar Mahir... Zorla yapılan bir iş başarıya ulaşmaz, ulaşsa da çok anlamlı olmaz diye düşünürdüm. Mahir Bey'in oğlu yoğrulmaya hazır hamur gibi önümde dururken olumsuz sözlerinin etkisinde kalıp ders çalıştırmaktan vazgeçmem yenilgiyi en başından kabullenmem anlamını taşır, oysa savaşan kimliğimin ön plana çıkmasını arzuluyorum, bu durumun inançlarımla da yakından ilgisi var.

Cemali ile dersi aralara sıkıştırıp öncelikle dost olmayı denemeliyim, aksi takdirde bu iş uzun sürmeyebilir. Birbirimize ısındıktan sonra İngilizce konuşmaya bile başlıyoruz, laf lafı açarken teyzesiyle alakalı birçok şey anlatıyor, yaşça biraz küçük olsa bile teyzesinin öğrettiklerinin farklı olduğuna kadar çeşitlendiriyor sözlerini. Türkiye'deki öğrenme ve öğretme tarzı benim tarzımla örtüşmeyebilir, daha en başında Mahir Bey'e anlatmıştım, benden beklediği de bu olsa gerek çünkü oğlunun geleceğe yazıdan çok konuşma diliyle hazırlanmasını, işinin gereği diye görmüş olabilir.

Biraz sohbet, biraz ders derken bir buçuk saat geçiyor ve ilk günün programı bitiyor. İşyerinde çalışanların gözleri üzerimizde, içlerinden en yaşlı olanı Mahir Bey'e haber vereceğini söyleyip diğer birime geçerken ilk dersimiz tanışma ve genel bilgi ölçümüyle sonlanmış oluyor. Mahir Bey neşeli bir edayla yanımıza gelip bir sonraki dersin gününü ve saatini kendi belirliyor. Cemali halinden memnun görünüyor, teyzesi ders esnasında onu azarlamış ya da başından savarcasına bir tavır takınmış olabilir, belki deisteksizliği bundan kaynaklıdır.

Ne olup bittiğini anlayamadan elini cebime uzatıyor Mahir Bey, belli ki cebime para koyacak, bayramlık almaya gelmiş çocuklar gibi hissediyorum. Bunu yapmasına müsaade etmemin nedeni babacan ve samimi davranışından, aksi takdirde bu aşağılamaya tahammül edemezdim. İki gün sonrası için randevulaşıp oradan ayrılıyorum.

İş bulmak deveye hendek atlatmaktan daha zor, sigortalı ve oturma izni sağlayan bir çalışma ise hayal gibi görülüyor. Lorin, Zeytinburnu'na geldiğinde günlerce iş arayıp olmadık işlerde ça-

lışırken dönerciye kapağı ancak atabilmiş. Bazen ölümüne mücadele edildiği halde istenilen her neyse gerçekleşmeyebiliyor, bazen de yorulmadan yıpranmadan insanın kendi ayağına zahmetsizce gelebiliyor istenilen. Mahir Bey'in teklifinden sonra verdiği iş, kendiliğinden ayağıma kadar gelen kısmetin ta kendisi gibi görünüyor. Mahir Bey'in cebime ne kadar para koyduğuna bakıyorum. Küçücük bir kâğıda yazılmış not dışında lastikle kat kat yaptığı paranın varlığı mutlu ediyor. Notta ise aynen şu sözler var: "Bu parayı başlangıçta avans olarak kabul et, bundan sonraki dersler aynen konuştuğumuz ücret olacak."

Defalarca saydığım paranın konuştuğumuz rakamdan fazla olmasının nedeni belki de içinde bulunduğum durumu anlamış olmasındandır. Bundan sonraki derslerde daha da verimli olmam için jest anlamı da taşıyabilir bu avans, adı ne olursa olsun içten içe ona minnet duyarken Lorin geldiğinde bu güzel başlangıcı kutlamak istiyorum onunla. Annemin söylediği sözler haklılığının işareti sayılır, öğrendiklerim işe yarıyor ve para kazanmanın keyfini yaşıyorum.

Amerika'da öğrenim gördüğüm zamanlarda İstanbul'a gidip İngilizce dersi vereceğimi söyleselerdi inanmazdım. İlk dersin zorluğunu yaşamak artık canımı sıkmıyor. Cemali hayata merhaba diyemeden babasının boyunduruk altına almaya çalıştığı bir çocuk olsa da gelecekte özgürleşmesinin yolunu açabilirim ona; gerçi henüz hangi metotla olacağını bilmiyorum ama, "İnsanları özgürleştirmek ve verimli kılmak korkutmaktan değil sevmekten cesaretlendirmekten geçer," diyen Amerikalı hocanın sözlerini asla unutmuyorum.

Hayata umut iliştirmekten başka şansım yok, bu anlamda kazandığım paranın ne kadar değerli olduğunu düşünürken Lorin'e sürpriz yapmak istiyorum. Soluğu Zeytinburnu Depo Durağı'na yakın tulumba tatlısı meşhur dükkânlardan birinde alıyorum. Bu gelişmeyi kutlamamız lazım, benim için geleceğe dair güçlü bir ışık görünüyor diyebilirim, paramı ölçülü harcayarak bir iki eksiği daha tamamlayıp eve dönüyorum.

Akşama doğru mesaisini bitirmiş halde Lorin eve geliyor. Olup biten ne varsa anbean anlatıyorum, diğer ayrıntıları bırakıp Cemali'nin teyzesine getiriyor sözü, tanışıp tanışmadığımı sormasının altından ne çıkaracak bilmiyorum! Afganistan'dan gelip hayatın en zor yanlarından tutunmaya çalıştığımızı unutmuş olmalı, birileriyle tanışıp tanışmamanın ne kadar önemsiz olduğunu ona nasıl anlatabilirim, kaldı ki o hanımın bana iş bulma konusunda sağlayacağı faydalar dışında aklıma başka da bir şeyin gelmediğini haykırmak isterdim.

Açlık ve çaresizlik kolay değil, bazen olmadık hallere sokarken hiç istemediği işlerde de çalıştırabilir insanı. Yoksul insan için lokantada çalışmanın avantajları olabilir, çalışanlar bazen satılmayıp kalan yiyeceklerden nasiplenir. Lorin'in bu kez getirdiği yanık ve dağılmış döneri yedikten sonra aldığım tatlıyı çıkarıp bir güzel keyifleniyoruz. Bütün konuşmalarımıza ve paylaşımlarımıza rağmen üzerinde kara bir bulutun gezindiğini görmek meraklandırıyor, nedenini sormaya bile çekiniyorum. İşiyle alakalı olmadığı belli, öyle bir durumda dayanamaz bana açılırdı. Bir süre televizyon izledikten sonra odasına çekiliyor. Gün içinde dinlenmenin verdiği rahatlıkla oturmuş, İngilizce tekrarlarımı ve bundan sonra vereceğim ders programlarını gözden geçirirken İstanbul'a geldiğimden bu yana ilk kez içimde bir umut ışığı parıldıyor.

Saat gece yarısını geçmiş, diğer odadan geldiğini sandığım ağlama sesiyle irkiliyorum. Lorin ağlamıyordur diyorum, ne olabilir diye merakla karışık tedirginlik duyuyorum. Onunla çocuk yaşlarda tanışarak arkadaş olmamıza rağmen sonraki hayatına dair pek bilgim olmamıştı, hatta ona İstanbul'a geldikten sonra bir dost aracılığıyla ulaşabilmiştim. İlk karşılaşmamızda ikimizin de gözyaşları sel olmuş, duygusal anlar yaşamıştık. Aynı evde kalmayı süratle kararlaştırdıktan sonra birbirimize destek olmaya dair sözler vermiştik. Lorin sonrasında ne yaşadığımla alakalı küçücük bir soru bile sormamıştı, tabii ben de ona... Geçmişlerimiz yokmuş gibi o günleri bugünlere eklemiştik, oysa arada ge-

niş bir zaman dilimi vardı; bu süreç ikimize de türlü sıkıntılar, problemler yüklemişti.

Gece, sessizliğin kollarında kendini koyvermişken ben hâlâ uyanık halde vakit geçiriyorum, üst kattaki karı koca kavgasına kulak kabarttığınız gibi Lorin'in olduğu odanın kapısındayım, içeride neler yaşadığını merak ediyorum. Lorin'in gerçekten ağlayıp ağlamadığından emin olmalıyım; duyduğum ağlama sesi ona mı ait bilmiyorum. Hiç istemediğim bu durum beni odasına girmeye mecbur ediyor. Kapıyı tıklayıp açtığımda kızgınlıkla üzerime yürüyor Lorin. "Ne istiyorsun, çık!" Önünde Afganistan'dan getirdiği solmuş siyah beyaz resimler görünce merakım daha da artıyor. Ona nasıl yardım edeceğimi henüz kestirebilmiş değilim. Bunca zaman üzüntüler, acılar çekmişiz; bu acıların saklanacak gizlenecek ne yanı kalmış olabilir? Lorin'in sürekli güçlü görünmeye çalıştığını arkadaşına karşı çaresiz ve zavallı görünmek istemediğini sanıyorum. Konuşmama fırsat vermeden çıkışmaya devam ediyor. "Deli misin be! Neden geldin, bir şeyim yok yahu!" Kızgınlığını önemsemiyorum bile daha da yaklaşıyorum ona. Elimi omzuna götürürken o denli etkilenmiş olacağım ki gözlerimden, onunla aynı duyguları yaşıyormuşçasına istem dışı şekilde yaşlar geliyor. Bunca yıl sonra Zeytinburnu'nda rutubet kokan bu gecekondudan bozma evde kimsesizlik çekmek, tek başına yetmez mi ,diye bir anda aklımdan geçirirken, ona çıkışmak yerine enkaz haline gelmiş bedenini kollarımda buluyorum. Omuzladığım gibi salona çekiyorum onu, yüzü sapsarı, tansiyonu düşmüş ya da başka bir sebepten bilinçaltı harekete geçmiş de bu hale sokmuş olabilir onu. Anlatmasını istiyorum, nedenini bilmekten çok rahatlamasının beni ilgilendirdiğini belli ediyorum ona. Elindeki resmi bana uzatıyor. "Kim olduğunu biliyor musun?" "Kardeşin mi?" Tanımadığım halde tahmin ettiğim gibi kardeşi olduğunu söylerken boğazındaki düğüm çözülmek üzere, gözleri kanlanmış: "Babam, savaşta öldükten sonra kendimi başka bir şehirde bulmuş ve savaşın bir parçası olmuştum, kardeşim yokluktan, kimsesizlikten bazı hayvanların eline düşüp

başabaze olmuş, onu koruyamadım!" Gözlerinden yeniden sicim gibi yaşlar akmaya başlıyor. "Maalesef defalarca... Kahretsin!" Devamını getirmeden bu işe bulaşan herkese küfürler savurmaktan geri durmuyor. Sessizliğimin işe yaramadığını anladığım an müdahale ediyorum ona: "Üzme kendini, diğer akrabalarından haber alabiliyor musun?" Yerinden kalktığı gibi gidip duvarları yumrukluyor. Gecenin bu saatinde onu nasıl teskin edeceğimi halen çözebilmiş değilim, rahatlatmak isterken bilmeden kışkırtıyor muyum, bunun da farkında değilim. "Çocukken kucağımdan hiç indirmediğim kardeşim öldü, oysa onu yere göğe sığdıramazdım, o denli sakin ve güleç yüzlüydü ki olmadık zamanlarda bile rahatlatırdı beni. Dayanamamış, sonunda canına kıymış, kimi suçlayayım, kimin canını alayım ha?" Yüzü kirece, gözleri öfkeden kan çanağına dönüyor. Cinnet hali denebilir buna, Lorin konuşurken öfkesini dışavurmaktan çekinmiyor.

Geçmiş hep özlenir derler, oysa bazen hatırlamak bile istemeyebilir insan, evet o günler gözlerimin önünden film şeridi gibi geçerken çok gerilere gidiyorum, devam edip etmediğini bilmediğim başabaze geleneğini bir kez daha lanetliyorum. Ama arkadaşıma ne demeliyim, işine gelen konularda gelenekçi işine gelmeyenlerdeyse gelenekçiliği kabullenmez oluyor. Amerika'da yaşarken bazı televizyon kanallarında seyretmiştim, haklı nedenlerle aşağılar şekilde belgesele dönüştürülen bu âdetin Lorin'i ne hale getirdiği apaçık ortada, kaldı ki bir düğünde buna şahit olmuşken sonucunun ne olacağını o zamanlar bilmeme imkân yoktu. Eğlence, düğün gibi etkinlikler kadın olmadan yapılınca bazen parlak alımlı kimsesiz bir erkek çocuğa kadın giysisi giydirilip davettekiler için dans ettirilirdi. Çocukken misafir diye gittiğim o düğünlerden birinde yapma göğüs ve ayaklarında zilli halhallarla oynayan çocuğa etraftaki erkekler para takmıştı, tabii o paralar komik denecek kadardı. Kadınla erkeğin bir arada bulunması yasak olan ve birlikte eğlenme kültürü bulunmayan her yerde türlü sapıklığa davetiye çıkarılabilir diye düşünüyorum şimdilerde. Kelime anlamı "oğlanla oynamak" olan başabazenin,

bir diğer kötü yanı da davetlilerden biri ya da birkaçının düğün bitiminde çocuğu otele götürüp cinsel ilişkiye zorlayabilmesi. Lorin'i teselli edemememin nedeni başabazenin genellikle kimsesiz ve yoksul ailelerin çocuklarından seçilmiş olması. Ailesine sahip çıkamadığını düşünerek suçlu hissediyor. Kardeşini yapayalnız, kimsesiz bıraktığı düşüncesi dışında, yoksulluklarına isyan ediyor da olabilir. Afganistan'da kalıp dünyadan habersiz yaşasaydım ben de kanıksar mıydım bu sapıklıkları diye bir soru takılıyor kafama. Hayır, hayır lanet olsun bu düşünceye, herhalde çıldırır hatta müdahale edebilirdim diyorum kendi kendime. Bazen zenginlik kötülük müdür ya da kutsalın lanetlediği gibi mal biriktirmek kötülüğe davetiye mi çıkarır diye düşünüyorum çünkü bu meselede çarpık ilişkiler kuranlar, zengin ve güçlü konumdaki erkeklerden başkası değil. O denli meraklı ve vicdanlıydım ki çocukken bir düğün gecesinin sabahında başabaze çocuğunu tarlada çalışırken bulmuştum. Güven verip biraz zorlamamla yaşadıklarını anlatmayı ancak kabullenmişti, işin aslı yaşımdan korkup konuşmuştu ve bundan vicdanen rahatsız olmuştum çünkü yoksulluk ve kimsesizlikle boğuşan bir çocuktu, onu ürküterek neler olup bittiğini ancak öğrenebilmiştim. Davetlere çağrıldığında mecbur edildiğini ve kadın kıyafeti giyerek oynadığını anlatmıştı, karşılığında kendisine elli ila yüz afgani yani bir iki dolar verdiklerini söylemişti hatta ona karşı korumacı bir tutum takınmış; olayların detaylarına da ulaşmıştım.Kimsesi olmayan o çocuğa halası bakıyormuş; özel davetlerde oynamaya on yaşındayken başladığını söylerken yutkunmuştu. Babası ölünce bazı geceler yoksul halasının evinde aç karnına yattıklarını anlatmış, düğün sonrasında kendisini oynatan adamlardan bazılarıyla cinsel ilişkiye zorlandığını da eklemişti. Büyük acı çektiği halde neden polise gitmediğini sormuştum, cevabı ise hazin olmuştu: Bu insanların çok zengin olduklarını, polisin bunlara bir şey yapamayacağını söylemişti. Derin kökleri olan, dinsel geleneklere ters düşen bir eylemi neden sürdürürler, diye hep sorgulamıştım. Afganistan'da dürüstçe dinini yaşayan babam gibi insanlar da

azınlıkta değildi ama onları engelleyen ve sınırlayan gelenekler, hayatın doğrusunun çanına her zaman ot tıkardı.

Lorin'le uzun uzadıya sohbet etmeye çalışırken hayatın yalnızca geçmişle ilintili olmadığını, bundan sonrasının bizler için büyük önem taşıdığını hatırlatıyorum ona. İnanmasam da bunu yapmaya kendimi mecbur hissediyorum. Evliliğinden doğacak çocukları ve sonrasında torunlarımıza kadar gidilebilecek yolları sabırla renklendiriyorum. Düne kadar çapkınlıktan cinselliği çağrıştıran masaja kadar türlü meseleyle ilgili sözler eden arkadaşım, nasıl olmuşsa yatağının bir köşesinde sakladığı resimleri çıkarıp kendini kahretmenin yolunu bulmuş. Söylediklerim etkili olmuş ki yüzündeki kırmızılık normal ten rengine dönüşüyor. Özür dileyerek odasına giderken kafamı kurcalayan sorunun cevabını da veriyor. "İyi ki kader bizi bir araya getirdi." Bu sözler ödül gibi geliyor, aynı duyguları hissettiğimi söylerken ne garip ki hayat her doğruyu yaşatarak öğretiyor bize, diye düşünüyorum.

Lorin odasına çekilip uyuduktan sonra, kendime soracağım soruların ne kadar fazla olduğunu bir kez daha fark ediyorum. Kutsal kitap ve onun içindekilerin uygulanabilirliğini sorgularken diğer yandan hayatın gerçeği ve doğru yaşama dair imkânların buna ne kadar müsaade ettiğine kadar dalıyorum derinlere; karmaşık düşüncelerimle Lorin'in akli çıkmazlarından çok daha zordayım diyebilirim. Keşke Amerika'ya giderek, başkalaşıp alışılagelmiş yaşam koşullarını sorgulayan bir duruma düşmeseydim diyorum, kendimi gülümsemeye zorluyorum.

Lorin'in yemek sonrasında, ders vermeye başladığım Cemali'nin teyzesiyle ilgili sözleri ve manalı gülüşleri aklıma gelince tanımadan bilmeden kadını benimle ilişkilendirmesine kızmıştım, oysa şimdi gecenin bu saatinde aklıma takılıveriyor, istemsizce başı sonu belli olmayan düşüncelerle odama çekilmek zorunda kalıyorum. Neden geçmişe özlem duyduğumu hep merak etmişimdir, oysa bunun çocukluğum ve doğayla aramdaki ilişkinin sonucu olduğunu artık yabana atamam. O günlerden bende kalan kuş cıvıltıları, rüzgârın sesi, güneşin doğduğu an, soluk alıp verişim ve

tüm benliğimle hissettiğim bütün sesleri özlüyorum. Yeni bir gün başlamışken keyifsizce duyumsadığım şehrin kirli gürültüsüyle yorgun bedenim yataktan zar zor doğruluyor. Afganistan'dan İstanbul'u başka bilir, geçmişe dair aidiyetle vaat edilen cennetin bir parçası gibi görürdük, oysa onunla bütünleşmek onu doğru yaşamak sanıldığı kadar kolay değil.

Evden çıktığımda Depo denilen merkezde buluyorum kendimi. Burası Zeytinburnu'nun en önemli yeri sayılabilir. Bankalar, pastaneler, balıkçılar ve önemli restoranların olduğu merkez dışında Depo Durağı denilince iş bulmak için beklenilen bir meydan da akla gelir. Afganistan uyruklu birkaç emekçi soydaşla sohbet ederken içinde bulundukları zorlukları sıralıyorlar. Bulunduğum yer Lorin'in çalıştığı yeri görür durumda. Onun görüş açısındanümkün olduğunca uzak durmaya çalışıyorum çünkü görmesi halinde yanına çağırıp döner ikram edebilir, ki bunu istemiyorum. Adının Abdurrahman olduğunu öğrendiğim bir soydaşımın ısrarıyla amcasının deri dükkânına gitmeye karar veriyoruz. Bulvar Caddesi'ne paralel arka sokakta, bir binanın altında bulunan dükkânda, kesik derilerden yapılan yelek ve montlar satılıyor, bizi gören yaşlı adam kapıya kadar çıkıp karşılarken sevgi gösterilerinde de bulunuyor. Abdurrahman büyük bir gururla beni tanıtırken kendine pay çıkarmayı ihmal etmiyor; önceki arkadaşlarından farklı olduğumu düşünüyor. Dükkân küçücük, bir köşesine ancak oturabiliyorum. Yaşlı adam sohbet esnasında Lorin'i tanıdığını söylüyor, döner kebap yemek için birkaç kez oraya gittiğini, her defasında kendisine torpil yaptığını da inkâr etmiyor. Kafasında Afganistan'da çokça giyilen külah dışında, sakalını ve yöresel kıyafetini neredeyse otuz yıla yakın zaman geçmiş olmasına rağmen değiştirmemiş. Bu yakınlık ve ağırlanış beni şaşırtıyor. İstanbul'a geldiğim ilk günden beri soydaşlarımdan saklı tutulmamın nedeni ne olabilir, bunu Lorin'e sormama imkân yok; beni kaybetmeyi göze alamamış, çekip gitmem halinde çaresiz, yapayalnız kalma korkusu yaşamış olabilir.

Adının Abdülmelik olduğunu öğrendiğim yaşlı adam geçmişte yaşadıklarını samimiyetle dinleyecek aklı başında birini bulmuş gibi sevinçliyken bu sohbete onun kadar benim de ihtiyacımın olduğunu inkâr edemem. İşsiz vaziyette orada burada oyalanmak işkenceden farksızken Depo Durağı'nda soydaşlarımla takılıp ne iş olsa yaparım demek de kolay değil. Sonuç olarak İngilizce bilgimi kullanarak iş bulmaktan başka çarem yok. Abdülmelik Amca Rus işgali öncesi onca kavmin bir arada yaşadığını ve kimsenin kimseyle derdinin olmadığını söyleyerek gözyaşlarını tutamıyor. Rusların kapalı ya da atıl mahallelere bile iş makineleriyle girdiğini, önlerine çıkan ne varsa yok ettiğini anlatırken acılarını, özlemlerini de ortaya seriyor. Söylediklerini yaşamış biri olarak onaylamak dışında duygudaşlık da yapıyorum ona. O günlerde şiddet o denli doruğa çıkmış ki Abdülmelik Amca'nın azgın köpeği bile Rusları görünce bir köşeye saklanmakla kalmamış süt dökmüş kediye dönmüş. Bunu söylerken onca sene geçmiş olmasına rağmen gözlerindeki korkuyu okuyabiliyorum. Abdurrahman ikimize de iyilik yapmış gibi mutlu görünürken amcasının sözü bölünmesin diye gelen müşterilere bakmaktan geri durmuyor. Abdülmelik Amca'nın dükkânı ham deri kokuyor. Üretip sattığı ürünlerin düzenli bir sunumu da söz konusu değildi. Müşteri kim, tezgâhtar kim belli değil. Ürünleri müşteriler raflardan çıkarıp incelemek zorunda kalıyor. Lorin'in sevdiği kız ve babası aklıma gelse de sormaya çekiniyorum, kaldı ki beni ilgilendirmediğini de biliyorum. Neredeyse bir saate yakın sohbet sonrası Afganistanlıların kurduğu dernek yöneticilerinden biri dükkâna giriyor. Abdülmelik Amca adamla sarmaş dolaş olduktan sonra beni yöneticiyle tanıştırmak istiyor. Adının Şerafettin olduğunu öğrendiğim dernek yöneticisine, Afganistan sonrası Amerika maceralarımı anlatmak zorunda kalıyorum, ilgisi daha da katlanıyor çünkü İngilizceye çok ihtiyaçları olduğundan bahsediyor. Afgan soydaşlarımızın çoğu dericilikle uğraştığı için ihracat yaparken İngilizceye gereksinim duyduklarını, ayrıca çocukların ucuz derse de ihtiyaçlarının olduğunu anlatıyor, ka-

yıtsız kalmadığını anlayınca artakalan düşüncelerini de döküyor. Nüfus ve vatandaşlık işleri Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre sekiz ila on bin vatandaşımız burada yaşıyor görünmesine karşın kayıt altına alınamayanların sayısının elli binleri bulduğunu söylerken kimsenin kendi yaşamından memnun olmadığını da sözlerine ekliyor. Hatta yaşam şartları en az Afganistan'daki kadar zorluklar içerse de bu göçün son çare olarak görüldüğünü söylemekten çekinmiyor. Tam da bunları anlatırken Abdülmelik Amca devreye giriyor: "Afganistan'da İstanbul'u bilmeyenler Zeytinburnu'nu çok iyi biliyorlar," diyor. Bu söz orada bulunan herkesi güldürüyor tabii. Depo denilen yere her gidişimde soydaşlarımın yüzlerinden onları tanımam zor olmadı çünkü Afganistan'dan özellikle bizim olduğumuz Mezar-ı Şerif'ten ve diğer yerlerden gelen soydaşlarımızın büyük çoğunluğunun gözleri çekik. Kâğıt toplayanlarla konuştuğumda birçoklarının durumunun neredeyse karın tokluğuna kadar gittiğini unutmuyorum. Sosyal güvencelerinin olmadığını, ucuz olsun diye yıkık dökük alanlarda yatıp kalktıklarını aklıma getirince üzüntüm ve korkularım daha da artıyor. Kendi durumum onlarınkinden farksızken Şerafettin Bey'e soydaşlarımıza ne tür bir yardımın dokunabileceğini sormaya bile gerek duymuyorum. Kaçak gelenlerin sayısının neredeyse yasal gelmişlerin dört beş katına çıktığını ve bu sorunun üstesinden gelmenin o kadar da kolay olmadığı ortada.

Abdülmelik Amca'nın dükkânı küçücük olmasına karşın içeride dört kişiyiz, gelecek müşteriye neredeyse yer kalmamış, bu durumu sorun etmeyen yaşlı adam, mimikleriyle memnuniyetini belli ederken içeri bir başka soydaşımız giriyor. O denli rahat ki önceden birbirlerini tanıyor olmalılar, daha oturmadan kaş göz işaretleriyle kim olduğumu soruyor. Şerafettin Bey tanıştırdıktan sonra tabureyi uzatıp oturmasını istiyor ondan. Adının Feyzullah olduğunu söyleyen genç adama önce kendimden bahsedip sonra da onu tanımak istediğimi söylediğimde, onun yerine Abdülmelik Amca cevap veriyor. "Eğitimli, azimli ve çalışkandır ama

ne yapsın o da diğerleri gibi bazen ders veriyor, bazen de kâğıt topluyor." İçimden çalışkan olunmadan hangi iş yapılır diye geçirirken devamını da getiriyor: "Feyzullah yirmi beş yaşında, Afganistan'da Belh Üniversitesi'nde sosyoloji okumuş.İngilizce ve bilgisayar eğitimi alıp mezun olduktan sonra kaçak gelmiş buraya." Bu sözleri edince Feyzullah söze giriyor. "Neye yarar, hiç planladığım gibi olmadı. Kabil'den çıktığım sırada seksen beş kiloyken Zeytinburnu'na geldiğimde altmış beş kiloya düşmüştüm. O kâbus günleri hayatım boyunca unutamayacağım. Sabır çekip tabana kuvvet diyerek günler boyunca yollarda can çekiştik." Feyzullah'a nasıl demeye bile gerek duymuyorum, konuşmasını kesmek bir yana olan bitene yabancıymışım gibi hayret mimiği yapıp anlatması için cesaretlendiriyorum. "Pakistan sınırından İran'a günlerce yürüyerek ancak geçebildik, aç kaldığımız çok zamanlar oldu. Ah o fırsatçılar yok mu, üç küçük su şişesini bile yüz dolara satarlardı bize. Bizim gibi savaştan kaçan insanların yollarda can verdiklerine şahitlik ettik. Umutsuzluğa düştüğümüz çok zamanlar oldu hatta yolda öleceğimizi bile düşünüyorduk, on saat yürü, biraz dinlen sonra yeniden devam et, İran'a ulaşmamız neredeyse on dört gün sürmüştü. Sonrasında Van'a kadar aralıksız yürüyüş devam etti, ayağımdaki sakatlık o günlerden kalma." Abdülmelik Amca İran'da yaşadıklarını anlatması için sıkıştırınca devam ediyor Feyzullah. "Unutmak için çaba sarf ettiğim halde hatırlattığın için sağol amca!" Bu söz üzerine bozulmuş gibi yapıyor Abdülmelik Amca. "İstemiyorsan anlatma canım!" "Aklıma gelince nefesim kesiliyor, ondan sitem ettim, bunu konuşmak istemiyordum, ama madem duymak istedin anlatayım o zaman; Bender Abbas'tan Tahran'a kadar on üç kişiydik, üçümüz bir araba bagajında hareketsiz dört saat yolculuk yaptık, kaza yapıp bir kamyonla çarpıştık. Şansımız vardı ki kimseye bir şey olmadı. Yolda paramızı hırsızlara kaptırmaktan tut da başımıza gelmeyen kalmadı. Urumi şehri derken Van'a kadar yürüdük, oradan İstanbul ve küçük Afganistan dediğimiz Zeytinburnu'na gelebildik, isterseniz gerisini amcam anlat-

sın!" Moralsiz ve üzgün olduğunu belli edip topu Abdülmelik Amca'ya atıyor. Sırf bana jest ve moral olsun diye onu sıkıştıran Abdülmelik Amca, şefkatle elini Feyzullah'ın omzuna koyup kaldığı yerden devam ediyor. "Hayat bu, kimine sarayları kimine sokakları veriyor. Bizler sokakta başımızı sokacak bir dam bulmak için çırpınıp dursak da her zaman Allah'a şükretmişimdir, bunu bulamayanlar da var. Feyzullah'a demiştim dişini sık, dinlemedi, tekstil firmasından maaşı az diye ayrılıp kâğıt toplamaya başladı, bazen ona hak vermiyor da değildim çünkü orada çalışırken başını sokacak bir barakası bile yoktu, atölyede yatıp kalkmasına da müsaade etmiyorlardı, çaresiz kalmıştı, oturma izni yok diye iş konusunda kimse yardımcı olamıyordu ona." İçimden, madem öyle Feyzullah neden kabullendi bu hayatı, beklentisini karşılayan bir durum yoksa geriye dönmeseydi ya, diye geçiriyorum. Feyzullah düşüncelerimi okumuş gibi cevabı kendiliğinden veriyor: "Hâlâ borcum var, geride kalan akrabalarım beni masa başı işlerde çalışıyor biliyor, geri dönmem büyük utanç, bugün bir iş bulabildiğim için mutluluğumu Abdülmelik Amca'yla paylaşmaya geldim." Feyzullah'la ortak yanlarımızın ve kader benzerliğimizin olduğunu düşünerek irtibat kurmak ve görüşmek için birbirimize telefon numaralarımızı veriyoruz, uzunca sohbet sonrası dernek yöneticilerinden Şerafettin Bey gideceğini söyleyince tekrar geleceğime dair söz verip ben de kalkıyorum. Şerafettin Bey kartını uzatıp derneğe beklediğini söyleyerek uzaklaşıyor yanımızdan, Abdurrahman'la da vedalaşıp, tekrar buluşmak üzere sözleşiyoruz.

Güneş bulutların ardına gizlenmiş, hava ılık. Akşama az zaman kala, ihtiyaç duyduğumuz temizlik malzemelerini diğer aldıklarıma katıp eve dönüyorum. Dışarıda uzun süre kalmam para harcama ihtimalimi artırır, bunu istemiyorum. Eve gelir gelmez Lorin'in getireceklerine ilaveten salata ve benzeri yiyecekleri önceden hazırlıyorum. Bunları yaparken aklımın bir köşesinde dipdiri duran temel sorunuma dönüyorum. İngilizce ders verme fikrine iyiden iyiye ısınıp kendimi ona göre hazırlamalı ve metot

geliştirmeliyim, diye düşünürken Lorin eli boş geliyor, moralinin bozuk olduğu çok belli, beni gördüğü bile yok. Bugün işyerinde arta kalan yemeklerden ise eser yok, buzdolabından peynir çıkarıp salata ekmekle birlikte çay demledikten sonra sofraya oturuyoruz. Moralsizliğinin nedenini bilmiyorum, kendi kendine çözülsün istiyorum. Sonunda dayanamayıp söze küfürle başlıyor: "Babası bırakmamıştır, dükkâna gelirken görmüş olmalı yoksa kesin sözleşmiştik, gelirdi!" Başlangıçta ne dediğini anlayamamış olsam da sevdiği kızla alakalı olduğunu zannediyorum. "Çok acelecisin, önemli bir işi çıkmış ya da hastalanmış olabilir, neden peşin hükümlüsün? Yerinde olsam nedenini öğrenmek için biraz sabırlı olurdum."

Bir süre düşündükten sonra hazırladığımız yiyecekleri yemeye koyuluyoruz, zaman geçtikçe Lorin sakinleşmeye başlıyor, öyle ki bunu özeleştiri yaparak da belli ediyor. "Kalan döneri almayı bile beklemedim, sinirden kafayı yiyecektim." Lorin, yalnızlık ve çaresizliğin pençesinde. Lorin'in son günlerde gergin olduğu apaçık ortada, durumunu âşık olmakla ilişkilendiriyorum. Dikkatini başka yöne çekmek ve konuyu değiştirmek için soydaşlarımızla geçirdiğim zamanı ve yaşadıklarımı anlatıyorum. Tepki vereceğini düşünürken daha farklı yaklaşıyor, hatta önceki stresli durumunu bir kenara bırakıp ilgisini belli eden sözler ediyor. "Abdülmelik Amca evlenmek istediğim kızın akrabası bunu biliyor muydun?" "Söylemeseydin nereden bilecektim. Zeytinburnu'na otuz yıl öncesinden gelmişler, buna rağmen özü sözü değişmemiş." "Benden bahsettin mi?" "Biraz konuştuk, yere göğe sığdıramadı seni, torpilli döner veriyormuşsun ona." "Bu iyi oldu şimdi." Lorin'in sevincinin nedeni akraba ilişkileri, geleneklerimizde kadının adı ve özgürlüğü yok, dolayısıyla evlilik ve kız vermelerde akrabaların fikirleri alınıyor. Sohbet sırasında Şerafettin Bey'le Feyzullah'ı anlatınca tepki veriyor bu kez. "Bizim insanlarımızın çektiğini benden daha iyi kim bilebilir, Seyidi Hâsıl'ı hatırlarsın, biz yaştaki oğlu beş yıldır ailesini Afganistan'da bırakarak burada yaşıyor, onları buraya getirecek maddi imkânı yok, hem ka-

zandıklarıyla da asla bakamaz onlara." "Oturma izni var mı?" "Almış ama uzatma şansı yok, on soydaşımız daha yanında kalırken her gün birileri daha ekleniyor onlara, bu insanların tümü karın tokluğuna çalışıyor. Başlangıçta onun tezgâhından geçmiştim, ilk gelenlerin konaklama ve sonrasında başına geleceklere hazırlanma okulu da denebilir yerine." "Hiç mi sahip çıkılmıyor bu insanlara?" "Nasıl çıkılsın, buraya gelinceye kadar soyguncu kaçakçı derken elde avuçta ne varsa tümü gidiyor hatta borçlananlar bile var, bugünlere kolay geldiğimi mi zannediyorsun, soydaşlarımızdan yüzlerce insanın sokakta yaşadıklarını söylememe gerek yok sanırım. Sen de biliyorsun." İran üzerinden Türkiye'ye ve İstanbul'a uzanan serüveninin ıstırapla dolu olduğunu, dünya kadar sıkıntıya mahkûm edildiğimizi düşünmekten kendimi alamıyorum. Dayanışmayı, uçurumdan düşerken tutunacak dal kabul etmişiz, bundan sonraki süreçte Lorin evlenirse imkânsızlıklarla yeniden boğuşmam kaçınılmaz olabilir. Kaç yıldan beri yuva kurmanın hayaliyle yaşıyor. Bunu konuşmamamız neyi değiştirir, çaresizlikten çare çıkarabilir miyim diye düşünürken yeni bir teklif geliyor ondan. "Yarın dükkâna gelsene, öğlen yemeğini ben ısmarlayacağım." "Bunu neden istiyorsun, sevdiğin kızla alakalıysa gelmeyeyim?" Gülüşünden belli ki onunla alakalı, beni ailesi gibi görüyor. Bir insanı sevmek ve yuva kurmak neden üçüncü bir kişinin onayını gerektirsin? Düşüncelerimin çok modern olduğunu bilmesine rağmen Lorin'in geçmişin kalıntılarıyla böyle konuştuğundan kuşkum yok. Ona ne dersem diyeyim fikrini değiştiremeyeceğim. Lorin'in yaptığı yanlış ve doğrulara dair düşünceler kafamı dolduruyor. Kendi durumum aynı olsaydı onun gibi mi davranırdım? Aklıma takılan bu soruya cevabım hayır; başka kültürlerde yaşamış ve kimsesizliği özümsemiş bir insanım, onun yaptığını yapmazdım diyorum.

Lorin'e yarın saat birde çalıştığı dönercide olacağımı söylediğimde memnun olması gerekirken gelgitli hallerinden sırılsıklam âşık olduğunu anlamak zor olmuyor. Babaannemin sözleri tam da onun durumunu anlatıyor: "İster burkanın altına gizlen,

ister yerin dibine sok kendini, eğer gönül kaymışsa saklamak, sövmek, saymak, kötülemek boşa, ya gönlü kayanı yok etmek ya da burkanın altındakini gönlü kayana vermek lazım." Yaşlıydı, düşünceleri derindi, iç güzelliği dışına taşmış parlardı babaannem, sayıp söverdi ama bütün bunları çocuk olduğum için yalnızca benim yanımda yapardı. Afganistan'da dünyaya gelmiş bir kadındı, onun yaşam hakkı gasp edilmişti; buna rağmen umursamaz, kendi içinde hep özgür düşünürdü. Burası İstanbul, Lorin'in aşkını sorgulamak eleştirmek kimsenin haddi değil. Kaldı ki bu konuda dikkatli olmam lazım, her an darılıp gücenebilir, onu üzmek istemem.

Gece ilerledikçe sessizleşirken söyleyecek sözümüz kalmamış gibi köşelerimize çekiliyoruz. Arkadaşım oflayıp pufladıktan sonra uyumak üzere odasına gidince hava almak için balkona çıkıyorum. Karşı apartmanla neredeyse birleşeceğiz; o kadar yakınız. Başımı gökyüzüne çevirdiğimde gündüzden kalan bulutlar dans ederken aralardan görülen yıldızlar her zamankinden daha ışıltılı duruyor. Ellerimi açıp Yaradan'a yalvarıyorum; darda kalmak ,sıkıntılarla boğuşmak hiç de kolay değil. Rahmetli anne babamı ve şu anda sağ olup olmadıklarını bile bilmediğim kız kardeşimi düşünmek beni delirtse de sabır diliyorum, dört dönüp dualar ederken karşı dairenin ışığı yanıyor, usulca içeri girip balkon kapısını kapatıyorum.

Özgül

Ertesi gün Mahir Bey'in işyerinden içeri girdiğimde bir sürprizle karşılaşıyorum. Cemali'nin yanında güzel ve alımlı bir hanım var, kısa bir konuşma sonrası onun İngilizce öğretmeni teyzesi olduğunu öğreniyorum. Mahir Bey henüz ortalarda yok, şaşkınım, yaşça benden genç ve kibar hanım karşısında dünyam tersine dönüyor. Adının Özgül olduğunu öğrendiğim kadınla Cemali'yi alıp çalışma odasına geçiyoruz. Beni tanımak isteğinin dışında buraya neden geldiğinden de söz ediyor Özgül: "Cemali sizden bahsetti, meslektaşımın hangi metotla ders verdiğini merak ettiğim için buradayım, bu haylaz biraz zordur, onu derse hazırlamak hiç de kolay değil, hatalarını söylememek için hep sustum, anlayacağınız kötü akraba oldum, inşallah üstesinden gelirsiniz." Cemali susması için işaret ediyor, teyzesi muhtemelen yeğeninin haylazlıklarından bıkmış olmalı, bu sırada adını koyamadığım duygular beni esir alıyor. Başka bir dünyanın kapıları açılmış gibi kendimi rahatlamış hissediyorum. Kısa bir sessizlik sonrası yeni bir soru geliyor Özgül'den. "Başka yerde ders veriyor musunuz?" Bu soruya verecek cevabım ne yazık ki yok, bütünüyle ona odaklanmış ve gözlerindeki ışıltıyı içime çekmeme engel olamıyorum. Bu durum uzun sürmüyor. Şok anından sıyrılıp sorduğu soruya odaklanıyorum bu kez. "Geleli çok olmadı, yakında araştıracağım hatta Afgan derneklerinin çeşitli teklifleri var, onları değerlendireceğim." Gözlerime baktıkça elim ayağım tutmaz ve konuşamaz olmuşken kendimi toparlamaya çalışıyorum, işle ilgili tavsiyelerini sorabildiğime bile inanamıyorum, nasıl oluyor

da böyle derinden etkilenmişken kelimeler ölçülü dökülebiliyor dudaklarımdan, şaşırıyorum. Cemali'yle bugüne kadar çalıştıkları dökümleri masanın üzerine koyan Özgül, neler yaptıklarını sıralarken temkinli ama sıcak bakışlarını da esirgemiyor. Bakışları acımaya mı, etkilenmeye mi dair olduğunu kestirmem mümkün değil ancak içimdeki ses gelecekte onunla tekrar bir araya geleceğimizi söylüyor.

Küçücük masanın etrafında sevgi sarmalına dönmüşken Cemali'nin yüzünde ders çalışmak istemeyen muzip bir gülüş var, bundan sonra neler yapacağıma dair sorularından sonra çalıştığı dershaneye davet ediyor Özgül, daha rahat konuşacağımızı ima ederken işle alakalı tecrübelerimi de aktaracağım, diyor. Bu davetinin, içinde bulunduğum ruh haline deva olacağından zerre kuşkum yok, o denli etkileniyorum ki gözlerimi ondan alamıyorum. Bir insanı korumayı ve sahiplenmeyi ilkellik olarak görsem de şu an duygularıma hâkim değilim, onu bir uzvum gibi görmeye başladım bile. Geçmişimde insanlarımızın kadınını sahiplenme, engelleme ve kısıtlama geleneklerinin bendeki etkileri henüz kaybolmuş değil; bu duygudan bir an önce nasıl kurtulacağımın planlarını yapmalıyım.

Ders dışı konuşmaların uzamasını isteyen Cemali'ye müsaade etmemeliyim ama nedense Özgül'ün sözünü kesmek bir yana bireysel konuşmamızın uzamasına yönelik duygularımı da engelleyemiyorum. Bu güzel ve alımlı kadın telefon numarasını kâğıda yazıp verirken çalıştığı yerin adresini de eklemeyi ihmal etmiyor. Dün gece çaresizler, yoksullar ve mutsuzlar için dualar ediyordum. Kendime dair duaları ise atıl görmüştüm, bundan pişmanlık duymalı mıyım diye bir soru var kafamda. Bu düşüncelerin son bulmasını istiyorum çünkü olmayacak duaya amin demek bana hiç uygun değil.

Özgül sohbeti sonlandırıp ders çalışmamız gerektiğini söyleyerek Cemali'yle beni baş başa bırakmak için izin istiyor. Yanımızdan ayrılırken nedenini bilemediğim yalnızlık duygusu her

yanımı sarmış durumda, ona karşı hissettiklerimin adını bilmekten korkuyorum.

Bir çocuğun zekâ düzeyini ve bilgilerini bir görüşte değerlendirmek yanılgıya götürebilir insanı. Cemali'yi sevimli bulmaya başladım, arada bir muziplik yapması rahatlatıyor ama babasına karşı sorumluluklarının farkındayım, onu zeki kabul etsem bile aniden fikrimi değiştirecek davranışlarını da yabana atamam. Cemali insanı yorabilir, yanlışa da sürükleyebilir, bu yüzden uyanık olmalıyım. Bugünden sonra Özgül'e karşı sorumluluk da yükleniyorum; konusuna hâkim bir öğretmen olarak yeğenine "Gel bakalım ne öğrendin?" diyebilir. Bu düşünceler çok yıpratıcı, oysa Özgül'ün ağzından çıkan her sözcük o çok sevdiğim vanilyalı pasta kadar yumuşak ve şirin geliyor.

Cemali'yle dersi bitirip oradan ayrılırken kapının önünde Mahir Bey'le karşılaşıyoruz, yüzü asık, belli ki yolunda gitmeyen bazı durumlar var. Beni fark edince hal hatır soruyor. İşiyle alakalı zamanında alamadığı ödemeler için alttan alta söylenirken ticaretin zorluklarından bahsetmeyi de ihmal etmiyor. Onun hangi ruh halini taşıdığını henüz tam olarak bilemiyorum, oğlundan "o hergele" diye söz etmesi daha en başından ona dair umutlarının olmadığının işareti. Baba değilim ama bir ebeveyn çocuklarının başarısıyla ilgili ölünceye kadar beklentiye girebilir diye düşünüyorum. İzin isteyip Mahir Bey'in yanından ayrılırken bugüne dair gerçeğin Özgül'ün ta kendisi olduğunu zihnimin başköşesine çoktan yazdım bile.

Güneş tepede tüm görkemiyle iktidarını ilan etmişken hava yeterince ısınmış, ders verdiğim işyeriyle Depo Durağı birbirine uzak değil. Zaman geçsin diye Lorin'in olduğu dükkâna kadar yürüyorum. Saat bir olduğunda soluğu arkadaşımın yanında alıyorum, beni görünce gözleri parlamaya başlıyor, belli ki sabırsızlıkla bekliyor. Oturur oturmaz döner kebabı dürüm yapıp önüme koyarken parasını ödemek için zorlamama rağmen kasadaki patron almamaya çalışıyor. On beş yirmi dakika sonra beklediği

ve evlenmek istediği kız, yanında halim selim bir kızla beraber geliyor, Lorin'e olan bakışlarından onu ayırt etmek kolay oluyor. Kızların ikisi de Afgan, bu durumun kurmaca mı tesadüf mü olduğunu bilmiyorum, şayet bana jest yapıp bu kızla tanışmamı istediyse neden öncesinden bunu anlatmadı, diye sitem ediyorum içimden. Tartıp biçip bana uygun bulduğu kızı incelerken acaba demek için kendimi zorluyorum. Lorin'e yaklaşıp bir şeyler konuşuyorlar, arada bir beni işaret etseler de tebessümle karşılık veriyorum. Ismarlama aşka inanmam ama şu anki gelişmelere itiraz edecek durumda da değilim, dürüm kebap ve portakal sularını alıp masama gelen kızlar kendilerini tanıtıyorlar. Akmer ve Katre, yaşça benden daha küçükler, buna rağmen son derece rahat davranıyorlar, çekik gözlü bu kızlar tıpkı annem, kız kardeşim gibiler, onların şu anki rahatlığını şaşkınlıkla izliyorum. İstanbul onlara geleneklerimizi unutturmuş olmalı, bunlar olurken sürekli bizi gözleyen arkadaşım yanmasın diye çevirdiği döner sarmalının başından ayrılma şansını ne yazık ki yakalayamıyor, kızlar gelmeden önce uzun uzadıya sohbet ettiği ve evlenmek istediği arkadaşı tam da karşımda olmalı. Lorin'in dün onu beklediğini ağzımdan kaçırınca yüzü düşüyor, annesinin çok hasta olduğunu söyleyerek dertleniyor Katre, babasından dolayı gelmediğini tahmin eden Lorin yanılmış. Onların ne yaşadıkları, ne düşündükleri önemli ama asıl beni ilgilendiren Katre'nin yanında oturan Akmer'in bakışları, dikkatimi ziyadesiyle çekince incelemeye çalışıyorum, sakin ve olgun duruşuyla sevimli de buluyorum onu. Ne hikmetse Özgül aklıma gelince, ona ihanet edecekmişim gibi bakışlarımı Akmer'den sakınıyorum, oysa bunu istiyor muyum bilmiyorum. Kızlarla bir süre sohbet ediyoruz, söz dönüp dolaşıp Lorin'e geldiğinde, Katre önüne bakıp çaresizliğini şu sözlerle anlatıyor: "Annem uzun zamandır hasta, henüz bu konuyu ona açamadım, Lorin'in ne yapacağını da bilmiyorum, bir de babam var tabii!" Bu sözler Katre'nin çıkmazda olduğunu gösteriyor, Lorin ona daha anlayışla yaklaşmalı, diye aklımdan geçiriyorum. Manzara sıkıntılarla dolu da olsa aşk umudu

beslemeli, öyle olmasaydı kızın burada ne işi olurdu, diyorum. Bunları konuşurken Akmer inceden inceye sürekli beni süzüyor, geçen akşam Lorin, arzu ettiğim takdirde Katre'nin bir arkadaşıyla evlenme imkânının olabileceğini söylemişti. Ona sinirlenmiş, bunun ihtimal dahilinde bile olamayacağını bilsin istemiştim. Onlara nezaket gösterirken halimden hoşnutmuşum gibi bozuntuya vermemeye çalışıyorum, aynı acıları ve sıkıntıları yaşayan insanlarız, geçmişime dair soruların ardı arkası kesilmiyor, evlenmeye rıza göstermişim de iş sadece Akmer'i görmeye kalmış gibi davranıyorlar. Lorin uzaktan döner sarmalından kesip müşterilere servise hazırlarken diğer yandan bizi gözetlemeyi ihmal etmiyor. Belli ki o da tedirgin olmuş, sonrasında ne tepki vereceğimi kestiremiyor.

Zeytinburnu meydanındayız. Bu alan çok geniş değil, olup bitenler apaçık ortada. Restoran ve pastaneler masaları dükkânlarının önüne dizmiş, öylece servis yapıyorlar. Bu nedenle kızlar yarım saat oturduktan sonra kalkmak istiyor. Alenen görülmekten rahatsız olma ihtimalleri yüksek. Onlar kalkınca ben de oturmak istemiyorum, Lorin döner bıçağını bırakıp ellerini önlüğüne silerek uğurluyor bizi.

Lorin için yuva kurmak, çoluk çocuğa karışmak temel hedef sayılsa da aynı duyguları paylaşmadığımı ve kendime hedef seçmediğimi ona anlatmam kolay olmuyor. İşin aslı yaşadığımız evdeki hayatımızı savunacak durumda da değilim; çamaşır yıkamak, derlenip toparlanmak, yemek hazırlamak ve benzeri işler artık gına getiriyor. Ne olursa olsun manevi ve maddi sefaletime bir başka insanı ortak etmem doğru değil diye düşünüyorum, aile kurmanın güzelliğini hayal etmeye başlayınca da annem ve kız kardeşimin yaşadıkları aklıma geliyor. Son zamanlarda uzun mesafeleri yürümeye alıştım, arabaya binmeden her yere yürüyerek gidebilirim. Lorin'in çalıştığı dükkândan eve kadar insanın ilgisini çekecek çeşit çeşit dükkân var. Bunlar arasında aktarlar, yöresel gıda satan dükkânlar, balıkçılar ve daha farklı işyerlerine de rastlamak mümkün, bu görüntü bir nebze de olsa kafamdaki

kötü düşüncelerin dağılmasını sağlıyor. Eve adımımı atar atmaz Özgül aklıma geliyor. Aklımı kurcalayan şeylerin sevgi ve tutkuya dair olduğunun farkındayım, ne olursa olsun kendime dahi fısıldayamadığım bu duygunun adı besbelli aşk.

Bedavadan ikram ettiği döner kebapların dışında müstakbel gelin adayının ona gelmesi ve geleceğe dair planladığı hayallerini güçlendirmesiyle Lorin her zamankinden daha neşeli duruyor, fakat bunca olumlu gelişmenin sevincini bile yaşayamadan, unuttuğum teklifini yeniden gündeme getiriyor. "Yarın akşam gidiyoruz değil mi?" "Nereye?" Bilmezden gelmek sadece onun saflığını test etmekten öteye gitmiyor oysa sorduğum sorunun cevabını bildiğimi pekâlâ biliyor. "Sen girmeyiverirsin canım!" Lorin'i anlamakta güçlük çekiyorum, eve gelir gelmez Katre'yi nasıl buldun demesini beklerken bu teklifine ne demeliyim! İçimdeki kızgınlıkla hayrete düşmüşken düşüncelerimi okumuşçasına, sözü onlara getirecek gibi duruyor. "Katre'nin annesi hastaymış, ondan gelmemiş!" "Peşin hükümlü olmamak lazım demiştim ama dinlememiştin!" "Ondan değil, babasının ne mal olduğunu biliyorsun..." "Evleneceğin kızın yakınlarıyla, hangi karakterde olursa olsunlar muhatap olacaksın. Madem Katre'yi seviyorsun, babasına da saygı göstermek zorundasın." "Akmer'i nasıl buldun?" "Sakin ve cana yakın bir kız, daha fazlasının olmayacağını sana söylemiştim." "Fıstık gibi kız ayağına kadar gelecek ve sen bu lafları edeceksin, sahi neyin peşindesin?" "Peşinde olduğum sadece huzur, bir başka insanın sorumluluğunu üslenecek durumda olmadığımı biliyorsun. Neden sözü farklı yerlere çekmeye çalışıyorsun, anlamıyorum." "Bir yere çektiğim yok, kurtuluşumuzun yolunu çizmeye çalışıyorum, Akmer'in babasının çok zengin olduğunu biliyor muydun?" "Bu neyi değiştirir? Kızla mı yoksa babasının parasıyla mı evleneceğim, hâlâ anlayabilmiş değilsen pes valla!" "Patlamaya hazır bomba gibisin bugün, ne oldu sana?"

Bu sözlerden sonra mutfağa yöneliyor Lorin, haksız da sayılmaz. Kendine ve bana umut yüklemeye çalışırken, ettiği sözlere

tepki göstermemiyadırgamış olmalı. Neden böyle davranıyorum, yalnızca dürüst olduğumdan mı diye kendime sorarken Özgül aklıma geliyor, üzerimdeki gerginliğin nedeni o mu, bu sorunun cevabını uzun süre düşünebilirim ama Lorin'e verilecek net bir cevabımın olmamasına ne diyebilirim...

Küçücük salonun ortasında öylece kalmak ne kadar kötü, başımı kaldırıp tavana baktığımda örümceğin yer değiştirdiğini ve bir sivrisineği ağına düşürdüğünü görmek beni heyecanlandırıyor. Onun kadar şanslı değilim, onca zaman aynı yerde sabit kalma düşüncesi bile çıldırtabilir beni. Bir süre örümceği izlemekten kendimi alamazken Lorin mutfaktaki işini bitirip salona geliyor. "Yarın akşamı iple çekiyorum!" "Neyle çekersen çek ama hayatın gerçeğinin o olmadığını bil!" "Bazen beni güldürüyorsun, o değilse nedir, bak o olmadan kafayı yiyecek kadar kötü hissediyorum!" "Madem sadece odur o zaman evlenmene ne gerek var? Arada bir gider işini halleder dönersin, sorumluluk da almamış olursun." "Şaşırıyorum! Cinselliğin ihtiyaç olduğu noktasında sana hak verirken bazen hayretler içinde kalıyorum, nasıl çocuk sahibi olacağım, çamaşır bulaşık ne olacak, kim evi derleyip toplayacak?" Lorin'in yakınmalarına karşı kızgınlığımı makul sözlerle dizginlemeye çalışıyorum. "İhtiyaca dair yığınla söz ettin ama en önemlisini unuttun, duygu ne olacak ya da sevgi? Yarın bir kadını ihtirasınla becerdikten sonra ne kazanacaksın, yalnızlığına deva olacak mı?" "O kadar ileri gitmekle neyi amaçlıyorsun anlamış değilim. Şunun şurasında an zevkleneceğiz, demediğini bırakmadın!" "Kendin anlık bir keyif olduğunu söylüyorsun, hayat senin, itiraz edemem. Ne yapacağını bu saatten sonra sana ben öğretecek de değilim." "Anlayamadığım bir durum var sende, tersinden kalkmış olabilirsin." Bunca sözden sonra kısmen hak veriyorum Lorin'e, konuyu bu denli uzatmanın gereği olmadığını düşünüp, suçluluk duyuyorum.

Lorin'le bir süre daha tartıştıktan sonra tansiyonu düşürmek için susmayı tercih ediyorum. Bu atışmalar gösteriyor ki kendime soracağım yığınla soru capcanlı sırasını bekliyor. Lorin'in ısrarla

masaj yaptırma teklifine, kesin ve kat'a gelemem, demek yerine, gelir orada oturur seni beklerim, diye kabullenişimin nedenini sorguluyorum. Babam, ibadetini asla aksatma, derdi. Çocukken günah işlediğimde ve ibadeti ihmal ettiğimde af dileyen dualarımla telafi edeceğimi düşünürdüm. Peki şimdi? Uzun zamandır ne o çocuk ruhumla samimi bir dua ne de ibadet edebiliyorum. Afganistan, Irak ve Suriye'de hatta dünyanın birçok yerinde ölüm, çaresizlik, zulüm ve acımasızlıkların yaşandığını düşündükçe aklıma Amerikalı hocamın sözleri geliyor:

> "Din vicdandır ve özneldir. Kim neye inanırsa inansın, bir insan diğer bir insanın suçlu olduğunu düşünse hatta o insanın suçlu olduğu kanıtlansa bile onunla ilgili ölüm hükmü veremez. İnsanın, insanı kesmesinin, biçmesinin, asmasının izahı da mazereti de yoktur. Bu durum bilime ihanettir. Dine ya da inançsızlığa dayalı ölüm hükümleri vermek, kafatasındaki organa da ihanettir. Öldürmek bir insanın cinnet halidir, asla normal bir eylem ya da cezalandırma şekli olarak düşünülmemelidir. Şayet inançlara göre bir cehennem varsa bu durumda cennetin boş kalacağından kimsenin şüphesi olmasın. İnsanın insanı öldürmediği bir dünyada karar kılınırsa cenneti öldükten sonra değil yaşarken bulacak insanoğlu."

Bu düşünceleri babamın yanında muhtemelen açamazdım. O, dinin öznel olduğunu kabullenmez, toplumsal olarak yaşanması gerektiğini savunur ve din uğruna öldürme gerçeğini tartışmaya bile açmazdı. Kaldı ki dini yaymak için sürdürülen savaşların gerekliliğini, dedemle defalarca konuştuklarına şahit olmuştum. Yaşanılan yerin doğrularını başka doğrularla kıyaslamak çok da kolay değil, başka yerleri gezip o yaşantıların doğrularını kendi doğrularıyla birlikte masaya yatırıp ancak rasyonel açıdan sorgulayabilir insan. Bunu yaparken baskıcı kurallara bağlı kalmamak koşuluyla tabii, halen manevi çatışmalar yaşamamın diğer bir nedeni de baskıcı koşullar olmalı. Nasıl ki babamla bu konuları tartışma şansım yoksa Lorin'le de olamaz çünkü hayat ona Afganistan'dan kaçıp buralarda dönerci olma şansı vermiş, doğru-

ları yanlışlardan ayırt etme şansını değil ne yazık ki. İnsan çektiği acılar karşısında ölümü defalarca kurtuluş gibi görebilir ve haksız yere bu acıları yaşatanlar için söylenecek çok söz var. Amerikalı hocam bu sözleri, yaşadığı ülkenin kendisine sağladığı koşullar sayesinde edebilmişken ülkesinin dünya üzerinde yaptıklarını belli ki dikkate almamıştı.

Hayat her defasında umudu fısıldar; renkler, sesler, kokularla bunun işaretini verir. Yağmurlu ve kasvetli bir havayla güne başlıyoruz, bulutların rengi siyaha dönecek kadar grileşmiş. Arada bir yeri göğü inleten gök gürültüsüne şimşekler de eşlik ediyor. Çocukken günah işleyecek gibi olduğumuzda bu tür doğa olaylarıyla cezalandırılacağımızı düşünürdük. Akşama Lorin'in nasıl bir yol izleyeceğini bilemiyorum; belli ki bu kasvetli görüntü işleyeceği o günahın eseri olsa gerek. Sabahın erken saatinde çekip işe gitmesi çocukluktan kalma cezalandırılma korkusunun anlam taşımadığını da ispatlamış oluyor.

Yalnız kalmak insanın duygularıyla yüzleşmesine zemin hazırlayabilir. Etrafı düzeltirken aklımın başköşesine oturan Özgül yüzünden endişeye kapılıyorum. Adını henüz koyamadığım duygularımın bana zararının olacağını bilmeme rağmen ne yazık ki kendime engel olamıyorum. Özgül'ün parmaklarındaki incelik ve tokalaşırken pamuk gibi yumuşak ellerinin sıcaklığı hâlâ avuçlarımda dururken, onu aklımdan çıkarma çabalarım boşuna. Çalıştığı yerin adresiyle telefonunu vermişti.Bana acıdığı için mi yoksa benden etkilenip arkadaş olmak istediği için mi verdiğini anlayamamıştım. Ne yapıp edip onunla ilgili daha fazla bilgi edinmeliyim. Bunun yolu Cemali'den geçiyor, ders anında ve aralarda konuşturabilirim de onu. Cemali kurnaz ve cin gibi bir çocuk, dikkatli konuşmadığım zaman sözlerimi çarpıtabilir, değiştirip ebeveynlerine de aktarabilir, böylece rezil olabilirim. Özgül'e olan duygularımı ona ve çevremdekilere hissettirmemeliyim, araştırmalarını titizlikle yap, diye kendime tembihlemeliyim.

Bütün gün durup dinlenmeden Zeytinburnu'nu bir uçtan bir uca gezerken nedenini bilmediğim sıkıntılarla başım bedenime

ağır gelmeye başlıyor. Kuşlar kadar özgür hissedebilmek ne güzel oysa iki arada kalmak ölümden beter sayılır.

Zübeyde Hanım Caddesi'ne girdiğimde ani bir kararla Özgül'ü arıyorum; ya kalbim yerinden sökülecek ya da şuracıkta yığılıp olduğum yerde kalakalacağım. Bunu yaptığıma inanamıyorum, ardı ardına çaldırdığım halde telefonunu açmıyor Özgül.Derse girmiş olabilir, numaramı kaydetmediyse arayanın ben olduğumu bilmesi imkânsız, açmadığı için derin bir oh çekiyorum, onca kıvranıştan sonra telefonunu açmayışının bu denli rahatlatıcı olacağını düşünmüyordum. Adımlarım hızlanıyor, görevini yerine getirmiş askerler gibi yürüyorum. Henüz onunla konuşamamışken bile ona dokunmuşum gibi hissediyor, buna ihtiyacım olduğunu haykırmak istiyorum.

Eve yaklaştığım anlarda akşam olmak üzere, bütün gün yağan yağmurla gökkubbe halime ağlamış olmalı. Kendi kendime dertlenmekle hata ediyor olabilirim oysa Lorin'in benden ne farkı var? Kızgın ateşin karşısında döner sarmalından keserken çevresine gözyaşlarını ter diye yutturmuş olabilir, geçen gecenin bir vaktinde üzüldüğüne şahit olmuştum heyhat; kim ne çareler sunabilir ona?

Apartmanımızın önündeki kalabalığı görünce dehşete düşüyorum, siyah bir duman ve yanık kokusu her yanı sarmış, koşaradım eve yaklaşıyorum, ne olup bittiğini bilmiyorum, yangın çıktığını söyleyenler var. İtfaiyeciler elektrik saatlerinden çıktığını, yangını söndürdüklerini ama dumanın bir süre daha devam edeceğini söylüyor. Apartmanda oturduğumuz daire bizim değil, birkaç dergi ve yatağın içine gizlediğim az buçuk paramdan başka bir şeyim yok. Ucuz bir yatak bile ne kadar değerli, şu an iyi anlıyorum. Apartmanda sakatlığından dolayı hiç evinden çıkmayan komşumuz bile itfaiye merdiveniyle alınıp sokağa konulmuş, yanmaktan çok dumandan boğulabilir diye insanlar tahliye edilmişken neredeyse bir saat sonra ancak apartmana girebiliyoruz. Komşular boyuna birbirini suçlamaktan geri durmuyor. Yönetici defalarca elektrik panosunun değişmesi gerektiğini ve kimsenin buna yanaşmadığını söylerken etrafa bozuk atıyor. Bunun yoksulluğun

bir gerekçesi olmasını önemsemiyor bile, belli ki maddi durumu iyi. Tıpkı diğer yoksul komşular gibi hayatın bir ucundan ancak tutunabilmişiz, onlar kendi aralarında haklılık telaşındayken yöneticiden korunmaya çalışıyorum. Korku ve telaş içindeyiz, bu işin mali külfetini düşünüyoruz, apartmanın altında atölye ve satış mağazası olan Mahir Bey elektrik panosunun maliyetinin yarısını karşılayabileceğini söylüyor. Bunu ödül gibi gören bütün komşuların ağzından, "Allah razı olsun," sözleri çıkıyor. Elektrikten doğacak riskleri sineye çeken bu insanların mali durumu iyi değil, hali vakti yerinde olan komşuların anlayışla yaklaşmalarını beklemek saflık olur. Durumu iyi olanlar ve yoksullar o denli kavgaya tutuşmuş ki her komşu bir diğerini töhmet altında bırakmaktan ve şikâyet etmekten çekinmiyor. Sıranın ne zaman bize geleceğini düşünürken komşularımdan biri diğerine, "Bunlar Afgan, kaçak elektrik bağlamış ve pano bu yüzden yanmış olmasın?" demeye kadar getiriyor. Karabasan gibi çöküyor bu sözler, cevap vermeye bile gerek duymuyorum, yüzüne bakarken gözyaşlarım içime akıyor. Allah'a bile havale etmiyorum onu çünkü muhakkak sınıyordur bizi Yaradan. Elimdeki avucumdakiyle elektrik panosuna katkıda bulunacağımı söylerken iftira atan komşuya yanaşıp, merak etmemesini, duman çekildikten sonra ödediğimiz elektrik faturalarını getirip gösterebileceğimi söyleyince donup kalıyor mendebur. Mahir Bey bendeki huzursuzluğu görmüş olmalı ki yanına çağırıp, bir şey mi dediler, diye sorduğunda verilecek cevabım bile yok, gerçeği söylemek yerine elektrik panosuna katkı konusunu konuştuğumuzu söylüyorum ona. Birden yüzü asılıyor. "Siz karışmayın, o işi bana bırakın," diyor. İtirazlarım işe yaramıyor, iftiracı komşunun yanına gidip, vereceğimiz parayı üstlenmiş olabilir.

Mahir Bey'e teşekkür edip apartmana giriyorum. Alın teriyle yaşamak, huzur aramak, bir lokma ekmeğe kanaat ediyorken yüz kızartıcı bir suçun sanığı gibi görülmek moralimi altüst etmeye yetiyor, hak etmediğimiz şekilde töhmet altında bırakılmak çok ağır geliyor.

Merdiven boşluğu kapkaranlık, bütün duvarlar isle kaplanmış, yanık kablo kokusu her yanı sarmış durumda. Bütün bu olumsuzlukları bildirmek için Lorin'i arasam mı diye düşünürken son anda vazgeçiyorum. Eve girdiğimde pencereleri açıp havalansın istiyorum. Gökyüzündeki bulutlar yüzünden hava erkenden kararmaya başlamış bile, bu minvalde annemin sözleri kulağımda çınlıyor. "Karanlık geldik, karanlıkta kaldık, karanlıklara gömülüp gideceğiz." Kendi hemcinsleri için söylenmiş olması neye yarar, yaşasaydı içinde bulunduğum durumun karanlıklar içerdiğini ona haykırmak isterdim!

İçeri dolan dumanı çıkarmak için elime aldığım bezi sağa sola savuruyorum. Lorin paniklemiş halde eve giriyor, sesini duymasam onu karanlıkta seçmem zor olacak, neden öylece durduğumu sorup çekmecelerin birinden çıkardığı mumu yakıyor. Gözlerindeki panik son bulmuş değil, kim, nasıl, neden gibi sorular ardı ardına gelirken cevaplama fırsatı bile vermiyor. Elektrik panosunun aşırı ısınmadan yandığını, yenisi yapılıncaya kadar karanlıkta kalacağımızı söylüyorum. İlk sorusu ne kadar ödeyeceğimiz oluyor. Mahir Bey'in parayı üstlendiğini duyunca rahatlıyor. Apartmanın boya masrafının ise tüm komşulardan toplanacağını söylüyorum ona.

Lorin'in getirdiği yiyecekleri mum ışığında yiyoruz. Bu gece karmaşık ve uzun olacak, onca sıkıntı sonrası arkadaşımın macerasına eşlik etmek beni zora soksa da buna mecburum. Masaj salonuna girdiğimizde Afgan olduğumuzu anlayınca belki de burun kıvırıp içeri bile sokmayacaklar ama Lorin yıllar önce gelip buraya yerleşmiş, bugüne kadar hiç gitmedim, dese de inandırıcı bulmayacağım onu.

Tükenmeye yüz tutmuş mumu kâğıdın üzerine koyup merdivenlerden inmeye çalışıyoruz. Bunu yaparken hırsızdan farkımız yok. Elektriğin olmayışı büyük engel, komşularımızın yarısı kapılarının önünde olayın kritiğini yapmayı sürdürüyorlar. Apartmanı işaret edip konuşanların dışında yorgun, mutsuz insanların arasından sıyrılarak yola koyuluyoruz. Lorin kendinden emin, cüretkâr ve huysuz bir at gibi duruyor, onu bu hale getiren bir kadınla iliş-

kiye girecek ve ona dokunacak olmanın heyecanı. Yüzüne bakıp gülünce kızıyor, neden güldüğümü gayet iyi biliyor, fikirlerimi önceden anlatmıştım alay ettiğimi sanmış olabilir. Merter minibüslerine binerken ayakta ancak yer bulabiliyoruz. Bahçelievler'e giden araçlardan birine binip masaj salonuna yakın bir durakta iniyoruz. Henüz yasal olarak Türkiye'de değilim, kaçak sayıldığım için temkinli olmalıyım ama bunu Lorin'e anlatmanın imkânı yok. Şayet bu salon basılır ve yakalanırsam çift yönlü sorunlar yaşayabilirim hatta Afganistan'a gönderilmem söz konusu olabilir, hiç kimsemin olmadığı bir ülke artık Afganistan, orada yaşamaktansa ölmeyi tercih ederim.

Lorin, telefonla masaj salonunu arıyor, yerini belirleyip kısa süre sonra oraya varıyoruz. Derme çatma, izbe apartmanın bazı daireleri boş. Lorin zile dokunuyor, açılır açılmaz megafondan yönlendiriyorlar bizi, üçüncü kata çıkıyoruz. Üstü kısmen açık, mini etekli bir kadın kapıda karşılıyor bizi. İnançlarımla asla uyuşmayan, sevgi ve diyaloğun yapaylık koktuğu bir ortamdayız artık. Lorin'in neredeyse otuz iki dişini birden görmek mümkün, deyim yerindeyse ayakları yerden kesilmiş ve ağzı kulaklarına varacak. Kadınlardan biri Lorin'i masaj yapılacak odaya davet ederken bir diğeri beni de almak istiyor, ameliyatlı olduğumu arkadaşımı bekleyeceğimi söyleyerek hamlesini boşa çıkarıyorum. Başka bir odadan masaj seansını doldurmuş, giyinik çıkan adam gözucuyla beni kesmekten geri kalmıyor. Utanç içinde kıvranırken Rabbime karşı suç işlemiş gibi rahatsızlık duyuyorum. Orta yaşlı bir kadın elindeki çay tepsisiyle içeri giriyor, teşekkür ederek geri çeviriyorum. Kusacak kadar kötü hissettiğimi nereden bilecek kadın. Buradaki çalışanların birer kurban olduklarını düşünürken onlara surat asmak kötülüklerin en büyüğü, yalancı tebessümler konduruyorum yüzüme. Bekleyen ve oyalanan müşterilerini de unutmamışlar, televizyonda müzik kanallarından biri açık, görüntüde ortama uyum sağlamaktan başka bir işlevi yok. Kırk beş dakika sonra Lorin çıkıyor, kapıdan çıkar çıkmaz peşinden gelen kadın da, "Yine bekleriz," demeyi ihmal etmiyor.

Caddenin tam ortasından yürüyoruz, arabanın biri ezecek kadar yakınımızdan geçiyor. Lorin'in dilinde bin bir küfür, belli ki aradığını bulamamış, en olmadık sözleri sarf etmekten çekinmiyor. "Bolca yağ döküp mıncıkladı, böyle olacağını bilseydim keseciye kendimi yoğurturdum." Sessiz kalmayı yeğliyorum, hızını almamış gibi düze çıkmanın telaşına giriyor. "İma ettim yine anlamazlıktan geldi zilli!" Çıldırmış gibi duruyor, o denli kızgın ki ona dokunsam alev alabilirim, teselli edecek söz bulamasam da kendi düşüncelerimi paylaşmaktan çekinmiyorum. Çok şanslı olduğunu, sevdiği kıza temiz kaldığını ve ihanet etmediğini anlatmamın nedeni mutluluğunu istediğimden. Ben bunları söylerken şakayla beraber tekme savursa da, yaynı zamanda sözlerime gizliden onay verdiğini biliyorum. İstanbul'a ilk ayak bastığımda bu tür yerlere gidip gitmediğini öğrenmek için Lorin'i sıkıştırırdım, oysa bugün aynı soruya itiraz etmeden cevap vereceğini söylüyor.

Evin elektriğinin kesik olduğunu düşünerek Bahçelievler'deki pastanelerden birinde soluklanıyoruz, suçluymuş gibi yüzüne bakınca dökülüyor Lorin. "Niye bu kadar üstüme düştüğünü bilmiyorum ama illa istiyorsan söyleyeyim, evet gittim." "Sonra?" "Sonrası yok, her çıktığımda lanet okuyup pişman oldum." "E o zaman niye gitmeye devam ediyorsun?" Bir süre cevap vermeden öylece durduktan sonra tavana bakarak bir yudum çay içiyor. "Bazen sana hak veriyorum ama gel gör ki bu illet söz dinlemiyor, ilişkiye girmek gerçekten yetmeyebiliyor, duygu şart." "Güldüğüme bakma, devam edebilirsin!" "Önce neden güldüğünü ve aklındakini söylemezsen devamını anlatmayacağım." "Doğanın bahşettiği şehvet dışında vicdani ve insani olmayan bir eylem diyebilir miyiz buna?" "İlla hayvani demeye mi getiriyorsun?" "Nasıl anladıysan öyle kabul et."

Lorin'le daha fazla tartışmak anlamsız, kendine yakışanı giymek yerine, giysiyi askıda tutmayı seviyor. Doğru olanın heyecan vermediğini düşünen arkadaşımın çelişkili hareket ettiğini de söyleyebilirim. Katre'yle buluşacağı o gün ne kadar heyecanlandığını unutmuş değilim, en doğrusunun sevdiği kızla yaşayacakları olduğunu söyleyip duruyorum ona.

Lorin'le bir süre sonra sakinleşince konuşuyoruz, olaya başka bir yönden bakıyor. "Yalnızca mutlu sona ulaşıp ulaşmama meselesi değil, döner sarmalını çevreleyen kızgın ateşin etrafında saatler boyunca piştikten sonra üç dakikalık zevk için elimde avcumda ne varsa tümünü onlara sunmayı sindiremiyorum. Ah kafam, sürekli pişman olduğum halde yine arayıştayım, bir daha gelirsem iki olsun!" Lorin'in küfürlerinin ne yeri ne zamanı, içindeki zehri boşaltsın diye fazla müdahale etmesem de bu küfürler yan masalardan duyulmasın diye dua ediyorum. Gittiğimiz masaj salonundaki kadınların tümünün birer kurban olduğunu anlatmaya çalışıyorum, verilen para ne kadar yüklü olursa olsun önlerine uzanan ve ağzından salyalar akan erkeklerin beklentilerine maruz kaldıklarını, bu görüntünün vicdana sığmadığını, faturasının ne yazık ki bazı şanssız kadınlara çıktığını da bilsin istiyorum. Dünyanın her yerinde benzer ihtiyaçların olduğunu teknoloji ve medeniyete dair kendini güçlü kabul eden Amerika'da kaldığım süre içinde bile kadınların mağduriyetinin küçümsenemeyeceğini düşünürken anlattıklarımın bir kısmını Lorin anlıyor gibi yapıyor, bazen de beni başka bir dünyadan gelmişim gibi alaya aldığını da saklamıyor.

Merter'e giden minibüslerin geçtiği caddeye doğru yürüyoruz. Aklımda fikrimde yalnızca Özgül var, bunu kimseyle paylaşmayacağıma dair kendime söz vermiş olsam da içimde patlayacak volkan gibi durmaya devam ediyor. Bazen insan sıkıntılarını dökmek istiyor, birileriyle paylaşmak yükünü hafifletmek gibi geliyor, ortada kendime dair olgunlaşmamış bir aşk varken çıkıp avazım çıktığı kadar bağırmak istiyorum. Lorin'in gösterdiği Akmer'i bir anda yok saymam doğru olmazken, hayata tutunma gayretleri içinde yaşayıp kendi adıma evliliği hiç düşünmediğimi defalarca deklare etmiştim ona.

Gecenin bir saatinde sessizce apartmana giriyoruz, korkuluklara tutunarak merdivenleri çıkarken korku filmlerini aratmayan görüntüler çiziyoruz. Merdiven boşluğunda tükenmeye yüz tutmuş birkaç mumum yaydığı ışık kısmen de olsa işimizi görüyor.

Eve adım atar atmaz Lorin odasına çekiliyor, belli ki umduğunu bulamamanın ve para kaybetmenin huzursuzluğunu yaşıyor.

Salonda karanlıkta oturup örümceği düşünüyorum, yer değiştirip değiştirmediğine hatta yeni bir av bulup bulmadığına kadar yığınla soru var aklımda. Örümcek yalnızlığımla arkadaş olup çıktı, gecenin bu saatinde onu merak ettiğim gibi o da karanlıkta oturmamı garipsiyor olabilir. Yalnızlığımı ve örümceği bir kenara bırakıp telefonu elime aldığımda, aranıp aranmadığımı kontrol ediyorum, Özgül kendisini kimin aradığını merak edip beni geri aramış ya da mesaj atmış olabilir. Hayal kırıklığına uğrasam da umudumu korumaya devam ediyorum.

Ürkütücü Gün

Pazartesi gökyüzünde bulut yok, dünya ıssız gibi. İstanbul bir anda sessizliğe gömülebiliyor, araba yokmuş, insanlar çevreyi terk etmiş gibi garip bir sessizliğe. Bunu hayra mı yormalıyım, bu tür sessizliğin bir felaketin habercisi olduğunu hep düşünmüşümdür. Tam da bu düşünceler içindeyken telefonum çalıyor. Telefonun diğer ucunda Feyzullah. İstanbul'da böyle bir arkadaşımın olmadığını düşünsem de geçen gün Abdülmelik Bey'in dükkânında tanıştığım Afganistan'da Belh Üniversitesi'nde eğitim alıp gelmiş soydaşım olduğunu anımsıyorum. Onunla konuşalı birkaç gün geçmesine rağmen neden beni aradığını merak ediyorum. Feyzullah kısık sesle yardıma ihtiyaçlarının olduğunu söylüyor, kısa bir tereddüt sonrası kendimi toplayıp uyarıyorum onu. "İşsizim!" Bu söylemin yeterli olacağını düşünmekle yanılmış olmalıyım çünkü Feyzullah kaldığı yerden devam ediyor. "Yanlış anladın, maddi değil manevi desteğe ihtiyacımız var." Ne söylersem söyleyeyim umursamıyor bile, hatta teklifini acil olarak yineliyor. "Bak dostum işsiz olman daha iyi şayet müsaitsen Sümer Durağı'nda buluşalım."

Feyzullah'la saat kararlaştırdıktan sonra telefonu kapatıyorum. Neler olup bittiğini bilmiyorum, neden zorlayıp da öğrenmedim diye pişmanlık duysam da nafile. Öğle'den sonra saat iki gibi Sümer otobüs durağında buluşuyoruz, kucaklaşırken üzerinde garip bir gerilim var. Sümer'den aşağı inen cadde üzerindeki kahvehanede oturuyoruz, iki çay isteyip derdini anlatmaya başlıyor. "Zeytinburnu'na nasıl geldiğime dair hikâyemi biliyor-

sun, maalesef benden bin beter zorluklarla gelen soydaşlarımız köprü altında konaklayıp sonra da Avrupa'ya iltica etmenin yollarını arıyor, hepsi perişan ve ne yapacaklarını bilemez durumda, dernek yöneticilerine haber verdim hatta Abdülmelik Amca bile, ne görev verirseniz yaparım, dedi."

Ölümle yaşam, savaşla barış, sevgiyle nefret, çareyle biçare gibi sözler karşıt olsalar da birbiriyle ilişkili; Rabbim birinin karşılığında umut olarak diğerini vermiş. İsyankâr olmamalıyım, diye düşünerek teselli ediyorum kendimi. Feyzullah'a elimden geleni yaparım dediğimde gözleri parlıyor, bu söz onu cesaretlendirmiş olacak ki hadi kalkalım diyor ve yola koyuluyoruz, soydaşlarımızın bulundukları köprüaltına gidiyoruz.

Bazen insan kahredip sonra da umut yüklenir, bazen de çaresizliğin pençesinde olur, şu an her zamankinden daha fazla umutsuz ve mutsuz hissediyorum. Avrupa'ya deniz yoluyla iltica etmek isteyen soydaşlarımın bu manzaraya göre sayısı üç yüzü bulmuş, çocuklarıyla aç, naçar bir vaziyette, umut arayışı içindeler. Yatak, döşek, yastık, birkaç dergi ve kitaptan başka eşyamın olmadığını aklıma getirince moralim daha da bozuluyor. Özgül'ü düşünerek ucundan kıyısından hayal kurduğum için utanç duyuyorum, soydaşlarımın bu denli acı içinde kıvrandığını bilmek bundan sonra manevi açıdan sınırlayacak beni. Lorin'in üzülerek sarf ettiği paranın burada birkaç kişinin karnını doyurabileceğini düşündükçe üzüntüm daha katlanıyor.

Oturup sohbet ediyoruz neredeyse on beş günden beri yarı aç yarı tok burada olduklarından, kimsenin kendileriyle ilgilenmediğinden yakınanların bazıları gözyaşlarını tutamıyor. Buradaki insanların anlattıklarına yabancı sayılmam, Afganistan merkezi hükümeti ile Taliban arasında kaldıklarını, insanca yaşamaktan uzak olanların son çareyi kaçmakta bulduklarını tedirginlikle ifade ediyorlar. Avrupa'ya direkt geçiş yapmalarına Türkiye'nin izin vermediğini ve elde avuçta ne varsa harcayıp bitirdiklerini söyleyen bir diğeri ancak deniz yoluyla ulaşmalarının kurtuluşları olabileceğini kısık sesle fısıldıyor. Biz bunları konuşurken

dernek yöneticilerinden Şerafettin Bey geliyor. Belli ki Feyzullah onu da çağırmış. Kendinden emin ve kararlı, soğukkanlılığını muhafaza ederek bütün soydaşlarımızı süzüyor. Olaydan haberinin olduğunu yiyecek yardımı yaptıklarını ama yetersiz kalındığını itiraf ederken devamını şöyle getiriyor: "Bu insanlardan çok daha fazlası Zeytinburnu sokaklarında, asgari ihtiyaçlarını karşılamak için soydaşlarımız ellerinden geleni yapıyor ancak yetkililere ulaşamıyoruz, onların el uzatmalarını beklesek de ne yazık ki aradığımızı bulamıyoruz." Diğer soydaşlarımız da Şerafettin Bey'in sözlerini destekleyip eklemeler yapıyor, yardıma gelen bir başkası çoğunun Kunduz Bölgesi'nden geldiğini İran'da yakınlarının tutuklandığını da içlenerek anlatıyor. Bir yandan Taliban diğer yandan merkezi hükümet ve kaçarken güzergâh boyunca zulüm, eziyet, soygun ve daha türlü mezalimle karşılaşmak nasıl bir ruh hali içine sokar insanı, bilemiyorum. Bizler konuşurken bir yardım kuruluşunun yiyecekleri de geliyor. Feyzullah'a ne diyeceğimi bilemiyorum, gidip evdeki yatak döşek neyim varsa getireyim desem saçmalık olur, başka yöntemler geliştirmeli ve çözümler üretilmeli diye aklımdan geçirirken derneğe davet ediyor Şerafettin Bey. Soydaşlarımızın başındakilerden bir iki insanımızı daha alıp derneğin yolunu tutuyoruz. Orada kalanların kadın erkek neredeyse tamamı, yaşlılar yerlerini yurtlarını terk etmek istemediklerinden olsa gerek, gençlerden oluşuyor. Madem huzur aranıyor ya da mutlu yaşanacak yere göçmek isteniyor, o zaman neden bulundukları yeri cennete çevirmiyor insanlar, diye aklımdan geçirirken tüm Ortadoğu'nun bu durumda olduğunu bilmek daha da acı veriyor. Mutsuzluk ve korku baş gösterdiğinde çare olarak Batı düşünülüyorsa bir yerde yanlış var demektir. Amerika'nın göçmek için çok uygun olduğunu düşünmüyorum, orada yaşadığım süre içinde bunu test etmiş biri olarak Avrupa'nın insanıma daha cazip gelmesini ise anlayamıyorum.

Şerafettin Bey, Zeytinburnu Depo Durağı'nda yeni açılan ve lüks görünen Afgan restoranına davet edince bir anlığına çekiniyorum, maddi durumum buna elvermez, davet bile olsa pahalı bir

restorana girmeyi doğru bulmuyorum. Aklıma Özbek pilavı ve bize özgü yemekleri uzun zamandır yemediğim geliyor, maddi ve manevi olarak buraya girmeyi doğru bulmasam da zaaflarım baskın çıkıyor ve davetli olduğumu düşünerek rahatlatıyorum kendimi. Bu ilçede birkaç derneğin daha olduğunu, tümünün yardım faaliyetlerine başladıklarını söyledikten sonra göçmen bürosuna yaptıkları müracaat ve dilekçeleri gösteriyor, birinci öncelikli ihtiyaç malzemelerini tespit etmeye de çalıştığını, bu konuda önemli başarılara imza attıklarını gururlanarak anlatıyor. Bu sohbet sırasında telefonumun sesiyle irkiliyorum; sebebi Özgül, onu aradığım aklıma gelince heyecanım katlanıyor, gelen mesaj tam da düşündüğüm gibi çıkıyor. "Beni aramışsınız, tanıyamadım!" Rengim değişmiş olacak ki Feyzullah Bey soruyor: "Yaramaz bir haber yok inşallah?" Önemli olmadığını söylesem de doğru değil, Özgül'e dair beklentilerim doruğa çıkmışken kendini hatırlatması heyecanımı artırmaya yetiyor.

Şerafettin Bey, diğer derneklerle temasa geçtikten sonra hazırladıkları erzak, battaniye ve kalan malzemeleri toparlayıp harekete geçeceğiz, diyor. Özgül'ün mesajına cevap olarak, "İngilizce hocası Ezelhan" yazıp gönderiyorum, neredeyse kızgın demire dokunur gibi tuşlara değiyor parmaklarım. Özgül mesaj yazmak yerine aradığında telefona cevap verebilmek için başka bir odaya geçiyorum. "Kusura bakma, zaman kaybı olmasın diye kayıtlı olmayan telefonlara bakmıyorum, bankalar ve yalan dolan yardım kuruluşlarına söz geçirmek zor oluyor, zaman hırsızı bunlar." Acil olmadığını, sadece müsait zamanda bir araya gelip gelemeyeceğimizi sormak istediğimi söyleyince sözümü kesip, yarın görüşebileceğimizi ve saatini bildireceğini söyleyerek telefonu kapatıyor. Özgül'ün araması moralimi yükseltmişken Şerafettin Bey'in peşine takılıyoruz. Diğer derneklerden aldıklarımızı kapalı kasa bir kamyonete yerleştirip soydaşlarımızın olduğu yere götürürken içimdeki heyecan mutlulukla perçinleniyor.

Başka bir ülkeden mülteci olarak gelmek duygu ve davranışları ezik hale getirebilir, şayet Özgül'le aynı imkânlara sahip

olsaydım ifade konusunda kendimi daha özgür hissedebilirdim. Buraya yıllar önce gelen soydaşlarımın bile aynı sıkıntıları görüyorum. Getirdiğimiz erzakları indirirken Lorin'in yanımda olmasını ne çok isterdim.

Feyzullah ve Şerafettin Bey'le vedalaşıp eve dönüyorum. Apartman kapısından girer girmez ara koridorların ışığının yandığını görmek sevindirse de henüz elektriği dairelere bağlayamadığını söyleyen çalışana bozuluyorum. Elektrikçi bendeki moralsizliği görünce apartman ahalisini suçlamaya varan sözler ediyor. Yangın öncesi bu işlemin daha kolay olabileceğini söylerken ihmalkârlığımızı yüzümüze vurmaktan çekinmiyor. Komşulardan bir kısmı kapılarının önüne çıkmış, söylemlere ve havadan sudan konuşmalara laf yetiştirmeye çalışırken boyacı çoktan işe koyulmuş bile, yönetici yakında kapıya dayanır diye düşünüyorum. Bugün yaşananlarla kendimi daha işe yarar buluyorum, başlangıçta Feyzullah'ın yardım teklifini yadırgamış olmaktan pişmanlık duyuyorum çünkü bu yardımlaşmanın en az mücadele etmek kadar değerli olduğu ortada.

Çoğu zaman acıma ve sorgulama huyumu terk edeceğime dair kendime söz vermeme rağmen bunu başaramıyorum, çaresizlik her defasında gerçekle yüzleştiriyor, küçücük iki odası ve koltuğun zar zor sığdığı daracık salondan başka gerçeğimiz yok.

Havanın karardığını görüp mum almak için alelacele evden çıkıyorum, geri dönüp buzdolabını açtığımda garip bir koku alıyorum, Lorin'in getirdiği yiyeceklerden bazılarının bozulduğunu ve etrafa kokular yaydığını anlayınca buzdolabını boşaltıp havalandırıyorum.

Empati yapmak karaktere ya da kişiliğe dayalı bir özellik midir bilmiyorum, bütün duygular kontrol altına alınıp baskın şekilde duygudaşlık yapılarak, doğru ve insani davranmanın yolu açılabilir mi diye sorguladığım zamanlar çok olmuştur. Ardı ardına sıralanan, zihnimi zorlayan ve beni mutsuz eden soruların kaynağı belli, yangın esnasında, "Afganlar panoyu kurcalayıp elektriği kaçak bağlamış olabilirler," diyen komşumun sözle-

rinden kaynaklanmış olabilir. Empati kurmadan, ilk aklına gelen netameli sözleri söyleyip canımı yaktığını ona anlatmama imkân yok. Apartman kapısında onunla göz göze gelişimizde utanç duymuş olmalıydı. Birine yüz kızartıcı suçu isnat etmek kolay olmamalı, "hırsız" demekle "hırsız olabilir" demek arasında hiçbir fark olmadığını söylemeliydim ona.

Hava yeterince kararmış ve üstüme moralsizlik çökmüşken elektriklerle birlikte Lorin de eve geliyor. Sevinçten uçacak gibi, bunu neye bağlayacağımı bilemiyorum, uğurlu ve tevekkeli olduğunu abartarak söylese de haklısın diyerek onaylıyorum sözlerini. Masaj salonunda kaptırdığı paranın öfkesini üzerinden atmışa benziyor, keyifle demlediğim çaydan ikram ediyorum ona. Havayı olumlu bulduğumdan bugün yaşadıklarının tümünü anlatıyorum. "Depo Durağı'nda gördüğün soydaşlarımızın dışında binlercesi daha var; her biri başka yerlerde ekmeğinin peşinde. Hani 'açık boğaz aç kalmaz' diye bir deyim var ya, işte soydaşımızın çoğu Zeytinburnu'nun farklı yerlerinde karnını bu şekilde doyuruyor." Lorin bu sözleriyle ne kadar vicdanlı olduğunu gösteriyor, o denli içerliyor ki devamını da getiriyor. "Kendi sokağında pis köpek bile bir kaplandır diye boşuna dememiş büyüklerimiz, burası gurbet, yokluk, çaresizlik, birbirimize yardımcı olmazsak kim bize el uzatır." Mevcuda şükretmeyi de öğrettiler, bunu unutmamalıyız, diye Lorin'i uyarıyorum, Zeytinburnu'nda çoğaldığımızı, buranın gurbet olmaktan çıktığını artık kabullenmemiz gerekiyor.

Acılar, hüzünler umut ve çareler derken söz dönüp dolaşıp Lorin'in sevdiği kıza geliyor, bu işin nasıl başladığını ve onunla nasıl gönül bağı kurduğunu soruyorum. Yüzündeki hüzün dağılıyor, konuştuğumuz sorunlar yokmuş gibi anlatmaya başlıyor bu kez. "İlk gördüğümde olduğum yerde donup kalmış, ağlamak istemiştim. Bakmaya kıyamayacağım kadar güzel bulmuştum. Ay gibiydi yanında başka bir kadın daha vardı, döneri torpilli koyup kendi ellerimle, kusursuz şekilde masalarına servis yapmıştım. Afganistanlı oldukları belliydi ama hizmeti abartmak istediğim halde mecburen görevimin başına dönmüştüm. Çıldıracaktım.

Onunla iki çift laf etmek için hayatımı ortaya koyabilirdim. Sesi, gözleri, elleri, boyu bosu, işin aslı onu bir anda bütünüyle yüreğime yazmış, kenetlenmiştim ona. Çaresizlikten kıvranırken yedikleri döner kebabın bitmesine yakın bir anda bahane uydurarak beş dakikalığına yerime yedek dönercinin geçmesini istedim, arada bir bunaldığımda yapardım zaten bunu. Şaşırıp kalmak deyimi tam da o an benim durumumla alakalı söylenmeliydi. O denli heyecanlıydım ki belli de ediyordum bunu." Lorin'in sözünü kesmek istemediğim halde merakımı peşinen gidermesini istiyorum. "Herhalde gidip masalarına oturmadın?" "Şaka mı ediyorsun, kabul ederler miydi, daha tanışmadan konuşmadan adını ne koyacaktım? Sandığın gibi olmadı; dükkânı gören bir sokakta pusu kurup geçmelerini beklemeye başladım onlar da kalkmak üzereydi zaten. Tahminimde yanılmışım, farklı sokağa daldıklarında onlara nasıl yetiştiğimi hatırlamıyorum bile, önlerini kesip 'bir dakika' dedim. Yüzüme bakıp garipsediler, soydaş olduğumuzu her zaman döner yemeye beklediğimi söylerken utanç da duymuştum ama onun gözlerine o denli derinden baktım ki anladı ve karşılık verdi. Yanındaki kadın bu durumdan rahatsızlık duymuş olsa bile bozuntuya vermemeye çalıştı. Kendi bölgemden gelen insanlara benzettiğimi söyleyerek kaynaşmanın yolunu da aramaya çalıştım. Orta yaşlı kadın kısa konuşma sonrası ailemi tanıdığını söyleyerek daha da sevindirdi beni."

Lorin, öylesine açılmış ki tutmanın imkânı yok, özgüvenine ve cesaretine hayran kalmamak mümkün değil, şaşkınlığımı sorduğum soruyla belli ediyorum: "Onları sırtlayıp dönerci dükkânına götürmedin herhalde?" "Dalga geçeceksen anlatmayayım?" "Yanılıyorsun sonucunu merak ediyorum, telefonunu vermeden mi ayrıldın oradan?" "O kadının yanında telefon mu verilir? Gidip şikâyet etse yanardım." Kahkahayı savurduktan sonra alay edercesine şaşkınlığını gizlemiyor Lorin. "Belli ki Amerika sınırsız özgürlük yüklemiş sana." Haklı olduğunu, Amerika ve Avrupa'nın beni değiştirdiğini söylemekten çekinmezken Lorin'in beni dinlediği bile yok, içlenmeye devam ediyor. "Bir hafta geçmiş ol-

masına karşın Katre'den eser yoktu. Her gün akşama kadar bir dahaki gelişinin hayalini kurdum. Geceleri gözüme uyku girmez olmuştu, ona nasıl ulaşacağımı da bilmiyordum. Bir gün saat üç gibi döner keserken arkamdan bir ses, 'Bir dürüm hazırlar mısınız?' diye sordu ve ben o an dondum. Kesseler kanım akmazdı, deliye dönmüştüm! Evet oydu hem de tüm güzelliğiyle ve incecik sesiyle karşımda duruyordu. Ağlamak istedim ağlayamadım, kilitlendim kaldım oracıkta, ne diyeceğimi bilmeden öylece kalakalmanın ne demek olduğunu anlatamam. Geçen gün Katre'nin arkadaşının yanında otururken dikkatlice sana baktım, benim gibi heyecanlı değildin, oysa ben ölümüne vurulmuştum. Bütün cesaretimi toplayıp, kaç günden beri kendisini beklediğimi söyleyerek sitemde bile bulundum, hoşlandığımı söylemek yerine geberecek kadar seviyorum demek de isterdim. Aldığı dürümün parasını verdirtmedim, patronuma hesabıma yaz dedim. Bununla kalmadım muhakkak görüşmemiz gerektiğini söyleyerek telefon numarasını istedim. Babasından dolayı telefonunu sürekli kullanamadığını itiraf edip zorlansa da kâğıda yazıp uzattı bana. Şaşkındı. Ona mesai dışında buluşalım dediğimde acınası gözlerle baktı, bunu evet olarak aldım. Zorlayarak kabul ettirdiğim randevuda saatlerce beklediğim halde gelmedi. Çıldıracaktım! Kendimden bir parçanın başka ellerde zoraki tutulduğunu düşünerek sabahlara kadar kahrettim. İki gün sonra nihayet tekrar döner yemeye geldi, randevu saatinde babasının evde olduğunu ve ayrılmasının imkânsız hale geldiğini telefonla da arayamadığını üzülerek anlattı. Kızamıyordum, yüzüne sevgiyle bakmaktan başka yaptığım bir şey yoktu. Haftaya aynı gün ve saatte ne olursa olsun geleceğini söyledi. Bir hafta uzun zaman, o güne kadar saatler günler geçmiyordu. Sonunda onunla buluştuk. Uzun uzadıya konuştuk. Bütünüyle bana eş olacak bir kızdı, biraz toparlandıktan sonra muhakkak onu babasından isteyeceğimi söyledim. Neredeyse yarım saat yanımda ağladı, bunu neye yormalıydım bilmiyordum, benimle yaşamanın aile kurmanın müjdesini alan bir insan neden ağlıyordu, bu soruyu sormaktan bile korkuyordum. Kucakladım

onu, ürkek bir kuş kadar masum ve titrekti, yüreğimin ta dibine kadar gömdüm onu. Yoksulluk ve yalnızlıktan çaresizdim, onu aynı mezara girecek kadar kendime, yüreğime perçinlemiştim. Vatanıma kavuşmuştum sanki; göçmen değildim, ben de insanım diyordum güçlü durmalıydım, kucaklayacak sığınağı olacak kadar güçlü olmalıydım. Nasıl bir ailede yaşadığını tahmin edebiliyordum, kadınlarımızın yaşamından biliyorum bunu. O an varlığımızın adı yoktu, zaten ölmekle eşdeğer bilmiştim ayrılığı, ölümden öte köy mü var, diyordum. Neredeyse iki buçuk saat bakışarak ağlaştık, gözlerimizle sevdik birbirimizi. Ayrıldıktan sonra eve geldiğimde kapının anahtarının nerede olduğunu bile hatırlamıyordum; kapıyı açık bırakmıştım. Ellerimi havaya açtım, yüzlerce binlerce kez Allah'ıma dualar edip şükrettim. Katre, babasının kardeşiyle ortak olduğu hazır giyim atölyesinde çalıştığını, giriş çıkış saatlerinin kontrol altında olduğunu söylemişti. Bazen yemek hoşuna gitmeyince zar zor izin alıp gelebiliyormuş, böyle de olsa dükkân dışında bir araya gelmemiz gerektiğini kabul ettirmiştim. Zorlu ve sancılı süreç yeniden başlamıştı, bir hafta geçmiş olmasına rağmen ondan ses seda yoktu. Çıldırmamak için kendimi zor tutmuştum. Bulutlu bir günde öğleni biraz geçmişti ki geldi, yüzünde morluk vardı. Delirdim! Kimin yaptığını öğrenmek istemiştim, o denli öfkeyle sormuştum ki kasada bulunan patron bile uyarmak zorunda kalmıştı beni. Öte yandan Katre durumuyla ilgili tek söz etmemek için büyük çaba göstermişti. Babasının yaptığını anlamıştım, geçen buluşmamızda eve gitmesini ben geciktirmiştim, ondan olabilirdi. Büyük suçluluk ve öfke duyuyordum; kahretmiş, donmuş kalmıştım olduğum yerde. Bunun nasıl, niçin olduğunu bile soramamıştım. Suçluluk duygusu insanı yiyip bitirir, hayatım boyunca defalarca bunu yaşamışken bir daha asla sıkıştırmayacağımı, kendimi toparlar toparlamaz babasından isteyeceğimi söyleyerek uzun süre ağlaşmıştık onunla. Yasaklar ve engeller hep bizimle olunca sonunda yalnızca dükkânda bir araya gelip gözlerimizle konuşur, sevdamızı birbirimize o şekilde anlatır olmuştuk."

Lorin, anlattıkça hüzünle karışık keyiflenirken öfke de duyuyorum, masaj yaptırmaya gittiğimiz anlardaki durumu aklıma gelince suçlamadan edemiyorum onu: "Bu denli içten içe bağlandığın bir kıza ihanet etmek sana yakışıyor mu?" "Yakışmıyor hatta lanet okuyorum kendime, çaresizliğime küfür de sayılır benimkisi ama yuva kuracak kudret ve ekonomik durumum nerede?" "Sabretmesini bilmelisin aksi takdirde hayatla kavga etmen hiçbir sonuç getirmeyecek sana." "Koruğun sabırla üzüm olacağını bilen biriyim ama içimdeki isyan fırtınasına ne yazık ki engel olamıyorum."

Lorin'in ilk defa bu denli içli ağladığına, ruhunun en gizli saklı yarını anlattığına şahit oluyorum. Özgül'e duyduğum hislerimi ona anlatacakken son anda vazgeçiyorum, henüz akıbetinin ne olacağını bilmediğim sevgimin afişe olmasını istemiyorum. Onunla bir araya geldiğimiz ve aynı evde kaldığımızdan bu yana üç ay geçmiş olmasına karşın ilk defa böylesine dökülmesi gerçekle yüzleştiğini de gösteriyor.

Annem hep derdi "Kötü kadın dar ayakkabı gibidir!" Ah, ah kadın, sen de bir kadındın, neden bunu demiştin? Kötü zannedilenin sadece birilerinin görüşü olduğunu neden düşünmedin. Lorin'e göre sevdiği kadın masumdu, kızın babasına göre ise onunla buluşmasından dolayı kızı kötüydü bu yüzden dayak atılabilir hatta öldürülebilirdi de. Daha geçen gün, gittiğimiz masaj salonundaki kadınlara demediğini bırakmayan Lorin'e göre de onlar kötüydü yaptıkları iş yüzünden, onlara kötü demek bizim haddimize olmamalı.

Özgül'e mesaj atıp duygularımı anlatmak istemem deliliğin ta kendisi. Bu düşüncenin içinde boğulmuşken Lorin, anlattıklarıyla ilgili uyarmak zorunda kalıyor beni. "Gelecekte muhakkak Katre'yle bir araya geleceksiniz, sakın ola ki anlattıklarımdan bahsetmeyesin!" Bu uyarıya ihtiyacımın olmadığını söyleyerek rahatlatıyorum onu, oysa geçmiş karanlıkken ve hüzün yüklüyken olmadık hallere sokabiliyor insanı.

Yarın vereceğim derse hazırlanıyorum. Cemali'yle neleri işleyeceğimizin dışında Özgül'ün telefona bağlı olarak bir araya gel-

diğimizde hangi hallere gireceğimi düşünüyorum. Büyük ihtimalle Lorin'nin koşullarından daha zor durumlar beni bekliyor. Tek farkın Özgül'ün Katre gibi birilerine hesap vermek zorunda olmaması. Lorin sevdiği kıza bin bir zorlukla ulaşsa da Özgül'le bir araya gelmemizin bin türlü adı var, sonuçta onunla meslektaşız.

Gecenin ilerleyen saatinde ev arkadaşım yatmaya gidince yeniden salondaki koltuğa bırakıyorum kendimi. Tavanın bir köşesindeki örümceğe bakıyorum. Göremeyince telaşlanıp, yayıldığım yerden kalkıyor, yakınlaşınca yanıldığımı anlayıp rahatlıyorum. Oturduğum yerden göremeyeceğim bir köşede kalakalmış. Bizden rahatsız olup olmadığını bilmiyorum hatta Lorin'le olan konuşmalarımızı dinlemiş olabilir diyorum içimden. "Dağ, taş her gördüğünden, duyduğundan haberdardır; gizli saklı kalmaz. İnsan kendinde kalanı da sonunda toprağa taşır," derdi büyükannem. Örümceğe bakarken tatlı bir tebessüm var yüzümde, sonuçta aynı havayı soluyoruz. Onunla iletişim kurup kendimi mutlu hissederken aklımdan geçenleri duymuş gibi birkaç adım atıyor. Burayı mekân edinmek örümcek için çok cazip olmalı, oysa ben rutubet koktuğu için ne de çok isyan etmiştim. Ben ve örümcek bir bütünüz, hayatı beraber kurguluyoruz, ikimizin kurgusunda da yaşama dair sürekli umut üretmek gerekiyor, bu yüzden bakışıyoruz.

Saat gecenin birine geldiğinde tavandaki örümceğe veda edip odama çekiliyorum. Yatağa bir çuval gibi atıyorum kendimi, o denli yorgun ve bitap hissediyorum ki yorganı üzerime çekmeye bile üşeniyorum. Lorin'in anlattığı her meselenin kendimle ortak yanlarının olabileceğini düşünürken tedirgin oluyorum. Gece sessizliğe teslim olmuş, çoğu meselenin konuşulmadığı bir zaman dilimi. Karanlık ayıpların gizlenmesinde kolaylık sağlayabilir ama umutsuzluğu, çaresizliği çağrıştırdığı için sevmiyorum karanlığı. Ne olursa olsun şikâyet etmemeliyim, avını bekleyen örümceğe yaşama şansı tanıyor olabilir bu karanlık.

Sonraki gün saat on bir olduğunda Mahir Bey'in işyerindeki çalışma odasına geçip oturuyorum, Cemali halen ortalarda yok ama bir şeyler içmek isteyip istemediğimi sürekli sormaya gelen çalışanlar varken kapıyı açık tutuyorum, arka bölümlerdeki dikim atölyesinden makine sesleri geliyor, çalışanların büyük çoğunluğunu kadınlar oluşturuyor. Bir saate yakın zaman geçmiş olmasına rağmen Cemali gelmeyince unutmuş olabilir diye düşünürken Mahir Bey'le içeri giriyorlar. Beyefendi selam verip süratle önümden geçiyor, Cemali'yle sessizce çalışma odasında buluyoruz kendimizi. Neden geç geldiklerini sorduğumda babasını beklediğini ve bu nedenle geciktiklerini söyleyerek kısa cevap vermeyi uygun görüyor. Normal şartlarda bu özürsüz gecikmeyi saygısızlık telaki etsem de sineye çekmekten başka şansım yok, yaşam için muhakkak mali desteğe ihtiyacımız var.

Cemali'yle bir süre çalıştıktan sonra özellerine dair dikkatlice kaç dayısının ve teyzesinin olduğundan kaç kardeş olduklarına dair sorularla Özgül hakkında daha fazla bilgi edinmeye çalışıyorum. Bir ara yanıma yaklaşınca üzerine sinmiş olan sigara kokusundan rahatsız oluyorum, yaşına uygun olmadığını babasının bu durumdan haberdar olup olmadığına kadar çeşitli sorular sorunca aniden çıkışıyor. "Babama söylemeyi düşünmüyorsundur?" "Hayır, seninle arkadaşız, yaşın gereği bunun doğru olmadığını düşündüğümden söyledim, teyzen sigara içtiğini biliyor mu?" "Teyzem her şeyi biliyor, bazen onunla tartışıyoruz ama umursadığını düşünmüyorum." Özgül'ün nelerden hoşlandığını, neyi sevdiğini çeşitli vesilelerle ağzından alıyorum. Öncesinde konuşup konuşmamak konusunda kararsız kalmış olsam da bu kadar kolay olacağını tahmin etmemiştim. Cemali anlattıkça fular taktığından sarı renge meraklı olduğuna kadar çeşitli beğenilerini zihnimin başköşesine yazıyorum. Onunla ilk buluşmamızda, çalıştığı yere bir kutu baklava götürebilirim, tek bir kuruşun bile önemi varken aç kalmayı göze alacak kadar istiyorum bunu yapmayı.

Sohbet ve şakalaşmalarla zaman doldururken çalıştığımız odanın kapısını açıp dersin nasıl gittiğini soruyor Mahir Bey, olum-

lu yanıt vermeme rağmen işaretparmağıyla dışarı davet ediyor beni. Cemali'yi bırakıp yanına gittiğimde cebime para koyuyor, artık bunu utanç kaynağı gibi görmüyorum. Yanında çalışan personel dışında yaşı gereği evladı gibi gördüğünden yapıyor olabilir. Ders fiyatını belirlediğimiz halde bu denli cömert davranmasından sonra alınganlık göstermemin saçma olduğunu düşünüyorum. Bize yardım etmenin ders vermemle kılıflandığını bile düşünmeye başladım, ne olursa olsun zor günlerimde Mahir Bey'in nazik jestlerine ömrüm boyunca saygı duyacağım.

Akşama doğru telefonum çalıyor, saatler boyunca Özgül'ün aramasını beklerken umutsuzluğa düştüğüm anların sonunda muradına ermişler gibi telefona sarılırken diğer ucunda can evimden vuran o nazik ve büyülü ses var. Özgül, "Alo," der demez öylece donup kalıyorum, devamını da o getirsin istiyorum, ardı ardına derslere girdiğini, fırsat bulup ancak arayabildiğini söylerken sözü buluşacağımız zamana getirmesini bekliyorum. Kısa bir konuşma sonrası beni Bakırköy İncirli Caddesi üzerindeki dershaneye davet ediyor. Evden nasıl çıktığımı, minibüse nasıl bindiğimi, o bir kutu baklavayı nasıl aldığımı hatırlamıyorum bile. Bu heyecanın ve koşuşturmanın adını kendime bile fısıldamak istemiyorum çünkü hak etmediğimi düşünüyorum. İçimdeki eziklik ve çaresizlik rahat olmamı ve atak davranmamı sürekli engelliyor.

Dershanenin önüne geldiğimde uzun uzadıya binayı süzerken tedirginliğim bir kat daha artıyor, aklıma gelen duaların tümünü bir çırpıda okuyorum. Çevremdeki öğrencilere öğretmenler odasını soruyorum, tam da bunu yaparken koridorda yürüyen Özgül'le karşılaşıyoruz, olduğum yerde yığılıp kalacağım. Bana bakarken gözlerindeki pırıltıyı nereye koyacağımı şaşırıyorum, sıcak ve samimi yaklaşıyor. İstem dışı bir hata yapabileceğimi düşünerek içimi korku sararken beni öğretmenler odasına davet ediyor, aldığım baklava kutusunu ona uzatıyorum. Küçücük odada neredeyse on meslektaşı var ve her biri farklı derslerin öğretmenleri. Tanışma faslı biter bitmez kendimle alakalı ayrıntıya

girmem için dolaylı da olsa sıkıştırılıyorum. Belli ki öncesinde onlara benden bahsetmiş olmalı çünkü sözü dönüp dolaştırıp bana getirmeye çalışıyor Özgül. Renkten renge giriyorum, erkek öğretmenlerle olan diyaloğunu tartıyorum, buna kıskançlık denir mi bilmiyorum! Çay ikramında baklava kutusu açılıyor, sımsıcak atmosfer varken bir an tarih hocası beni muhatap alan bir konuşma yapıyor. "Yıllarca Osmanlı'nın boyunduruğu ve etkisi altında kalmış Afganistan'daki insanların büyük çoğunluğu soydaşlarımız olur, bu nedenle Ezelhan Bey kendini yabancı kabul etmemeli," dediğinde teşekkür ediyorum, sözlerine katıldığımı ve konuşurken zorluk çekmediğimi söylüyorum onlara.

Tarih öğretmeni sakinliğimden cesaret alıp meslektaşlarını muhatap alacak şekilde günümüzdeki Afganistan'ı anlatırken bu kez huysuzlanıyorum: "Siz Afganistan'ın nasıl bir ülke olduğunu bilmiyorsunuz, tarih boyunca istilaya uğramış, kabileler birbirini boğazlamışlar. İran, Türkmenistan, Özbekistan, Tacikistan ve Pakistan'la komşudur. Halkı her bir ülkeyle alakalıdır, iki milyon da göçebe vardır." Özgül müdahale ediyor bu kez. "Ne yani, ulus millet olma şansları yoksa neden bu şekilde birbirlerini boğazlıyorlar? Kim nereye aitse yaşadığı toprak oraya bağlansın." "Bunu Batı kabul etmez, şayet olsaydı bölgeye barış gelirdi." Bir ara varlığımı unutmuş olmalılar, benim anlatmam gereken konuları kendi aralarında tartışmaya açmışlar bile, doğduğum yerlerin bu denli sorunlu oluşundan dolayı onların yanında kendimi mağdur görüyorum. Ülkemin doğrularını yanlışlarını masaya yatırmış psikolog ya da sosyologlar gibiyiz, bunları düşünürken bir başka kadın öğretmen aniden çıkış yapıyor. "Ben Afganistan'la ilgili masum halk ya da mazlum halk saçmalıklarını ciddiye almıyorum. Din adına kadını akıl almaz işkencelerden geçiren, elinden mesleğini alan ve hayvan düzeyine indirgeyen, çağdaş uygarlığın bütün verilerini yasaklayan, inanç adına bir başka inancın kutsal Buda heykellerini yıkan, topa tutan insanlara masum, zavallı, mazlum sıfatını yakıştıramam." Bu sözleri duyunca çıldıracak gibi oluyorum, bütün bu ithamların muhata-

bı gibi görüp suçlusuymuşum gibi bakılmasına ne diyebilirim... Özgül'ün hatırına kadının sert bakışlarını tokat gibi yüzüme vurmasına tahammül etmeliyim, diyorum içimden. Üzerime kaynar su dökülmüş gibi yorgun ve bitkin hissediyorum, sözlerinin etkisi o denli güçlü ki sözlü yumruklar ardı ardına gelmeye devam ediyor, bir başka eğitmen genel anlayışın değişmediğini, Taliban ya da başka bir grubun kadına bakış açısının aynı olduğunu ifade ediyor. Özgül söze karışınca heyecanım artıyor tabii: "Taliban, Afganistan'ın tamamına hakim değil, kadınlara uygulanan baskı ve şiddetin diğer bölgelerde de devam ettiğini söyleyebilir misin?" diye sorduğunda tarih hocası bu sorunun muhatabıymışım gibi beni işaret edince ister istemez söze giriyorum. "Bu tedirginlik devam edecek, burkalarını çıkarmaya bir türlü karar veremediklerini biliyorum, bölgesel yönetimler kısa süreler içinde değişebiliyor. Sonradan yaptırıma maruz kalmamak için denemek bile istemiyor kadınlarımız." Tarih öğretmeninin bakışları bu kez donuklaşınca kendi adıma bunun hayra alamet olmadığını sanıyorum. "Bir yazıda okumuştum mimlenen kadınların sonradan yüzüne kezzap atılıyormuş." Afganistan erkeklerinin tamamı zora düştüğünde kadınlarının yüzüne kezzap atıyor demeye getirecek kadar ileri gidiyor önyargılı öğretmen. Özgül'e duyduğum sevginin hatırına, müdahale etmek yerine dinlemeyi ve konuşmaları olgunlukla karşılamayı uygun buluyorum.

İstanbul'a ilk geldiğim anlarda kadının muhakkak kapanması gerektiğini anlatmıştı Lorin, karşı çıkmış olmama rağmen en önemli gereksinimin karın tokluğu ve barınma ihtiyacı olduğunu, bunların karşılanması durumunda kadın sorununun kökünden hallolacağı düşüncesini iletmişti, diğer yönleriyle kadının özgürlüğü mevzubahis bile değildi. Bu düşünceyi İstanbul'a kadar getirmiş olmasına aklım ermemişti, kendimi her zamankinden daha fazla mutsuz hissetmiştim. Tarih hocası gerildiğimi anlamış olsa da sözlerini umursamadan tamamlıyor. "Amerika ya da diğer devletler kendilerini başarılı kabul etse de bölgenin gelenekleri ve alışkanlıkları karşısında bozguna uğrayacaklar.

Bunun yanı sıra kadını ezmek için kullanılan geleneklerin ne dini ne de insani bir dayanağı olabilir, tek dayanağı ahlaksızlık." Bu söz üzerine daha fazla dayanamıyor ve ona sert bir soru yöneltiyorum. "Afganistan'ın bütün erkekleri coğrafyadan silinip yok edilse bile umursamam demeye mi getiriyorsunuz?" "Hayır yanlış anladınız, sizi tenzih ederim, gelenekleri yobazlık ve zorbalığa bağladığımdan anlattım bunları, Amerika'da öğrenim görmüş, kendini geliştirmiş birisiniz. Annenizin ve kız kardeşlerinizin bu zulümden etkilenmediğini söyleyebilir misiniz?" Bu soru Özgül'e karşı imajımı düzeltme fırsatı tanımış oldu, samimi duygularla düşüncelerimi ifade etmekte sakınca görmüyordum artık. "Benim doğduğum bölge Mezar-ı Şerif, Kabil ya da diğer yerler gibi değil, kadınlar daha özgür. Bu konuyu daha fazla tartışmak istemiyorum çünkü konunun ayrıntıları, derinlikleri var, illaki tartışıp genellemelere başvurursanız, konu uzamasın diye haklısınız demekle yetineceğim." Hararetli ve gerilimli konuşmalardan Özgül ne kadar etkilendi bilmiyorum, görünen o ki umursamış değil, bu konuşmalardan sıkılmış olan öğretmenler kendi aralarında başka meseleleri konuşmaya bile başlıyorlar, bunu fırsat bilen Özgül sınıfları gezdirmek, sonra da çalışma koşullarını ve ders programlarını anlatmak istediğini belirtiyor.

Heyecan duymak, renkten renge girmek, kalp atışlarının hızlanması aşırı derecede sarılma isteği, ne yaparsa yapsın güzel yaptığını düşünme ve yerine göre kutsama, tapınma... Bu sayısız duygunun kaynağı o kadar açık ki: Özgül'ü seviyorum. Çaresizlik insanın çırasını kısar, verilecek cevabı kısıtlar; yokluk insanı susturur, elini de kolunu da bağlar, insana fukara denmesinin diğer nedenidir yokluk ama bütün bunlara rağmen sevgiyi besleyecek umut hep olmuştur.

Özgül sınıfları gezdirirken umursamıyorum bile, derdim başka, onunla diğer birime geçtikten sonra, vereceğim derslerle alakalı yardımcı olabileceğini söylüyor. Amerika'da gördüğüm eğitimin buradaki öğrenci ders müfredatıyla paralellik gösteremeyeceğini ve zor durumda kalabileceğimi söylemesi üzerine onu

can kulağıyla dinliyorum bu kez. Neredeyse bir saat etüt odasında baş başa derse dair konuşuyoruz. Kullandığı parfümden kıyafetindeki inceliğe hatta pabuçlarına kadar tüm giysilerini inceliyorum, Cemali'nin dediği gibi fuları ve kıyafetlerindeki az da olsa sarı ayrıntı gözüme çarpıyor. Her birini muh gibi beynime çakıyorum. Bir dahaki gelişimde baklava ve benzeri masraflara girmemem için uyarsa da umurumda değil, meslektaşları kendilerine ikram edildiği için içten içe memnuniyetlerini belirten gülüşler sergiliyor. İlgimin farkına varmış olacak ki; arzu ettiğim takdirde dershanenin karşısındaki pastanede oturup sohbet edebileceğimizi söylüyor, bu teklife balıklama atlıyorum, dersten bahsetmeden baş başa olmanın keyfini çıkarmak istiyorum.

Gittiğimiz pastanenin arka bölümüne geçiyoruz, çocukken İstanbul'a gidecek, orada İngilizce öğretmeni Özgül'le tanışacak ve onu seveceksin deselerdi herhalde gülerdim. Yazgının insanı ne hallere sokacağını, ona neler yaptıracağını kim bilebilir? Pastanede oturduğumuzda tedirginliğim artıyor, cebimde kısıtlı miktarda para var, şayet Özgül kantarın topuzunu kaçırırsa o zaman rehin kalabilirim. Fakat son anda beni kendisinin davet ettiğini ve para ödetmeyeceğini düşünerek rahatlıyorum. Oturur oturmaz sormaya bile gerek duymadan iki kahve istiyor, o denli kendinden emin ve kararlı ki bu yönüyle sevgimi katmerlerken bir o kadar da beni korkutuyor çünkü geldiğim coğrafyada kadın asla karar mercii olmazdı. O günlerden kalan baskılanmış bilinçaltımın kokuşmuşluğunu bildiğim halde neden hâlâ kendime dair şüphelerim var, onunla otururken süratle düşünce denizinin içinde debeleniyorum, inançlarımın etkisi altında kalabileceğimi aklıma getirsem de bu fikri çürüten kocaman bir sevgi var yüreğimde.

Pastanenin oturduğumuz bölümünde başka bir çift daha var. Birbirlerinin elini okşayıp öperken bizi görmezden geliyorlar. Özgül İstanbul'a ne zaman geldiğimden Zeytinburnu'na nasıl yerleştiğime, bundan sonra nasıl bir yol çizeceğime, hatta evli olup olmadığıma kadar yığınla soruyu usul erkân dinlemeden hoyratça sormaktan çekinmiyor. Bir ara geçmişte Afganistan'da ne-

ler yaşadığımı anlatıp anlatmamakta kararsız kalıyorum. Şiddet içeren sert dönemlerim onu ürkütebilir diye konuyu değiştirmek istiyorum. Bütün bu konuşmalar daha da yakınlaşmamızı sağlarken konu dönüp dolaşıp yeniden derse geliyor, İngilizce dışında Farsçayı da gayet iyi bildiğimi, hatta çeviriler yapabileceğimi söyleyince şaşkınlığı daha da artıyor. Bu günkü buluşmanın verdiği mutlulukla bir arada olmaktan memnun kalıp kalmadığını soruyorum ona, gülerek cevap veriyor. "Cemali söyleyince inanamamış ve gülmüştüm, ne alaka demiştim kendi kendime, Türkiye'de İngilizce hocası bitti de Afganistan'dan ithal mi getirdi baban diye alay etmiştim. Şimdi bakıyorum da getirmişse ne iyi etmiş diyorum, seninle tanışmak ve birer kahve içmek tabii ki memnun etti beni." "O zaman ara vermeden tekrar bir araya gelmenin yollarını arayalım." Bunun üzerine beni arayacağına söz veriyor Özgül, karşılıklı olarak konuşmalarımızı dikkatlice seçiyoruz, tekrar buluşmak üzere ayrılırken kendimi her zamankinden daha yoksul ve çaresiz hissediyorum. Sevmek, hoşlanmak güzel olsa da omuzlara aşırı yük de bindiriyor, sorumluluk denebilir buna. Afganistan'la alakalı sorularına cevap vermeyişimden dolayı bozuldu mu Özgül bilmiyorum, şayet öyleyse bu konuda desteğe ihtiyacım var, şiddetten ve silahtan nefret ettiğini söylemişti, bu sözlerinden sonra geçmişimle alakalı detayları nasıl anlatabilirdim...

Pastaneden ayrılırken hüzün kaplıyor içimi, hayatım boyunca ilk kez bu duyguları yaşıyorum, kendime bile korkuyla fısıldadığım, sevdiğim, diğer yarım dediğim Özgül'le öpüşerek vedalaşıyoruz. Evinin Ataköy'de olduğunu söyleyerek uzaklaşıyor yanımdan, o gidince Zeytinburnu minibüs durağının olduğu Yenimahalle'ye kadar ayaklarım yerden kesilmiş gibi yürürken sürekli adını sayıklıyorum içimden.

Mutlu olmak kolay değil, olumsuzluk tam keyiflendiğin bir anda muhakkak kendini hatırlatır. Defalarca arandığımı görünce telaşlanıyorum, arayan Lorin, eve geldiğinde beni göremeyince telaşlanmış olabilir, haksız da sayılmaz. Burası İstanbul, çevreyi çok iyi bilmediğimden, telefonumun sesini kısmakla hata ettiğimi anlı-

yorum. Lorin'le defalarca Bakırköy'e gitmiş olmamız neye yarar, aklımda kalan birkaç cadde ve güzergâh dışında başka da yer bilmiyorum, sonuç olarak koca şehre yabancı sayılırım.

Lorin kapıyı açınca özür diliyorum, ders için görüşmeye gittiğimi söylüyorum ona, işin içinde para kazanmak olunca kısmen sakinleşiyor. Neler yaptığını ve günümün nasıl geçtiğini soruyor, kısa cevaplarla sorularını geçiştiriyorum. Alelacele sofrayı kurup yemek yiyoruz sonra da kafamı kurcalayan soruları bu kez ben ona sormak istiyorum, tarih hocasının suçlamalarından kendine ne pay çıkacağını merak ediyorum. "Şayet yuva kurarsan hayat arkadaşının giyim kuşamına karışacak mısın?" Sorduğum soruyu şaşkınlıkla karşılıyor. "Durduk yerde nereden çıktı bu soru?" "Boşver, sadece cevaplamanı istiyorum!" "Fikrimin ne olduğunu biliyorsun." "Katre'nin başı yarı açık, kapanmayı kabullenecek mi?" "Ne kadar sevdiğimi biliyorsun tabii ki burka giydirmeyeceğim!" "Katre'yi kapalı şekilde almıyorsun, örtünme konusunda fikrini sormadan evlenme kararı alıp sonra da baskıyla kapatmanın doğruluğuna inanıyor musun?" "Seni tanımasam şaşırmazdım, aynı yerden değil de uzaydan gelmiş gibisin, şaka mı yapıyorsun?" "Niye şaka yapayım, aynı yerden gelmiş olsak da buraya aynı yeri taşımadık ki!" "Bu sorularla nereye gideceğini merak ettim doğrusu." "Bence Katre'yle evlenmeden onun fikrini almalısın, aksi takdirde bir ömür mutsuz edebilirsin onu!" "Nereye gittin de bu fikirleri edindin be kardeşim, Katre'yi ölümüne seviyorum, aynı duyguları o da taşıyor, gerisinin ne önemi var, şöyle bir etrafına baksana, soydaşlarımızın örtülü olduklarını görmüyor musun, kapanmazsa ne duruma düşerim biliyor musun?"

Örtülü olmayan soydaşlarımızın var olduğunu bilsem de Lorin'i neden sıkıştırdığım ortada. Özgül'le yeni bir hayat kursaydım Lorin gibi davranmamın imkânı olur muydu bilmiyorum; bu sorunun cevabını hiç şüphesiz Özgül verecekti, kaldı ki onu yaptırmaa mahkûm etmemin imkânı yok. Lorin beni düşünceli görünce göz teması kurmaya çalışıyor. "Hayret edi-

yorum, dininiz kapanmayı şart koştuğu halde bunu niye sorun haline getirdin anlayamadım, şayet bildiğin başka bir yol varsa öğrenmek isterim." "Bunun altından başka ne çıkabilir? Sadece mantığıma dayanarak ve aklıma takıldığı için sordum, kıza değer verip seviyorsan neden onu olduğu gibi kabullenmiyor da ısrarla değiştirmeye çalışıyorsun? Madem öyle o zaman kapalı bir kıza âşık olsaydın." "Benden büyük de olsan kalkar seni döverim, bu sanıldığı kadar kolay mı, o olmadı başkasına âşık olayım ya da sen söyledin diye onu yapayım, hadi oradan be!"

Lorin'le tartışmalarımız anlam taşımıyor, dediği dedik bildiği bildikken Katre'yi sahiplenip malı gibi görüyor, ona âşık olsa ne yazar, diyorum içimden. Bu konuyu tartışmamız zaman kaybından başka da bir şey değil, Lorin'i değiştirmenin imkânsızlığı ortadayken onu terslememin altında yatan neden pekâlâ benim durumumla alakalı. Şayet Özgül'le daha ileri gidip bir arada yaşamaya başlarsak üzerimdeki hâkimiyetine sabır gösterebilecek miyim? Bu soruya cevabımın evet olmasını çok isterdim ama gerçek farklı olabilir.

Çelişkiler içindeki yaşantıma doğruları ilintilemenin zor olacağını bildiğim halde Özgül'ü bir türlü aklımdan çıkaramıyorum. Gecenin ilerleyen saatlerinde Lorin ardı ardına sıkıntı anlatan sesler çıkarıp odasına çekilince salonda yeniden örümcekle baş başa kalıyorum. Ördüğü ağdan uzun süre gözlerimi alamıyorum, sanki yeni alanlar açıp tuzağını genişletmiş gibi geliyor, gecenin sessizliğinde yeniden dertleşmek istiyorum onunla.

Gece yorgun, gece huzur salgılaması gerekirken her zamankinden daha tedirgin edici. Bu saatte ne beklediğimi bilmeden öylece donup kalmamın adı çaresizlik... Yalnızlığımla baş başa kaldığımdan bu yana bir saat geçmiş, aniden geceyi yırtan cılız ama endişeye sevk edici sesi duyunca Lorin'in odasına koşuyorum, geçen gecelerde olduğu gibi yine sırılsıklam ve panik halinde uyanıyor. Nefes almakta zorlandığı belli, kalkması için yardımcı oluyorum ona, bu durumun uzun süreden beri devam ettiğini bildiğimden mutfağa koşup bir bardak su getiriyorum.

Lorin'in psikolojisinin hiç de iyi olmadığı ortada, terli olmasını umursamadan pencereye koşup camı açtığımda, iç çekerek nefes almaya çalışıyor, onu uyarmayı görev biliyorum. "Yarın muhakkak izin alıp doktora gitmelisin, durumun iyi değil." "Telaşlanmanı istemem, arada böyle oluyor ,boş ver, geçer!" "Kafana taktığın ne varsa unutmaya çalış, gibi saçma bir söz etmeyeceğim, bence bu sorunla alakalı ilaç kullanmalısın!" Lorin'i bir saat boyunca ikna etmeye çalışsam da nafile. Yıllardır yaşantımızın tutulacak doğru bir yanının olmadığını bildiğim halde ayar çekmenin saçmalık olduğunu düşünüyorum. İşin aslı onun kadar benim de doktora görünmem gerektiği ortada, karnımızı doyuracak kadar birikim edinmemişken doktor sözcüğü bile lüks gibi geliyor artık. Lorin'i odasına gönderip gecenin sabaha evrildiği saatlere kadar uykusuzlukla oyalanarak bedenimi iyice yorduktan sonra baygın şekilde yatağa atıyorum kendimi.

"Düşünce insanı yorup yaşlandırır, delirtir mahveder, düşünce başını belaya da sokar insanın, düşünmek hiç doğru değil," derdi babam "asla düşünme, sadece denileni yap, çünkü düşününce sorular gelir ve onların bazılarının cevabı yoktur, yolun —hâşâ— inançsızlığa gidebilir," diye uyarmadan edemezdi. Ah baba gel gör halimizi, Lorin düşünmekten bu hale geldi, kim bilir iç dünyasında neler yaşadı, neleri düşündü... Geçen gece yaptığım gibi ona moral olacak sözler edip yatağına göndersem ne yazar, bunun çare olmadığı besbelli ortada, "Rabbinden medet ummalısın," dediğini duyar gibiyim baba.

Bir evde üç can var, aile gibiyiz; ben, Lorin ve örümcek. Örümcek Lorin'in geçirdiği krizden korkup yer değiştirmiş olmalı. Korku ve endişe bizim yakamızı bırakacak gibi görünmüyor, dua etmek için her zamankinden daha istekliyim, yakarışlarım bu kez arkadaşıma gidecek, Rabbim onu düşünce denizinde boğulmaktan kurtarsın diye ellerimi göğe açarken örümcekten de yardım dileniyorum, varlığı da Rabbime dayanıyor, bunu biliyorum.

Işığı söndürdüğümde Özgül aklıma geliyor. Anne ve babasının Tekirdağ'da yaşadığından bahsetmişti, Ataköy'deki evinde yalnız

yaşıyor olmalı. Bunca ilgisini neye yormalıyım, erkek arkadaşının olup olmadığını merak ettiğim halde sormaya çekinmiştim, zaman içinde öğrenebilir hatta Cemali'yi de konuşturabilirim, haddimi aştığımı bilsem de kendimi engelleme şansımın olmadığı ortada. Kadının ayağı küçük, elleri yumuşak ve saçları parlak olmalıymış, bu sözleri eden babaannemdi, burkanın altına girmiş bir kadının bu vasıflarını hangi genç görüp onaylayacak? Afganistan'da kalsaydım ve her şey güllük gülistanlık olsaydı bu vasıftaki bir kızı muhtemelen babaannem bulup getirecekti. Karşı cinsten yoksun yaşamak zulüm olsa gerek, ailem böyle düşündüğümü bilseydi büyük sorun olabilirdi. Kadının örtünmesini gelenek ve dine bağlar, sonra günaha girdiğimi söyleyerek, "Rabbinden af dilen" derlerdi. Bu düşüncelerle boğuşmamın nedeni Özgül, ona olan sevgim olmasaydı aynı şekilde düşünmeye devam eder miydim, bu karmaşık düşünceler gelecekte psikolojik açıdan Lorin'e benzetir mi beni, bilemiyorum.

Güneşli bir havayla güne başlarken telefonuma gelen mesaj moralimi bozmaya yetiyor, kaçak yolla denizden Avrupa'ya geçen bazı soydaşlarımızın bindikleri botların battığını ve boğulup öldüklerini yazmış Feyzullah. Onun çok duyarlı olduğunu bilmek neyi değiştirir, acılar paylaşılarak hafifler mi? Belli ki kendisini anlayacak duyarlı bir soydaş gibi görmüş beni. Müsait olduğunda aramasını istiyorum, mesajım gider gitmez arıyor; sesi titrek, sözleri o denli telaşlı ki üzüntüsünü ortaya döktüğünde geriliyorum, kısa kesip öğleden sonrası için randevulaşıyoruz onunla.

Adliye'nin yanında Feyzullah'la buluşup pastanelerden birine giriyoruz, Türkiye'de oturma izni alamadığını arkadaşlarıyla kendine yaşam alanını ancak oluşturabildiğini söylüyor. Feyzullah'tan farkımın olmadığı ortada, çaresizlik ortak yanımız. Başlangıçta bu göçün devam ettiğinden, koşulların her geçen gün daha da kötüye gittiğinden söz ediyor, endişelerine ortak olmamak mümkün değil. Afganistan'dan İstanbul'a gelenleri, bulundukları süreye dayanarak üç gruba ayırıyor Feyzullah. Otuz yıl

önce gelip Türk vatandaşı olanlar, sonrasında gelenlerden Türk vatandaşlığına kabul edilenler ve bizler, yani kaçak olarak ülkede bulunan çaresizler. İnsanın kendini bir toprağa ait hissetmesi çok değerli bir duygu olsa gerek, bu topraklara gelen her soydaşımız, doğdukları yere besledikleri aidiyet duygusunu buraya karşı da hissetmek istiyor. Söz dönüp dolaşıp aynı noktaya geliyor, vatandaşlık almak neredeyse imkânsız ,diyerek acizliğimizi bir kez daha hatırlatıyor Feyzullah. Sürekli gerçeklerle yüzleşmek delirtecek, bütün olumsuzluklara rağmen Afgan olmayan bir kıza gönlümü kaptırdığımı söyleseydim donup kalırdı herhalde. Endişeyle, her an bir şey olacakmış gibi diken üstünde davranmasını neye yormalıyım, denizde boğulmaktan kurtulan soydaşlarımızın sefaletle boğuştuklarını anlatırken hüznünü açıkça ortaya koyuyor. Her meseleyi kendine dert etme, umudunu hep koru, diye kendimi telkin etmişken bir anda karabasanlar çöküyor üzerime. Kaostan kurtulmak için Afganistan'daki üniversitelerin durumunu sorarak konuyu değiştirsin diye uğraştığım bir anda dert yanıyor bu kez: "Okumuş, eğitimli olarak bilinmem neye yarar, benim gibi birçok kardeşimiz var buralarda." "Örgütlenmeyi, bir çatı altında buluşmayı düşünmediniz mi?" "Çok uğraştığım halde arkadaşları bir araya getirmenin yolunu bulamadım, böyle giderse perişanlığımız artacak." Bir insan umutsuzluğun pençesine düşmüşse ona ders vermek kolay değil, görünen o ki her yeni gelen soydaş eğitim sorununu da beraberinde getirecek, Taliban sonrası üniversitelerin çoğunun kapandığından bahsederken yalnızca tıp fakültesinin açık olduğunu, onun da kesintilerle öğretim yaptığını dertlenerek anlatıyor. Derneğin çalışmalarını ve Şerafettin Bey'in eğitim durumunu sorduğumda ise yanıtı şaşırtıyor. "İki üniversite okumuş ama burada işe yaramıyor, Şerafettin Bey dernekte çocuklara İngilizce dersi vermeni istemişti, belge eksikliğinden eğitim göremeyen soydaş çocukları için bir şeyler yapılması gerektiğine ben de katılıyorum."

Feyzullah kâğıt toplayıp hayatını kazanmanın yolunu ararken onun yardım düşüncesine saygı duyuyorum. Dernekte böyle bir

gereksinim varsa ve bunu yoksul soydaş çocuklarına yapacaksak o zaman bizim ihtiyaçlarımız nasıl karşılanacak diye sormaya sormaya utanıyorum. İstanbul'da okul çağına gelmiş yüzlerce Afgan çocuk var, tümü eğitimden istifade etmeyi bekliyor, bunların birçoğuna kimlik verilmediği için ilkokul diploması alamıyorlar, bu diploma olmadan eğitim hayatlarının sürmesi imkânsız, mecburen evlerinin yolunu tutuyor bu çocuklar. Kendi imkânlarıyla oluşturdukları eğitim metodundan medet umuyorlar, suçları ise ya babalarının Afganistan'da olması ya da ailelerinin peşinden buralara kadar sürüklenmeleri. Uzun süre sohbet ederken bir ara tedirginliğimin farkına varmış olacak ki derneğin geniş çaplı uygulamalarından misafirperverliğinden ve yol göstericiliğinden dem vurmaya başlıyor. Öğrenim gördüğüm dalın para getirebileceğini, soydaşlarımızın hali vakti yerinde olanların rahatlıkla ders ücretini verebileceklerini sözlerine ekleyerek rahatlatıyor beni. Paraya dair endişelerimin artmasının nedeni Özgül, onunla bir araya geldiğimizde yiyip içtiğimizin parasını ödemem lazım, aksi takdirde kendimi inkâr etmiş olurum, bunu istemiyorum. Feyzullah sohbet sonrasında derneğe gidip soydaşlara yardım edeceğini söyleyerek ayrılıyor yanımdan. Kendimi onun gibi sınırsız fedakârlıklarda bulunmak için kendimi hazır görmüyorum, hele de Lorin'le konuşmadan adım atmak istemiyorum. Lorin'in adını anınca dün geceki durumu aklıma geliyor, doktora gitmesini söylemiştim, işyerinden izin alıp almadığını bilmiyorum, şayet gitmediyse bu durumun kendi hayatımı da etkileyeceğini biliyorum.

Rüzgâr, yağmur sularını savuruyor, odaya girecek diye korkuyorum, pencere kenarları ve çerçevelerin alt kısmındansızan suları engellemek için çaba gösteriyorum, bulduğum bez parçalarını ve gazeteleri, akan köşelere sıkıştırıp suyu emdirmeye çalışıyorum.

Lorin geldiğinde su girmiş evin durumunu görüyor. Öfkeden deliye dönerek binanın müteahhidine küfürler savuruyor. Belli ki sorunlar iyiden iyiye çileden çıkarmış, soydaşlarımızın bir kısmının başlarını sokacak evlerinin olmadığını, köprüaltlarında kalmak zorunda kaldıklarını söyleyip uyarınca duruluyor. Sözle-

rim o denli sert olmuş ki yemekten sonra yanlarına gidelim diye teklifte bile bulunuyor.

Yağan yağmurdan dolayı her yer sırılsıklam, gecenin bir vakti yollardayız. Soydaşların olduğu yere niye gittiğimizi bilmezken ikimizin de yardım edecek kayda değer malı yok. Gidişimizin bir adı olmalı, yalnız olmadıklarını hissettirmek istiyoruz onlara, yaklaştıkça yok denecek kadar küçük bir topluluk gibi görünseler de birbirine sokulmuş olduklarından biliyoruz. Çaresizlik kötü, yanlarına vardığımızda hüznüm katmerleniyor, kadınlar bütünüyle kendilerini gizlemiş durumda. Afganistan'dan ayrıldıktan sonra aynı korkularla bunu yaptıklarını unutmuş olmalıyım, öylesine doluyum ki babaannem, annem ve kız kardeşim onların arasında gibi geliyor. Hayal olduğunu bilmeme rağmen böyle olmasını ne çok istiyorum... Lorin'e takılmadan edemiyorum, evleneceği kızın bu şekilde baskı görmesini kabullenip kabullenmeyeceğini sorduğumda aniden çıkışıyor: "Benimle neden uğraşıyorsun? Bu durumu garipsemene şaşıyorum! Katre açık ve özgür bir kız değil, ben farklı yaklaşsam bile ailesinin ne yapacağını tahmin bile edemezsin." Gülerek Katre'yle evlenmiş gibi konuştuğunu söylediğimde ise çileden çıkıyor. "Konuşturup kafamı karıştıran sözler edip duruyorsun, bunlardan hiç bahis açmazdın, ne oldu sana?" Özgül'den haberi varmış gibi panikliyorum, işin aslı Lorin'e sorduklarımla kendimi test ediyorum. Özgül'ü kapatmamın imkânı yok, örtünmesini istemek gibi bir derdim de yok, o zaman neden diyorum kendime. Amerika'dayken, evleneceğim kızın kapanmasını aklımın ucundan bile geçirmezdim, oysa buradaki yaşantı düşüncelerimi hiçe sayıyor. Geçmiş yeniden gözlerimin önüne geliyor, Afganistan'da kadınların görevi evin içinde başlar ve içinde son bulurdu. Tanıdığım ailelerin hiçbirinde kadın çalışamazdı. Evin içinde başı açık olan kadının, burkayı giyip dışarı çıktığında kim olduğunu anlamak asla mümkün değildi. Afganistan'da Rus işgalinden önce elime geçirdiğim kırık fotoğraf makinesiyle ne annemin ne de kız kardeşimin fotoğrafını çekebilmiştim; annem, "Baban öldürür bizi!"

demişti ve haksız da sayılmazdı, fotoğrafçının resimleri basarken yüzlerimizi görmesinin yanlış olacağını düşünürlerdi. Dedeme ne demeli, fotoğraf makinesiyle ona yanaştığımda asasıyla kovalamıştı beni, ikna etmenin imkânı yoktu, ayıbın yanında bir de günah diyordu. O zamanlar görücü usulü evliliği ve kadının sokağa çıkmamasını kimse sorgulamıyordu bile. Afganistan'da kadının hiçbir seçim hakkının olmadığını dün gibi hatırlıyorum. Boşanma konusuna gelince, ne olduğu hakkında kafa bile yorulmuyordu, çok uzak bir kavramdı. Annelerimizin tüm hayatı ev içindeydi; erkeği mutlu etmenin dışında eşi dostu en iyi şekilde ağırlamaktı amaçları, kız kardeşim de bu meziyetlerle yetişiyordu, ne oldu da her şey ters yüz oldu. Bunca acı çekilirken bu göçün kaçınılmaz olduğu gerçeğini saklayamam artık, değişime dair bir sancı olmalıydı bu, yüzyıllara yayılacak kaçınılmaz bir değişimin kurbanı olmalıydık, mutsuz da olsak halkımın geleceğe dair umut taşımasını ne çok istiyordum. Savaşırken, uyurken, çalışırken her an bu isteklerim ve dileklerimin şahididir Rabbim.

Lorin, bakkaldan aldığı birkaç yiyeceği orada bulunanlara teslim ederken başka soydaşlarımızdan yardım akmaya devam ediyor. Grubun erkekleriyle bir süre sohbet edip Afganistan'daki son durumu konuşuyoruz, kendimizi o denli kaptırmışız ki zamanın nasıl geçtiğini bile anlayamıyoruz. Saat on ikiye geldiğinde ise yağmura yakalanmadan eve dönmek için müsaade istiyoruz onlardan.

Gecenin ilerleyen saatleri apartmanın kararmış pencerelerine bakıp herkesin uyuduğunu düşünerek sessizce yukarı çıkmaya çalışsak da yöneticinin kapısı aniden açılıyor, iri cüsseli adam apartmanın boya badanasına dair makbuzu uzatırken bir iki gün müsaade istiyor Lorin. Eve çıkıp kendi paramdan yöneticiye takdim ediyorum. Lorin'in benim için yaptıklarından sonra bu ödemenin devede kulak kalacağını söyleyebilirim, böyle davranarak bir nebze de olsa rahatlatıyorum kendimi. Arkadaşım yatmaya gidince uzun zamandır ihmal ettiğim kutsal kitabı elime almak için her zaman yaptığım gibi önce abdest alıyorum, bu alışkan-

lık manevi anırmanın göstergesi sayılabilir. Bütün gün kadınlara yapılan haksızlıklara dair düşünce denizinde yüzmeye çabalarken soydaşlarının çokeşliliği neye dayandırdıklarını bir kez daha düşünmeye ve kitaptaki karşılığını bulmaya çalışıyorum. Kuran'ı tam anlamak mümkün değil, derdi büyüklerim, Rabbim bu beyni, onu anlayıp doğruları bulmam için vermiş, diye düşünürdüm hep. Gerçek manada anlayarak okumayı Amerika'da öğrendim, anlamak bütün sorulara kısmen cevap hazırlayabilir, anlayınca sükûnet ve huzura da kavuşabilir insan, yanlış yapmaktan uzak kalabilir. Bu söylemi yalnızca dinsel değil, daha geniş açılımları olan bir anlayışın tecellisi gibi görüyorum artık. Bir ayette birden fazla evliliğe müsaade edilmiştir ancak adaletli olunamayacak durumlarda tek evliliğin yapılması istenmiştir, bu nedenle gerekli olmadıkça birden fazla evliliğin doğru olmadığını rahatlıkla söylemek mümkün diye bir bölüm var. Birden fazla evlilik durumunda iki ayrı eşe eşit davranmak imkânsız olduğu ve ilk eşin gönül rızası gerektiği için durum daha baştan çıkmaza giriyor, dünyanın neresinde eşini bir başka kadınla paylaşmayı gönül rızasıyla kabul eder kadın, diye düşünüyorum. Çokeşlilik dolaylı da olsa bu sözlerle yasaklanmış, konulan şartla da ayan beyan ortaya dökülmüş gibi görünüyor. Dini en köklü yaşayan soydaşlarıma baktığımda çoğunun çokeşli olduğunu ve bunu baskılarla kabul ettirdiklerini de biliyorum, o zaman soydaşlarının, atalarının kul hakkıyla diğer tarafa gitmesi, inandıkları dine ihanet sayılmaz mı diye sormak isterdim. Lorin yanımda olsaydı bu düşüncelerimi ona da anlatırdım, iyi ki yanımda değil ve kafasını bu düşüncelerle karıştırmak anlamsız, sevdiği kızdan başka düşüncesinin olmadığı ortada zaten. Soydaşlarım tutucu olmayı bir kenara bırakmamış olsalar da çokeşliliğin geçmişte kaldığını ve Zeytinburnu'ndaki biz Afgan bekârlar tarafından kabul görmediğini tahmin ediyorum. Lorin'in ne düşündüğünün, nasıl davrandığının önemi yok. Asıl sorun kendime dair, Özgül'le yeni bir hayat kursak ikinci eş bir yana bir başka kadına bakmamı bile yasaklayabilir. İki ayrı anlayış, iki farklı bakış, bu durum yıllar yılı çatışmalarının temel unsuru gibi duracak.

Lorin çoktan derin uykuya daldı, inşallah rahat bir uyku çeker ve mutlu uyanır, diye dua ediyorum. Tavandaki örümcek göz kırparak uyku saatinin geldiğini kibarca hatırlatırken ona sabırlı olmasını fısıldıyorum, artık beni tehdit olarak görmediği belli, bir arada olmamızı isteyen Rabbime sevgimden ona olan sevgim. Yatağa girdiğimde olumsuzlukları karanlıklara gömmekten başka kurtuluşumun olmadığını bir kez daha hatırlatıyorum, karamsarlığa düştüğüm anlarda ışığı söndürüp kendimi zorlayarak ancak uyuyabiliyorum.

Yüzleşme

Sabahın erken saatlerinde Mahir Bey'in işyerindeyim, daha oturmadan Cemali içeri giriyor. çalışanlar genelde haftanın son iş gününde daha rahat olurlar, bugünse patronlarının olmayışından ötürü varlığınızı önemsedikleri bile yok. Cemali'yle çalışma odasına geçiyoruz, bir süre İngilizce konuşmaya çalışıyorum onunla, altyapısının sağlam olduğunu düşünsem de hâlâ sorunlarının olduğu ortada. Özgül'ün sözleri aklımda, Cemali'yi ve diğer öğrencileri okul müfredatına göre çalıştırmamı önermişti oysa babasının beklentisi gelecekte konuşabileceği İngilizcesinin geliştirilmesi, iki beklentiyi de karşılayacak bir yol ararken Cemali'den bir istekte bulunuyorum. Teyzesi Özgül'ü de katarak hayat hikâyelerini İngilizce metin olarak hazırlamasını istiyorum ondan.

Cemali önce tereddütle yüzüme bakarken geçmişine dair konunun Özgül'le ne alakası olabilir diye düşünmüş olabilir, şüphelerini alt edecek sözlerle şaşırtmaya devam ediyorum. "Örneğin teyzenle alakalı bilgiler mesleğim adına önemli sayılır, derse dair yöntemleri, kızgınlık anları, doğaya olan sevgisini derleyip toparlayıp İngilizceye çevirebilirsin." Saçmaladığımın farkındayım, fırlamanın ta kendisi olan Cemali neyin peşinde olduğumu anlamakta gecikmiyor ve bir karşı atak geliyor ondan. "Teyzemi anladım, benim de bir isteğim olacak sizden." "Nedir o?" "Siz kendi hayatınızı yazın, ben de onu İngilizceye çevireyim!" Bu istek son derece tehlikeli de olsa buna ihtiyaç duyduğum ortada, hayatıma dair düğümlenmiş ve kilitli kalan yaşanmışlıklarımın

kâğıda dökülmesini öteden beri istiyordum. Cemali ile anlaşmaya varıyoruz, yazdığımız metinleri kimseye göstermeyecek ve gerçeği yazmak konusunda samimi ve dürüst olacağız diye söz veriyoruz birbirimize. Cemali'ye oyun gibi gelse de bunun kendi adıma handikaplar taşıyacağını asla unutmuyorum, geçmişe dair yaşanmışlıkları hatırlamak ve yazmak kolay değil, her şeye rağmen inançlarım doğrultusunda verdiğim sözü dürüstlükle yerine getireceğime dair kendime de söz veriyorum. Kan basıncım bir yükselip bir alçalırken tekrar çalışmaya başlıyoruz. Dersin sonuna nasıl geldiğimizi fark edemiyorum bile, bu konuları oyunmuş gibi konuştuktan sonra ancak eve dönebiliyorum.

Hava bulutsuz, gün aydınlık, saat üç gibi masaya oturup kâğıt kalemi elime aldığımda yaşanmışlıkların neresinden başlayacağımı bilemiyorum. Şaşkınlıkla; bir süre öylece kaldıktan sonra yerimden kalkıp örümcekle konuşmaya başlıyorum, onu psikoloğum gibi görürken, çocukluğundan başla, dediğini duyar gibi oluyorum. Her zamankinden daha duygusal olduğumdan kelli gözlerimden yaşlar geliyor, yeniden masanın başına geçerken örümceğin beni anladığını bilerek yazmaya başlıyorum.

"Merhaba Cemali;
Senden istediğimin aynısını hatta kendi el yazımla hayat hikâyemi öğrenmek istemen beni şaşırtmıştı. Hocası bir öğrencisinden hayat hikâyesini yazmasını isteyebilir ama bir öğrenci hocasından isteyemez diye düşünürdüm. Hayat zor, geçmişinde zora sokacak, hüzünlendirecek yığınla meselesi varsa insan nereden başlayacağını şaşırır ve ne yazacağını bilemez, bende de öyle oldu. En başından yazmak sanırım en doğrusu olacak.
Şimdi doğum yılımın tam tarihini bilmiyorum desem şaşırırsın, aklımda kaldığı kadarıyla 1968 olmalı, belki de daha erken. Nasıl anlatılır bilmiyorum ama ailem dindardı, özellikle de günah işlemekten çok korkarlardı. Daha beş yaşıma bile gelmeden babam kulağımdan tutup doğruca Kuran kursuna götürdü. Tabii bunu tam olarak hatırlamasam da o günlerden bende sadece korkuların kaldığını biliyorum. Küçücük yaşta Kuran okumayı öğrenirken

sonraki yıllarda önerilen dini kitapları da okumaya başlamıştım. Hafızam çok iyiydi, öyle ki okuduğum bir konuyu bir daha okumama gerek kalmıyordu. Hal böyle olunca rahmetli annem, 'Bunu okula koyun okusun, imam olmasını istemiyorum,' demiş. Babam annemin baskılarına daha fazla dayanamadı. Sınava girdim, hatta sınıfları atlamam için imtihan edildim, okula dördüncü sınıftan başladım. Çalışkandım. Kuran'ı gayet güzel okuyor, diğer yandan eğitim ve öğretime dayalı sınıfları birincilikle bitiriyordum, ta ki sekizinci sınıfa gelinceye dek."

Devam edip etmemekte kararsız kalsam da örümceğe bakmaktan kendimi alamıyorum, keyiften kendinden geçmiş, devam et dercesine mutlu görünüyor, Cemali'ye söz verdiğim gibi hikâyemi baştan sonuna kadar yazmaya devam ediyorum.

"Sene kaç hatırlamıyorum bile, sokaklara döküldük, devrim için sloganlar atıyorduk. Afganistan'ı kurtarmayı kendimize dert edinmiştik. İnsanlar ölmeye başlamıştı. Bu uzun sürmedi, Ruslar bu durumu fırsat bilip topraklarımıza girdiler. O zamanlar ortaokul son sınıftaydım ve ardından sağlıkla alakalı bir liseye geçmiştim, o denli çalışkan ve zekiydim ki sınıfları atlayarak geçiyordum. Ruslar Afganistan'a girer girmez darbe yaptılar. Kurşunlar havada uçuşuyor, sınıfımıza bile girdiği oluyordu. Ne olup bittiğinden haberimiz yoktu, ne yazık ki bizler hiçbir şeyin farkına varmaksızın bununla eğleniyorduk. Okulun camları yok, rüzgâr içeride, sonrasında kurşunlar oturduğumuz yerin duvarlarına geliyor, nasıl bir heyecan anlatamam. Dışarı çıkıyoruz, Kızıl Ordu orada, solcular Halk Cumhuriyeti isterken dört yılda dört cumhurbaşkanı değişiyor. Son olarak Marksistler ve arka arkaya darbeler, sonunda Dr. Necip başa geliyor. Sonrasında mücahitler devreye girince bu kez millet başkaldırıyor. Yaşadığım şehirde bir gün içinde yirmi bin insanın öldüğünü düşünürsek bu durumun ruh halime nasıl yansıdığını tasavvur etmek bile zor. Keskin nişancılar her yerde. Korku tünelini çoktan aşmış olmalıydık ki benim ve benden yaşça çok küçük çocukların gözleri önünde çocuklu bir kadını bile öldürdüler. Çok korkunçtu, otomatik silahlarla her

yanda ölüm vardı. Sokaklar ceset doluydu. Artık cehaletten korkmuyorduk, zalimlerin zulmü cehalete razı etmişti bizi. Devletin asker ihtiyacı yüzünden yaşa bakmadan herkesi alıp götürüyorlardı. Bize de geldiler, çok eski tarihten kalmış sekiz kurşun alabilen bir silahımız vardı, babam ne olur ne olmaz diye saklamıştı. Ne yazık ki askerler beni alıp nezarete götürdüler, sen kaç kişiyi öldürdün, diye sordular, oysa sadece bir el deneme atışı yapmıştım. Nezarette bir buçuk ay kaldım, çaresizdim, tam terk edildiğimi düşünürken bir akrabam gelip suçsuzluğumu ispatladı."

Ayrıntıya girmem, ideolojik durumları deşifre etmem doğru mu diye kendime sormadan edemiyorum. Şayet Mahir Bey bu metni okursa sonuç ne olur? Bu soru kafamı hep meşgul edecek. Cemali bir yetişkin değil; fakat bu, İngilizceyi sevmesini sağlayacaksa ve kendi ruhsal durumumu düze çıkarmamın bir yolu da yazmaktan geçiyorsa yapmamak ikimize de haksızlık olabilir. Yalnız ve çaresiz bir insanım, duygularımı kâğıda bile dökemeyeceksem nasıl huzura ererim? Suçlulukla suçsuzluk arasında bocalarken oturduğum yerden kalkıp yeniden masa başına geçiyorum.

"Liseyi bitirip sağlıkla ilgili bir fakülteye girdiğimde kendimi iyi hissetmiyordum. Sokağa çıkmaya korkuyorduk, daha dikkatli davranmaya başlamıştık. Fakülteyi karmakarışık duygularla üç yılda bitirebildim.

Savaş çok şiddetliydi, mücahitler çoğaldı hatta o sıralar Batı ülkeleri de bize yardım etmeye başladı. Başta Amerika bize yardım ederken bizler de mücahitlerle faaliyetlere başladık, sonuçta ülkemizi savunacaktık. Neredeyse üç yıl hiç eve gitmedim, devlette adımız vardı, yakalanırsak belki de işkenceyle öldürürlerdi ama kaçmanın sonu yoktu ve nihayetinde yakalandım. O an duyduğum korkuyu kaleme almam imkansız. Tam bir buçuk yıl cezaevinde kaldım. Sorgular, işkenceler... Necip'in başkan olduğu zamanlardı, yalan dolanla kurtulmaya çalışsam da nafileydi, hatta akrabalar ve daha birçok tanıdık tanımadık insan devreye girdi, öyle kurtulabildim ancak.

Afganistan'da yaşayamayacağımı anlayınca yurtdışına kaçtım. Ne yazık ki annemle babam orada kalmıştı. Afgan şehirlerinde Rus-

lar, dışarıda ise mücahitler vardı. Sonunda İran'daydım. Orada da savaşmaya başladık. Hiç unutmam, orman gibi uçsuz bucaksız bir yerdeyiz, Hirmen Nehri denilen bir yere Ruslar tankla panzerle geldiler. Muhtemelen altı yedi sıhhiye vardı, biz de altı yedi kişiydik, sessizliğe gömüldük. Şayet duyarlarsa vay halimize, tankları helikopterleri vardı. Öyle ki yüzlerce kurşun atsan bile sarsılmıyordu Ruslar. Sulara girince bizler de kurşun yağmuruna tuttuk onları, sonra helikopterler geldi, inanılmaz bombalar attılar, bizler ağaçların arasında nasıl kaybolduk bilmiyorum. Evimizden barkımızdan uzak yerlerden karargâh tabir ettiğimiz yere dönerken öğretmenlerden güler yüzlü bir arkadaş tam, ben Ruslardan korkmam, diye coşmuşken boğazına bir kurşun girdi. Üç dört kişi kalmıştık, bir süre sonra çekilmeye başladılar; o sıralar bize Amerika'dan stinger füzeleri geldi. Bu yüzden helikopterler, uçaklar artık alçaktan uçmamaya başladı. Ruslar da boş durmuyordu, Küba'dan yardım istemeye başlamışlardı. Sonuçta ideolojileri aynıydı. Batı'dan lojistik destek dışında bizlere bolca otomatik silah gelmeye başladı. Bazı silahların menzili kısaydı. Kübalılar on kişiyi sıraya diziyordu, basit silahlarla on kişiye peşpeşe şarjör boşaltıyorlardı, tekniklerini yine onlardan öğreniyorduk. Tabii bu bir taktikti. Kübalıları yanıltıp yine onları avlıyorduk. O denli ustalaşmıştık ki neredeyse onar kişiyi bir anda ortadan kaldırabiliyorduk. Halkla savaş çok zordur, bunu anlayamamıştı Ruslar. Savaşın sonuna geldik. Ne enteresandır ki onca uğraşıdan sonra Ruslar da Afganistan'dan çıktı. Geride iyi intiba bırakmak için Rus komutanlar, halka iyi davranın, demeye başladı. Bunun nedeni tabii ki Batı'nın ve dünya kamuoyunun baskısına daha fazla dayanamamış olmalarıydı, bu davranışları imaj düzeltmeye yönelikti. İkinci Dünya Savaşı'ndakinin neredeyse iki katı masraf edince Rusya ve Başkan Gorbaçov pes etmişti, koca birlik dağılmaya bile başladı."

Yazmak kolay değil, kalemi eline aldığında aklına geleni yazabilir insan, oysa ne anlattığı ve anlattığının ne anlam taşıdığı önemlidir. Bunca ayrıntının Özgül tarafından bilinmesi halinde bana bakış açısı ya da sevgisinin etkilenip etkilenmeyeceğini şimdilik bilemem. Temkini elden bırakmamalıyım ama nasıl? Yatağı-

ma gidip bir süre dinlendikten sonra masanın başına geçince istem dışı da olsa hüzünleniyorum, kız kardeşimin ve onun sözleri aklıma geliyor, artık ne olacağını umursamadan yazmaya devam kararı alıyorum.

"Kaçtığım Avrupa'dan, yeter gel diyen, kardeşime rağmen dönmedim çünkü benim gibi savaştan kaçan birçok insan, dünyanın farklı yerlerine dağılmıştı bile. Sonunda Avrupa'da daha fazla kalamadan bu kez Amerika'ya geçtim. Hiç bilmediğim bir kültür, bambaşka bir dünyaydı Amerika. Yabancılar için çekilmezdi, çok pahalıydı. Bizler dolar üzerinden çok düşük ücretler kazanıyor, bunun yanı sıra devletten çok cüzi yardımlar alıyorduk ama bunlar insan gibi yaşamamızı sağlamıyordu. Hiç tanımadığınız bir ülkedesiniz, kimseyle iletişiminiz yok, akrabanız yok, dil desen o da yok. Kısa süre içinde dil kursuna yazıldım. Özel okul gibiydi; savaşa katılmış, nice barbarca olaya şahit olmuşken içinde bulunduğum ortama şaşkınlıkla bakıyordum. Tam dört sene orada kaldım, sonra da Virginia'ya gittim. Ben Afganistan'daki yaşantımı unutmaya çalışırken kötü bir olay yaşanmış ve bana haber vermemişler. Ruslar çekilirken babamı şehit etmişler. Baba, anne, kız kardeş özlemine rağmen ben kendimi geliştirmek için boşuna uğraşmışım. Sonunda Green kart hakkı elde ediyorum bu şehirde de beş buçuk yıl uğraştıktan sonra. İşte tam o sırada alıyorum babamın şehit edildiği haberini. Annem, 'Gel oğlum savaş azaldı, evimiz var kendi çorbamızı kaynatırız,' diyor. Green kartım hazırolmasına rağmen memlekete dönmek zorunda kaldım. Ne iş yaparım, diye kara kara düşünürken sağlık sektöründe iş bulabildim. Tabii bu sırada Pakistan devreye girdi, dedikodular çıkmaya başladı. Dr. Necip baştayken Ruslar çekilmeye başladı, ordu diye bir güç kalmamıştı. Ruslar yüz otuz bin askeriyle geri çekilmişti. Pakistan o sıralar çok yardım etmişti Afganistan'a. Talebeler de Taliban'ı kurmuştu ama şimdi o denli dedikodu ve karmaşa vardı ki şaşkındım. Taliban tümden hâkimiyet kurma telaşına girince bu kez iç savaş başladı. Bizler daha en başından sol düşünceyle grup kurmuştuk. Rus sol sistemi değil tabii, üstelik Taliban gelip hâkimiyet sağlar sağlamaz arkadaşlarımızı öldürmeye başladı.

Taliban'ın yüzde yetmişi Pakistanlıydı. Yine kaçmaya başladık, sabah dışarı çıkıyorum, camide yoklama alıyorlar, kim namaza gelmemişse muhakkak bulunup kırbaçlanıyordu. Namaza geldiğimizi ancak imzalarla kanıtlayabiliyorduk. Sıkıldık. Pakistan askerleri gelip ülkeyi işgal etti, Taliban büyük kayıplar verdi. Pakistan savaşabilecek insanlara dolar verip onları savaştan men etmeye çalışırken Savunma Bakanı vuruldu. Otuz iki sıkı arkadaş bir aradayken uçak havada infilak etti. Taliban'ın sıkıyönetimi, Taş Devri'ni anımsatan bir yapıdaydı.

Ah Cemali! Oje sürmüş bir kadının parmaklarını neden kestiler, erkekler namaz kıldıktan sonra hırsızlık dahil ne yaparsa yapsın nasıl cennete gideceğine inanır, diye sorabilirsin. Kardeşin kardeşi vurma noktasına geldiğini görünce mecbur kaldım ve sonunda İran'a kaçtım. Ne yazık ki Afganistan'da yaşama şansım kalmamıştı. Oradan da Türkiye'ye geldim. Buradan yine aynı şekilde Amerika'ya gitmeye çalıştım ama olmadı. Vize vermediler. Kanada'yı denedim yine olmadı. Korkmuştum, dil öğretmenliği dışında ne yazık ki hiçbir mesleğe uygun değildim, ne iş teklif edilirse edilsin bir türlü beceremeyeceğimi düşünüyordum. Arkadaşım Lorin, Zeytinburnu'na ayak basar basmaz, 'Dikiş makinesi kullanabilir misin?' diye sorunca güldüm, ne diyebilirdim ki! Yabancı dil hâkimiyetim sayesinde hem İngilizce hem Arapça biliyordum ama neye yarar, dikiş makinesi kullanabilmemi sağlıyor muydu? Dil öğretmenliğini ders verirken daha çok sevdim, ilk dersimiz kolay olmadı ama çektiğim zorlukların farkına vararak, kolaylaştırma yöntemleri de buldum. Virginia'da öğrendiğim sistemin aynısını burada uygulamaya kararlıydım ama Özgül Hanım, bu sisteme eklemeler yapmanın uygun olacağını söylemişti. Yine geriye dönersek, daha ilk geldiğim ayın sonunda buraya alışmaya çalışırken ve hazır paramı yerken ne yazık ki Afganistan'dan çok kötü bir haber geldi. Annem, ben ayrıldıktan iki gün sonra vefat etmiş. Kız kardeşim ve akrabalarım başka yerlere gitmişler, ne yazık ki onlara ulaşma şansı bulamadım çünkü öğrendiğimde annemin ölümünden bu yana bir ay geçmişti. Anneme son yolculuğunda veda bile edemedim."

Soluksuz kalmanın çeşitli nedenleri olabilir, bazen üzüntüden bazen de sevinçten. Annesinin öldüğünü çok sonra öğrenip olduğu yerde donup kalmak, öfkelenip dağları kâinatı yakıp yıkma isteği, neden bile diyememek, dünyanın cehennemden daha beter bir yer olduğunu bilip yerin yedi kat dibini girme isteği, bütün bunlar çaresizliği anlatır be Cemali. Ölmeyi istemek o an, o saat, oracıkta huzura ermek gerçekçi bir yaklaşım olur diye hep aklımdan geçti be güzel çocuk. Düşün bir kere, babamı Ruslar öldürmüş, annemin ölümünden haberim bile olmamış, kız kardeşimin ise nereye gittiğini bilen yok. Enkaza dönmüş bedenimle nasıl tutunacağım buralarda diye düşünürken Lorin destek olmaya çalıştı, onu annem, babam, kardeşim saymıştım. Nereye gitmeli, ne yapmalı, kime başvurmalıydım? Bu duygularımı sana yazmama imkân yok, bir öğretmenin bu durumda olmasını öğrencisi bilmemeli, sonra ona nasıl faydalı olur? İç dünyası cehennem kokan yıkıntılarla doluyken bu gerçeklerle nasıl açılır öğrencisine? Sevdam annemdi, kız kardeşimdi onların varlığıyla dünyada kimlik bulmuşken ne hallere düştüm be güzel çocuk. Günlerce evden çıkmadım, duvarlarla konuştum, o denli kötüydüm ki örümceğin varlığından bile habersizdim. Karamsarlık içinde debelenip çareler ararken tam da böyleyken bir de Özgül karşıma çıktı, bunları bilmemen gerekiyor, öğrenmen fena, ateşlerde yakarsın beni küçük adam! Özgül; âdetlerime göre yasak, sakıncalı, ölüm demek be Cemali! Aynaya bakmaya korkuyorum, yüzleşmek demek ayna, kahrolası aksim bütün gerçekleri fısıldar kulağıma, ondandır korkularım, gözlerimin sonuna kadar açık olması ondan. Mutlu olmalısın çünkü Özgül var, dediğini duyar gibi oluyorum, evet var hem de can katacak, canan olacak kadar var ama ederim ne kadar be Cemali? Yerimden kalkıp savurduğum yumruklar duvarlara değil kendime dönük, attığım tokatlar kendi yüzüme, bu dünyaya başka bir âlemin günahkârı olarak gelmiş olmalıyım, daha fazla acı çekmeliymişim gibi bir his var içimde, dahası ölüm, dahası yok benim için diyorum. Önümdeki pencere iki amaçlı; biri soluklanmak, diğeri

soluğun son bulması için intihar için Cemali! İntihar sonsuzluğa kapı açmak, cehenneme elveda denilecek son çıkış olmalı, cehenneme gitmek pahasına.

Masa başındayım, yeniden o zalim, konuşturan, yazdıran sandalyeye oturuyorum. Kahrolası hayatı yeniden yazmalıyım; hem de Rabbimden özür borçlanarak, her defasında tövbeler edip kutsal kitabın derinliğine sığınarak. Ancak bu yolla kendi varlığımdan haberdar olabiliyorum.

İlk günlerdeki gibi dökülsem neye yarar, içimdeki fırtına her defasında baskılayıp durdurmuşken bu halimi Lorin'in görmemesi lazım, doktora git diye boşuna telkinde bulunuyorsun, öncelikle senin gitmen gerekiyor diyebilir. Ah Lorin, sen insansın, Afgan toprakları kadar, dedem, kardeşim, yoldaşımsın?

Anne önemlidir, anne canın yarısı, dar zamanın duacısı, bazen tek ağlayanıdır insanın, okumam için babama karşı gelişini ve mücadele edişini asla unutamam, bu hakkının olmadığını, daha doğrusu bu hakkın ona tanınmadığını düşünecek olursak ona dair gözyaşlarının haklılığı da ortaya çıkaracaktır. İşte bundandır hayata küskünlüğüm. Neresinden başlayıp yama yapacağını bilmeden bir yol çizmeye çalışıyorum kendime.

Evin bütün camlarını hava alsın diye açıyorum, hayata tutunmam lazım. Özgül için, kendim için tabii. Derinden soluklanıp tekrar masanın başına geçtiğimde bitkinim, yorgun ve çözülmüşüm artık.

> "Annem öldükten sonra bir süre kendime gelememiştim, sonra sonra ancak toparlanmıştım. Kimsem kalmamıştı, kardeşim ve akrabalarımla bağım kopmuş, birçok yakının ya savaşta ölmüş ya da benim gibi yollara düşmüştü."

Sona erdirmek fena, hayat devam ederken ona kâğıt üzerinde de olsa noktayı koymak zor. Ama hikâyemi yazmayı burada bitirmeliyim; içimden, sözümü tutmak için verebildiğim bu bilgiyle yetinmelisin küçük adam, diyorum.

Cemali genç ve tecrübesiz bir çocuk, dikkatlice kaleme aldığım bunca serüveni, anlaşma yapmış olmamıza rağmen bir başkasıyla paylaşabilir, bu nedenle şiddet içeren birkaç yerine dokunmak istesem de olmuyor, her dokunuşun "yapboz" gibi boşluklar doğurduğunu görünce yazdıklarımı, üzerinde çok az oynayarak şekillendirmeye çalışıyorum. Anılar, yaşananların verdiği hüzünler derken sürpriz şekilde Özgül arıyor, telefonu elime aldığımda neredeyse kalbim duracak! Onu savaşmışlığıma, olumsuzluğuma ve çaresizliğime ilintilemiş umut ışığı gibi görmüş olmam neye yarar, onunla kuracağım dünyaya ihanet etmiş gibi suçlu görüyorum kendimi, neden geçmişimi deşifre ettim; o görmemiş olsa bile duygularımı, yaşanmışlarımı belgelemiş gibi uluorta ortaya döktüğüm için bir an panikliyorum. Neredeyse donmuş ve konuşamaz durumda olsam da kendimi toparlamam uzun sürmüyor. Özgül yarın akşam buluşabileceğimizi söylediğinde mutluluktan uçar gibi oluyorum. Afgan bir çaresizi, kendisini önemseyen bir kadının varlığı mutlu etmesin de ne etsin diyorum içimden. Özgül'ün maddi beklentisi yok, karizmatik biri de değilim, geriye benden etkilenmiş olması ihtimali kalıyor ki ondan da şüpheliyim, başka bir dünyanın insanını merak ettiğinden bir araya gelmemizi istemiş olabileceği tüm gerçekliğiyle karşımda. Bunu düşünmek bile istemiyorum. Şaşkınlığımı üzerimden atar atmaz olur diyorum ona. Korku, sevgi, endişe ruhumda iç içe girmiş durumda, Özgül'ün sesini duyduğumda telkinlerim bir anda uçup gidiyor, geriye yalnızca sevgi ve sevgiye dair olanlar kalıyor. Lorin bu durumdan haberdar olursa işte o zaman sıkıntılar başlayabilir, zar zor geçiniyorken gereksiz zaman ve para kaybettiğimi düşünerek bozulabilir de. Katre'nin benimle tanıştırdığı ve Lorin'in yakıştırdığı Akmer ismindeki kıza haksızlık yaptığımı, macera peşinde koştuğumu bile düşünebilir. Aklımdan jet hızıyla geçen bu düşüncelere rağmen Özgül'e nazik ve kibar olduğunu söyleyip onu çok beğendiğimi bile itiraf ediyorum. Bu sözlere aldırmıyor bile, belli ki alışkın. İleri gitmenin saçmalık olduğunu düşünerek yarın ak-

şam buluşacağımız yeri ve saati belirledikten sonra telefondaki konuşmayı sonlandırıyoruz.

Afganım, bir kadına nasıl iltifat edileceğini ne dedemden ne de babamdan öğrenebildim. İnsanlar, yaşama dair boyut değiştirirken bizler kapalı bir cenderede kalakalmışız. Özgül'e edeceğim her güzel sözün, omuzlarıma yüklediği suçluluk duygusu buna örnek sayılabilir. Amerika'ya ya da Avrupa'ya gitmiş olmam neyi değiştirir ki? Öncesinden edindiklerim zihnimi, aklımı bir şekilde esir almışken verdiğim savaşta hangi "ben" kazanacak, bilemiyorum. Eski Afgan delikanlısı Ezelhan mı, dünyaya eşit pencereden bakan Ezelhan mı?

Lorin içeri girip, neşesinin kaynağını sormama fırsat bile vermeden derneğin geleneksel yemeğinden bahsetmeye başlıyor. Bu toplanma hem kaynaşma hem de sorunları konuşma ve dayanışma niteliği taşıyormuş. Kaçak yaşamak kötü, soydaşlarımın kümelendiği bir ilçede yaşamak kolaylaştırmıyor hayatı, şayet soydaşlarımla bir bütün haline gelmem gerekecekse Özgül bu resmin neresinde duracak? Bunları düşünmeye dalmışken Lorin'in inceden inceye beni süzdüğünü fark ediyorum. Dalgınsın, deyip âşık olup olmadığımı sorduğunda gülmeye başlıyorum, cevabım hazır tabii: "Biz kim, âşık olmak kim."

Sevmek, âşık olmak... Bir insanın ağacı, kedi köpeği, kardeşi, anneyi, babayı sevmesi doğaldır da karşı cinsten birini sevmesini geleneklerim sınırlıyor. Burası İstanbul olsa da Zeytinburnu küçük Afganistan demişti Lorin, bunu asla unutmamam gerekiyor.

Cebimde sınırlı miktarda para var. Bakırköy'e geldiğimde ayaklarım geri geri gidiyor. Yetişkin insanlar özgüven sahibidirler, bir yere ait olamamak bir yanda, parasızlık diğer yanda... Kendime olan inancımı ve güvenimi yitirmek üzereyim. Yenimahalle'den İstanbul Caddesi'ne doğru adımlarımı sayarak

yürüyorum. Rengârenk mağazalar, bankalar, kadınlar, gençler... hayat tüm ışıltısıyla burada yaşanıyor.

Afganlar yüz metreden belli olur, demişti Lorin. Dikkatlice bakanlar yüz hatlarımın farklılığından onlardan olmadığımı anlar. Türkçe konuşmak demek bu topraklara ait olmak demek değil, bunu ancak yaşayarak öğrenebiliyor insan. İstasyon Caddesi'ne kadar yürüdükten sonra Bakırköy Özgürlük Meydanı'nda Özgül'le sözleştiğimiz yerde buluşurken mutluluğumu saklamıyorum, onca öpme isteğime rağmen yalnızca tokalaşarak ancak sevgimi belli ediyorum ona. Neden davet ettiğini açıklıyor. "Bu gece değişiklik olsun diye bir müzikale iki bilet aldım." Bu sözleri duyunca şaşkınlığım bir o kadar daha artıyor, bu tür bir arayışımın olduğunu hissettirmediğimden eminim. Etkinliğe bir saatten fazla zaman var, oturup kahve içmeyi teklif ediyor Özgül. İncirli Caddesi'ne doğru yürürken ellerimiz birbirine değse de temkinli davranıp çekiyoruz, arzularımla korkularım savaş halinde, yolunda gitmeyen bir yaşamla boğuşuyorum.

Pastanelerden birine girip oturuyoruz, cep telefonunun fotoğraf makinesiyle birkaç kez fotoğrafımı çekerken bunu fırsat bilip özeline dair bir soruyu araya sıkıştırıyorum. "Tekirdağlı olduğunu biliyorum, anne baban orada yaşadığı halde burada yalnız yaşamana nasıl müsaade ediyorlar?" Bu soruya kahkaha atarak cevap veriyor Özgül. "Beni yalnızlıktan kurtaracak erkeği bekliyorum, bundan olmalı. Şaka bir yana, babam asla karışmaz bana. Kendi ayaklarımın üzerinde durabiliyorsam kararlarımı da başkalarına bırakmam, bu, babam da olsa değişmez." Hayretimi gizlemeyince bu kez nedenini sıralıyor. "Bunu saygısızlık olarak almaz hatta memnuniyetle karşılar babam, ayakları üzerinde duran bir kızı olduğu için de gurur duyar." "Babalar, kızlarının mürüvvetini görmek ister, torunları olsun sevsin diye beklerler, peki evlenmeyi hiç düşündün mü?" "Evlilik iki insanın arasında olur, iki makul ve seven insan arasında, şayet böyle bir durum yoksa görevmiş gibi yapılmaz, sizde bu işlerin görücü usulüyle ve büyüklerin beğenisiyle yürüdüğünü biliyorum, peki bugüne

kadar sen evlenmeyi düşündün mü?" Durup yüzüne bakıyorum, bu soruya ne yazık ki verilecek cevabım yok, bir erkek olarak karşı cinse her zaman meyiim oldu, çaresizlik hep engelleyip belimi kırdı, şimdi ona, "Seninle evlenmeyi düşünüyorum ama bunun imkânsızlığını bilerek acı çekiyorum," desem... "Soruma cevap vermedin, bugüne kadar muhakkak birini sevmişsindir, konuşmak istemezsen anlarım." "Konuşmak için buradayım, sempati duyduğum kızlar oldu ama Afganistan'da değil!" "Nerede peki?" "Amerika'da!" "Neden olmadı peki?" "Ait olmadığın yerde seversen sorunlarına sorun eklersin de ondan." "Ne yani, İstanbul'da sevdiğin biri olursa kendini suçlu gibi mi göreceksin?" "Hayır öyle düşünmüyorum, hoşlandığım biri var." "Sizin oralı mı?" "Hayır!" "Anlatmak istemezsen anlarım!" "Belki daha sonra ama şu kadarını söyleyebilirim, beni gerçek manada seven biri çıkarsa!" "Çıkarsa ne olmuş?" "Boşver gitsin!" Duygulandığımı anlayınca daha da sokuluyor yanıma. Özgül'ün bu hallerini neye yormalıyım? Lorin'den beter durumdayım, en azından o sevdiğini söyleyecek kadar cesur davranıp kendini ifade edebilmiş. Ben bunları düşünürken sessiz kaldığımı gören Özgül sözlerine devam ediyor. "İlk tanıştığımızda mutsuz fakat düzgün yaşama dair çabalarının olduğunu görmüştüm. Başka bir ülke ve kültürden gelmiş olsan da efendiliğin, kibarlığın çok hoştu; yanlış anlamanı istemem, öyle her efendi insanla da dost olmam." "Bundan sonraki görüşmelerimizde daha rahat konuşabileceğim anlamına mı geliyor bu söylemin?" "Kendini özgür hissettiğin sürece sakıncası yok."

O konuştukça kendime olan güvenim tavan yapmaya başladı bile, bundan cesaretlenerek asla söyleyemeyeceğim o sözü bir anda ağzımdan kaçırıyorum. "Seni ilk gördüğümde sevip, seninle arkadaş olabileceğimizi hayal ettim, Rabbim dualarımı kabul etti, sözlerinle çok rahatlattın beni bilesin." "Neden arkadaş olmayalım, hem sevebiliriz de birbirimizi, bunun sakıncası olmaz." "Soydaşlarıma göre bir arada olmamız sakıncalı, beraber kahve içmemiz ise ölüm fermanı, kültürümü bildiğin halde bir araya

gelmeye nasıl cesaret ettin bilmiyorum." "Burası Afganistan değil, canavar olmadığını düşünerek tabii. Bir öğrenciye İngilizce dersi verebilecek kapasitedeki bir eğitmenin nereli olduğu beni ilgilendirmez, sadece insanlığıyla ilgilenirim." Sessizlik sonrası garip bir soruyu kahkaha atarak soruyor bu kez. "Evlendiğin kıza burka giydirir misin?" Bu soruyu neden sorduğunu bilmiyorum, ona eğlenceli bir soru gibi gelebilir ona ama benim için hiç de sevimli sayılmaz, buna rağmen gözlerinin içine çaresizce bakarken anlayabileceği bir cevap konduruyorum. "Empati yapmalısın, senin bir erkek olduğunu düşünelim, evlendikten sonra Afganistan'a gittiğini çağdaş ve entelektüel olduğunu da ekleyelim, hatta buna eşinin kapanmasını istemediğin gerçeğini de katmerleyelim, genel durumla nasıl baş edeceksin? İlla eşimin kapanmasını istemem, demen ne işe yarayacak?" "O zaman Afganistan'a gitmeyeceksin!" "Afganistan'ın tamamının bu tür kapanmaya onay verdiğini mi sanıyorsun, baskılar ve yasaklar bir süre sonra normalleşmeye ve gelenekselleşmeye başlıyor, aykırı düşünenlerin bile bakış açılarında sapmalar olabiliyor. Modern dünyanın gerçeğine inanmış, dini vecibeleri umursamayan bir Afgan, İstanbul'un modern bir semtinde yaşıyorsa tabii ki eşini örtünmeye davet etmeyebilir." Özgül, sıkıştırmaya devam ediyor. "Zeytinburnu'ndaki birçok soydaşınızın tesettürlü olduğunu bilerek soruyorum, orada yaşamak zrounda kalmasaydın ne yapardın?" "Bu sorunun cevabı ne yazık ki henüz yok, dini açıdan kesin ve kati suretle kadının örtünmesi gerektiğini bilsem de kalp ve şefkat taşıyan yüreklerin örtünmemesi gerektiğini düşünürdüm hep. Kadın örtünmeyi ya da örtünmeme kararını birilerinin zorlamasıyla değil kendi özgür iradesiyle vermeli, aksi takdirde bu eyleme dair vazife yerine getirilmemiş olur." "Anlattıklarına saygı duysam da her zaman aklıma takılan soruyu sormadan edemeyeceğim, sürekli olarak dinden konuşmak ve onun yaptırımlarıyla meşgul olmak Tanrı'nın yarattığı diğer insanlara hizmeti, sanatı, edebiyatı, estetiği ve insani ilişkileri engellemez mi?" "Bu soruya cevap verecek değilim çünkü bazı

soruların cevabı bende olsa da dillendirmenin günah olduğunu düşünüyorum." "Anladım!" "Buna sevindim. Bu kez benim sana bir sorum olacak, neye inanıyorsun?" "İyiliğe, hayvanları sevmeye, ağaçların gölgesine, sevdalara, türkülere, denizlere, topraktan fışkıran filize, başağa; ha bir de sana." "Ya tanrıya?" "O zaten her görünende saklı değil mi?" "Güzel bakış açısı." Kahkahalarla gülmesi dışında nutkum tutulmuş, öylece ona bakarken masanın üzerindeki eline dokunuyorum; beni şefkatle, merhametle ve insani olarak anladığını sanıyorum.

Bakırköy İncirli Caddesi üzerindeki Leyla Gencer Tiyatrosu'nun önündeyiz. Konuk sanatçı tek kişilik performansıyla, vefat etmiş büyük bir sanatçıyı canlandıracak. Bu farklılığa ihtiyacının olduğunu bilmekle birlikte yokluğa dair hüzünler ezik ve çaresiz bırakıyor beni. Bir buçuk saatlik oyunu soluksuz izlerken hiç beklemediğim bir anda Özgül'ün kolunu omzumda buluyorum, neye yoracağımı bilmiyor ve alışkın olduğu bir eylem olabilir diye düşünüyorum. Oturduğumuz yer sahnenin tam karşısı, bütün dikkatimizle oyunu izlemeye devam ediyoruz, bir anda kendini iyi hissetmeyen ve başının döndüğünü söyleyen Özgül'le bekleme salonuna geçiyoruz. Tansiyonunun düştüğünü ve beraberinde getirdiği ilaçla normale döneceğini söyleyerek rahatlatıyor. Doktora gitme teklifimi reddediyor ve hastalığından konuşmak istemiyor bile. Müzikal bitmek üzereyken salona dönmenin gereksiz olduğunu düşünüyoruz. Sözü dönüp dolaştırıp bana getiriyor ve bundan sonraki süreçte ne yapmak istediğimi soruyor. Oturma izni konusunun dernekle çözülebileceğini, yakında bir yemek verileceğini ve orada toplanacağımızı söyleyince sevindiğini belli ediyor. Hiç tereddüt etmeden bu yemeğe gelmek istediğini söylediğinde ise şaşkınlığım daha da artıyor, neden istediğini anlayabilmiş değilim. Soydaşlarının bir kadını aralarında istemeyeceklerine kadar yığınla söz etmeme rağmen duymazdan geliyor Özgül. Özgül'ün varlığından bile haberdar olmayan Lorin'e ne diyeceğim diye kara kara düşünüyorum. Özgül bendeki huzursuzluğun farkına varmış olacak ki başka

bir teklif sunuyor: "Tarih, yer ve saatini bildirdiğinde haberin yokmuş gibi geleceğim, tanımazlıktan gelebilirsin beni!" "Bunu neden yapmak istediğini henüz anlayabilmiş değilim, soydaşlarımın bu tür deliliklere müsamaha göstermeyeceğini bilmelisin." Özgül sözlerimi önemsemiyor bile, bana ilgisinden mi yoksa Afganları tanıma isteğinden mi bunu arzuluyor bilmiyorum!

Tiyatroya gideceğiz diye telefonumu kapatmıştım, açtığımda Lorin'den gelen çağrıları görüyorum, ulaşamayınca tedirgin olmuştur, diye düşünüyorum. Özgül'le vedalaşırken bu kez yanak yanağa öpüşüyoruz, teşekkür edip dernek gecesinin saatini, gününü ve yerini bildireceğimi söyleyerek uğurluyorum onu.

Lorin'i aradığımda anlıyorum ki bana bozulmuş, iş görüşmesi yalanının artık sökmediğini söylemesi üzerine, detayları açıklayacağım diyerek telefonu kapatıyorum, bu taktik zaman kazanmak adına da olsa yalan söylemenin ezikliğini duyuyorum. Yalan ve inançlar, yalan ve yaşam, biri huzurken diğeri karanlık, bazen sevgi ve inançlara rağmen çaresiz kalabiliyor insan.

Lorin kapıyı açtığında tek söz etmese bile gevelemeden anlat bakalım ne halt karıştırıyorsun gibi bir duruş sergiliyor. Haksız da sayılmaz, sokakta kalmış onca soydaşı evine kabul etmesi ve ekmeğini paylaşması gibi bir gerçek varken kafama göre sorumsuzca davranmamı nasıl anlayabilir? Bu karmaşık durum içinde haklılığımı ispata çalışıyorum: "Bak dostum, Mahir Bey'in oğluna hocalık yaptığımı biliyorsun. Özgül adında İngilizce öğretmenliği yapan bir teyzesi var, bundan sonra vereceğim derslerde hangi yöntemi kullanmam gerektiği konusunda bilgiler vermekle birlikte oturma iznime ne tür katkılarının olabileceğini sormak için beni davet etmişti. O nedenle geciktim, bu esnada telefonum kapanmış ve farkına varamamışım, özür dilerim senden." Ruslarla savaşırken bile kendim olabilmişken başka bir ülkede sefaletin kıyısında yaşam alanı açma gayretlerime ne denir bilmiyorum. Lorin, sakinleşince kendimi düze çıkaracak sözlerimi yok sayıyor. "Şayet onu görmeye gittiysen diyecek lafım yok, oturma iznin içinse o zaman öğretmen hanım seninle evlensin, sorun or-

tadan kalkar." Bu sözleri içlenerek ve kızgınlıkla söylediğinin farkındayım, yol göstermek için gayret gösterirken başka arayışlarıma sitem eder gibi konuşuyor. Dernek gecesine Özgül'ün gelmek istediğini söylememe imkân yok, delirdiğimi düşünmüş olabilir. Lorin kendine göre haklı, Müslüman mahallesine salyangoz satma gayretime ne denebilir, üstelik şu anda böyle bir gayretimin olmadığını ispatlayacak kudretim de yok. Konunun başka bir meseleye akmasını istiyorum, bunu anlayınca rahatlatacak sözler ediyor Lorin. "Oturma iznini dernek ayarlıyor, ne kadar zor olduğunu biliyorsun, biraz zaman geçsin kendine doğru düzgün iş bulduktan sonra ne yapmamız gerektiğini oradaki büyüklerimize danışırız diye söylemiştim. Meseleyi bulandırmadan ve kimseyi rahatsız etmeden halletmenin yolunu bulacağız."

Kızgınlığından olsa gerek biraz mesafeli ve yorgun buluyorum Lorin'i. Katre ile olan durumunun ne olduğunu sormaya bile çekiniyorum, o gece kızın babası gelir de Lorin'le karşılaşırlarsa ne olacak, bunu henüz tahmin etmek güç, kimler aracı olacak, bizi kim bir araya getirecek o da belli değil. Katre'nin babasının maddi durumu iyi, Lorin dönercide çalışan bir işçi, yarını belirsiz bir göçmen sayılır. İnsanlar bazen geldikleri yeri unutup soydaşlarına gereken yardımı yapmaktan sakınırlar, Katre'nin babasının o kategoriye girip girmediğini bilmeme imkân yok ama bir gerçek var ki ne zaman konu ondan açılsa Lorin'in yüzüne korku ve umutsuzluk çöküyor. Doğruca mutfağa gidip demliği ocağa sürerken Afganistan'dan gelen özel çaydan demlemek cazip geliyor. Kendi ellerimle ikram ediyorum ona, sonra da odasına çekiliyor Lorin. Yeniden hüzün ve çaresizlikle baş başa kalıyorum, arkadaşım örümcekle göz göze geldiğimizde yer değiştirme teklifinde bulunuyorum ona, tam da bunu dediğim anda istemezmiş gibi köşesine hareket ediyor.

Gece uzun, gece sessizlikle sevişirken saat üçe geldiğinde inanılmaz bir öğürme sessiyle yatağımdan fırlıyorum, karanlığı yaran o ses paniğe sürükleyecek kadar keskin. Lorin yatağından fırladığı gibi banyoda kendini buluyor, yediklerini çıkardığı hal-

de öğürmesi bir türlü dinmiyor, gözleri kan çanağına dönmüş elleri ayakları titrer vaziyette. Onun bu denli kötü olduğunu ilk defa görüyorum, öncesinde benzer korkularla uyandığını, ellerini, avuçlarını kolonyayla ovuşturup sakinleştirdiğimi hatırlıyorum ama bu neyin işareti, şayet gıda zehirlenmesi ise ne yemiş olabilir? Gecenin bu saatinde çıkardığımız gürültüye karşılık, alt kattaki komşunun duvarı tıklatarak "Susun" diyen bağırtısını uyarı gibi alıyoruz. Doktora gidelim, dediğimde gelmeyeceğini, kısa sürede düzeleceğini söylemesiyle üzerine düşmekten vazgeçiyorum. Gece bitmek bilmiyor, aralıklarla öğürmeye ve kusmaya devam eden arkadaşım belli ki zehirlenmiş, başından bir saniye ayrılmazken, anne baba şefkatiyle yaklaştığım dostumla sabahı zor ediyoruz.

Yemek

Özgül korkularımın başlangıcı, korkularımın sevdayla harmanlandığı ve nereye koyacağımı bilemediğim çıkmazım, gizli saklı özlemlerim, bana sunulan tatlı bir zehir olmalı. Dernek yemeğinin salı akşamı olacağını, saatini ve yerini bildirdiğimde göklere uçacak kadar seviniyor. Beni sevmesinin soydaşlarımı tanımakla ne alakası olabilir diye sürekli düşünüyorum. Şayet soydaşlarımın yaşam şekli ve kadına bakış açılarıyla beni değerlendirecekse vay halime. Lorin o geceden bu yana Özgül'le ilgili soru sormadı, sormuş olsaydı yine geçiştirirdim herhalde, kaç günden beri suskunluğunu neye yormalıyım, ne yaparsam yapayım Katre'ye dair tek söz ettiği yok hatta evlilik sözcüğünü eskisi gibi telaffuz da etmiyor. Akşama eve geldiğinde doktora gittiğini ve kendisine çeşitli ilaçlar verildiğini itiraf edince buna seviniyorum, koca şehirde yakın bulduğum ve aynı evi paylaştığım dostumun sağlıklı olmasının önemi büyük.

İnsan çözümsüz bir meseleyi kafasına takmayagörsün; yer, bitirir, kavurur, halden hale sokar kendini, ta ki onu kusuncaya dek. Lorin, yemek sonrası, ne yapacağım sorusuyla açılınca şaşkınlığımı gizleyemiyorum. "Neyi ne yapacaksın?" diyorum ona. "Katre bugün dükkâna geldi, henüz anne babasına konuyu açmış değil, babasının onu başka biriyle evlendirebileceğinden bahsetmesiyle yıkıldım." "Dur bir dakika, evlendirileceğini değil evlendirilebileceğini söyledin ancak bu onu isteyen biri olursa gerçekleşecek, o zaman henüz bir talibi yok anlamını taşımıyor mu bu?" "Ya isterlerse?" "Sana istersek, dememiz daha doğru olmaz mı?"

"Hangi parayla isteyeceğiz, kirayı anca çıkarıp ve karnımızı zar zor doyururken buna nasıl cüret ederim, kızımı nasıl geçindireceksin dese ne cevap vereceğim?" "Rabbim yuva kurana yardım eder, babasının hali vakti yerinde, biraz da o elini cebine atar olur biter." "Keşke dediğin gibi olsa da bu iş sıkıntıya girmeden hallolsa... Of offf!" Hüzünle birlikte çaresizliğini de ortaya koyuyor Lorin. "Hastalıklı bir adamın başından büyük işlere kalkışmasına ne derler, baksana yığınla ilaç verdi doktor!"

Lorin'i teselli etmek çok zor, gerçeğin farkında, daha yeni oturma izni almışken ve hayatını anlamlandıracak kadını sevmişken lanet olası engelleri nereye koyacak? Katre'yi babasından istemek için evine ben ve Lorin'in patronu gideceğiz de sonra ne olacak? Bu soruyu kendime dillendirmeye bile korkuyorum artık. Lorin'in anne babası ya da yakın akrabası yok, adam nasıl güvenip kızını vermeyi göze alsın, rahatsız eden bu sorularla alakalı düşüncelerimi şimdilik saklı tutuyorum. Katre çalışan bir kız, kendi ekmeğini kazanabilir, omuz omuza verip güzel bir hayat kurabilirler, diye düşünüp bu fikirlerimi arkadaşıma anlatmakla onu olumsuz düşüncelerden kurtarma gayesi taşıyorum.

Yoksulluk insanı susturup sindirebilir. Babam ve dedem yıllar yılı had bilmekten bahsederdi; paran yoksa haddini bileceksin derlerdi. Had bilmek nasıl bir iştir, insan sevse bile haddini bilerek susmalı mıdır bu soruyu kendime sormaktan öte ne yapabilirim, savaşta bile özgürleşmeyi ararken haddimizi bildireceklerini söyleyen Ruslara kafa tutmuştuk, bu yüzden Lorin'in sessiz ve pısırık kalmasını kimse beklemesin.

Konuştuğum ve umut yüklediğim her meseleden kendime pay çıkarıyorum. Özgül'e karşı çaresizliğimin kırılması gerekiyor, hayatın en güzel yanlarını yaşayabilmemiz için tek engelin para olabileceğini düşünsem de kültürel ve geleneksel yaşam farkımızın para kadar sorun yaratabileceğini aklıma getiriyorum.

Gecenin bir saatinde Özgül'den mesaj geliyor, derneğin toplanma gecesi ve yemeğini söylemem onu heyecanlandırmış, yazdığı not da o heyecanın sürdüğünün kanıtı: "Şimdiden kendimi

aç bırakmaya başladım, pilavınız çok leziz." Bizim pilavı önceden nerede yemiş olabilir, şaşkınlığım artıyor. İstanbul'un farklı mutfaklara ev sahipliği yaptığını ve Özbek pilavının dünyanın birçok yerinde meşhur olduğunu düşünerek bu şaşkınlığı üzerimden atmaya çalışıyorum. Neredeyse yarım saate yakın, gönderdiği mesajı sevmeye çalışırken dayanamıyor ve büyük bir cüretle, "Beni mi, pilavı mı özledin?" diye yazıp gönderiyorum ona. Kalbim yerinden sökülecek kadar hızlı atıyor, ne tepki vereceğini bilemiyorum, insanlar sokak ortasında öpüşüp koklaşırken ben kendimi sevdiğim insana ifade bile edemiyorum. Bir süre sonra cevap geliyor, mesajda sadece gülen adam yüzü var, bu ne anlama geliyor, ya "seni seviyorum" anlamı taşıyorsa... Ya da "komik olma, dostluğumuza, dobralığıma başka anlamlar yükleme," mesajını bir "gülen adam"a sığdırmışsa...

Gece yarılandığı halde dönüp yeni bir mesaj geldi mi diye telefonumu elimden düşürmüyorum. Örümcek şaşkın, yerimden kalkıp salonu turlarken benimle birlikte yer değiştirdiğini görmek rahatlatıyor. Bu odada yalnız olmadığımı her defasında hatırlatıyor Rabbim.

Sabahlar başlangıçtır, geceden kalan kasvetin sonunu getirmekle kalmaz, günün ilk ışıkları umut da yükler. Yattığım odanın pencere kenarında serçelerin nağmelerini ilk kez duyuyorum. Gün güzel başlayacak.

Cemali iyiden iyiye derse sardı, İngilizceyi sevdiğini söylemekten çekinmiyor artık, onunla dersi oyun haline getirdik sayılır. Verdiğim ödevi yapıp yapmadığını merak ediyorum, yapmış ve Özgül'ü de ödevine katmışsa... Ne yazmış olabilir? Son buluşmamızda cin bakışlarıyla teyzesiyle aramızdaki duygusallığı sezmişti Cemali, ben de tedbir almakta gecikmemiştim, bugün onunla dersimiz var, kahvaltı eder etmez aşağı iniyorum. İşyerin-

de girdiğimde elemanlarına türlü türlü laflar ediyor Mahir Bey. Beni gördüğünde Cemali için demediğini bırakmıyor. "Bok herif daha gelmedi bile, okuyup adam mı olacak? Peh!" Sinirli haliyle beni muhatap alıyor bu kez. "Canına okuyor musun hergelenin?" Donup kalıyorum, nazik bildiğim adam küfür dolu konuşmalar yapıyor, toparlanmam uzun sürmüyor tabii. "Oğlunuz çok yetenekli, bugüne kadar saatini hiç şaşmadı, ödevlerini de günü gününe yaptı; lütfen kendinizi yıpratmayın." Omzuma şaplak yapıştırıp odasına davet ederken kolumdan çekiştirip söylenmeye devam ediyor: "Benden geçti, yoksa bizim oğlan gibi yirmi tanesini cebimden çıkarırdım. Gel sana bir çay ikram edeyim." Odasına geçiyoruz, ne dese yapmak mecburiyetindeyim, ondan başka para kaynağım yok. Afganistan'dan getirip bir miktarına asla dokunmama kararı aldığım para dışında harcamak için ayırdığım ise suyunu çekti. Mahir Bey'in direktiflerine uymam gerektiğini sürekli hatırlatıyor bu durum bana.

Beyefendinin odası konforlu, işyerinin gizli bir noktasında olmakla birlikte diğer alanlarla asla benzerlik taşımıyor. Afganistan'la alakalı soruların dışında söz dönüp dolaşıp Cemali'ye geliyor ve söylediği sözler çok manidar. "Teyzesi deli dolu bir kız, kaç zamandan beri bu oğlana ders veriyordu ama son zamanlarda çeşitli bahanelerle bıraktı, duyduğuma göre onunla tanışmışsınız, sence Cemali'ye yeterince alt yapı kazandırmış mı?" "Cemali metin yazmaya bile başlayacak, bu yalnızca benim gayretimle olmadı Özgül'ün katkıları çok bunda." Bu sözleri ederken Cemali'nin teyzesi yerine adını telaffuz etmemden dolayı huzursuz oluyorum, kısa sürede bunun önemli olmadığı da ortaya çıkıyor çünkü sorularının ardı arkası kesilmiyor Mahir Bey'in. Özgül hakkında yanlış söz etmemin imkânı yok, Cemali'nin eksiklerinin çokça olduğunu bilsem de sevdiğim bir insanın aleyhine tek söz etmeyeceğim.

Uzun uzadıya Mahir Bey'i kesmeye devam ediyorum, hatta ileri giderek onunla akraba olduğumuzu düşleyince korku sarıyor içimi. Ah hayat neden çektiriyorsun, bu adamla bir araday-

ken asla özgür hissetmiyorum kendimi, sürekli baskı altında kalmak kolay değil. Mahir Bey, ardı ardına içeri girip çıkan personeline hakarete varan sözler etmekten çekinmiyor, ters giden bazı durumlar olduğu kesin. Oysa bu söylenen adam Cemali içeri girdiğinde birden nazikleşiyor; bense o bağrışlardan sonra oğlana tokadı çakar diye düşünmüştüm.

Ders çalışmak zor, şayet sevmez ve keyif haline getirmezse insan, o zaman başarıya hoşçakal demek gerekiyor. Cemali ile odaya geçtiğimizde neden geç kaldığını soruyorum, trafik en kolay bahanedir ama öyle olmadığı çok açık, inanılmaz derecede sigara kokuyor, söylemlerimin boşa çıktığını düşünerek, verdiğim ödevi yapıp yapmadığını soruyorum. Önüme koyduğu dosya kâğıdındaki yazı neredeyse üç beş satırı geçmiyor, tümünü de Özgül'e atfetmiş.

> "Uzun geçmişi olmayan, deli dolu teyzesi olan ve ders çalışmaya mecbur kalan bir zavallıyım. En önemli dersimin İngilizce olduğunu anlatan Özgül adında teyzem var. Bir yıl kadar İngiltere'de yaşamış olmasını sürekli üstünlük ve vasıf olarak kendine kondurur. Onun dört beş yıl öncesine göre daha sakin ve mutlu olduğunu söyleyebilirim. Önceden nelerden hoşlandığını söylediğim için yazmaya gerek duymuyorum ama dayımın onun üzerinde çokça baskısı olduğunu, bu nedenle Tekirdağ'a anne babasının yanına gitmek istemediğini de belirtmeliyim. Teyzemin sizinle alakalı sorular sorduğundan Afganistan merakının olduğunu anlıyorum. Babamın ve anneminse İngilizce öğrenmek gibi bir derdinin olmadığını da belirtmeliyim. Yazacaklarım bu kadar, ha bir de köpek sevdiğim halde bugüne kadar babam yüzünden eve sokamadık; bunu yazmazsam içimde kalırdı. Günlerden bir gün babam bir soru sordu: 'Beni mi, köpeği mi daha çok seviyorsun?' Hiç tereddüt etmeden, 'Senin yerin ayrı, köpeğin yeri ayrı,' demiştim. Tabii bu cevap hiç hoşuna gitmemiş ve kızmıştı. Şimdi itiraf ediyorum da, bir köpeğin varlığını çok önemsiyorum, karşılıklı sevgi alışverişinden başka birbirimizden beklentimiz yok."

Güleyim mi, bu yazdıklarından ne çıkarabileceğimi mi düşüneyim bilemedim. Özgül tıpkı benim gibi yurtdışına çıkmış ve İngilizcesini geliştirmenin yolunu aramış, bu önemli de olsa yeterli değil, diğer bir konu var ki o hayati olabilir. Afganistan'ı merak etmesi, beni araştırıp Cemali'ye sorması... Farklı düşünsem bile beni engelleyen dini gereklerin ve geleneklerin onun için önemsiz olduğu ortada. Geçmişte mutsuz olan Özgül'ün bugünlerde mutluluğunun sebebi ben olabilir miyim? Kahretsin, kendi kendime soru ürettiğim halde cevap bulamamak ne kadar kötü. Cemali büyük iş yapmış gibi karşılığını istemekten çekinmiyor. "Şu dosyayı alabilir miyim?" İsteğini anlamazlıktan gelsem de karşılıklı gülüşmemizle başka bir boyut kazanıyor söylem. "Yazdıklarımı sana verip vermemekte tereddüt ediyorum, yaşadıklarımı henüz anlayıp anlayamayacağını bilmiyorum istersen daha sonra vereyim." "Oyunbozanlık yok, birbirimize söz verdiğimiz gibi davranacağız, sadece bende kalacak ve harfiyen İngilizceye çevireceğime de söz veriyorum," diyor.

Cemali aklı başında bir çocuk, bazen yılışık ve laubali görünse de genellikle bir yetişkin gibi davranabiliyor. Bazı çocuklar doğuştan zekidir, Cemali de onlardan biri, şaşırtıcı şekilde özgüvenle muhatabını etkisi altına almakta ustalaşmış, bunun sayesinde teyzesiyle karşılıklı sigara içme hakkını bile kazanmış olabilir. Onunla neredeyse bir buçuk saat çalıştıktan sonra dersi bitiriyoruz, özelime dair yazdıklarının olduğu dosyayı kolunun altına aldığında üzüntümü gizleyemiyorum. Bunu nasıl yaptım bilmiyorum, gizli bir gücün etkisi altına girmiş ve ne derse uymak zorundaymışım gibi görüyorum kendimi, böyle olunca da sorunlarıma sorun eklemiş gibi çaresiz ve kötü hissediyorum.

Dayak yemiş, damdan düşmüş ya da fena halde azarlanmış bir çocuktan farkım yokken apartmanın basamaklarını düşünceli şekilde çıkıyorum, hiç istemediğim halde yine o nemrut yöneticinin sesiyle dalgınlığım kaybolup gidiyor. "Dün akşam gürültü yaptığınız için alt komşunuz sizi emniyete şikâyet edecek haberiniz olsun." Afganistan'da olsaydı herhalde tokadı patlatırdım.

Yılışık, laubali ve kifayetsiz bu adam evde otururken karısı çalışıp evi geçindiriyormuş. Lorin anlatırken inanmamıştım, sabahın köründe evden çıkan kadın akşam erkenden gelip yemek de yapıyormuş. Sinirden ölmek üzereyim, meymenetsiz ve çapsız herife donuk bakarak konuşuyorum. "İnsan zehirlenebilir, ölebilir, gecenin o saatinde kalkıp alt komşu rahatsız olsun diye gürültü yapılmaz, bugüne kadar sesimiz soluğumuzun çıkmadığını bilerek böyle bir şikâyette bulunacaksa Allah'a havale ederim onu." Bu sözleri etmemin nedeni bize sürekli nefretle bakmasının insani olmadığını hatırlatmak, oysa bunun anlamsızlığı ortada, karısına bunca eziyet eden adamın haksızca aşağılayan bakışlarından utanmasını beklemek anlamsız olur. Basamakları tırmanmaya devam ediyorum, peşim sıra tek laf etmiyor, belli ki benden böyle bir çıkış beklemiyordu.

Eve girdikten yarım saat sonra kapı çalıyor, Lorin'in bu saatte gelme şansı yok, kim diye kapıya koşarken korku da sarıyor içimi. Az önce komşu şikâyeti ve sonrasında kaçak olduğum aklıma geliyor. Kapının merceğinden bakınca alt komşuyu görüyorum, adını bile bilmediğim bu zatın kapımıza kadar dayandığını düşünerek tedirgin olsam da polis ya da zabıtanın olmaması benim için olumlu bir gelişme sayılabilir. İçeri davet ediyorum onu, ayakta zar zor duruyor, kolundan tutup içeri alıyorum. Salona geçerken örümceğe bakıyorum, bizi dinlediğinden kuşkum yok, şahidim olsun istiyorum. Yaşlı adamın çenesi birkaç kez sağa sola kayınca takma dişlerinin hareket ettiği ortaya çıkıyor. "Gel yanıma!" diyor, yaşından dolayı üstünlük taslayarak hâkimiyet kurma gayretini anlayışla karşılayıp yanına oturuyorum. "Yaşım yetmişi geçti, bazen yanlışa düşebiliyor insan, kapı arkasından yöneticiyle konuşmalarınızı dinledim, öncelikle geçmiş olsun, öyle olduğunu bilmiyordum, şayet bilseydim bir şeye ihtiyacınız olup olmadığını sorardım, hastalanan kimdi?" "Arkadaşım Lorin. o gece yediklerinden zehirlenmiş olmalı. Sabaha kadar kustu, ne yaptıysam doktora da götüremedim, sizi rahatsız ettiğimiz için özür dileriz." "Bak oğlum, yaşım gereği asabi bir insan olsam da vicdansız de-

ğilim. Yöneticiyle konuşmamızda lafın gelişi söylemiştim yoksa sizin gibi efendi evlatlarımı niye şikâyet edeyim?" Adamın bu denli uysal ve anlayışlı olacağını düşünmüyordum; şimdiyse onu ağırlamak, sohbet etmek istiyorum. "Müsaade ederseniz çay ikram edeyim." "Çok istiyorsan yap evladım ama hakkınızı helal etmeyi unutmadan tabii." Helal ettiğimizi söylerken kısmen rahatlıyorum. Devamını nasıl getirecek diye beklerken nasihate de başlıyor yaşlı adam. "Bu sıralar aklım gidip geliyor ama hayata dair önemli sözler edeceğim; birini bir başka insana şikâyet ettiğinde olumsuz sözlerle bin katıp seni destekliyorsa o kişi, o zaman durup düşüneceksin, acaba bir yerde hata yapıyor muyum diye." "Bu sözlerinizin muhatabı yönetici olmalı; sonuçta iki bekâr insan olarak bu dairede kalıyoruz, bizim yerimize karı koca bir ailenin gelmesini isteyebilir." Bir süre elektrik ve boya masraflarını konuştuktan sonra Mahir Bey'i nereden tanıdığımıza kadar yığınla soru soruyor. Öylesine coşmuş ki, niye evlenmiyorsunuz, kabilinden haddini aşan sorular sormaya bile başlıyor. Bekâr bir insanın neden evlenmediği üzerine hiç düşünmediğimden, adamın ne maksatla sorduğunu bilmesem de, bunu ciddiye almadığımı gösteren bir cevap veriyorum ona. "Kendimize uygun kız bulamadık, bulsak bile kim alır bizi?" Çayları arka arkaya devirirken diliyle takma dişlerini sürekli yerine yerleştirme telaşına şaşırıyorum. Sanki konuşacak çok meselesi olmasına rağmen ağrıları varmış gibi görünürken hem bize eş bulma çabasına hem de yöneticiyi töhmet altında tutan suçlayıcı sözlere devam ediyor. "Kapı girişinde Hayriye Hanım var, ona deyin sizi evlendirir." "Zahmet olmasın ona..." "Sevaptır oğlum, severek yapar." "Peki, söyleriz." Bir ara telaşlanınca, sebebini kendiliğinden döküyor yaşlı adam. "Buraya geldiğimden yöneticinin haberi olmasın." Nasıl bir korkudur bu, nemrut adamın haberinin olup olmamasının ne önemi olabilir, merak etmemesini söyleyerek uğurluyorum onu. Çıkarken evin içinde ne var ne yok tümünün resmini çekmiş gibi bakışlar atıyor, belli ki yalnız özür ve helallik için değil aynı zamanda kaçak göçek bir iş yapıp yapmadığımızı kontrole de gelmiş.

Hava kararmaya başladı, arkadaşımın geliş saati sayılır. Lorin elleri kolları dolu şekilde kapıdan giriyor, gün içinde olup biteni anlatıp anlatmamakta kararsız kalıyorum, kafası yeterince karışık ve meşgulken apartmanın sorunlarıyla boğuşsun istemiyorum. Dernek yemeğini uzun uzadıya konuşacağız onunla, diğer yandan Özgül'ün gelmesi kâbusların en beteri sayılır, bunları düşünürken Feyzullah arıyor. "Yarın akşam soydaşlarımız ve dernek yöneticileri de olacak, oturma iznimizin onlara bağlı olduğunu unutmuyorsun!" Oturma izninin hayati önem taşıdığını bu telefondan sonra daha iyi anlıyorum, hayatımıza açılan bir pencere dışında çıkış yolu ya da çıkmaz bir sokak sayılabilir, tam da bunları düşünürken Lorin kendini ilgilendiren sözler ediyor. "Yarın Katre'nin babası da orada olacak," dediğinde; aklımda çocukluktan kalan hayal meyal bir siması var, inşallah o eski sertliğinden eser kalmamıştır, diye karşılık veriyorum. Endişelerine katılıyorum ama ona nasıl yardımcı olabileceğimi henüz bilemiyorum. Derdim başka sayılır, bütün konuşmalardan kendime pay çıkarıyorum. Özgül'ün alacağı kararlarda babasının etkisi sınırlı olacaktır ama Katre'nin öyle bir şansı imkânsız görünüyor. O zaman Lorin'den daha şanslı mıyım? Bu soruya verilecek cevabın olumlu olmasını istesem de evet diyemiyorum. Bir süre sessizlik oluyor aramızda, bu durumun Lorin'e çaresizlik olarak yansıdığını tahmin etmem uzun sürmüyor, bunu sitemle de belli ediyor. "Orada ne yapacağımızı bilmiyorum, kelli felli bir sürü iş güç sahibi soydaşlarımız arasında bir köşeye sinmek zorunda kalacağım. Oysa sen benden daha şanslısın, İngilizce hocasısın. Dönerci mi yoksa dönercide karın tokluğuna çalışan bir zavallı mı diyecekler bana?" "Kendini aşağılayacaksan hiç konuşmayalım, haline şükretmen gerekiyor. Oturma iznim bile yok, sınır dışı edilebilirim, oraya gelip birilerinin kuyruğuna yapışarak ancak çözüm arayabilirim." "Bu sorununu çözeceklerine inanıyorum, çok sinirliyim böyle konuştuğum için kusura bakma ne olur!" "Bir daha kendini küçük görme, yanında olduğumu düşünerek konuş." "Katre'yle sonumuzun ne olacağını bilmememden kaynaklanıyor, özür dilerim."

Hayat yalancı bir bahar; özgürlükten uzak bir süreç de denebilir, bütün yaşamım boyunca verdiğim mücadeleler boşuna, kendimi kandırmak istemiyorum, sınırsız özgürlükleri kısıtlayan bir Yaradan var, diğer yandan başkalarının koyduğu kurallarla bir şekilde tanışıyor insan, bazen o kurallar hayatı çekilmez kılsa da yaşamaya mecbur ediyor hayat. Afganistan'da kim bilir kimlerin getirdiği yalan yanlış, bazen dine dayandırılan bazen de gelenek adı altındaki uydurma kurallarla yaşamaya mecbur edildi insanlar. Şunu yapma, şu günah ya da ayıp gibi yasakları hatırlamak bile istemiyorum; o yaptırımlar yüzünden bugün yollara düşüp yeni hayat arayışına girdik. Lorin ve Katre Afganistan'da olsalardı ve evlenmek için annesi gidip isteseydi babası belki ona kızını verebilirdi. Gel gör ki burada ölçüt para olunca yaşam biçimleri ve bakış açıları da değişiyor. Lorin dönercide çalışan bir işçi değil de o dönercinin işletmecisi olsaydı bunları düşünmeme bile gerek kalmazdı. İnsanı parayla ölçmek, ona parasına göre değer vermek inançlarımla bağdaşmıyor, gel gör ki etrafımdaki soydaşlarım için aynı şeyi söylemem mümkün değil. Lorin, yarın daha diri ve sağlıklı görünmek için gidip uyuyacağını söylediğinde içim burkuluyor, ne yaparsa yapsın bütün gün ateşin ve döner sarmalının etrafında duracağını unutmuş olmalı. Lorin normalde gün içinde saat beşe doğru işlerini hafifletmiş oluyor, yarın erkenden patronundan izin alıp muhtemelen öyle gelecek.

"Rabbimin şefaati çoktur, ona sığınan eli boş çevirmez, bu dünyada ya da diğer tarafta mükâfatlandırır," derdi büyükannem. Bugüne kadar ellerimi ona açmaktan asla vazgeçmedim örümcek şahit, hep bir gören var; bu sefer o gören, tavanın bir kenarındaki küçücük bir örümcek. Bu gece bütün dualarım Lorin için, kendi mükâfatımın bu dünyada verilmeyeceğine inandım artık. Özgül'le aynı evde yaşamayı hayal bile edemiyorum, sevgimin onun için ne kadar önemi olduğunu da bilmiyorum. Attığım mesaja cevap alamadım, belli ki temkinli ve mesafeli durmayı yeğlemiş.

Gecenin bu saatinde televizyon programlarından birinde iki üç ilahiyatçı, mehdinin ne zaman geleceğini tartışıyor. Mehdinin gelip gelmeyeceğini bilemem ama şayet gelir de insanları öldür, yalan söyle, ağaçları kes, hayvanlara zulmet, hak hukuka riayet etme, insan haklarını çiğne, kadını hor görüp ez, hırsızlık yap, doğayı kirlet, insanlığa yararlı işlerle uğraşma, ırkçılık yap, başkalarının boyunduruğuna gir derse, hiç kusura bakmasın onu dinlemem. Şayet bunların tersini derse de, "Onu zaten biliyorduk," derim. Bu düşüncelerin inançlarımla orantılı doğrular olduğunu bilmeme rağmen dillendirmemem gerektiğini kendime hatırlatıyorum.

Sabahın erken saatleri, Lorin henüz çıkıp gitmemiş, temiz birkaç parça kıyafetini poşete koyup yanına aldığına göre işi bittikten sonra dükkânda üstünü değiştirecek. İçten dua ediyorum ona, Rabbimin yakarışlarımı duyduğundan eminim, şayet sıdk ile dua edersen muhakkak duyar demişlerdi, son ana kadar Yaradan'a sığınmak istiyorum.

Lorin kapıdan çıkarken gerginliğini belli ediyor, meydan okuyuşa ve çaresiz bakışlara gizlediği kavgacı tavır dışında, umutsuz ruh halinin diğer nedeni ben olmalıyım. Yüzüme bakmaya çekinirken heyecanını anlamamdan korkuyor.

Sağdan sola, oradan diğer odaya amaçsız ve karışık bir ruh haliyle dolanırken Özgül arıyor, fotoğraf makinesiyle geleceğini söylediğinde aniden çıkışıyorum ona. "Delirmiş olmalısın, tanımadığın bir camianın içine girip fotoğraf çekemezsin, buna müsaade edebileceklerini mi düşünüyorsun?" "Düşünmüyorum, izni sen alıyorsun. Alt tarafı bu güzel insanların fotoğrafını çekeceğim, benim için gazeteci dersin, olur biter." "Bunun basit olduğunu sanma, henüz varlığımdan bile haberdar değiller, onlara arkadaşım sizlerle tanışmaya geldi, fotoğraflarınızı da çekecek desem herhal-

de ilk başta kafamı kırar sonra da seni kovarlar, bunu benden isteme ne olur!" "Kendi başımın çaresine bakarım. Altı üstü bir pilav yiyeceğiz, ona da yasak koyacak değiller ya?" "Bildiğin gibi yap. Zorda kalırsan müdahale ederim, onun dışında kendi durumumu zora sokamam. Anlayışın için teşekkür ederim."

Oturma ve çalışma iznimin olmadığını ve bu sorunu dernekle halledeceğimi ona bir daha hatırlatınca, beni zor durumda bırakmayacağını söylüyor ve birbirimizi anlamaya çalışıyoruz.

Özgül'ü sevmem neye yarar, onunla evlenme şansım olsaydı eş durumundan vatandaşlık hakkı kazanabilirdim ama böyle bir oluşum için şartlar henüz uygun değil. Afganistan'dayken kendi kendime ezbere okuduğum Fuzuli'nin mısraları aklımı zorluyor, camın kenarında otururken ondan birkaç beyitle çok uzaklara dalıp gidiyorum.

Can verme sakın aşka aşk afeti candır
Aşk afeti can olduğu meşhuru cihandır
Sakın isteme sevdayı gam aşkta her an
Kim istedi sevdayı gamlı aşk ziyandır
Her ebrulu güzel elinde bir hançeri honriz
Her zülfü siyah yanında bir zehirli yılandır
Yahşi görünür yüzleri güzellerin emma
Yahşi nazar ettikte sevdaları yamandır
Aşk içre azap olduğu bilirem kim
Yadetme güzel gözlülerin merdümi çeşmin
Merdüm deyip aldanma kim içtikleri kandır
Gel derse Fuzuli ki güzellerde vefa var
Aldanma ki şair sözü elbette yalandır

Kız kardeşimle çocukken ettiğimiz kavgalar aklıma geliyor. saçını çektiğimde gidip şikâyet ederdi, azar işitir sonra da ona sataşmaktan vazgeçerdim ama ne o yapar eder yine saçını çektirirdi. Bu onun için bir oyundu, oysa anne baba ve onsuzluk en kötü oyun sayılır benim için, derneğe giderken hayal de olsa kar-

deşimin gözlerini bir an gözlerime kenetlenmiş görüyorum, onların yerini kim dolduracak? Bu acıları nasıl unutacağım? Bunları düşünürken Özgül'den çok daha önce derneğe gitmeliyim diye karar alıyorum. Feyzullah'la konuşacağımız çok mesele varken kafam allak bulak, belki oturma iznine dair çözümler geliştiririz.

Saat beş olduğunda dernek binasının önünde buluşuyoruz. İki ayrı çaresiziz, kader birliği yapmış iki kardeş gibi kucaklaşıyoruz. Derneğe henüz kimsenin gelmediğini, vaktin erken olduğunu söyleyince çevredeki kahvehanelerden birine girip oturuyoruz. Feyzullah delirmemek için çaba gösterdiğini, isyanlarda olduğunu dertlenerek anlatıyor. "Dünyanın en eski halklarından olmak neye yarar, tehdit unsuru görülmek çok kötü, biz katil değiliz, hırsız hiç değiliz, bunca mücadeleyi bu payeleri edinmek için mi verdik?" Neden bu denli sinirli bilemiyorum, kısmen sakinleştikten sonra anlatmasını istiyorum ondan. "Bugün kendini bilgiç zanneden bir ukalayla tartışmak zorunda kaldım, bizi kesen biçen bir topluluk olarak tanımlarken dur dedim ona. Çektiği acılara rağmen gururundan bir şey kaybetmemiş, vakur, hassas, tevekkül ile gülen, yardımsever, derin ve köklü bir kültürün insanlarıyız, tanımadan bilmeden nasıl bu şekilde konuşursunuz deyince, hadi oradan dercesine tavır takınan adama cevap veremedim. Daha fazla ileri gitmekten çekindim, malum, henüz kaçak sayılırız." Gülmemek için kendimi zor tutarken fikrimi de bilsin istiyorum. "Şiir gibi konuşmuşsun, bak dostum hiçbir millet masum değil, kaldı ki bizim kendi milletimiz de masum değil, yenilenmek çağa ayak uydurmak için bugüne kadar bir adım atılmış değil, çıkmaza girildiğinde çareyi nerede aradığımızı iyi düşünmeliyiz." "Bunları nasıl dersin, adamın dediğini mi tekrar ediyorsun?" "Bir soru soracağım, baban kaç eşli?" "Niye sordun?" "Cevap vermeni istiyorum." "Şimdilik iki!" "Neden şimdilik?" "Bir tanesi ölmüş de ondan." "Peki, bu durumdan memnun musun?" "Bundan kim memnun olur ki; şayet bu yönüyle diyorsan katılırım." "Peki diğer yönüyle de sorayım, annen hiç dayak yedi mi babandan?" "Cevap vermeyeceğim." "Ce-

vap veremezsin, bir halkın yarısı yoksa diğer yarısı da otoritesini sağlamlaştırmak ve güçlendirmek için uçkuruyla uğraşıp durur, o zaman bu kültürün derinliği ne işe yarar, dünyanın başka bir yerinde bunalım ve kargaşa çıkarsa seçenek olarak kim Afganistan'ı seçer, buraya kim göçmek ister? Demek ki sorunluyuz. Bizler dağlarımızı çocukluğumuzun masumiyete dayalı yanlarını özlüyoruz, derin kültürümüzün ettiklerini değil. Ruslar çekildikten sonra bile birbirimizi yedik bitirdik, kaç kişi bir araya gelip de insanlığın çağdaş normlarına göre bir düzen kurmanın peşine düştü; sorarım sana, hiç diyeceksin; madem öyle, o zaman birileri yorum yapsa bile dinlemeyi bileceksin. Haklı ya da haksız yanları olabilir diye düşüneceksin." Bunları derken kendi halime gülüyorum. Özgül'ün meslektaşı olan tarih hocası konuşurken bile zar zor tahammül göstermiştim. Feyzullah bu kez gülerek yanıt veriyor. "Karar verdim, dersine çalışarak gelmişsin. Dağlarımızı, ovalarımızı, yaylalarımızı, bir de anamızı özlüyoruz ne diyeyim şimdi... Biraz daha konuşursam yaşadığım tüm olumsuzluklar gözlerimin önüne gelecek ve buradan kalkamayacak duruma geleceğim." "Olduğun yerde kalınca ne olup bittiğini anlayamazsın dostum; gezip, yaşayıp, görerek öğrenebilirsin." "Bu düşünceleri Amerika'da mı edindin? Soydaşlarımızın yanında sakın bu şekilde konuşmayasın, seni dışlayabilirler hatta uzaydan geldiğini düşünebilirler. Derneğe kayıtlı çokeşli insanların olduğunu bil, konuşmalarından hiç haz etmezler, ne dediğini anlamazlar bile." "Onların ne düşündüğü ve ne anladığı önemli değil, umurumda da değil. Bizim ne düşündüğümüzün bile önemi yok artık, yıllarca devrim yapacağız diye verdiğimiz mücadelenin sonu bu mu olmalıydı?" "Devrimden sakın bahsetme, bütün bunların sebebi olarak devrimi görebilirler." "Hiç konuşma diyorsun, zaten buna niyetimin olmadığını da bil." Feyzullah ne anlatmak istediğimi bilse de henüz tam olarak geçmişin kırıntılarından arınmış değil, ani çıkışlar yapabilir, diye kendimi uyarmadan edemiyorum. Afganistan'da birkaç üniversite bitirmek tek başına yeterli olmuyor, üstünkörü edinilmiş bilgiler nereye kadar götürebilir insanı?

Saatin ilerlediğini düşünerek kalkıyoruz, ne yaparsam yapayım çay paralarını ödetmiyor. Kâğıt toplayan, ders veren Feyzullah'ın bu asil ve vakur duruşuna saygı duyuyorum. Yürürken söyledikleri aklımı zorlayıp duruyor, bazı hallerde hak veriyorum ona. Ne olursa olsun dik durmayı, kimseye boyun eğmemeyi bile tek başına önemli saymak gerekiyor. Afganistan'da kalaylı bakır bakraçlarda içtiğimiz ayranı, gökyüzünde en bakir görüntüsüyle ay ve yıldızları özlemek gerekiyor, dahası hep ağlatıyor beni.Feyzullah'a demedim daha fazla üzülsün istemedim, ne kadar kötüye bulanırsa bulansın hayallerimiz hep geri götürecek bize.

Saat altı buçukta derneğe gelen soydaşlarım arasında tanıdık var mı diye bakınırken Lorin gelmeden içeri girmek istemiyorum. Abdülmelik Amca kapıda beklediğimi görünce neden girmediğimi soruyor, arkadaşımı beklediğimi söyleyerek içeri gönderiyorum onu. Beklemek korkularla dolu, ömrü törpüler; çaresizliktir biraz da. Kapının yanında durup gelip geçen soydaşlarımızı incelemeye çalışıyoruz; sarıklı ve sakallı olanlar Afganistan'da nasıl yaşıyorlarsa aynısını buraya getirmişler, yalnızca onları görmüş olsam buranın gerçekten Afganistan olduğunu söyleyebilirim.

Korkular yüzleşince son bulur, mütevazı giyimi ve kolundaki çantasıyla yanımıza geliyor Özgül, heyecandan ölmek üzereyim. Onu bir parçam bilmişken atacağı her adımdan kendimi sorumlu tutuyorum. Tebessüm edip Feyzullah'ı şaşırtan bir soru soruyor. "Afganların gecesi bu dernekte mi?" Niçin soruyorsunuz, diyen Feyzullah daha da üzerine gitmesin diye araya girip tanımazlıktan gelerek karşı soruyu konduruyorum. "Evet, kimi aradınız?" "Afganları!" Bu sözden sonra kendiliğinden merdivenlere yöneliyor, içimdeki korku dağları lav püskürtecek kadar öfkeli, alnımdan buz gibi terler boşalırken Lorin geliyor. Ne olup bittiğini sorduğunda cevabı Feyzullah veriyor ona. "Kadının biri elini kolunu sallayarak içeri girdi, inşallah sorun çıkmaz!" "Nasıl yani, birini mi arıyordu?" Lorin bana sorgularcasına bakıyor, belli ki kim olduğunu anladı, bunları konuşurken soydaşlarımız yoğun şekilde gelmeye başlıyor, içerisi inanılmaz kalabalık. Şaşkınım, içeri girip girme-

mekte tereddüt bile ediyorum, insanların bir kısmı bizim gibi kaçak, bu etkinliğin nedeni kaynaşmak ve sorunları bir nebze de olsa çözmek, oysa benim derdim Özgül'den dolayı çok daha başka.

Yukarı çıktığımızda derneğin kurulumunun tıpkı Afganistan'da olduğu gibi tertiplendiğini görmek hayrete düşürüyor, kendimi bir anda topraklarımızda ve halkımın arasında gibi görüyorum. Ayakkabılarımızı kapının eşiğinde çıkarıyoruz, içeri öylece girmek yasak. Bütün bunlar önemli de olsa gözlerim Özgül'ü arıyor. Görünürde yok, içeride tek bir kadın dahi yok, peki nereye gitmiş diye düşünürken cevabı Lorin fısıldayarak veriyor. "Mutfakta!" İleri gelenlerden bazıları duygusal ve otoriter konuşurken az önce gelen kadına karşı saygılı ama temkinli olunması gerektiğini de salık veriyor, belli ki buraya girmiş ve onlarla da konuşmuş. Yer sofrası hazır, ucundan kıyısından mutfağa baktığımda dev kazanlardaki pilavın büyük kayıklarla servise hazırlandığını görmek beni heyecanlandırsa da gözlerim Özgül'ü aramakla meşgul. Dernek yöneticilerinden biriyle sofraya oturunca bazı soydaşların huzursuzluğuna şahit oluyorum. Lorin üzerindeki sıkıntıyı kısmen de olsa atmış olmalı, kendi derdine düşmek yerine benim ne duruma düşeceğimi merak etmiş olabilir.

Pilav kayıkları sırayla önümüze diziliyor, uzun zamandır görmediğim manzaralarla karşılaşıyorum, onca kalabalık elleriyle pilava dalıyor, sonra da avuçladıklarını sıkıp boğazlarına tepme alışkanlığı aynen devam ediyor, tepsilerdeki tepeleme pilav anında bitiyor. Şaşkınım, nasıl olur da bu denli rahat olabilir Özgül, kırk yıllık Afganmış gibi onlarla uyumlu hareket etmesi şaşırtıyor, ya deli ya da delirmiş olmalı. Bulunduğumuz bölüm yaşlıların olduğu en üst kat. Onun varlığından olmalı ki bazı yaşlılar yemeklerini yarım bırakıp evlerine dönerken bazıları ise Afganistan'ın neresinden gelip Zeytinburnu'nun neresinde kaldığımızı ve ne iş yaptığımıza kadar çeşitli soruların cevabını istiyorlar bizden. Uzaktan uzağa izlemeye devam ediyorum onu, Şerafettin Bey'le Özgül'ün ne hakkında görüştüklerini merak etsem de şartları zorlamıyorum. Sadece arada bir bakışıyoruz, belli etmemek için başı-

mı öne eğerek durumu idare edip, oturma iznimle alakalı gelmiş olabileceği düşünüyorum.

Vatan Caddesi'ndeki Emniyet Amirliği'ne müracaat etmemiz gerektiğini söyleyen Feyzullah bu işin kolay olmadığını, oturma izni için yasal giriş dışında sigortalı iş gerektiğini defalarca tekrarlamaktan çekinmiyor. Pasaportla gelsem de yasal süreyi geçirdiğim için kaçak sayılıyorum. Bunun ders vermeme engel sayılamayacağını söyleyip izin istiyor benden. O ayrılsa bile Lorin'le dernekte kalmamızın başka nedenleri var, biri Özgül diğeri Katre'nin babası. Lorin'in ona dikkatlice baktığını görüp derinden sarsılıyorum. Başını öne eğse de sevdiğinin babasının soluk alıp verişini izlemeden edemiyor. Olduğumuz yere çakılı kalmışken Özgül kalkmak istiyor, Şerafettin Bey kapıya kadar uğurluyor onu.

Dernek boşalınca kendimizi kapının önünde buluyoruz, Lorin ve ben, birer hiç olduğumuzu düşüne düşüne eve doğru yol alıyoruz. Lorin'in ne düşündüğünü sormak bile istemiyorum, eve yaklaştığımızda kendiliğinden söylenmeye başlıyor. "Allah aşkına, Katre bu adamın kızı olabilir mi?" Durup dururken bu soruyu sormasının altında ne olabilir, umutsuzluğa mı kapıldı diye şaşırıyorum aynı zamanda uyarıyorum da onu. "Babasıyla evlenmeyi düşünmüyorsun herhalde?" "Onu muhatap almadan kızını nasıl alacağım, bakışlarını gördün, bir dayak yemediğim kaldı!" "Katre'nin babasının senden haberi yoksa ve sürekli olarak onu gözlüyorsan işkillenip, bu adam neden bakıyor, da demiş olabilir, hatta ben olsaydım yerimden kalkıp, ne istediğini sorardım sana." "Bir keresinde babası gelip döner yemişti tanımış olması lazım!" O denli şartlanmış ki ne desem ne yapsam çaresizlikten sorun üretmeyi kendine görev edinmiş Lorin.

Gecenin bir saatinde hiçbir şeyi halledemeden eve girerken ikimiz de sorunluyuz, ne zaman Özgül'ü soracak diye merak ediyorum, Lorin'in umurunda bile olmuyor. Kafası kendi sorunlarıyla o denli meşgul ki ne desem, ne yapsam farkına bile varmayacak. Odasına çekildiğinde salonda oturup telefonumu

kurcalıyorum, Özgül'den mesaj gelmiş veya beni aramış olabilir ama maalesef mesaj ya da arama yok. Odama çekildiğimde yeniden karanlığın kucağına bırakıyorum kendimi, bedenimi tam anlamıyla yormuşken bir an önce uyumak istiyorum.

Hava gündüz geceye teslim olmuşçasına kararmış, esmer bulutlar gökyüzünü sarmışken gök deliniyor. Bugüne kadar yağmurun bu denli şiddetli yağdığına tanık olmamıştım. Mahir Bey'in dükkânının önünden sesler geliyor. Panikleyerek, ne olduğuna bakmak için başımı camdan uzatıyorum. Kovalarla su boşaltan personel telaşlı sesler çıkarıyor, süratle aşağı indiğimde onlarla birlikte bodruma dolan suyu boşaltırken buluyorum kendimi. Apartman çatısından inen borulardan biri dükkanın bodrumundan geçip kanala bağlanıyormuş, suyun tazyiğine dayanamayıp kırılınca yağmur suları bodruma dolmaya başlamış. Ani kararla apartmanın çatısına çıkıp boruyu bağlantı yerinden söküyorum, üstüm başım su içinde, umursamıyorum bile. Suyun bodruma girişinin önünü kesip sokağa akmasını sağlıyorum. Yağmur o denli şiddetli ki çatıdan düşmemek için büyük gayret sarf ederken Mahir Bey panik halinde dükkânın önüne geliyor, malların bir kısmı ıslanmış, çatıdaki perişan halimi görüyor, dükkânının daha fazla su dolmasını engellediğim için bakışları takdir dolu. Çatıdaki işleri hallettikten sonra bu kez inip bodruma dolan suların boşaltılmasına yardımcı oluyorum, elamanlarından birini fanila ve çamaşır almaya gönderiyor Mahir Bey. Yardımlaşmak, zorda kalanın imdadına yetişmek insana güzel duygular yüklüyor. Görevimi yerine getirmiş olmanın coşkusuyla çamaşır değiştirmek için eve çıkarken Mahir Bey yeniden para sıkıştırıyor cebime, bundan memnun olmalı mıyım bilmiyorum, oysa para için yapmadığımı söyleyecek gücü bile bulamıyorum kendimde.

Örümcek en yakın arkadaşım olup çıktı, o halinden memnun olsa da her zamankinden daha fazla rutubet kokuyor ev. Mahir Bey'in dükkânını kurtarayım derken evin durumunu aklıma getirmeyi unutmuş olmalıyım, cam kenarından sızan yağmur suyunu bezlerle kurutmaya çalışıyorum. Islanmış kıyafetlerimi değiştirip ortalığı toparladıktan sonra dinlenmeye koyuluyorum. Saat on ikiye geldiğinde bile Özgül'den henüz haber yok.

Bazen zaman duruyor, o anlardan birini yaşıyorum, yağmur henüz dinmiş değil. Dinlenmiş şekilde aşağı indiğimde Mahir Bey'le çatı ustası yağmur borusunun tamiri konusunu konuşuyorlar, beni görünce yanına çağırıp dükkânının kurtarıcısı diye tanıtıyor ona. Her defasında para almak için çabalayan çırak misali görülmem beni utandırıyor, dernekte öğrencilerle tanışmaya ve onlara ders vermeye gideceğimi söyleyince atölyesinde çalışmam için teklifte bile bulunuyor.

Mahir Bey konuşurken kendini otorite kabul ediyor, karşıdaki insanın ne düşündüğünü ve ne yapmak istediğini önemsemiyor bile, ona teşekkür edip yanından ayrılıyorum. Her zaman olduğu gibi cebime koyduğu para neredeyse üç saatlik ders ücretine tekabül ediyor. Bugün param var; güvenle derneğe gidiyorum. Yol boyunca deri parçalarını sırtlanıp arabalara yükleyen Afganlar dışında kâğıt toplayanlarla ve birçok meslekten soydaşımla selamlaşıyoruz.

Derneğe tereddütle girdiğimde Şerafettin Bey karşılıyor beni, gecede yeterince ilgilenmediği için ona kırgınlığım var, ima edince cevabı gecikmiyor tabii. "Soydaşlarımızı bilirsin, hele de yaşlı olanlar saygı bekliyor ve çok kırılganlar; onları incitmemek için elimizden geleni yapıyoruz, bu esnada bazı arkadaşları ihmal ettiğimiz doğrudur." Beklentimizin çaresizlikten kaynaklandığını söyleyince moral vermek için eliyle omzuma dokunuyor. "Zamanla alışırsınız!" diyor. Bu sözlerinin hiç önemi yok, bizimle o gece konuşup konuşmamasının da; asıl mesele Özgül'ün onunla ne konuştuğunu bilmek. Bunu şu an soramıyorum bile. İsnat ettiğim suçlamaları bir kenara bırakıp

haklılığını anlatacak sözlerin dışında Afganistan'da saygı ve hürmetin bütün değerlerin üzerinde olduğunu bildiğimi söyleyerek, rahatlasın istiyorum.

Şerafettin Bey'in davet ettiği odanın içi son derece iyi dekore edilmiş. Oturduğumuzda nasıl ders verebileceğimi ve ne tür katkılar sağlayabileceğimi sorduğunda, cevabımın arasına paraya ihtiyacımı da sıkıştırıyorum. Tam da bunu söylerken Feyzullah dersini bitirmiş halde aramıza katılıyor. Dernek bir nevi okul vazifesi görüyor, çoğu soydaşın oturma izni olmadığı için çocukların resmi okullara kayıt yaptırması mümkün değil. Ben sürekli ne kazanacağım derdindeyken, normal ders ücretinin neredeyse dörtte birini, onu da varlıklı ailelerden alabileceklerini söyleyen Şerafettin Bey, fedakârlık yapmamız gerektiğini sözlerine ekliyor. Feyzullah'ın ders verdiği öğrencileri görmek istediğimi söyleyince derneğin başka bir odasına geçiyoruz. Odada çok az öğrenci var, ders bitti diye bir kısmının gittiğini öğreniyoruz, kalanlar da kendi başlarına çalışıyorlar. Birer birer tanışıyoruz, topraklarımızdan uzakta, aynı kaderi paylaşırken duygudaşlık da yapıyoruz onlarla. Yabancı dille aralarının nasıl olduğunu sorduğumda bilmediklerini itiraf ediyorlar. Şerafettin Bey'in teklifini bir şartla kabul ediyorum, oturma izni almam için yardımcı olacağına dair söz vermesini istiyorum ondan. Söz vermesine rağmen koşullarının çok ağır olduğunu söylemeden edemiyor. Koşulların ne denli ağır olduğunu, emniyetin oturma izni ve diğer sorunları derneğe pasladığını, yüklüce para karşılığında bu işlemlerin gerçekleştiğini Feyzullah ve Lorin'den öğrenmiştim. Aradığım çözümü sonraya bırakıp yarın için dernekte ders verebileceğimi söyleyince saatini bile kararlaştırıyoruz.

Özgül'ün kim olduğunu kendime sormaya korkuyorum, zarif bir kelebek olabilir, rüyalarımın kanatsız meleği de diyebilirim. Daha ilk karşılaşmamızda kanımı kaynatan, her defasında aklımdan çıkaramadığım içsel korkularım, ona isnat edeceğim tüm söylemlerin nedenleri var. Özgül, gizem dolu da olsa neşesi ve özgüveniyle bazen korkutuyor bazen de kendine derinden bağ-

lıyor beni, onu hem uzak hem de bir saniye bile kafamdan söküp atamadığım kadar yakın buluyorum.

Saat dört gibi Özgül ararken ne diyeceğini merak ediyorum. "Aramanı bekledim!" diyor, şaşkınım. "Ben de!" "Soydaşlarınla uzun uzadıya sohbet edip pilavınızın nasıl pişirildiğini bile öğrendim, neler deneyimlediğimi merak etmedin mi?" "Şerafettin Bey'le ne konuştuğunuzu merak ettim!" Kahkahayı patlatınca bozuluyorum. "Komik olan ne, içinde bulunduğum durumu pekâlâ biliyorsun." Sözümü kesip ani çıkış yapıyor. "Çabuk bozuluyorsun, ölüme çare yok, diğer konular muhakkak çözüme kavuşur!" Hassaslaştığımı bildiğimden her sözünü muhakkak evirip çevirip alınganlığıma sebep saydığımı da söylüyorum ona. Umurunda bile olmuyor. "Yarın akşam yemeğe gel, sana kendi ellerimle pilavınızdan yapacağım, konuşma imkânı da buluruz."

Özgül'ün yarın akşamki buluşma teklifini kabul ediyorum. Yalnız yaşayan bir kadının evine davet edilmek güzel de olsa bu tarz buluşmalar çeşitli amaçlara yöneliktir; iş görüşmesi, yetişkin insanların dostluk adına bir araya gelmesi ya da aşk. Yakınlaşma ve ilişki de getirebilir aşk, bu seçenek benim için uzak ihtimal olmalı, gidişimin adı var, kafama takılan sorulara cevap bulmam lazım. Yerimden kalkarak, valizimin bir köşesinde bulunan küçük aynayı çıkarıp kendimi inceden inceye süzüyorum. Irkımın bütün özelliklerini taşıyorum, yakışıklı sayılmam, sıradan bir Afganım. Sadece Amerika'da eğitim görmem en büyük özelliğim sayılsa da Özgül'ün bende ne bulduğunu gerçekten merak ediyorum.

Saat ilerlediği halde Lorin'den ses seda çıkmıyor, nerede kaldı diye merak ediyorum, hastalık ya da başka sorunlardan gecikmiş olabilir, telefonu çaldığı halde açmaması hayra alamet değil. Telaşlandığım bir anda Lorin'i karşımda buluyorum. Nerede kaldığını sormaya bile gerek duymadan kendi kendine küfürler savuruyor. Ne olup bittiğini anlayamıyorum bile, saçma bulduğum hallerinin nedeni de kısa sürede ortaya çıkıyor. "Katre bugün dükkâna geldi, babası yakınlarından biriyle evlenmesini istiyormuş!" "Katre buna ne diyor peki?" "Ne desin! Annesine, kendimi öldürürüm,

demiş." Ne diyeceğimi bilemesem de sakin olması için uyarıyorum, kolay olmuyor tabii, ne söylersem söyleyeyim karşı çıkıyor Lorin. "İnsan değil miyim, sevemez miyim, kafamın tasını attırıyorlar, gidip!" Tam da bunu söylerken sakinleşmesini, öfkeyle kalkanın zararla oturacağını söylüyorum ona. Lorin iyi değil, yüzü bir anda kızarıkken aniden kireç beyazına da dönebiliyor, Katre ile evlenme hayalleri kurarken bu gelişmeler delirtmekten beter ediyor onu. Abdülmelik Amca aklıma gelince bir umut olabileceğini söylüyorum, daha önceki görüşmemizin detaylarını anlatmıştım hatta torpilli döner kebap verdiğini hatırlayarak övgüyle bahsettiğini de söylemiştim. Lorin bir an sözlerimi kendi karanlığına yakılmış bir ampul gibi görüyor, oturup yemek yerken bütün planları Abdülmelik Amca'nın üzerine kuruyoruz. Şayet olur da Katre'nin babasını ikna ederse erkek tarafının isteyeni gibi Lorin'e babalık bile yapabilir, iyimser düşünerek akşama heyecan ve umut yüklüyoruz. Bir yandan Özgül'ün daveti diğer yandan Lorin'in çıkmazı, iki yaralı ve dermanının ne olduğunu bilmediğimiz amansız hastalık mağdurları gibiyiz. Bunları anlatmama rağmen bir süre sonra şuursuzca küçücük salonun içinde dört dönüyor Lorin. İki saat konuşarak zaman geçirdiğimiz halde onu sakinleştiremiyorum ve sonunda yatağına gidiyor.

Aydınlık dolu bir gün olmasını dileyerek evden çıktığımda aklımda yalnızca Lorin var, kendime dair hayallerimi hasıraltı etmem gerekiyor, şayet düze çıkmazsa hayata tutunmam daha da zora girebilir. Adımlarım yavaş ve temkinli. Abdülmelik Amca'nın dükkânına kadar yol hiç bitmesin istiyorum. En küçük falso ya da olumsuzluk bütün planlarımızı mahvedebilir. Yaşlı adamın kapısına yaklaştığımda birkaç müşteriyle ilgilendiğini görüyorum. Uzaktan yalnız kalmasını beklerken kalp atışlarım hızlanıyor. Beni gördüğünde seviniyor, Afgan gecesinde neden yanına

gidip oturmadığımızı soruyor, çekindiğimiz yanıtını veriyorum ona, bunu saygıya mukabil yaptığımı anlayınca ilgisi daha da artıyor. Yeni neslin büyük küçük bilmediğinden dem vurup, şikâyet etmekten geri durmuyor. Durumu nasıl anlatacağımı bilemiyorum, gelmeden önce kafamda tasarladığım bütün planlar uçup gitmiş. Çaylarımızı içip ortamı uygun bulunca biraz daha yanaşarak derdimi anlatmaya başlıyorum ona. "Lorin'i bilirsin dönercide çalışan arkadaşım?" "Ne olmuş ona?" "Nasıl anlatsam bilemiyorum, bir büyüğümüz olarak senin kapına geldik. Abdülkerim Bey'in kızı Katre'yi seviyor, ona talip ama yol yordamsız olmaz. Başında bir büyüğü de yok, bu nedenle bize yardımcı olman gerekiyor." Abdülmelik Amca eli çenesine gidince tedirgin oluyorum, hayra mı yoksa sorun saydığına mı yormalıyım bir an bilemiyorum, kısa süre sonra kararlı tavır sergiliyor. "Bak evlat, Abdülkerim benim akrabam, kızını da çok severim ama biraz da nemruttur bu adam; verir, vermez, o konuda baskı yapamam ona, hatırınız için elimden geleni yaparım ama." "Sana minnettar kalırız, bundan daha büyük bir sevap olabilir mi?" "Eziyetini umursamam, sevabını da biliyorum ama malum kişiyi anlattım, sırf hatırın için, yoksa bir başka genç için bu işlere girmem bilesin." "Yuva kurana, evlilik akdini yapana Rabbim yardım ederken biz kullarına düşen de bu olaya katkı sunmaktır." "Hadi oradan, ikide bir aynı sözleri ediyorsun, bunu bilmiyor muyum zannediyorsun, kendi kızım olsa bir saniye durmam veririm ama bir başkasının kızıysa ne söylenebilir ki? İstediğin kadar sevap de elden ne gelir!" Abdülmelik Amca'yla bir süre inançları ve Afganistan'daki kadın erkek ilişkilerini konuşuyoruz, kendi dertlerini ve çocukluğunu anlatmadan edemiyor. Yıllar önce babası tarafından annesinin yüzüne atılan kezzaptan bile bahsederken gözyaşlarını tutamıyor. Lorin'e dair çözüm üretmek için gelmişken çocuklukta yaşadıklarını dinlemek zorunda kalıyorum. Lorin'in çok efendi olduğundan ailesine bağlı ve sorumluluk sahibi olduğuna kadar türlü türlü sözler ediyorum ona, ne anlatırsam anlatayım kafası karışık, anlattıklarımın tümünü biliyormuş gibi yalnızca Katre'nin babasının sorun olabileceği-

nin tedirginliğini, yüzünün renkten renge girmesiyle belli ediyor. Abdülmelik Amca, akşama Abdülkerim Bey'in evine gideceğini, cevabını ise ancak yarın verebileceğini söyleyince cep numaramı bırakıp müsaade istiyorum. Lorin cevap bekliyor, ne diyeceğimi henüz bilmiyorum, ne olursa olsun umutsuz olmadığımı söyleyip ona moral verebileceğimi düşünüyorum.

En kötü sonuçla yüzleşmekten daha beter bir durumdur belirsizlik, bu gergin süreç insanı yorar. Bir saat boyunca Depo Durağı'ndan Lorin'in çalıştığı dükkânı gözlüyorum, kızgın ateşin etrafındaki döner sarmalından parçalar keserken kim bilir neler düşünüyor, kendimi onun yerine koyunca halime şükrediyorum. O bir insan; hayal kuran, seven, sevilmek isteyen bir insan, ondan farkım yok en az onun kadar belirsizlikle boğuşurken eve dönüyorum.

Boylu boyunca kanepeye uzanıp örümceğe bakıyorum, yerinde yok. Panikleyerek kalkıp ağına yaklaşınca ancak fark edebiliyorum varlığını; yalnızlık ve çaresizlik onu da vurmuş olmalı. Kendi yalnızlığım ve çaresizliğim dışında çırpınışım boşuna, kararsızlığımı bir kenara bırakıp Lorin'i arıyorum; Abdülmelik Bey, Katre'nin babasıyla görüştükten sonra bize döneceğini söyledi dediğimde sesi soluğu çıkmıyor, telefonun diğer ucunda sadece derin nefes alan bir insanın varlığı var. Çeşitli senaryolar kuruyorum, şayet Katre başka birine verilir de eşiyle Lorin'in çalıştığı dükkânın önünden geçerlerse arkadaşımın durumu ne olur diye deliriyorum. Kaç zamandan beri ruhsal sorunlar yaşayıp gece yarıları yatağından kalkmak zorunda kalan Lorin için dua ediyorum. Kısık sesle söylediği son sözü çaresizliğini anlatıyor Lorin'in. "Hayırlısı!"

İnsan insana muhtaç, insan insanla güzelleşir, kendini bulur diye bilirdim, oysa devir çok kötü şimdilerde. İnsanlar parayla kendini buluyor, parayla güzelleşmenin yolu aranır olmuş. Çocukken bütün kötülüklerin çözümünün anahtarını bir başka insanda bilirdik, devreye ahde vefa gibi konular girer, sorun çözülürdü. Yokluk dışında kadının esamesi okunmazdı ama değerler de vardı, şimdi ne ahde vefa kalmış ne de hatır gönül. Lorin'le konuşurken akşama ders vereceğim öğrencilerin olduğunu söylüyorum, detay

isteyince dernekte deyip geçiştiriyorum. Özgül'le buluşacağımı söylemek istesem de o cesareti kendimde bulamıyorum.

Gün bilemediğim güzelliklere gebe olsun istiyorum ama aynı zamanda korkuyorum, bunu itiraf etmek kolay değil, kadın ve erkeğin bir araya gelmesini yasaklayan bir kültürden gelmişken suçluluk duygusundan nasıl kurtulacağımı bilemiyorum. Özgül'le buluşmak ve yaşadığı evi görmekten daha önemli ve güzel ne olabilir, şayet ona kur yapıp sevdiğimi açıklarsam ve o da karşılık verirse nereye kadar gideriz, buna hazır mıyım? Bu soruların cevabı yokken kendime hâkim olamamaktan korkuyorum. Mahir Bey'in akrabası olması münasebetiyle ilerleyen günlerde zora düşebilirim, kendimi onunla sarmaş dolaş hayal ederken bir o kadar da Rabbimden beni ondan uzak tutmasını ve aramızda mesafe bırakmasını istiyorum.

Duş aldıktan sonra temiz kıyafetler giyip bir miktar parayla evden çıkıyorum. Anacaddeye kadar suçluluk duygusuyla, hırsızmışım gibi yürüyorum, defalarca sakin olmam için kendimi uyardığım halde her adımım bir öncekinden daha gergin ve kontrolsüz. Minibüsle Bakırköy'e geldikten sonra Gençler Caddesi üzerinde bulunan Ataköy durağına koşar adım gidişimin tabii ki bir nedeni var. Ola ki Lorin ya da Mahir Bey peşimden gelip nereye gittiğimi sorabilirler, bu korkuyu aptalca bulsam da kendimi engelleyemiyorum.

Ataköy Beşinci Kısım'daki sahil yoluna paralel yüksek binalardan birinin adresini vermişti Özgül. Apartmanın kapısına geldiğimde heyecandan ölmek üzereyken, onu sevmenin ve onunla aynı evde olmanın heyecanı bu denli ölümcül olmalı, diye mırıldanıyorum kendime. Nefesimi tutup asansörle dairesine çıkıyorum, kapı açık, içeriden sesleniyor. "Girebilirsin canım." Şaşkınım, misafir diye geldiğim arkadaşımı kapıda bulamıyorum. İçeri girdiğimde mutfağa çağırıyor beni, başımı uzattığımda kendimi Afganistan'da sanıyorum. Tıpkı dernek gecesindeki gibi kayığın üzerinde Özbek pilavından diğer yemeklerimize kadar çeşitlendirip hazırladığı sofrayı görmek yere mıhlıyor beni.

"Bu ne?" "Ne sandın sizin yemeklerin ne kadar lezzetli olduğunu bildiğimden deneyeyim dedim, yoksa memnun olmadın mı?" Masanın bir ucunda bulunan ve üzerinde Tekirdağ Rakısı yazılı şişeyi görünce şaşkınlığım daha artıyor. Bunun ne anlama geldiğini bilmesem de alkol almayı asla düşünemem. Rabbim şahit buna, hayatım boyunca alkol almayacağıma dair babama söz vermiştim. Misafir terliklerini giydikten sonra ona yardım etmek için mutfağa dönüyorum. Üzerinde eşofmanla işine odaklanmış olan Özgül'ün yanında kendimi misafirliğe gelmiş komşu kadınlardan biri gibi görmeye başladım.

Hazırladıklarını salona taşıyoruz, oturduğumuz masa ve çevresi deniz görüyor. Özgül'le bu güzel atmosferi yaşamak inanılmaz keyifliyken söz dönüp dolaşıp o geceye geliyor, ne diyeceğini merak ederken ısrarlarının nedenlerini kendince sıralıyor. "Farklı ülkeye mensup arkadaşlarının mutfaklarını hep merak etmişimdir Özbek pilavı deyince kendimi tutamadım, Fransız mutfağı, Hint mutfağı, Arap mutfağı bir de Afgan mutfağı olmalıydı. Yurtdışında kaldığım süre içinde çeşitli ülkelerden arkadaşlarım oldu, onların yemek kültürlerinden faydalanmaya çalıştım. Afgan mutfağında eksiklerimin olduğunu biliyordum; o geceye gelmemin sebebi yalnızca mutfağınızla alakalı değildi, sizin insanınızı da tanımak istedim." Tam da bunu dediğinde sözünü kesiyorum. "Senin için ilginç bir deneyim olabilir ama bunun doğru olmadığını bilmen gerekirdi, insan her istediğini yapamamalı." "Çok düşününce fırsatlar kaçabilir ama!" "Birlikte girseydik zor durumda kalabilirdim ama." "Üst kata çıkınca engellemeye çalışanlar oldu, umursamadan kendimden emin şekilde içeri girebildim. Sen Amerika'ya gidip yol yordam öğrenmiş olabilirsin, ben de uzun süre İngiltere'de kaldım, göç etmiş birçok insanla tanıştım. Pakistanlı, Hintli, Çinli ve şu an hatırlayamadığım farklı kültürlerden arkadaşlarım oldu." Özgül'ün ne anlatmak istediğini, neyin peşinde olduğunu anlayabilmiş değilim. "Senin adına sevindim," diyebiliyorum ancak.

Sevmek güzeldir, arada bir onunla bakışıyoruz, her defasında oturduğum yerden kalkıp onu sararak kucaklamak istiyorum, bu isteğimi baskılarken elini rakı şişesine uzatıyor Özgül, aynı anda uyarmak zorunda kalıyorum onu. "Ben alkol almıyorum" deyince şaşırıyor. "Günah olduğu için mi içmiyorsun?" "Sadece onun için değil, prensip olarak içmiyorum ama sen içebilirsin." Bu sözü ederken omuzlarıma inanılmaz bir ağırlık çöküyor yeni bir hayat kurma şansımız olsa ve akşamları rakı içse nasıl bir arada yaşarız diye düşünürken ani bir çıkış yapıyor Özgül. "Ya rakı içmeyen, alkol almayan erkek mi var bu zamanda? Sen içmiyorsan ben de içmeyeyim o zaman!" Ne cevap vereceğimi şaşırıyorum, alkol sonrası gevşemeyle yakınlaşmaların olduğunu bildiğim halde onu uzak tutmanın gayreti içindeymişim gibi çelişkiler yaşıyorum.

Özgül garip bir kız, tıpkı gecede olduğu gibi yufka ekmeği pilava daldırıp elle yiyor, bunu neden yapıyor hâlâ anlayabilmiş değilim, aynı kültürden gelmediğimiz halde bu şekilde davranmasının altında yatan ne olabilir? Daha fazla dayanamayıp soruyorum ona. "Alay etmek için mi öyle yiyorsun?" Bir kahkaha patlatıp sözü ağzıma tıkıyor. "Başlangıçta yadırgadım ama sonra bu şekilde yemenin daha keyifli olduğunu anladım." Daha önce hiç bu denli nezih bir sofrada yemek yememiştim, teşekkür edip sofradan kalkmak istediğimde mutfağa giriyor.

Afganistan'da gelin sofrası denilen bir âdet vardı, bayramın birinci gününden sonra bu sofra yedi gün kızlar için serilirdi. Geleneğe göre bayram süresince yeni evlenen gelinlerin güzelliğini ve kurduğu sofrayı görmek için kilometrelerce uzaktan gelen başka kızlar çiftin evine ziyaret edip kurduğu sofrayı kendi aralarında değerlendirirlerdi. Tabii kolay değil, hayli masraflı olsa da fakiri de zengini de bu işten vazgeçmezdi. Komşularından borç alıp zenginlerden geri kalmamak için çabalayan fakir aileler vardı. Bu iş yedi gün israf ederek sürerdi, kuruyemişten meyvesine kadar her şey olurdu bu sofralarda. Özgül yeni gelin olsaydı bu tür bir sofra kurmasını isteyecektim ondan, bunu duyduğunda

kahkahayı basarken, evlen o zaman benimle, sonra da Afgan kızlar davet edelim, demekten kendini alamıyor.

Özgül salonla mutfak arasında mekik dokurken etrafı incelemeye koyuluyorum, bu esnada aynanın altındaki dosya dikkatimi çekiyor, üzerindeki "Afganistan Raporları" başlığını görünce şaşkınlığım daha da artıyor. Bu raporları bir gazeteci ya da sosyolog hazırlamış olsa anlarım oysa Özgül İngilizce öğretmeni, dosyayı istem dışı bir şekilde alıp inceliyorum. Daha ilk sayfadaki yazı beni dehşete düşürüyor.

> "Her ülkenin şeriatı farklıdır. Dünyada dini kurallara göre yönetilen ne kadar ülke varsa o denli karmaşa ve duruma göre şekillenmiş şeriat modeli vardır. Coğrafi yapının etkileri ve dünyaya açılım durumunda bile anlayış farklılıkları göstermekle kalmaz, ülkenin yöneticilerine göre bakış açısı ve uygulama olarak da değişiklikler gösterebilir şeriat, hüküm ve kanunları değişmez, değişikliğe uğratılamaz denildiği halde böyledir. Ve bu yönetim modeli içindeki ülkelerin tümünde, kadın hep ikinci sınıf, öteki cins, mal hükmünde görülürken bunu şeriata dayandıran ve iktidarı Allah için onun adına ellerinde tutan erkeklerin iki dudağı arasında kalır kadının kaderi."

Bütün bunların anlamı nedir, sevgimi ona dökmeyi düşündüğüm anda, alkol ve Afganistan dosyası delirtebilir beni. Özgül tepsiyle salona girdiğinde elimdeki dosyayı görünce paniklese de toparlanması uzun sürmüyor ve kendini düze çıkarmaya çalışıyor. "Afganistan'la alakalı araştırmaların olduğu dosya ilginç gelmiş olmalı?" "Gizem dolusun. Şaşkınlıktan ne yapacağımı bilemedim!" "İzinsiz alıp baktığın için kızdım!" "Sahi bunun anlamı nedir, sıktıysam gidebilirim?" "Prensip olarak evime erkek arkadaş davet etmiyorum, seni sevdiğim için prensiplerimi yok saydım." "Başka?" "Buraya geliş nedenin hakkında ne düşündüğünü merak ediyorum." "Senden hoşlandığım ve sevdiğim için,

bu yeterli değil mi?" "Genelde duygularımı alkol alınca ifade ediyorum, sana olan duygularımı soruyorsan henüz bu soruya cevap verecek durumda değilim." Bu sözleri söylerken gülüyor, ondan hoşlandığım ve onu sevdiğimden olsa gerek, kusur ve hatalarını görmüyorum bile, aklımdaki soruların cevabını yarım yamalak ancak alabiliyorum ondan, neden bu raporlar, neden bana tam olarak açılmıyor sorularıyla aklımı zorluyorum. Bunları düşünürken CD çaların tuşuna basıp kolumdan tuttuğu gibi dansa kaldırıyor beni, hayatım boyunca bu teması asla unutmayacağım, onunla soluklarımız birbirine karışacak kadar yakın hale gelince kendime hâkim olamıyor ve onu öpmeye çalışıyorum, geri çekiyor kendini. Ne yapmak istediğini anlayamıyor, bunun üzerine böyle bir şeye hiç teşebbüs etmemişim gibi davranıyorum. Dansa kaldıran, benimle yakınlaşan o, sonra geri çekilmesine ne diyebilirim? Bu rüyadan uyanmaya çalışırken, bu tür ilişkilerin bin bir sorumluluğu var, diye düşünüyorum. Dans havasından uzaklaşıp Afgan dosyasını tekrar elime alıyorum, içinde nelerin olduğunu merak ettiğimden okumaya devam ederken sesli okumamı istiyor Özgül.

> "90'lı yıllarda köktendinciler iktidara geldi, kadınlar için bu durum sonun başlangıcıydı, Taliban'la yaşamlarına darbe vuruldu. İstedikleri gibi giyinen, çalışan, araba kullanan kadınlar için artık özgürlükle ölüm eşdeğerdi. O güne kadar kısmi bir özgürlük varken daha da geriye gidilen bir dönem başladı. 96-2001 yıllarında hayatın birçok alanında görülen kadınlar artık savaş mağduru olup çıkmışlardı."

"Bu zulmü neden yapıyorsun? Benden dinlemek hoşuna mı gidiyor?" dediğimde sözümü kesiyor Özgül. "İngiltere'deki bir arkadaşımın araştırmalarının sonucudur o dosya, madem izinsiz aldın o zaman oku da beraber dinleyelim." "Nasıl edindin bunu?" "Afganistan'la ilgili dosyanın kopyasını arkadaşım göndermişti, bu sıralar gündemim Afganistan, unutma." "Sesli okutmak iste-

men anlamsız, asıl sormak istediğim, bu ilgi niye, neye ulaşmak istiyorsun?" "Merak desem şaşar mısın?" "Hayır şaşmam, şayet Afgan kadınları eziliyor diyorsan katılıyorum, ama erkekleri gibi düşündüğümü sanıyorsan o zaman yanılıyorsun."

İçten içe özgürlükler için mücadele ettiğim topraklarda yaşananlar aklımın başköşesine oturup canlanıyor. Taliban'da ya da şeriat okullarında yetişen ve mülteci kamplarında toplanan askerlerin yapmadığı kalmamıştı, özellikle kadınlara akıl almaz baskılar uygulanmış; kız öğrencilerin okula gitmesi, kadınların çalışması yasaklanmıştı. Bizim yapmak istediğimiz devrim anlayışıyla onların uygulamaları asla bağdaşmıyordu, hiçbir kadın, erkeksiz evden çıkamıyor, erkek doktora muayene olamıyor ne kadar acil olursa olsun erkek doktorlar tarafından ameliyat edilemiyordu. Yüzlerini, gözleri de görünmeyecek şekilde kapatmak zorundaydılar. Tüm kadınlar başlarından ayakuçlarına kadar bütünüyle bedenlerini örten burkalardan giymek zorunda kalırken uygun giyinmediklerinde ya kitleler tarafından taşlanıyor ya da dayak yiyorlardı. Sağlık sektöründe olduğum için o günleri dün gibi hatırlıyorum, mesleği doktorluk ya da öğretmenlik olan kadınlar artık mesleklerini yapamaz hale geldiklerinden dilencilikle ya da bedenlerini satarak hayatlarını sürdürmek durumunda kalmışlardı. Kadınların görünmemesi için camların karartılması ya da siyaha boyanması şart koşulmuştu, sokakta uygunsuz davranan kadınları cezalandırmak için din polisleri görevlendirilmişti, herkesin önünde coplanıp dövülüyor ve taşlanıyordu kadınlar. Araba kullanırken yanlışlıkla kolunu gösterdiği için kadının biri dövülerek, diğer bir kadın ise akrabası olmayan bir erkekle ülkeyi terk etmek istediği için taşlanarak öldürülmüştü. Profesör, çevirmen, doktor, avukat, sanatçı ve yazar olan meslek sahibi kadınlar işlerini bırakmaya zorlanıp evlerine tıkıldılar. Sosyal çalışma yapan, depresyonda olan, uygun ilaç bulamayan ve tedavi göremeyen kadınlar arasında böyle yaşamaktansa kendilerini öldürenlerin oranında büyük artış görüldü. Doktora dereceleri olsa bile erkek akrabaları ve kocaları yoksa çalışamadıkları için ya açlıktan ölüyorlar ya da

sokaklarda dilencilik yapmak zorunda kalıyorlardı, dikkati çekmemek için ses çıkarmayan ayakkabı giymelilerdi, en küçük hatanın hayatlarına mal olacağını biliyorlardı. Onlar için hemen hiçbir tıbbi kurum yoktu, sosyal hizmet görenler bunu protesto etmek için kadınlarda hızla artan depresyonda yararlı olacak ilaçları ve psikologları da alarak ülkeyi terk ettiler. Kadınlara ayrılmış ender hastanelerden birinde, burkalarına sarılmış, konuşamayan, yiyemeyen, hiçbir şey yapamayan, yavaş yavaş yok olup giden, yatakların üzerinde hareketsiz kadın yığınları görüldü. Olan biteni anlamlandıramayan, korkan hatta çıldıranlar vardı.

Özgül'ün illa sesli oku deyişini umursamıyorum bile, bilinçaltım bu gerçeklerle donanmışken geleceğe ve güzelliklere dair hiçbir hak göremiyorum kendimde. Önüme koyduğu kahveyi bile unutup dalıp gittiğimi anlayınca uyarmak zorunda kalıyor. "Galiba beğenmedin?" Dosyadaki bilgiler ve bu bilgilerin dışında hâlâ canlılığını koruyan beni, korkunç rüyalarla defalarca uykudan uyandıran, dehşetini üzerimden asla atamayacağım anılar Özgül üzerinde nasıl bir etki yaratırdı? "Beğenmek..." Ne kadar yersiz bir sözcüktü, böyle bir gerçeklik üzerine kurulan bilgiler "beğenmek ya da beğenmemek" duygularının parçası olamazdı. Onun soruş üslubuna, beğendiğim yanıtını versem ve hepsi gerçek, hatta dehşeti eksik anlatan gerçekler bunlar, desem neye yarar. Sevdiğimi, hoşlandığımı, onunla bir gelecek düşlediğimi söylemekten bile acizim. Beni engelleyen yığınla mesele varken yeniden Lorin aklıma düşüyor... Ah zavallı dostum, ayrı meslekler ve düşünceler içinde olsak da kaderimiz aynı.

Farklı meseleler üzerine sohbet ederken bir anda ağlamaya başlıyor Özgül. Ne olup bittiğini anlayamıyorum. Onu üzmem imkânsız, incitecek ya da zora sokacak tek kelime etmiş değilim. Oturduğum yerden kalkıp yanına gidiyorum, bir sevgilinin yaptığı gibi kucaklayıp teskin etmeye çalışıyorum onu, sanki güçlü ve kararlı o kadın gitmiş şefkate ve sevgiye muhtaç başka bir insan önümde duruyor. Özgül'ün çok yönlü desteğe ihtiyacı var, bana mesafeli olmasının altındaki neden bu gözyaşları olabilir mi bil-

miyorum. Bir süre hıçkırıklara boğulduktan sonra sakinleşirken nedenini de söylüyor. "Hayatımın en büyük kâbusu annem, Afganistan'da bütün kadınlar acı çekerken bazen bir anne de kızına farklı acılar çektirebiliyor." Delirecek gibi oluyorum, nasıl böyle konuşur diye sitem de ediyorum ona. "Annen, baban seni okutup ayaklarının üzerinde durmanı sağlamış, burada yalnız yaşamana da müsaade etmişler. Az mı bunlar?" "Babam annem gibi değil onun hayatını da zehir etti, sürekli müdahale etmek kimyasında var onun. Boşver üzmeyeyim seni." "Onu suçlamak yerine nedenini sorgulamalısın, cennet annelerin ayaklarının altındadır sözü boşuna denmemiş." "Çok safsın, her anne için bu söz söylenmemiştir, ne dersen de, onun hayatının içine ettiğini asla unutamam." Onu üzüntülü görmek istemediğimi söyleyince kendini topluyor Özgül. "Kusura bakma, beni böyle görmeni istemezdim." "Bundan sonra müsaade edersen hep yanında olmak isterim." Sessizleşiyor, iç çekerken yanımdan kalkıp banyoya doğru gidiyor, ardından öylece bakakalıyorum.

Annesi ile Özgül arasında ne geçti bilmiyorum, sormaya da çekiniyorum, sonuçta anne kız arasında mahrem konular olabilir. Banyodan çıktıktan sonra yanına gidip oturuyorum şefkatle sarılıyorum ona, sıkıntılı anın geçtiğini söyleyerek rahatlattıktan sonra mutfağa girip tatlıyla geri dönüyor. Neredeyse iki saatten fazla zaman geçirmişiz Özgül'le, sürekli nasihat ettiğimi düşünerek moralim bozuluyor, kendi dertlerim yetmezmiş gibi onun sorunlarını dert edinmem yanlış olabilir. Bütün bunlara rağmen inatla annesine karşı duygularının değişmesi gerektiğini tekrarlamaya devam ederken kendi anneme olan hasretim tavan yapıyor. "Bir ay sonra havalar ısınacak, bahar yağmurları son bulacak ve ben Tekirdağ'da olacağım. Seni muhakkak oraya bekliyorum, anne babamla tanışmanı istiyorum." Şaşkınım, bu daveti beklemiyor olduğumdan "Nasıl yani?" diye soruyorum. "Annemle tanışmanı istiyorum." "Annenin melek olduğunu iddia etmiyorum, sadece onunla iyi geçinmek zorundasın diyorum. Keşke annem yaşasaydı, aramızda ne geçerse geçsin asla sorun etmezdim."

Gözlerim sulanıyor, duygularımı gizlemeye gerek duymuyorum artık.

Özgül'le kırk yıllık iki dost ya da sevgili gibi açılıyoruz birbirimize, akşamın bu saatinde konuşmadığımız konu kalmıyor, en mahrem meseleleri konuşmak utandırsa da ihtiyacımızın olduğu belli. Bunca sözden sonra halen ona dair yığınla gizem olduğu da ortaya çıkıyor. Gitme zamanının geldiğini söylediğimde itiraz etmiyor, evden çıkarken yanaklarıma kondurduğu buseye karşılık veriyorum, bu öpücük çorak toprağın suya kavuşması ve sonrasının iyiye gideceğini vaat ediyor. içimden bir şeylerin yeniden koptuğunu hissediyorum.

Apartman çıkışında Lorin arayıp dersin bitip bitmediğini sorduğunda, bozuntuya vermeden konuyu değiştiriyorum. Belli ki beni bekliyor, Katre'yi bir an olsun aklından çıkaramamış Lorin. Fakir insanın büyük hedefleri olmaz, sevdiği insana kavuşmak dışında başını sokacak bir ev hayal eder, o fakirlerden biri olarak Özgül'ün evine hayran kalmam ve onunla o evi paylaşmayı hayal etmemden daha güzel ne olabilir... Lorin'le oturduğumuz evin rutubetli ve sağlıksız olduğunu düşünsem de içinde beni rahatlatan bir dostun varlığı aklıma geliyor: Örümcek. Başka bir evde yeni bir hayat kuracak olsam bile eşyalarımla birlikte onu da yanıma alma kararı veriyorum. Örümceğin varlığından kaç ay sonra haberdar olmam bir mucize sayılır. Dedemin çevresinden bir an bile ayrılmayan sadık köpeğinin ona ne tür zararı olabilirdi, sadece karnını doyurmak karşılığında sevgisini tümden dedeme vermişti, onun gibi olmasa bile örümceğin varlığı bana sevgi olarak akıyor, bundan eminim.

Adımlarım hızlanıyor, minibüslerin geçtiği caddeye süratle yürüyorum, yanımdan geçen bazı insanlar, onlardan farklı olduğumu anlayıp temkinli bakıyorlar, buraya ait değilim ve henüz nereye ait olduğumu bilmediğimi haykırmak istiyorum.

Zeytinburnu'na geldiğimde saat gecenin onunu gösteriyor. Lorin kapıyı açar açmaz neden geç kaldığımı sormaya gerek duymadan Abdülmelik Bey'le ne konuştuğumu soruyor, anbean anlatıyorum. Sıkıntısı belli, o denli öfkeyle dolu ki "Katre'yi kimselere yar

etmem!" gibi iddialı lafları sıralarken ona nasıl yardımcı olacağımı bilememenin üzüntüsünü yaşıyorum. Yanlışları ve doğruları uzun uzadıya konuşmaya çalışsam da her defasında bana muhalefet eden sözler duyuyorum ondan. Lorin'i ikna edip ılımlı hale getirdiğimde sevincini şu sözlerle tamamlıyor: "Beyaz eşyalar ben alacağım diyen patronum sence bizimle kız istemeye gelir mi?" "Abdülmelik Amca'dan onayı alırsak bu formaliteleri yerine getirmek için patronunu devreye sokabiliriz, aksi takdirde bir anlamı olmaz." Lorin çaresizce önüne bakıyor, her ayrıntıyı ve insanı çare olarak görebiliyor, zihninde geçmişin enkazını henüz kaldıramamışken yeniden bu durumdan doğabilecek olumsuzluğu yüklenecek halde değil. Gerekirse gidip kapılarına dayanabileceğimizi ama bunun şiddetle değil, sevgiyle olması gerektiğini söylerken mutlu sona inanmaya davet ediyorum onu, ikimizin de ihtiyacı var aslında buna.

Düşüncelerimde gerilere, ta Afganistan'a uzandığımda neler aklıma geliyor, güçlüklerle dolu yaşamlarından kaçabilmek için kendilerini yakarak intihar etmeyi seçen kadınların sayısı artmışken... Hiç istemedikleri evlilikler yüzünden kendilerini yakarak öldürmeyi seçenler... Soydaş kadınların en kolay ulaşabildikleri ateş hep hayatlarındaydı, çalıştığım ünitede kendini yakarak öldürmeye çalışan kadınlar tanımıştım ve ne yazık ki hiçbirinin kurtulma şansı olamamıştı. Lorin'in sevdiği kızın ruhsal durumu ne olacak, aile baskısı ve zorla evlilik gibi meseleler yüzünden onlar da sorun yaşayabilirler, tekrar tekrar uyarmak zorunda kalıyorum arkadaşımı. Katre'yi seviyorsa sakin ve akıllıca hareket etmesi gerektiğini defalarca anlatıyorum ona. Sevdiği insanın yaşam hakkının ve mutlu olmasının her türlü değerden daha önemli olduğunu bilsin istiyorum. Onu kaçırabilirim, gibi sözler etmişti. Kendi kendime bunun felakete davetiye çıkaracağını benden daha iyi biliyordur diyorum.

Bir süre, salonun içinde şuursuzca dolandıktan sonra yatmaya gidiyor. Masanın üzerinde bulunan ilaçlar gözüme çarpınca gidip inceliyorum, henüz kapağını bile açmamış. Sinirlensem de belli etmiyorum, Lorin sağlıklı davranamıyor.

Bugün Bahar Müjdeleniyor

İlkbahar umut yükler, çiçekler açar, kuşlar neşeyle öter, doğa tüm ihtişamıyla güzelliğini ortaya koyar. Yaşadığımız çevrede baharı hatırlatacak yeşillik yok, kuşlar nadiren ötüyor, çevredeki insanlar geçim derdinde, ilkbaharı ve yazı düşünmekten uzak sayılırlar. Kışı yakıt masrafından dolayı sevmiyorlar.

Bahar geldiğinde gelenekselleşmiş bir uygulamayla Zeytinburnu Belediye Başkanı fesleğen dağıtıyor, komşularımın tümü birer tane almak için apartman kapısına çıkmış olmalı. Mahcup ve sıkılgan bir edayla aşağı iniyorum. Mahir Bey, önemli makamda biri geldiği zaman işyerinin kapısına kadar çıkar ve onu içeriye davet eder, Belediye Başkanı'nı çay içmeye davet etse de başkan, gezecek çok yerlerinin olduğunu söyleyip mazeret beyan ediyor. Ona bu denli yaklaşmışken sorunlarımızın çözümüne yardımcı olabileceğini aklımdan geçiriyorum ama nafile, elimdeki fesleğenle kalakalıyorum orada...

Havada tek bir bulut olmamasına rağmen karamsarlık ruhuma işlemiş. Dernekten ders vermem için aranıyorum. Düşünmeye gerek duymadan alelacele giyinip soluğu orada alıyorum. On beşe yakın istekli ve masum çocuk karşımda duruyor, bugüne kadar hiç İngilizce dersi almamışlar, hatta çoğunun ailesinin oturma izni olmayınca okullara yazılamamışlar, diğer dersleri de hatır gönülle eşten dosttan ancak alabilmişler. Onları şefkatle bağrıma basıyorum.

Çocuklarla derse başlıyoruz, bende olanı vermeye çalışırken Abdülmelik Amca'dan telefon geliyor, kalbim duracak gibi ama

belli etmemeye çalışıyorum. Derste olduğumu, bitiminde uğrayacağımı söylüyorum ona. Ses tonu durağan, hayra mı yoksa kötüye mi yoracağımı bilemiyorum. Verdiğim ilk toplu derste en az buradaki çocuklar kadar heyecanlıyım, çalıştığımız odaya gelip dersin nasıl gittiğini soruyor Şerafettin Bey, geldiğinin farkına zor varıyorum, içeri davet ediyorum onu, İngilizce öğrenmek istediğini, sorun olmayacaksa çocuklarla birlikte derslere girebileceğini de soruyor.

Ders biter bitmez yola koyuluyorum, aklım fikrim Lorin'in meselesine kilitlenmiş. Abdülmelik Amca'nın dükkânına vardığımda kapının önüne park etmiş bir adamla tartışırken buluyorum onu. İçeri girmem için işaret ediyor. Yardımcı olmak istediğimi belli etsem de boşuna bir süre sonra söylenmekten vazgeçip yanıma geliyor. Olgun, hayatın bin türlü evresinden geçmiş, sonunda İstanbul'a ilk gelenlerden olmanın avantajıyla iş güç kurmuş, saygınlığı olan bir insan Abdülmelik Amca. Oturur oturmaz çaylarımızı söylüyor, bir an önce konuya girmesi için dua ediyorum. "Sizi çok sevdim, elimden gelen ne varsa yapmaya da hazırım dedim, lakin dün akşam Katre'nin babasını görmeye gittiğimde kendisini bulamadım; İstanbul dışına çıkmış, amcasıyla bir süre konuştuk. Sadece çok değerli bir gencin Katre'ye talip olduğunu ve onu beğendiğini söyleyebildim." "Sonra ne oldu peki?" "Buna çok bozuldu. Katre'nin ortalıkta dolaşıp dolaşmadığını sorguladı. Ardından da oğlunun Katre'ye talip olduğunu söyledi... Sizin bundan haberiniz var mıydı?" "Benim haberim yoktu, lakin Lorin duymuş olsaydı muhakkak paylaşırdı. Asıl merak ettiğim konu ise Katre'nin böyle bir teşebbüsten haberinin olup olmadığıdır." "Biliyorsunuz ki onlar benim akrabam, sizi sevmemiş olsaydım bu konuları asla konuşmazdım, bundan sonraki süreçte babasıyla tekrar görüşür, sana gereken cevabı veririm ama o kadar." Akraba evliliğinin sorunlu çocukların doğmasının nedeni olduğundan başlayıp yığınla meseleyi Abdülmelik Amca'yla konuşabilirdim ama işe yaramayacağı ortada, bu iş ne onun ne de benim kararımla olacak. Yaşlı adama gelinceye kadar ettiğim

tereddütler boşa çıkıyor, zamanında benzer sıkıntıları kendisinin de yaşadığını itiraf etmekten bile geri kalmıyor. Söz dönüp dolaşıp bana geldiğinde evlenmeye niyetimin olup olmadığını soruyor, sessizliğimi koruyup sadece başımı öne eğerek cevap veriyorum. Özgül sevdam, ona olan sevgimin karşılığının olup olmamasının önemi yok desem de yalan olur, olsun istiyorum.

Karıncayı bile incitmekten sakınan bir insan gibi görüyorum Abdülmelik Amca'yı, uzun süre sohbet ederken kapı önüne park eden araç sahibi bir yakınını almış, kavga etmek için dükkâna gelmiş. Kavganın bir anda müdahil oluyorum, yapmak istediğim sadece onu korumak. Saldırganlardan birini tokatlayıp hırpaladıktan sonra diğeri kaçmak zorunda kalıyor. Yaşlı adam bu gerilime dayanamamış olacak ki sağ göğsünü tutarak olduğu yere yığılıyor, acele taksi çevirip Ermeni Hastanesi'ne götürüyorum onu. Acile alındıktan kısa süre sonra görüşme şansı buluyorum, yeğeni nereden duymuşsa o da geliyor, olan biteni anlattığımda kavgaya müdahil olması için neden haber vermediğimi soruyor suçlayarak. Doktor stresin kalbini zorladığından bahsederken korkacak bir durum olmadığını da ekliyor, tetkikler yapıp detaylı bakılabileceğini söylemesi üzerine onu hastanede tutamıyoruz. Alelacele giyindirdikten sonra Abdülmelik Amca'yı dükkânına bırakıyoruz. Adamlarla dalaşmak zorunda kaldığım ve hırpaladığım için pişmanlık duyuyorum, bundan sonraki zamanlarda Abdülmelik Amca'ya zarar verebileceklerinden korkuyorum.

Eve gelir gelmez öğrencilere ders vermek için beraberimde götürdüğüm dosyaları masanın üzerine koyuyorum, sorun Lorin! Lorin'e henüz ne söyleyeceğimi planlamış değilim. Umut vermeli miyim yoksa tümden umudunu kesecek sözler mi etmeliyim, bunu da kararlaştırmış değilim.

İlerleyen saatlerde arkadaşım geliyor, getirdiği yiyeceklere baktığımda çaresizliğimizin ve yoksulluğumuzun bir kez daha farkına varıyorum. Abdülmelik Amca'yla görüştüğümden haberi yok, söyleyip söylememek konusunda kararsızım, bu sessizliği hayra alamet değil, önceki akşam nasıl oldu diye sorulara bo-

ğan Lorin bu akşam gemileri batmış gibi duruyor. Abdülmelik Amca'ya gitmiş olamaz diyorum, bunu öğrenmemin yolu ancak ona sormak. "Halini hiç beğenmedim!" "Ne varmış halimde?" "Sessiz duruyorsun neye yorayım?" "Üstüme gelme!" "Anlatmak istemiyorsan kendini zorlama ne zaman konuşmak istersen hazırım." Bu söz üzerine derin bir of çekiyor ve kalkıp banyoya giriyor. Yüksek sesle, "Delireceğim!" dediğinde ise üzüntüm katlanıyor. Bir an doktorun ona yazdığı ilaçlar aklıma gelince masanın üzerini işaret edip uyarıyorum onu. "Hiçbirine dokunmamışsın, bu yaptığın doğru mu?" Umurunda olmuyor. İşaret ettiğim ilaçlara baktığı bile yok. "Katre bugün uğrayacaktı. Telefonuna mesaj attım; cevap gelmedi. Sence ne anlam taşıyor bu?" "Sabretmeyi bilmezsen asla kavuşamazsın ona!" "Abdülmelik Amca aradı mı seni?" "Bugün yanına gittim ama bu şekilde sana kız istenmez. Doktorun verdiği ilaçları kullanmayarak kahramanlık yaptığını mı sanıyorsun?" "Ne dedi Allah aşkına?" "Katre'nin babasına ulaşamamış, konuştuktan sonra bizi arayacak, İstanbul dışında olduğunu söyledi." "Madem İstanbul dışında bu kız neden gelmedi? Onunla sözleşmiştik, telefonlarına da bakmıyor." Bir an aklıma Abdülmelik Amca'nın söyledikleri gelince kızın önüne engel mi kondu diye içime kuşku düşüyor, Lorin' e belli etmemeye çalışıyorum. "Burası Zeytinburnu, binlerce soydaşımızın yaşadığı küçük Afganistan... Oturma iznin var, sana kız mı yok! Olursa hayırlısı olmazsa ucunda ölüm yok ya!" Bu lafı duyan Lorin kalkıp salonun orta yerine çökerek ağıtlar yakarken, yeri, duvarı, önüne ne gelirse yumruklamaya çalışıyor. Cinnet hali de denebilir buna, doktorların verdiği sakinleştirici haplarından kullanmayarak kendini bu duruma getirmesine izin vermemeliyim ama nasıl? Onu kucaklamaya çalışırken okkalı bir yumruk da bana geliyor. İnanamıyorum! Katre'yi o denli sevmiş ve yüreğine işlemiş ki başka bir olasılığın ona yaşama şansı tanımayacağına işaret ediyor bu yumruk. Elleri kolları sağa sola vurmaktan kıpkırmızı kesilmişken gözleri kan çanağına dönmüş. Koşup mutfaktan su getiriyorum, öğürmeye başlıyor, elektrik

çarpmış gibi bütün sinirleri havada. Yüreğim yanıyor, içimde fırtınalar koparken neler düşünüyorum neler! Lorin, can kardeşim, yoldaşım, kucak açarım, böyle olmamalı, böyle hayal etmemiştik seninle, gerçeğin kısmen de olsa farkına varmış olmalı, gerçek hep cehennemi işaret ediyor bize, yoksul devletin yoksul çocuklarıyız, kendimizi kandırmaktan başka ne yapıyoruz ki? Dostum Feyzullah üniversiteyi buralarda kâğıt ve çöp toplamak için mi okudu? Bir lokma ekmek için onurumuz yerlerde sürünüyor; bizim bir adımız, kimliğimiz yoksa onurumuz ne işe yarayacak? Rabbime ağlayarak yalvarıyorum, duvarın bir kenarında bizi seyreden örümcek de ağlıyor, köşesine çekilmiş, dua etsin diye yalvarıyorum. Bu gece dostum huzura ermeli. Oysa Lorin yere kapanmış ve yüzünü kollarıyla kapatmış. Bunu çocukken hep yapardım, ağladığımı görmesinler isterdim. Her defasında biri gelir kollarımı çözer ve güldürmek için çaba sarf ederdi, şimdi kim gelip Lorin'in kollarını çözerek onu güldürmek için çaba gösterecek? Lorin'in kendiliğinden kalkıp konuşmasını bekliyorum. Çocukluktan bu yana sadece hayatın en zorlu, en sıkıntılı yanlarını yaşamak yeterince yormuş onu, keşke benim gibi o da güzel günlerin hayaliyle savaşmış olsaydı, oysa sadece acılar yüklenerek buralara kadar gelebilmiş. Lorin'in kalkmayacağını anlayınca zorla kaldırıyorum yerden. Bir kız için, sevda için değmez dememeyi de öğrendim. Artık biliyorum ki sevda için dağlar yıkılır, dünya yakılır, sevda için erir yok olur insan, yapma dostum, bile diyemiyorum ona.

Lorin öfkelenmekte haklı, öfkesinden de tanıdığım ilk günkü gibi samimi. Onun gibi, sevdiğim kız için yerlere kapanamam, yumruklayamam duvarları, bu duygularımı çoktan kaybettim. Lorin'den az mı sevdalıyım, neden kendimi engellemeyi öğrettin hayat, neden isyankâr değilim? Rabbime ihanet edemediğimden mi? Evet evet... Yanıt bu olmalı, bu olmalı! Lorin ve Katre beraber yaşlanacaklarına söz vermişler oysa, Özgül'le henüz böyle bir sözü bile veremedik birbirimize.

Sonraki gün kalkar kalkmaz ev havalansın diye tüm camları açıyorum, verdiği hoşnutlukla umut vaat ediyor bahar. Çıkmazda

olmak, çaresiz kalmak zor olabilir ama baharın sesini dinlemek keyifli duygular yüklüyor insana. Güzel görmek, doğrusunu düşünmek istiyorum, şayet Abdülmelik Amca olumlu yanıt vermezse gider Katre'nin babasına yalvarırım, olayın vahametini anlar acır, kızım üzülmesin, der sonra da Lorin'le evlendirebilir onu. Kadın güçsüz bırakılmış, fikrinin önemi yok, belki de Lorin'in çocukları da aynı geleneğin mağduru olacak. Özgül'ün evinde okuduğum metinde bu konular işlenmişti, utanmamın nedeni çok açıktı, belli etmemeye çalışmıştım. Gerçek başka diyor diye hep düşünmüşümdür, her üç Afgan kadınından biri fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddete maruz kalırken bu kadınların ortalama ömrü kırk dört yılı geçmiyor, diye yazılıydı. Katre'nin babası yeğenine kendini borçlu hissediyor olabilir, bunu en masum eylem olarak düşünmeliyim çünkü soydaşlarının ergenlik öncesi yaşta birden fazla eşlerinin olduğunu unutmuş değilim. Kız çocuklarının neredeyse üçte ikisi on altı yaşından önce evlendiriliyor, bir kız çocuğunun on altı yaşından önce evlendirilmesi yasak olmasına karşın bu tür evlilikler resmi kayıtlarda bile yer almıyor. Katre'nin babasının muhakkak resmi oturma kaydı vardır, buna rağmen gelenekleri devam ettirebileceğini asla unutmamam gerekiyor.

Abdülkerim Bey, Katre'yi yeğenine verecek olursa ve kızı razı gelmeden bu eylem gerçekleşirse bunun adı evlilik değil tecavüz olur. Amerika'da bunu çok tartışmıştık. Lorin bu anlamda delirmekte haklı. Cennetin kapısının anahtarının başka bir insanda olduğunu keşke soydaşlarıma haykırabilseydim. Babaannem belki cahildi ama "Ne yaparsan yap kul hakkıyla peşimden gelme," derdi. Ölümün sıralı olması gerektiğini söylerken kendisinden sonra izlenecek yolun reçetesini bile koymuştu önüme. Onun söylemine dayanarak kul hakkıyla gidilmediğinde zaten bir başka insandan cennet için icazet alınmış oluyordu.

Mutfaktan demlenmiş Afgan çayını getirirken neşeli olmaya özen gösteriyorum. Sırf mutlu olsun diye dünyanın parasını verdiğimi itiraf ediyorum. Lorin'in meselesi için Abdülmelik

Amca'nın dükkânına gittiğimde, yaşlı adam dosyalarının olduğu poşete bir küçük torbanın içinde hediye çay koymuştu.

Lorin sessizliğini korumaya devam ediyor. Sözlerime kayıtsız; başka bir dünyada yaşıyormuş gibi sakin duruyor. Bu durumun devam etmesini istemediğimden televizyonun düğmesine basıyorum. Bana mısın demiyor; hiç konuşmadan sessizce odasına çekilirken geride ben ve örümcek kalıyoruz.

Üç gün... Üç koca gün ve gece geçmiş olmasına rağmen Lorin'in sessizliği devam ediyor. Bugün yeniden Cemali ile ders başına geçeceğim. Mahir Bey Rusya'ya gitmiş, dükkânındaki personel rehavet içinde. Gençlerden biri Afgan oluşumdan dolayı aşağılar şekilde konuşunca canım sıkıyor. "Hoca, o Arapçadan, pardon İngilizceden bana da öğretsene!" Donup kalıyor, sonra da icabına bakıyorum bu patavatsız adamın! "Mahir Bey'e söylediklerini iletirim, makul bulursa neden olmasın." Bu sözden sonra özür mahiyetinde bir topalak indiriyor sırtıma. "Şaka yaptım yahu, işten mi kovduracaksın beni?" Böyle saçmalıklar yapanlar hep olacak diyorum içimden, bugüne kadar onunla konuşmuş değilim. Davranışını cahilliğine vermekten başka çarem yok.

Cemali gelince beklemeden çalışma odasına geçiyoruz. Karşılıklı olarak hayat hikâyemizi İngilizceye çevirecektik, ödevini yapıp yapmadığını sorduğumda olumsuz yanıt alıyorum ondan. Bunun nedeni olarak okuldaki diğer dersleriyle alakalı sorunlarını gösteriyor. Cemali her zamankinden daha durgun, nedenini sorsam mı diye düşünürken beklemediğim bir yanıt geliyor ondan. "Bugün çalışmak istemiyorum." "Sebebini sorabilir miyim?" "Ailevi desem yeterli olur mu?" Bu cevap o denli keskin ve had bildirecek türden ki donup kalıyorum. Ortamı yumuşatmaya çalışsam da nafile, bu şekilde davranmasının nedeni ne olabilir diye kafam karışıyor. Babasının Rusya'ya gittiğini teyit ettikten sonra ders yerine onunla sohbet etmeye çalışıyoruz. Kısa süre sonra anne ve babasının tartıştığını, bu nedenle moralsiz olduğunu ağzından kaçırıyor. Yeterince sorunum varken beni ilgilendirmeyen konulara burnumu sokmam yakışık almaz, diyorum içimden.

Cemali'yle konuşurken söz dönüp dolaşıp Özgül'e geliyor, hiç beklemediğim bir soru alıyorum ondan. "Özgül teyzemden hoşlanıyor musunuz?" Seni böyle düşünmeye iten nedir?" "İkiniz konuşurken gözlerinizden anladım, bana anlatabilirsin!" Allah'ım kuvvet, akıl, dayanma gücü ver, yol yordam göster, çareler sun, mahcup etme. Aklıma gelen tüm duaları kendim için ediyorum, bu çocuğun şüphelerini nereye koymalıyım... Bir an ne cevap vereceğimi şaşırsam da toparlıyorum. "Bak Cemali, herkes gibi onu da seviyorum, şayet bu soru başka manadaysa bunu teyzene sorman gerekmez mi?" "Ona sordum, içi dışı bir, hoşlanmışsa saklamaz, 'He ne olmuş', dedi" "Bunda ne var, neden başka yerlere çekip duruyorsun?" "Annemin yanında deyince annem bozuldu, annemin huzursuzluğunun bir nedeni de teyzem!" "Bak buna üzüldüm işte, şayet anneni üzdüysem özür dilerim, böyle olacağını bilseydim teyzenle hiç tanışmazdık!" "Yanlış düşünüyorsun, ondan değil annemin size kızgınlığı yok, sadece teyzemin uluorta rahatlığına bozuluyor." "Bana ne önerirsin, nasıl davranmalıyım?" "Bence söylediklerimi duymamış gibi normal yaşantınıza devam edin."

Renkten renge girmişse insan, bunu söyleyen biri çıkabilir ama muhatabım bir çocuk; hangi duyguları yaşadığımı, halden hale neden girdiğimi nereden bilecek? Cemali varlıklı, iyi yetiştirilmeye çalışılan bir öğrenci de olsa onun yanında uçurumun kenarında duruyor gibi hissediyorum, gerçekten saçma bulduğum bu sorgulamanın muhatabı olmak tedirgin ediyor. Özgül'e duyduğum sevgi, bana esaret yüklerken durumumuz zarar görmesin diye ağzını daha sıkı tutmasını tembih edeceğim. Cemali bu konuların derinliğini anlamayabilir onun ders çalışması lazım, Mahir Bey'in onun İngilizce öğrenme beklentisini boşa çıkarmamak için resmen ona yalvarıyorum. Diğer yandan bunu benim için yapmasını istiyorum, o iyi bir çocuk, parasal anlamda zor durumda olduğumu bildiğinden dersin devam etmesi için gayret gösteriyor.

Cemali bir yana iki günden beri dernekte yirmiye yakın öğrenciye ders vermeye başlamam benim için büyük şans ve bu şansın kapısını açan bu küçük adama minnet duyuyorum.

Ders bitiminde Cemali'nin davetiyle Sümer Mahallesi'ndeki pastanelerden birine giriyoruz, ilk kez bir çocuk tarafından davet edilmişim. Muhallebi ısmarlarken cebindeki ses kayıt cihazı dikkatimi çekiyor, görmezden gelmeye çalışıyorum ama tedirginliğim de artıyor, suçüstü yapmak yerine daha temkinli konuşma kararı alıyorum. Cemali bir çocuk, bu tür oyunlara aklının eremeyeceği ortadayken diğer seçenek annesinin kurduğu tuzak olabilir, gerilince muhallebi boğazımda düğümlenip kalıyor, teyzesine dair sorduğu sorulara verdiğim cevaplar da kaydedilmiş olabilir. Bunlardan bazıları adli sorgudan farksızdı, örneğin buluşup buluşmadığımıza kadar detaylı olanlara cevap bile vermemiş ayıplamıştım onu, samimiyetten dese de yaşına uymadığını bilsin istemiştim. Teyzesi hakkında olumsuz ve detay vermeyeceğimi anladığı an kalkmak istiyor. Cebinden çıkardığı tomarla paradan hesabımızı öderken yoksulluk ve çaresizliğe binlerce kez lanet ediyorum, kendimi son zamanlarda defalarca mağdur ve zavallı görmekten bıktım. Tekrar işyerine geldiğimizde ondan ayrılıp, bu kez derneğe doğru yöneliyorum.

Kullanılan ilaçlarla sıradan hastalık tedavi edilebilir ama ruhsal sıkıntılar ve çaresizlik için ilaç kullanmak kolay değil. Lorin'e ilaçlarını kullan diye söylenip durmama rağmen ondan daha fazla ilaca ihtiyaç duyuyorum, kafamdaki sorunlar taşıyamayacağım kadar ağır geliyor.

Dernek binasına girmeden cep telefonuma gelen mesaj Özgül'den, şaşkınım. Cemali'nin ona dair sorduğu sorulardan sonra mesaj göndermesini anlamlı buluyorum. Akşama doğru kahve içmeyi teklif ediyor. Mesajla cevap vermek yerine aramayı tercih ediyorum. "Cemali ile ilgili mi görüşeceğiz?" Daha merhaba bile demeden bu sözleri ettiğime inanamıyorum, o kadar gerilmişim ki, muhtemelen sorgulama hakkını kendimde gördüğümden böyle konuşmuş olmalıyım. Şaşkınlığını belli ediyor Özgül. "Cemali'ye ne olmuş bilmiyorum ama dersinin canı cehenneme! Neden onun için seninle bir araya geleyim ki, annesi babası var. Şayet istemiyorsan kahve içmeyiz olur biter!" "Yanlış

anladın özür dilerim, istersen akşama oturup biraz konuşalım?" Özgül sessiz kaldıktan sonra yer ve zaman belirtip telefonu kapatıyor. Kendime demediğimi bırakmıyorum, Cemali'den haberi bile yokken onu muhatap kıldığım için sinirliyim. Peki, Özgül'ün haberi yoksa annesi neden onunla olan ilişkimi merak etsin, bu soru yiyip bitirecek beni.

Dernekteki dershaneye girdiğimde beni orta yaşlı bir soydaş karşılıyor, çocuğunun İngilizcesinin zayıf olduğunu ve kendisine özel ders verip vermeyeceğimi sorduğunda, kafamdaki karmaşa son buluyor. İyiden iyiye kendimi Cemali'nin yaptıklarına kaptırmış olmalıyım. Adının Emin olduğunu öğrendiğim soydaşımla dersin fiyatında anlaşıyoruz, benim için bundan sonrası umut dolu olacak. Emin Bey ve oğluyla kısa bir konuşma sonrası Şerafettin Bey odasına davet ediyor bu kez, bir miktar para verip bundan sonra daha planlı eğitim verebileceğimden de bahsetmesi hayatıma açılan yeni pencerelerden biri olmalı. Mahir Bey desteğini esirgememiş olsa da gelişmeler çıkmaza sokabilir beni, Cemali ve annesi aklımın başköşesine oturmuşken ona verdiğim ders sürecinin bitebileceğini kesinlikle unutmuyorum.

Dernekteki yeni öğrencilerin Cemali'yle hiçbir benzerlikleri yok, bu çocukların neredeyse yüzde yüzü yoksulluk ve çaresizliğin çemberinden çıkmış, elimden geldiğince faydalı olmaya çalışıyorum onlara. Aralarında Emin Bey'in oğlu da var, ders bitiminde ayrı bir sınıfa geçip özel derse devam ediyoruz onunla. Saatler ilerledikçe heyecanım ve tedirginliğim artıyor. Özgül'le buluştuğumuzda ne konuşacağımı bilmiyorum, onun ne söyleyeceğini merak ederken tekrar kahve içmeye davet etmesinin nedenini düşünüyorum.

Dernekten çıktığımda kendimi çok yorgun hissediyorum. Sürekli olarak ters giden ve yolunda olmayan hayatın ve sorunların yükünü taşımak hiç de kolay değil. Özgül'le buluşmamıza iki saat kadar bir zaman var, ani bir kararla Abdülmelik Amca'nın dükkânına yöneliyorum, bunu yapmaya iten neden geçen gün park kavgasından sonra sağlığının nasıl olduğu bilmek istemem.

Dükkânına girdiğimde aynı muhabbetle karşılasa da keyifsiz olduğu ortada, bir an pişmanlık duysam da tam tersini söylüyor yaşlı adam. "Arkadaşının adı neydi?" "Lorin!" "Ona söyle, meseleyi fazla kurcalamasın, kızın babasıyla henüz görüşmedim, bugün amcası tekrar yanıma geldi ve ağabeyine bu teklifi iletmememi tavsiye etti, şu anda ne yapacağımı bilmez durumdayım, sen aklı başında bir gençsin, kurallarımızı, geleneklerimizi bilen birisin." "Tamam, anladım ama amcasının bu telaşı niye, madem ağabeyiyle hemfikirler o zaman senin söyleyip söylememenin ne önemi kalır ki?" "Kalır hem de çok, İstanbul insanı değiştirebilir, abisinin kafası karışabilir ya da karışmaz bunu bilemem, başından bunun önlemini almakta fayda görüyor olmalı. O denli kararlılar ki bunun önüne geçecek her teklifi başından bertaraf etmek istiyorlar." "Bak amca, şuracıkta öl desen ölürüm, kısacık zaman diliminde az çok birbirimizi tanıdık, çok kötü duruma düşecek bir insandan bahsediyoruz; Lorin, ölümcül derecede Katre'ye bağlanmış. Bu iş olmazsa onu kaybedebiliriz, hangi vicdan buna razı olur, dinimiz gereği bunu vazife bilmeliyiz, şayet teklifi iletmezsen vebal altına da girmiş olursun, ne olur bu söylediklerimden alınma hakkını helal et!" "Kaç günden beridir gözüme uyku girmiyor, aracı yapmanız ne kadar doğru oldu bilmiyorum, bu işin sevabını da unutmuş değilim, gel gör ki çaresizim. Lorin'i bana göndersen de onunla biraz sohbet etsem?" "Olumlu bir gelişme yoksa buraya gelmesi yanlış olabilir, çünkü bu işin olmamasını asla kabullenemiyor." Abdülmelik Amca biraz daha ısrar etmem konusunda baskı yapınca gerçeği itiraf etmek durumunda kalıyorum ona. "Günlerdir Lorin'le uğraştığım halde sonuç alamadım, sanki sizin konuşmanız daha uygun olur gibi geliyor." "Yarın öğlen ona döner kebap yemeye gider, ayaküstü görüşürüm, istekli olursa dükkâna davet ederim onu."

Abdülmelik Amca'yı zora soktuğumdan kuşkum yok ama çaresizlik insana olmadık işler yaptırabilir, dükkânından ayrılırken ardımdan uzun süre bakmasından anlıyorum bunu. İçten içe bu işin olmasını istiyor ama ne yaparsa yapsın, niyeti ne olursa

olsun hayatın istenmeyen gerçeği bazen fena halde hatırlatıyor kendini.

Ağlamayı bedenin ve ruhun rahatlamasını sağlayan insani bir işlev olarak görüyorum. Bazen yalnızlığın ifadesi, bazen acıyı dışavurmanın kısa yolu da sayılabilir. Annem ağladığında onu susturmak için elimden geleni yapardım çünkü bu ağlayan kişinin güçsüz, bitik olduğu anlamını taşır. Her gün ağlayacak bir neden bulurdu annem, son günlerde ondan farkım kalmadı.

Özgül'le buluşma saatinin geldiğini düşünerek yeniden Bakırköy'e gitmek üzere minibüse biniyorum, ne söyleyeceği önemliyken sözü sağa sola çekmenin anlamı yok, ne hissettiğini bilmek istiyorum. İstanbul Caddesi üzerinde bulunan bir kafede buluşuyoruz, gördüğüm anda elim ayağım birbirine dolanırken önceden planladığım konuşmaların tümü aklımdan uçup gidiyor. Oturur oturmaz kahvelerimizi söyleyen Özgül, Cemali ile aramızda ne geçtiğini soruyor. Öncesi telefonda sorduğum sorudan dolayı suçluluk yerine hayranlıkla bakıyorum ona, böyle olunca uyarmak zorunda kalıyor. "Neden cevap vermiyorsun yoksa âşık mısın?" "Evet âşık oldum ve o da karşımda duruyor!" Söylemimi komik bulup kahkahayı patlatınca tam zamanı deyip sorularımı sıralamaya başlıyorum. "Cemali küçücük bir çocuk, birini sevip sevmeyeceğimi sorgulayacak özgüveni ve merakı nereden geliyor, kaçamak cevaplar verme ne olur!" Özgül bunları duyduğu andan itibaren gözlerinden süzülen yaşlarla kahrediyor, ne olup bittiğinden haberim yok, çok mu yüklendim diye suçluluk duyarken elini uzatıp ellerimin üzerine koyuyor. "Cemali'nin annesiyle aramız yok. Sana ilgi ve sevgi beslediğimi düşünerek rahatsızlık duymuş olabilir. Seni sempatik buluyor hatta seviyor olsam da henüz geleceğime dair karar verebilmiş değilim, bunu olumsuz düşünmeni istemem!" "Peki, ne olarak alayım?" "Madem olumlu düşünmek istiyorsun öyle olsun. Seni sevmemi pekiştirecek zamana ihtiyacım var. İleride her şeyin çok güzel olacağını göreceksin." "Hımm!" "Niye öyle yaptın, böyle olmasını benden daha çok istediğini biliyorum." "Buraya bunla-

rı konuşmak için çağırmadığını tahmin ediyordum, Cemali'nin annesinin sana dair hesaplarının ne olduğuyla ilgili somut bir yanıt vermedin." "Çocukluğumdan beri ablamla çekişmemiz hiç son bulmadı; bugüne kadar ak dediğime kara, kara dediğime ak dedi. Cemali'ye ders vermeyi bırakmamın bir nedeni de odur. Son zamanlarda inanılmaz derecede soğuk ve itici gelmeye başladı. Seninle yakınlaşmamı bile kıskanmış olabilir, bu arkadaşlığımızdan oğluna zarar gelebileceğini düşünecek kadar deli olduğunu söyleyebilirim." "Madem öyle, ders vermem için beni evlerine davet edip tanımak istemesi daha doğru olmaz mıydı? Cemali'yi araya sokup sorgu suale çekilmem ne derece doğru?" "Ablamın seni araştırdığını mı söylemek istiyorsun?" "Bir çocuk asla öyle sorular sormaz!" "Cemali senin sandığın çocuklardan değil, karşılıklı sigara içiyorsak bunu yabana atma ama neden yaptığını muhakkak öğrenirim."

Özgül'den dikkatli olmasını ve Cemali'ye soru sormamasını istesem de kendimi kandırmaktan öteye gidemiyorum. Bir süre hiç konuşmadan onu izliyorum, birini arzulamaktan ve bir arada olmaktan daha büyük heyecanın olacağını zannetmiyorum. Bir süre ablasıyla olan çatışmalarını ve Cemali'yi konuştuktan sonra garsonu çağırıp hesabı istiyorum, aldığım paradan ödeme yapacak, bundan sonra çalışan ve hayatını yoluna sokan bir Afgan gibi davranacağım. Tam kalkarken alaycı tavır takınıyor Özgül. "Zenginsin, evlenmemen için neden yok artık."

Sinsice yaklaşan karanlığa ay ışığıyla meydan okunurken insanın kendisiyle yüzleşmesinin dışında Rabbe yakınlaşması için uygun zaman geceler olabilir;. Lorin'le yüzleşirken örümcek eşlik edecek bize. Gecenin başlangıcı olan bu saatlerde Özgül'le vedalaşıp eve dönüyorum, henüz Lorin'den ses seda yok. Elimdeki dosyaları ve aldığım birkaç parça yiyeceği bırakıp banyonun yolunu tutuyorum, düşünmek istemediğim halde Özgül'ü bir türlü aklımdan çıkaramıyorum. Ergenlik günlerimde kendimi suçlu görme telaşına düşerdim. Kirli gezmek günahların en büyüğüydü. Hatta cehennemin yolunu yürümekle eşdeğerdi.

Afganistan'da her adımımızda günaha bulandığımızı düşünerek kendimizi kahrederdik. Arkadaşlarımın bazıları uzuvlarıyla oynayıp rahatlamanın yolunu bulurken ben kendimi tuttuğum için bedenim bu duruma isyan eder ve sonrasında abdestim kendiliğinden bozulurdu, oysa bir duyguyu vermişse engel olamayacağınızı anlayın diye aklı da vermişti Rabbim. Banyoda yıkanırken uzun süre Özgül'ü düşünmeden edemiyorum onunla yuva kurmuş tek bedene dönmüş halimizi hayal ederek yıkanma bahanesiyle duştan uzun süre çıkmıyorum.

Duygular çeşitlidir; acı, dışında en kötüsü belirsizlikten doğan endişedir. Akşamın ilk saatlerinde apartmandan anormal sesler gelince kulağımı kapıya dayayıp dinliyorum. Polisin telsiz sesleri ortalığı inletiyor, panikleyip ne olup bittiğine dair bilgiler edinmeye çalışıyorum. Yöneticinin evine hırsız girmiş olmalı. Birkaç komşunun kapı önünden olaya müdahil olma ve ifade verme gayretlerini duysam da olduğum yerden kımıldamıyorum. Polis apartmanın kaç daireli olduğundan dış kapıda kamera olup olmadığına kadar türlü sorular soruyor, komşular cevap verirken bizim varlığımızdan da haberdar oluyorlar. Lanet olsun, yabancı olmak başkasının malına mülküne tehdit olarak mı algılanmalı diye sormak isterdim onlara. Bir süre sonra elindeki telsizle bizim kapıya dayanıyor polis, defalarca zile dokunduğu halde yerimden kımıldamıyorum, bazı komşular evde olmadığımızı söyleseler de polis ayrılmamakta diretiyor. Bunlar olurken aşağıdan bir başka komşumuz Mahir Bey'in dükkân çıkış kamerasının olduğunu ve kayıtlarından hırsızın bulunabileceğini söylüyor. Bunun üzerine polis kapımızdan ayrılıp aşağı inerken yöneticiye bir şeye dokunulmaması gerektiğiyle ilgili uyarıda bulunuyor. Polisler indikten sonra Lorin'in sesini duyunca kurtarıcım gelmiş gibi seviniyorum. Bugüne kadar kendimi bu denli gayrikanuni ve suçlu gördüğümü hatırlamıyorum. Lorin polislerle konuştuktan sonra yukarı çıkıyor, hırsızların kimler olduğuna dair görüntü kayıtlarına ulaşılmış. Banyoda uzun süre Özgül'ü hayal ettiğim için hırsızlık gibi adi ithamla suçlanmayı Rabbimin cezası gibi görüyorum.

Kurulanıp giyindikten sonra Lorin'le yemek için masaya kuruluyoruz. Moralsiz, yorgun ve çökük hali bir yana kısık ve ürkek sesle konuşmaya kararlı görünüyor. "Abdülmelik Amca dükkâna uğradı, selamlaştık, yarın fırsatını bulup kendisini ziyaret etmem gerektiğini söyledi, bunun anlamı ne olabilir?" "Abdülmelik Amca'yı sonra konuşalım, polisler neyin nesiydi, kimin evi soyulmuş?" "Yöneticinin yüklü parası çalınmış. Komşulardan biri bizden şüphelenmiş olmalı ki polis sorgusuna maruz kaldım!" "Hangi komşunun olduğu belli mi?" "Hayır söylemediler; ne önemi var? Gidip vuracak halimiz yok! Üstelemedim bile, canları cehenneme! Sorduğum soruya cevap vermeni istiyorum." "Abdülmelik Amca olgun ve bilge bir adamdır. Niye çağırdığını bilmeme imkân yok, şayet çağırıyorsa davetine saygı duy." "Bunu söylemekle cevap verdiğini mi sanıyorsun, saygısızlık edecek ne tür bir nedenim olabilir ki? Asıl merak ettiğim sonuçtur, gerisi teferruat, seni aradı mı?"

Abdülmelik Amca'yla görüştüğümü Lorin'le paylaşmaya niyetim yok, her sorusunu geçiştirerek cevaplıyorum, yemekten sonra çocukluk yıllarını uzun uzadıya anlatmak istiyor, burada ne aradığımızı sorgulamaktan bile kendini alamıyor. Lorin mutfağa geçerken yerimden kalkıp örümceğin olduğu yere bakıyorum, yakaladığı sineği ağıyla sarıp sarmalamış. Her canlı bir diğerine muhtaç, her canlı bir diğerine yem...

Ertesi gün derneğe gidip öğrencilere ders verdikten sonra eve döndüğümde Lorin'i yerde buluyorum, şaşkın ve paniklemiş durumdayım, bayılmamasına rağmen bu şekilde yere kapaklanmasının altında Abdülmelik Amca'yla konuşmuş olması yatıyor olabilir. Yaşlı adam henüz nihai sonucu bilmediğini ve bize iletmediğini söylediği halde Lorin'i yıkan ne olabilir? Kolundan tutup kanepeye çekerken kızıyorum ona. "Nasıl erkeksin, baban yanımızda olsaydı tokadı yemiştin! Her defasında komaya girmiş gibi kendini koyuvermen yakışıyor mu?" Tek kelime etmiyor, donuk bakışlarında inanılmaz bir öfke var, gözlerini hiç kırpmadan aynı noktaya bakmaya devam ediyor. Şaşkınım,

konumumu sağlamlaştırmadan bana evini açan arkadaşıma ne yazık ki yardımcı olamıyorum, elinin tersiyle itiyor, getirdiğim suyu içmeyeceğini söyledikten sonra tekrar kanepeye kapanıp yüzünü gizlemeye çalışıyor, bu saatte işyerinde olması gerekirken evde olmasının önemli bir nedeni olmalı. Telefonu defalarca çalmasına rağmen açmıyor, her defasında yanıtsız kalmak patronunu merak içinde bırakmış olabilir. Lorin'i uyarmaktan başka çare bulamazken telefonunu alıp mutfağa yöneliyorum, diğer ucunda patronu var, kızgınlıkla neden açmadığını sorduğunda Lorin'in bayıldığını ve zorlukla eve getirildiğini söyleyerek mazereti sağlamlaştırıyorum. Patronu telaşlanıyor, önemli bir elemanını kaybetmek istememesinin telaşı olabilir, arzu ettiğimiz takdirde gelip doktora götürebileceğini söyleyince gerekli müdahalenin yapıldığını söylüyorum ona. Lorin donmuş ya da heykelden farksız dururken ne yapacağımı şaşırmış durumdayım. Tekrar salona geçip kızgınlığımı bağırarak dile getiriyorum. "Böyle yapacaksan bir dakika daha yanında durmam, çekip gitmemi mi istiyorsun?" Eliyle durmamı ve susmamı işaret eden halini umursamadan sözlerime devam ediyorum. "Âşık olup bağlanmış olabilirsin ama bunca soydaşın karnını doyurmak için sokaklarda kâğıt toplarken bu yaptığını ayıplıyorum." Sözlerim sert ve acımasız olmalı ki ağlamaya başlıyor Lorin, kendime de kızıyorum, Katre'yi unutturmaya gayret ederken böyle sözler söylememeliydim, ne söylersem söyleyeyim umut yüklemek bir yana, her sözden bu işin olmaz yanını çıkarıyor.

Dahası yok, düşünmeye zorlar, yakar yıkar kül eder, ona dair verilecek cevap da yok. Geceler hep ötesini sorar, cevap bulamaz insan, düşündükçe kanar.

Lorin çok hasta, bir daha masaja gitmeyi telaffuz bile etmedi. Katre'ye kilitlenmiş durumda, yerinden kalkıp mutfağa giriyor, elindeki bıçakla salona geldiğinde panikliyorum. "Senden arkadaşlığını yapmanı istiyorum, kafamı bedenimden ayır." Küçük dilimi yutacak kadar panikliyorum, uzattığı bıçağı elinden alıp tokadı yapıştırıyorum, yıllarca onurumuz ve dürüstlüğümüzle

özgür olmak için Ruslarla verdiğimiz mücadelenin sonucu bu mu olmalıydı? "Şayet kendini öldürmek istiyorsan pencereden atla kurtul, katil olmaya hiç niyetim yok!" "Ne yapmamı istiyorsun, Katre'yi unutmamı mı? Onu göz göre bir başkasının kucağına atmamı mı istiyorsun? Ben onursuz, haysiyetsiz bir insan mıyım? Kız beni severken buna nasıl katlanacağımın yolunu göster, öyle davranayım." "Seni sevdiğinden o kadar emin olma, baksana randevuya bile gelmemiş!" "Hadi oradan, belli ki gelişini amcası ya da annesi engellemiştir, hikâye anlatma bana!" Yağmur gibi yağan soruların hangisine cevap vereceğimi şaşırıyorum, her biri kendi içinde haklılık taşırken geleneklerimiz olduğunu söylemem neyi değiştirir. Biraz sakinleşince kendini toparlaması halinde akşam yemeğini dışarıda yiyeceğimizi ve masrafları karşılayacağımı söylerken utanıyorum, bunca zamandır elleri dolu gelen arkadaşıma ödül sunar gibi bu teklifi yapmam komik olsa da umursamıyorum, mutsuzluk çemberi içinde başını iki kez sallayarak kabul ediyor bunu.

Tam evden çıkacağımız bir anda kapı çalınıyor, karşımızda Lorin'in patronu, durumunun nasıl olduğunu sorduğunda olumlu yanıt verip içeri davet ediyoruz onu. Kabul etmeyip sadece ayaküstü sormaya geldiğini söyleyerek müsaade istiyor bizden. Onun uzaklaşmasını bekliyoruz, arkadaşımın sapasağlam evden çıktığını görmemeli. Patronu gider gitmez Lorin isteksizce kapıdan çıkarken bir sokak ötedeki restorandan yedi sekiz dürüm yaptırıyorum. Başka âlemlerde gezinen arkadaşım neden bu kadar dürüm yaptırdığımı bile sormaya gerek duymuyor. Poşetleri alıp Abdülmelik Amca'nın dükkânının olduğu sokağa giriyoruz. Yaşlı adamın yeğeni, arkadaşlarının kaldığı bekâr odasını öncesinde göstermişti, bu akşam onlarla yemek yeme isteğimin nedeni Lorin.

Apartman bodrumundaki bekâr odasına dışarıdan merdivenle girilebiliyor. Lorin şaşkın, daldığı hayal âleminden uyanmış olmalı. Burada ne aradığımızı kızgınlıkla sorsa da cevap vermiyorum. Kapı açıldığında Abdülmelik Amca'nın yeğeni karşılıyor

bizi, elimdeki poşeti uzatıp yemek getirdiğimi söylüyorum. İçeride kesif bir koku var, yirmi metrekarelik bir bodrumdaki ranzalara bakılırsa burada sekiz kişiye yakın insanın kaldığı anlaşılıyor. Lorin şaşkın, nerede çalıştıklarını ve mevcut durumlarını öğreniyor, ellerine aldıkları dürümleri yutarak yiyor odadakiler. İçlerinden biri kâğıt topladıklarını söylerken lafı kirayı zorlanarak ödediklerine getiriyor. Yanımızdaki soydaşlarımızın tamamı kaçak, hiçbirinin sosyal güvencesi ve oturma izni yok. Ayrı ayrı hikâyelerini dinlerken anlıyoruz ki evlilik ve yuva kurmak hepsine hayal gibi geliyor. Tek dertlerinin barınmak ve karınlarını doyurmaktan ibadet olduğunu Lorin de görsün istiyorum... Çamaşırlarını lavaboda yıkadıklarını, yarı ıslak giydiklerini, aile özlemi çektiklerini, daha başka türlü acılarını Lorin'le yediğimiz lokmalara katıyoruz. Bir süre daha geçmişi konuşup yâd ettikten sonra müsaade istiyoruz onlardan.

Eve döndüğümüzde beklemediğim bir söz duyuyorum Lorin'den: "Halimize şükretmeliyiz!" "Sahi mi?" diyerek alay edercesine bir tavır takınıyorum, kahrolası gerçeklerden uzaklaşıp hayatı kendine dolayısıyla da bana zehir ettiğini yüzüne vurmayacağım. Zeytinburnu'na geldikten sonra şanslı insanlardan biri olduğunu ona hatırlatmaktı gerçek amacım. Soydaşlarımızın çoğu sefalet içinde yaşarken başını sokacak bir ev ve çalışacak bir iş bulabilmiş olan Lorin, sonunda o soruyu da soruyor: "Samimi konuştuğun o arkadaş kimdi?" "Abdülmelik Amca'nın yeğeni!" "Madem yeğeni, bekâr odasında ne işi var, neden onun evinde kalmıyor?" "Bu soruyu sorduğuna şaşıyorum, siz yeğenlerinizi eve alır mıydınız? Yemekten sonra nerede kalıyorlarsa gider orada kalırlardı." "Burası Afganistan değil ama!" "Abdülmelik Amca'nın kendisi zar zor geçinirken dükkânında üç kişi ancak durabilirken ve dükkânı kiralıkken ne yapabilir?" "Senin kadar hazırcevap birini görmedim! Ne dersem diyeyim sonunda haklı çıkaracak sözler ediyorsun. Amerika'da mı öğrendin bu tekniği?"

Aynı coğrafyadan çıkmış insanlar geçmişte aynı koşulları yaşamış olsalar da yaşanmışları farklı düşünmeye itebilir onları.

Lorin'le uzun uzadıya konuşuyoruz ama Katre konusunu açmak istemiyorum. Her durumda sözü ya Abdülmelik Amca'ya ya da sevginin gücüne getiren arkadaşım, gecenin ilerleyen saatinde odasına çekiliyor.

Hüznün, düşünce ve mutsuzluğun ilacı belki de uykudur. Üç aydan beri evin ilk uyuyanı değilim fakat bugün ders vermem bedenimi yormuş olmalı, çok geç olmadan odama çekiliyorum. Yatağa girdiğimde kız kardeşim aklıma geliyor. Korkuyorum; delirmekten korkuyorum, soluksuzluk yiyip bitirebilir beni, dünyaya tutunacak en güçlü el onunki, şu an varlığına ne çok ihtiyacım var. Çocukken karanlıktan hep korkardım, evin dışındaki tuvalete gecenin bir yarısı korkarak giderdim, o karanlık buralara kadar bizi takip etti. Lorin, Katre'yi düşündüğünden mi çıldırıyor yoksa karanlık peşimizi bırakmadığı için mi, bunun cevabını vermek hiç de kolay değil!

Uyuyayım dediğim zamanlar, inadına yatağın içinde saatlerce debeleniyorum. Daha fazla kendime işkence etmeden kalkıp yere oturduktan sonra ellerimi göğe doğru açıyorum. Ne istediğimi bilmeden dualarımı peş peşe sıralıyorum. Ölmek mi istiyorum, tıpkı Lorin'in yaptığı gibi mi yapmalıyım... Uzatıp bıçağı, ayır kafamı gövdemden mi demeliyim? Bunları düşünmem bile kendimi inkâr etmem demek. Yüzümüzdeki tebessüm Katre'nin babasının iki dudağının arasından çıkacak iki olumlu ve güzel söze bakıyor, bir de Özgül'ün sevgisine tabii. Kendime onca insanı vasıf yüklemişken Lorin'in çıldırma anlarına nasıl çözüm bulacağım? Bugün elime tutuşturduğu bıçak neyin nesiydi? Allah'ım yardım et, huzur ver, demekten başka ne gelir elimden. Yatak çarşafım uzun zamandır yıkanmadığı için sararmış, kendimi kirli hissediyorum; her zamankinden daha kirli ve mutsuz. Yatağa girdiğimde duvarlar, kapı, pencere, her şey bağırarak konuşuyor, kulağımda büyük bir çınlama sesi, ölmek istiyorum.

İbadetin en mukaddesinin yapılacağı gün. Çocukken dedem kolumdan tutar her defasında yanında kıldırırdı cumayı. Dersten sonra camiye koşuyorum. İçerisi oldukça kalabalık, avludaki hasırda ancak yer bulabiliyorum, tam başlayacağımız sırada Lorin'i görüp seviniyorum, namazın onu rahatlatacağını düşünüyorum.

Öğlen sonrası üç gibi Abdülmelik Amca, Katre'nin babasının geldiğini akşam gidip görüşeceğini söylediğinde sevincim katlanıyor. Umutla umutsuzluk iç içe girmişken bu telefonun dualarımızdan sonra gelmiş olmasını önemsiyorum. Bu haberi Lorin'e söylemeyi düşünmüyorum, umutlanır ve olmazsa o zaman tekrar enkaza dönüşebilir. Abdülmelik Amca'ya teşekkür edip telefonu kapatırken onu zora soktuğumun farkındayım. Elinden geleni yapmak için uğraşıyor ama gelişmeler karşısında çaresiz. Katre'nin babasından daha yaşlı olduğunu ama onun kadar zengin olmadığını bu vesileyle sözünün çok güçlü olmayabileceğini içerleyerek söylemişti. Paranın her gücün ötesine geçmesi ne kötü diyorum. Bunu Abdülmelik Amca'ya da söylemiştim bazı değerleri sonsuza kadar taşıyacağımızı zannederek ne büyük yanılgıya düşmüşüz.

Eve döndüğümde saat beşi bulmuş, ani bir kararla Özgül'ü aradığımda telefon beklediğini itiraf ediyor, her defasında aramıza duvar örerken sonra da beklentiye girmesine şaşırıyorum. Evlenme teklifi yapma şansına sahip değilken neden umutlandığımı da bilmiyorum. Tekirdağ'daki ailesiyle tanışmam gerektiğini söylediğinde heyecanlanmıştım; onlara nasıl, Afgan dağlarından savaşarak buralara kadar geldim ve kızınızı çok seviyorum, diyebilirim? Bu soruyu kendime bile sormaktan korkarken benzerini Özgül'e sormadan edemiyorum: "Anne babana beni kim olarak tanıtacaksın?" Kahkahayı patlattıktan sonra beklediğim cevap geliyor ondan: "Arkadaşım, sırdaşım, sevgilim; sayayım mı daha?" Tek kelime etmiyorum, laf olsun diye mi yoksa bunlar gerçek duyguları olduğu için mi ya da muziplik olsun diye mi söyledi bilmiyorum. Sessiz kalmam şüphe uyandırmış olacak ki kendini güçlü gösterme talaşına düşüyor: "Yetişkin insanlar

arkadaşlarını dostlarını ya da sevgililerini aileleriyle tanıştırabilir; Afganistan'da bu mümkün olmayabilir, bence takılma buna!" "Öyle diyorsan öyle olsun ama geldiğimde bir otelde kalırım, bunu bil!" Öfkelenip sert davranmaya başlıyor bu kez. "Gelme o zaman!" "Tamam, sizde kalırım." Gerçeğin ta kendisini yaşadığımız şu anlarda, yarın akşam Beyoğlu'na gidelim teklifiyle bir kez daha şaşırtıyor beni. Kafam allak bulak buna rağmen uzun uzadıya ev arkadaşımdan bahsediyorum ona, hatta Lorin'in aşkından söz edip, bunalımda olduğunu ve onu yalnız bırakamayacağımı da söylüyorum. Etkileniyor, onun da gelmesini istiyor. Bu davetin Lorin'e de iyi geleceğini düşünerek teklifini kabul ediyorum.

Dünya uçsuz bucaksız okyanuslar ve dağlarla dolu bir gezegen, sürekli tekrarların yaşandığı zaman dilimlerine, acıları, özlemleri, sevinçleri sığdırmaya çalışıyoruz. Bugünün aydınlığı geceye evrilirken Lorin eve geliyor, onunla gittiğimiz masaj ve soydaş ziyareti dışında uzun zamandır beraber bir yere gidemedik. Beyoğlu'na gitmek ikimize de yarayacak diye düşünüyorum. Yemek masasına otururken ilahi huzur bedenini sarmış gibi öylece duruyor. Güne dair konuşuyoruz, söz dönüp dolaşıp Mahir Bey'e geliyor ve bunu fırsat bilerek önceki suçlamalarını haklı çıkaracak itirafları usulca döküyorum önüne. Özgül'le yeğeni vesilesiyle tanıştığımı okul müfredatı ve benzer meseleler yüzünden bir araya geldiğimizi itiraf ederken lafı ağzıma tıkıyor. "Özgül Hanım'ı sevdiğini ya da hoşlandığını söyle anlarım, ayıplanacak ne var bunda?" Bir süre ne diyeceğimi bilemiyorum. Lorin canhıraş çalışırken gönül eğlendirdiğimi düşünerek üzülebilir diye saklı tutuğumu hatırlıyorum, koşulların değiştiğini, neredeyse Lorin kadar para kazanabildiğimi düşünerek cesaretlenmiş olmalıyım. Özgül'ün teklifini ilettiğimde Katre'ye ulaşamadığını pat diye söylemesi içime kor ateşi gibi düşüyor, eşli gitmeyi hayal edeceğini nasıl düşünemedim diye kendimi yemeye bile başlıyorum. Özgül'le aramızda o anlamda henüz bir bağ oluşmadığını ve üçümüzün arkadaşça Beyoğlu'na gidebileceğimizi zorla da olsa kabul ettiriyorum ona.

Örümcek durmadan hareket halinde, Lorin sürekli tavana baktığımı görünce varlığından ancak haberdar oluyor. Yerinden kalkıp yok edecekken son anda müdahale ediyorum. Arkadaşım deyince şaşırıyor, delirmiş olabileceğimi düşünerek hayretini gizleyemiyor bile. Rabbimin can verdiği zararsız bir varlığı Rabbimizden dolayı sevdiğimi, bunda şaşıracak bir şey olmadığını söylüyorum. Lorin vicdanlıdır, harekete geçirmenin yolu ona insani yaklaşmak, bu sözleri ederken Abdülmelik Amca'nın dükkânında patakladığım adam aklıma geliyor, bazen insan söyledikleriyle çelişebiliyor, düşüncemin tümünü Lorin'e değil kendime söylüyorum aslında.

Gökyüzü yaza merhaba dercesine masmavi görünürken sıcak havayla başlıyoruz güne. Lorin sabahın erken saatlerinde çekip gitmiş. Cemali ve dernekteki öğrencilere ders vereceğim için yorucu bir gün olacak diye düşünüyorum. Saat on olduğunda Mahir Bey'in dükkânında hazır bulunuyorum. Cemali gelir gelmez çalışma odasına geçmeye hazırlanıyoruz peşi sıra; Mahir Bey de işyerinden içeri giriyor. Yüzü düşmüş, garip bir ifadeyle etrafı süzüyor, bunun ne anlama geldiğini bilmiyorum! Cemali'nin anne babasının tartıştığını söylemesi dışında Özgül'e dair onlarca soruya mazur kalmışken endişelerim artıyor. Beyefendi odasına geçerken ders sonrası yarına gelmemi istiyor. Bu isteği beni ürkütse de, ben masumum, diyorum içimden, utanacak ya da utandıracak hiçbir hareketimin olmadığını bildiğim halde neden bu şekilde tedirgin olduğuma dair sorular soruyorum kendime. Moralimin bozulduğunu gören Cemali cesaretlendirmeye çalışıyor. "Boşver, arada bir tersinden kalktığı olur, bu durum seninle alakalı değil!" "İç mesele mi demek istiyorsun?" "Her zamanki durumlardan biri, alıştım. Anne baba kavgası asla son bulmaz, bilirsin!" İçimden Mahir Bey neden eşiyle baş edemiyor diye sorgularken babama karşı koyma şansı asla olamadığı aklıma geliyor annemin, ailesine bundan mı düşkündü babam? Suçlu aramak anlamsız, bazen kadınlar bazen de erkekler birbirlerinin burnundan getirebiliyorlar hayatı. Mahir Bey'in eşi çalışmadığı

ve onun bütün gelirinden istifade ettiği halde adamın burnundan getirip öylece işe gönderdiğine öncesinde de şahit olmuştum. Cemali'nin benimle alakalı olmadığını söylemesine rağmen kuşkuyla birlikte korku da düşüyor içime. Mahir Bey'in personeliyle konuşurken kızgın sesini her an duyabiliyorum, bu nedenle Cemali ile dersi nasıl işlediğimizin farkında bile değilim.

Ticaret yapılan yerlerde stres ve bağrış çağrışlar verimsizliğe davetiye çıkarabilir. Cemali'ye bugün verdiğim dersin hiç yararının olmadığını düşünüyorum. Mahir Bey'in odasına girdiğimde sakinleşmiş görüyorum onu, görevliye iki çay söyleyip oturmamı istiyor. "Hergelenin dersleri nasıl gidiyor, zamanı boşa geçirmiyordur inşallah?" "Verdiğim ödevleri harfiyen yapıyor efendim!" "Bak Ezelhan, bunun için çağırmadım seni, Rusya'dayken eşim aradı mı?" Korktuğum başıma gelmiş olmalı, olduğum yerde donakalıyorum, bu sorunun muhatabı olmak son derece kötü, kâbus da denebilir. Mahir Bey'in eşi beni niye arasın? Özgül'le alakalı olduğunu düşününce şüphelerim hep o yöne kayıyor, şaşkınlığım geçince ciddileşiyorum. "Aramasını gerektirecek bir durum mu var?" "Orasını bilemem siz Özgül'le görüşüyor musunuz?" "Özgül Hanım meslektaşım, görüş alışverişinde bulunuyoruz, sonuçta aynı dersi veriyoruz. Bunun neden önemli olduğunu anlayamadım." "Hayır önemli değil, hem görüşmenizde yarar da var, lakin eşimle Özgül arasında bir çekişme var ve sen Cemali'ye ders verdiğinden bu yana geçmişten kalan bazı sorunları gündeme getirmeye başladı; bu konuşmamız lütfen aramızda kalsın, oğlumun haberi olsun istemiyorum." "Bakın Mahir Bey, bugüne kadar yaptığınız babalığı ömrüm boyunca unutmayacağım, şayet eşinizle aranızda sorun olacaksam bundan sonra ders vermeyi bırakabilirim. Cemali zeki bir çocuk, her zaman kendini yetiştirecek kapasiteye sahip, kesinlikle mutsuz olacağınız bir durumun malzemesi olmak istemem." Sözümü ağzıma tıkarcasına kesiyor Mahir Bey. "Bunca yıllık mesleğim ve bir duruşum var, kadın lafıyla yola çıkmadım, onun lafıyla hareket de etmem, bu yüzden görevine devam ediyorsun." "Özgül'le görüşmemde

sakınca var mı?" "Tabii ki görüşmeye devam edebilirsin, yalnız konuştuklarımızdan kesinlikle bahsetmemelisin!" "İçiniz rahat olsun. Yine de sizi rahatsız eden bir durum olursa haberim olsun." "Tamam Ezelhan, sana güveniyorum." Mahir Bey'in yüzündeki ifade değişiyor, eşiyle görüşmem onurunun zedelenmediğinin işareti olmalı, ne zamandan beri oğluna verdiğim derslerin ödemesinin biriktiğini düşünmüş olacak ki yeniden cebime para koyuyor. Büyük patron, kadın lafı dinlemem, derken eşinin oğluna verdiğim dersten hoşnutsuzluğunu mu anlatmaya çalıştı, tam anlayamadım.

Bazı insanlar bir bitki gibi yaşar ve öylece göçüp giderler, kendilerine ait fikirleri yoktur, birilerinin ekseninde parazit gibidirler. Çaycı kadının bakışları bir garip, suç işlemişim ve Mahir Bey'in azarını işitmişim gibi yaklaşımda bulunuyor. Onu umursamıyorum bile, aklımda yalnızca Özgül var. Nasıl bir araya gelmeyi başaracağımızı düşünmeden edemiyorum..

Mahir Bey'in yeni misafirleri gelince müsaade isteyip yanından ayrılıyorum. Odasından çıkar çıkmaz Cemali kapıda karşılıyor beni, ne sorduğunu merak etmiş olacak ki sıkıştırmaya çalışıyor. Sadece ücretle alakalı konuştuğumuzu, ders çalışıp çalışmadığıyla ilgili sorulara yanıt verdiğimi söylüyorum. Oysa ne beklediğini gayet iyi biliyorum.

Mahir Bey'in yanından ayrıldıktan sonra moralsiz şekilde derneğin yolunu tutuyorum. Feyzullah karşılıyor, oturma izninin deveye hendek atlatmak kadar zorlaştığını, Irak ve Suriye'den gelen Araplara tanınan statüden bile mahrum olduğumuzu müjdeymiş gibi vermesini üzüntüyle karşılıyorum. Nasıl bir hayat bizimkisi? Her defasında olumsuz bir durumun muhatabı olmak ve bu moralle ders vermek kader midir, diye sormak istiyorum ona, o ise bu sözleri duyacak halde bile değil. Yaratan Rabbimin muhakkak bildiği vardır, sorun vermişse karşılığını verecek kudrettedir diyorum ona.

Feyzullah'la ders çıkışında sakin bir yerde oturup detaylı konuşmak üzere sözleşiyoruz. Şerafettin Bey henüz ortalar-

da yok, yardımcı olacağını söylemekle sadece bizi oyaladı mı? Ona kızmaya hakkımız var mı bilmiyorum, sonuçta Türkiye Cumhuriyeti'nin bir politikası bu.

Afganlar terörist, cahil, işe yaramaz, kadını horlayan ve yok sayan, ilkel, sosyallikten uzak, çaresiz, sürekli mutsuz, ilim irfan bilmez, insan öldürür gibi bize isnat edilen imajları düşünürken, öğrencilerden biri umut dolu sözler ediyor: "İngilizceyi öğrenince ve büyüyünce dedemin yaşadığı Afganistan'a gidip oradaki okullarda öğretmen olacağım." Gözlerine bakıp uzaklara gidiyorum, tıpkı çocukluğumda olduğu gibi devrimci duruşu var, bu sözleri beni coşturuyor ve bir saatten fazla zaman dilimini ücretsiz derse ilave ediyorum.

Ders biter bitmez Feyzullah'la dışarıya çıkıp kaldığı yere gidiyoruz. Diğer soydaşlarımız gibi küçücük odada kalıyor. Bu çaresizliğin sonsuza kadar gidemeyeceğini haykırsa da isyan etmemesi için uyarıyorum onu, kâğıt toplamaya çıkmamı önererek ne demek istediğimi gör diyor.

Beyoğlu

Ateş can yakar, saç baş yakar, insanın içine düşmeyegörsün, aşka dair olanı ta içeriden yakar ve acısı en beteridir. Cumartesilerin diğer günlerden farkı yok aslında. Özgül'le buluşup Beyoğlu'na gitmek bugünü önemli kılan tek olay. Beyoğlu'nu duymuş olsam da kaybolur sıkıntıya düşerim diye gitmeyi asla düşünmemiştim. Turistler ve gençlerin buluştukları mekânlarla dolu olduğundan bahsetmişti burası için Lorin. Arkadaşım gelir gelmez heyecanla banyoya giriyor, ben çoktan hazırım; o yıkandıktan sonra temiz giysiler giyiyor, yola çıkıyoruz.

Özgül'le Bakırköy'den Taksim'e giden dolmuşların önünde randevulaşmıştık, saat yedi olduğu halde gelmeyince hayal kırıklığına uğruyoruz. Tam dönecekken sesleniyor ve koşar adım kucaklıyor beni, Lorin şaşkın bu denli samimi beklemiyor bizi, onları tanıştırdıktan sonra dolmuşa binip Taksim'e hareket ediyoruz.

Zeytinburnu-Bakırköy ekseninden çıkıp İstanbul'un en kalabalık caddelerinden biri olan İstiklal'deyiz. Burada her ülkeden insana rastlamak mümkün hatta soydaşlarımıza bile. Kalabalıktan yan yana yürüme imkân bile bulamıyoruz. Özgül buraya dair bilgiler verdikten sonra kendimizi Çiçek Pasajı denilen yerde buluyoruz. Dip dibe oturmuş insan kalabalığının olduğu mekânlardan birinde zar zor yer bulup sıkışıyoruz. Her masada alkol ve benzer içeceklerin olduğunu gören Lorin'e ne diyeceğimi bilemiyorum. Oysa Lorin bakış açısına göre buraya ait değiliz, niye buradayız, diyor. Özgül'ün ne amaçladığını anlamakta güç-

lük çekiyorum, garsonla tanışıklığı olan arkadaşım kendine votka söylerken ikimiz meşrubat diyerek beklentisini boşa çıkarıyoruz. Lorin'in problemlerini Özgül'e tam olarak anlatmadığımı hatırlayınca panikliyorum, bu durumdan habersiz olan Özgül'den bir soru daha geliyor ona. "Beyoğlu'na daha önce gelmiş miydiniz?" Mahcup ve sıkılgan edayla bir iki kez ancak diyebiliyor Lorin. Yanında oturmuş iki uslu çocuktan farkımız yok. Ne konuşacağımızı bile bilmiyoruz. Suskun kalışımın nedeni Lorin. Ne zaman evleneceğini sorduğunda arkadaşımın yüzü kıpkırmızı oluyor, anında müdahale ediyorum buna. "Evlilik önemli değil, sadece büyük sorumluluk dediğini hatırlatırım sana!" Özgül devamını da getiriyor. "Neden saldırıyorsun, ben evliliğin güzel ve mutluluk verici olduğunu söylemedim, sadece düşünüp düşünmediğini sordum." Lorin iç çekiyor. "Benim yaptığım iş belli, kim kızını verir, paran yoksa kimse tanımaz bile seni!" O denli içli konuşuyor ki bir an getirmese miydim diye aklımdan geçiriyorum. Kısa süre sonra Özgül'ün esprileriyle ortam biraz daha yumuşuyor, söylediğimiz balığı yerken ardı ardına votkaları deviriyor, yerine göre sataşırken bazen ciddileşip ağlayacak hale geldiği bile oluyor. Bu durumdan rahatsız oluyorum, sanki etki alanına girmiş, elimiz kolumuz bağlanmış gibi görüntü veriyoruz. Lorin rahatsızlık duyduğunu belirtince kalkıp gezmeye başlıyoruz bu kez; kitapçılar, dükkânlar derken saat neredeyse ona geldiğinde dönmek istiyoruz. Özgül'le Beyoğlu'na gelişimizin çok anlamı olmuyor tabii.

Lorin'i bıraktıktan sonra evine kadar Özgül'e eşlik ediyorum. Sevmenin yeterli olacağını düşünsem de alkolün büyük sorun olduğunu düşünüyorum. Bazen zekice davranan bazen de tanıyamadığım kadar dağılan bir kız olması kafamı meşgul ediyor, bir de Afgan olmam var tabii, en büyük sorun Afgan olmam belki de. Özgül duygularını engellemeye çalışırken duyduğu acıları dışavuruyor da olabilir. Bu durumda ondan uzaklaşmalı mıyım yoksa daha da yakınlaşmalı mıyım? Bu soruları Lorin'e sormam anlamsız çünkü cevabının ne olduğunu gayet iyi biliyorum.

Ataköy'de evlerinin önüne geldiğimizde ziyadesiyle içtiği için taksiden zar zor ancak çıkarabiliyorum Özgül'ü. Saat gecenin on ikisi, omzuma yaslanmış, asansöre biniyoruz. Nefeslerimiz birbirine karışacak kadar yakın sayılır öylesine gevşemiş ki yerimde bir başkası olsa bu durumdan istifade edebilir. Çocukken, kutsal kitaba asla ihanet etmemeye yemin etmiştim.

Alkolün etkisiyle birtakım sesler çıkaran Özgül'ü önce salondaki koltuğa uzatmaya çalışıyorum, sonra yatağına kadar götürüyorum. Evden çıkacağımı söylediğimde eliyle işaret ederek uğurluyor beni, belli ki hamlemi beklemiyor. Kahrolası bu durum neyi işaret ediyor, serbest hareket etme özgürlüğü olan ve kendi gücünü bilen bir kızın benimle yakınlaşmasını engelleyen ne? Kendime dair sorularla dolu çelişkilerin tam da ortasındayım, hem ondan hamle beklemek hem de inançlarımın engeliyle karşı karşıya kalmak iki arada bırakıyor beni.

Eve dönerken Lorin'i merak ediyorum bu geceye dair düşüncelerini önemseyeceğim, neleri göremediğimi açıklayacak ve ben onun bakış açısıyla kendi gerçeğimi de görmüş olacağım. Lorin'i magazin programlarından birini seyrederken buluyorum, ilk sözü hayrete düşürüyor. "Ne zaman çıkacaksın diye bekliyorum ama merak etme sıra gelmedi henüz." Lorin'in ne dediğini anlayamasam da televizyonu işaret ediyor, işte gecenin özeti... Magazin programlarına konu olacak kadar düştüğüm imasında bulunuyor. Biz o dünyanın insanları değiliz demeye getiriyor. Savunmaya geçmeye bile korkuyorum, suçlayabilir, madem öyle Özgül'e evlenme teklifi et, sonrasında neler oluyor gör diyebilir. Özgül'ü baygın şekilde evine bırakabildiğimi anlatırken cinselliğe dair herhangi bir eylemin gerçekleşip gerçekleşmediğini sorması iyiden iyiye çileden çıkarıyor beni. Şayet ben değil de Lorin'in sevgilisi olsaydı ve onu bıraksaydı faydalanır mıydı? Bu sorunun cevabını bilmem imkânsız ama Lorin para ve zaman bulduğunda Katre'ye bağlı olmasına rağmen arayışlara girebiliyorsa kesinlikle bu işin sonunu da getirebilirdi.

Katre geleneklerimize bağlı tutucu bir ailenin kızı, Lorin'i sevmesine rağmen sınırlarını koyabilecek tıynette, bu gece onunla ilgili tek söz etmememizin nedeni Özgül. Lorin alaycı ve kınayan bir edayla yatmaya gidiyor; sonunda örümcekle baş başa kalıyoruz. Bazen sessizliğin işe yaramıyor diyerek kızıyorum ona, sorduğum soruların hiçbirine yanıt alamayınca bozuluyorum.

Saatler geçtiği halde uyuyamıyorum, kendimi zorlamadan yataktan kalkıp salona geçtiğimde Lorin'i karanlıkta öğürürken buluyorum, durumu iyi değil. Ne yapacağımı şaşırmış halde sağa sola koştururken neden haber vermedi diye suçlamalar yöneltiyorum ona. Gözleri yerinden fırlayacak kadar büyümüş, garip bakışlarıyla şuursuzca olduğu yerde kalakalmış. Acilen hastaneye gitmemiz gerektiğini söylesem de beni duymuyor, zorlukla nefes almaya çalışıyor. Eliyle dur demek istiyor. Dinlemiyorum zorla giydirip gecenin sabahla selamlaştığı bir saatte Ermeni Hastanesi'ne gitmek için aşağı iniyoruz. Apartman kapısının önünde on dakika bekledikten sonra taksi geliyor. Bir kolumda Lorin, diğerinde Lorin'in kullanmadığı ilaçları... Soluğu hastanede alıyoruz. Acildeki doktor tansiyonla başlayıp kan şekerine kadar türlü tetkikleri yaptırırken görünürde bir şeyinin olmadığını söylüyor. Derin bir "Ohh!" çektikten sonra daha önceki doktorun verdiği ilaçları gösteriyorum, titizlikle inceleyen doktor, bir tanesinin birkaç gün kullanıldıktan sonra bırakıldığını öğrendiğinde kızgınlığı artıyor. Bu tür ilaçların doktor kontrolü olmadan başlanıp bırakılmasının hastayı daha da kötü yapacağından bahsederek uyarıyor onu. Lorin'e sakinleştirici katılmış bir serum veriyorlar, çaresizce beklerken perde arkasından sessiz çığlıklarla ağladığını görüyorum.

Saat beş buçukta hastaneden ayrılıyoruz. Lorin hangi koşulda olursa olsun bundan sonra ilaç kullanmak zorunda. Bu tür ilaçların bağımlılık yaptığını önceden duysam da çaresizlik ilaca mahkûm kılabiliyor insanı. Lorin kendini iyi hissedince eve yürüyerek dönüyoruz, apartmanın önüne geldiğimizde komşular-

dan birinin şaşkın ve kınayan bakışlarını görüyoruz, çapkınlık ya da gayrimeşru bir işten döndüğümüzü sanıyor olabilir. Eve adım atar atmaz Lorin'e kahvaltı hazırlarken kendini iyi hissetmiyorsa işe gitmemesini de söylüyorum. Kabul etmiyor saat sekizde çoktan çıkıyor evden.

Arkadaşım hastalandığından bu yana üç gün geçmiş olmasına karşın Abdülmelik Amca'dan ses seda çıkmıyor. Hayra alamet olmasa gerek, olumsuz dahi olsa ne olup bittiğini bildirmesi gerekirdi diye geçiyor kafamdan. Bugün ders çıkışında ona uğramak istiyorum, Lorin'in sessizliğinin bu kararımda payı çok büyük, çünkü Katre'yle ilgili hiç konuşmuyor.

Amerika'da öğrendiğim en önemli şey, insanın geleceğe dair hedef koymasıydı. Bu hedeflerin içine para, mevki, bilgi gibi katma değerler girerdi, bunlara ulaşmanın önündeki tüm engeller ne olursa olsun aşılmalı veya yok sayılmalıydı, duygusallığın yeri yoktu. Amerika'da çok çalışan üreten ve katkı sunan kim olursa olsun ilgi görür hakkını alırdı. Giyimin, sakalın, şortun, örtünün önemi olmazdı. Amerikalı sadece insanın ne verdiği ve ürettiğiyle ilgilenirdi. Herkesin bir şey ürettiğini mi söylüyorum, hayır! Söylemek istediğim üretmeyen insanların yoksulluğa mahkûm olduğuydu. Bu yüzden sokakta yaşayanların sayısı hiç de az değildi oralarda. Amerika'daki gibi yapsam üretmek ve kazanmak için önüme çıkan engelleri görmesem neye yarayacak? Varsa yoksa soydaşlarımın gösterdikleri yol ya kâğıt toplamak ya da dikiş makinelerinin başına geçmek. Bunları düşünürken gözüm örümceğin olduğu yere takılıyor, onunla göz göze geldiğimizde Mahir Bey'i hatırlatmasına bozulsam da gerçekle yüzleştirmesinden mutluluk duyuyorum. Bize kol kanat geren adamın eşiyle sorunları derinleşirse bu apartmanda barınmamız bile tehlikeye girebilir.

Ders çıkışında önce Abdülmelik Amca'ya sürpriz yapmayı düşünüyorum kaç günden beri sesi soluğu çıkmıyor; bir nedeni olmalı, moralsiz, yorgun ve endişeli şekilde sokağına girdiğimde dükkânını kapalı buluyorum. Komşusu iki günden beri hastalandığını ve dükkânını açamadığını söylüyor. Hemen telefona sarılıp durumunu öğrenmek istiyorum. Bunları yaparken dükkân komşusu meraklı gözlerle süzüyor beni. "Niye arıyorsunuz onu?" Bu soruyu neden sorduğunu bilmiyorum ama genelde buralarda insanı ya alacaklı ya da devletin bir kurumunun görevlisi arar. Sürekli tehdit ve korkularla yaşamaya alışmış bir soydaş topluluğum var. Sadece akrabası olduğumu ve telefonuma cevap vermediği için merak ettiğimi söylemekle yetiniyorum. Birkaç kez telefonla aradıktan sonra nihayet cevap veriyor. Hastalandığını, kan şekerinin yükseldiğini ve tansiyon sorunlarıyla boğuştuğunu söylüyor. Türlü şikâyetten sonra evine davet ediyor. Dükkânına çok yakın olan evinin yerini öğrendiğimde birkaç kilo meyve alıp ziyaretine gidiyorum. Kapıyı kendi açıyor belli ki âdetlerimiz aynen devam ediyor çünkü eşi ortada yok. İçeriye girip oturduğumda hüzünlü bir atmosferle karşılaşıyorum. Eşini kaybettiğinden bu yana iki yıl geçtiğini dertlenerek anlatıyor yaşlı adam. Evi kaldığımız daireden farksız, duvardaki boyaların bazı bölümleri kabarmakla birlikte içerisi dağınık duruyor, içimden yeğenini neden yanına almadığını sorgularken o bunu anlamış gibi nedenini de sıralıyor. "Kimsem kalmadı çoluk çocuk yurtdışına gitmenin bir yolunu buldu, eşim öldükten sonra tahammülsüz bir adam oldum, yeğenim başlangıçta geldi gelmesine ama onu bile evimden kovdum, arkadaşlarıyla sürekli rahatsız edince tahammül edemedim." Ev küçücük, ikinci bir kişi için uygun değil, yıpranmış sinirleriyle başkasına tahammülü yok Abdülmelik Amca'nın; yeğeni bile olsa. Görüntüye ve söylediklerine dair haklılığını onaylıyorum, yaşlı adamın sonrasında söyledikleri ise gurur verici oluyor. "Akıllı bir insansın, keşke senin gibi olsaydı da baş tacı yapsaydım ama ne gezer?"

Bir insanın nasıl biri olduğunu ve ne anlatmak istediğini bilecek olgunluğa sahip Abdülmelik Amca, ziyaret nedenimin hoşbeş etmek dışında ne amaç taşıdığını da gayet iyi biliyor. "Derdini söyle bakayım?" Gülerek cevap veriyorum. "Malumunuz!" "Bak evlat o denli sıkıntıya girdim ki tansiyonum, şekerim bu yüzden fırladı. En az sizin kadar istiyorum ama olumsuz bir netice alır da bu iki genci sıkıntıya sokarım diye etmediğimi bırakmadım kendime. İki gün önce gideyim diye hazırlandım, dükkânın önünde öylece kalakaldım, eve zor attım kendimi ve o günden beri dinlenmeye çekildim; malum kalbim yorgun her an Rabbin huzuruna çıkabilirim." "Allah sıhhat versin, ne etmişse hayırlısını etmiştir demekten başka çaremiz yok. Hele önce iyileşin gerisi kolay!" "Bak ne diyeceğim, kendimi iyi hissediyorum. Beraber gidip konuşalım, hem sen derdini daha iyi anlatırsın, ne dersin?" Bir anda kan beynime sıçrıyor, çocukluğumdan hayal meyal hatırladığım ve son olarak da dernek yemeğinde gördüğüm o nemrut adamı ziyaret edip derdimizi nasıl anlatırız diye karalar bağlıyorum. Bu ne cüret diyebilir, hatta daha kötüsü de olabilir. Abdülmelik Amca bu öneriyle kendini düze çıkarmanın yolunu bulmuş oldu, yalnız gitmesi gerektiğiyle ilgili sözlerimi duymazdan gelip hazırlanmaya bile başlıyor. Ne konuşacağıma dair telaş içinde düşünürken kendimi tanıtmalı Afganistan sonrası yaşadıklarımı anlatıp sözü Lorin'in çalışkanlığına ve insanlığına getirmeliyim diye karar veriyorum. Onca düşünceye ve aldığım karara rağmen nasıl yapacağımı henüz bilmiyorum; buna fırsat tanıyacak mı, o da belli değil. Abdülmelik Amca üst baş değiştirip yanıma geldikten sonra akraba ziyareti olacağından dem vuruyor, bu sözleri ederken bile mutlu olmadığı çok belli. Katre'nin babasının ekonomik durumunun kendisinden katbekat daha iyi olduğunu ve bunun ezikliğini hissettiğinden daha önce bahsetmişti belki bu mesele olmasaydı Abdülmelik Amca onların dükkânlarına asla gitmezdi.

Aklımdaki tüm duaları ederek yola koyuluyoruz. Çevredeki bazı soydaşlar selam verip hal hatır sorarken o, hasta olduğu

halde kendini aciz göstermiyor. Kısa süre sonra Nuri Paşa Mahallesi'ndeki Abdülkerim Bey'in atölyesinin önünde buluyoruz kendimizi. Bu nasıl bir duygudur bilemiyorum, korku, telaş, umut, çare, endişe bir insanın duyabileceği tüm duygular birbirine karışıp aklımı zorluyor, planladığım ve konuşacağım tüm sözler uçup gitmiş desem yeridir. Abdülmelik Amca'yla birbirimize bakıp o önde peşi sıra atölyeye giriyoruz. Büyükçe görünümlü bu atölyede altmış yetmiş kişi çalışıyor, makine sesleri arasından sıyrılıp arka taraftaki yazıhaneye giderken genç bir delikanlı bizi gözlüyor, nefret dolu bakışları görünce Lorin'e rakip olacak genç bu mu diye şüphelerim artıyor.

Abdülkerim Bey'in ofisinin olduğu bölümdeyiz, yerinden kalkıp bizi karşıladıktan sonra oturmamız için yer gösteriyor, yaşlı adama gösterdiği ilginin benden esirgenmiş olması bir yana elini uzatıp hoş geldiniz demeye bile tenezzül etmemesine içerliyorum. Bu esnada ters bakan genç kapıda görününce üç çay söylemesini istiyor Abdülkerim Bey. Hal hatır sormanın dışında bir derdimizin olduğunu anlayınca bakışları bana kilitleniyor, kendimi tanıtmak zorunda kalıyorum ona. Bu tanıtım sonrasında dedemin ayağındaki kusurundan dolayı hiç duymak istemediğim lakabıyla alay etmesine bozulsam da belli etmemeye çalışıyorum. Lorin için her türlü fedakârlığa katlanmalıyım, Amerika'da kaldığım zamanın boşa harcandığına, eğitimin önemsizliğine sadece çalışmanın para getirebileceğine kadar türlü sözleri edip küçümseme telaşına da giriyor. Utana sıkıla mahcup edayla buraya neden geldiğimizi anlatıyorum. Her ettiğim söze Lorin'in insanlığını çalışkanlığını ilintilemeye çalışırken sözü ağzıma tıkan Abdülkerim Bey, ani çıkış yaparak umutlarımı yok ediyor. "Yahu her defasında delirecek bir durum çıkıyor ortaya, bu kızı Lorin midir nedir, ne zaman, nerede görmüş de istiyor, ne haddine Abdülmelik Ağabeyi zora sokacak şekilde kapıma gönderiyor." Bir an ölmek yaşamaktan daha iyidir diye düşünüyorum. Afganistan'da devrim peşinde olduğumuz zamanlardaki durumum olsaydı kalkıp haddini bildirirdim ama zaman değişiyor;

hadsizi, had bildiren konuma getirebiliyor. Bu sözleri duyan Abdülmelik Amca müdahale ediyor ona. "Bak Abdülkerim insan ne oldum dememeli, ziyaret dışında Allah'ın insana bahşettiği hayırlı meseleyi konuşmaya geldik, hiç dinlemeden anlamadan bu şekilde davranman doğru değil, şayet bizi kovuyorsan çekip gidelim ama kovmuyorsan bunu efendice konuşalım!" Bu sözleri ederken kızgın bakışlı genç, çay tepsisiyle içeriye giriyor, Abdülkerim Bey neden çaycı kadının getirmediğini sorsa da meşgul olduğunu söylemekle yetiniyor, odayı terk ederken sinirli şekilde gözlerimiz kenetleniyor onunla. Abdülkerim Bey bunca konuşmadan sonra bilgelik peşinde hatta yaşlı adamı muhatap alır şekilde garip sözler etmeye de başlıyor. "Bu kızın yaşı genç olduğu için asla evlendirmem. Kim gelirse gelsin bu değişmez, kaldı ki önünde yakın akrabalarım var, onları ezerek adım atmam, bu genç kardeşimle zamanında memleketimizde tanışmışlığımız olabilir, hatta babası İranlı bir Kürt arkadaşından dolayı adını Lorin koyduğunu da hayal meyal hatırlıyorum, ailesini bilmemin önemi yok, burası Afganistan değil!" "Peki, kızının ne düşündüğünün önemi var mı?" Bu sorudan sonra yeniden çıldırmış gibi olsa da kontrollü şekilde kararlılığını ortaya koyuyor. "Nereden görmüş ki kararı olsun, ölse de kalsa da otursa da yatsa da önemi yok, onun karar verme yetkisinin olduğunu düşünmek bile saçma, sizin bu soruyu sormanızı yadırgadım, nereden geldiğimizi unutmuş gibi konuşuyorsunuz abi!" "Biraz önce burası Afganistan değil demiştin sözlerine nasıl itibar edeyim Abdülkerim?" Tartışmaya başlamaları hayra alamet değil, arada kalsam da içten içe dehşete düştüğümü söylemem yalan olmaz. Abdülmelik Amca hızını alamamış olacak ki geçmişlerini hatırlatıp burunlarının büyüdüğünü söylemekten kaçınmıyor, bu durumdan korkmaya başladım diyebilirim ama aralarına girmek gibi bir gaflete düşmek de istemiyorum. Abdülmelik Amca fenalaşınca içeriden bir bardak su istiyoruz, nemrut adam gitmemiz için yanımızdan ayrılınca yarım saat sakinleşmesini ve kendine gelmesini bekliyorum.

Atölyedeki sesler oturduğumuz yere kadar geliyor, bu esnada kendi aramızda tansiyon yükselmişken sonuç olarak Abdülmelik Amca'dan şu sözler dökülüyor. "Efendi, çalışkan ve güvenilir bir gençtir kefili benim kızına gelince madem yaşı küçük Lorin bekleyebilir, lakin önünde akrabaları var diyorsan ona da cevabım şudur: Burası İstanbul, akraba evliliğine karşı olan insanların yaşadığı şehir, bunu benden iyi biliyorsun." Abdülkerim Bey'in oflayıp pufladığını görünce müdahalede gecikmiyor yaşlı adam. "Kızmana, darılınana gerek yok. Düşün taşın, ne zaman istiyorsan cevabını ver, bu insanlar kapına geliyorsa malın mülkün için değil sadece kızını sevdikleri için, bunu böyle bilesin." Abdülmelik Amca'yı oturduğu yerden kalkıp uğurlama telaşına giriyor. Hayatımda bu denli ahlaksızlıkla karşılaşmadım, Lorin'in nasıl bir belanın içinde olduğunu daha net görebiliyorum. Öyle ki yaşama dair heyecanım bile kaybolup gidiyor. Bilge ve yakın akrabam gibi kabul ettiğim Abdülmelik Amca'ya karşı iğrenç tutumunu içten içe kınıyorum, dükkândan ayrılırken demediğini bırakmıyor Abdülmelik Amca. Sakinleştirmenin yolunu arıyorum ama nafile, sözleri insanın insanlıktan çıkmasına neden olan davranışlara isyanını da ortaya koyuyor.

Abdülmelik Amca, İstanbul'a geldikten sonra, düzgün duruşunu koruyup çağın erdemlerini kendine eklemiş kalender bir insan, bu nedenle sürekli soydaşlarımız tarafından ziyaret ediliyor. Onunla olan bitenden Lorin'in haberinin olmamasını kararlaştırıp kızını evlendirmeyi düşünmediğini söyleyerek konuyu kapatıyoruz. Yaşlı adamın evinden ayrılırken bir akşam yemek hazırlayıp öylece ziyaretine geleceğimizi söylüyorum, pencereden uzun süre gidişimi izliyor. Bütün bunlardan sonra Lorin'in yanına uğramaktan vazgeçiyorum.

Hava kararmak üzere Lorin henüz ortalarda yok, ne söyleyeceğimi kararlaştırmış olsam da yeterli değil. Lorin geldiğinde meseleyi konuşup konuşmamakta kararsızım. Yemeğe oturduğumuz bir anda beklediğim soru geliyor ondan: "Abdülmelik Amca aradı mı?" "Üç gündür hasta yatıyormuş, ziyaretine git-

tim. O haliyle Abdülkerim Bey'in dükkânına gidelim dedi ve gittik!" "Nasıl yani?" "Nasılı yok, konuşmaya gittik onunla!" "Sonra?" "Talebine dair olumlu ya da olumsuz bir söz duymadım." "Sonuç?" "Kızının küçük olduğunu bu yaşta evliliğin söz konusu olamayacağını ve kimsenin böyle bir istekte bulunmaması gerektiğini söyledi." "Katre ve ben birbirimizi seviyorsak umutlanmamı yanlış mı görüyor." "Orasını bilemem sonuçta kızın babası o!" "Bunun altında yeğeninin olduğunu bilmeyecek kadar saf mı belledi beni?" "Nasıl anladığın önemli değil, şimdilik kardeşinin oğluna bile vermiyorsa bu önemli sayılmaz mı, neden öküzün altında buzağı arıyorsun?" "Birbirimizi kandırmanın anlamı yok, olumlu bir söylemi olsaydı bir iki sene daha beklesin diyebilirdi, demediğine göre ne olduğu çok belli."

Lorin'i bir türlü ikna edemiyorum ne dersem diyeyim muhakkak Abdülkerim Bey'i kötüleyecek ya da onun laflarını bir yere çekecek sözler bulabiliyor, haksız da sayılmaz; arkadaşımın yaptığı ve söylediklerinden katbekat fazlasını nemrut adamın ağzından duymuştum.

Banyoya girdiğinden bu yana bir saat geçmiş olmasına rağmen çıkmamış olmasını garipseyip kapısını açtığımda küvetin içinde çıplak şekilde beklerken buluyorum Lorin'i. Kaç zamandan beri mutsuzluktan ve huzursuzluktan iğne ipliğe dönen arkadaşımı uyarıp bir an önce çıkmasını istiyorum küvetten, uykudan uyanmış gibi şaşkın bakıyor. "Ölüm, düğünlerin en güzeli," derdi annem, o zamanlar ne dediğini anlayamazdım oysa çıkmazda kalıp mutsuz yaşamak, cehennemde yaşamaktan beter sayılır. Yerimden kalkıp zamana meydan okumak istiyorum, binlerce yıl öncesine, ta insanlığın başlangıcına diyeceğim sözüm var, Rabbimden özür dileyerek, neden diyorum.

Günlerdir Lorin yüzüme bakmadan kendi içine kapanmış halde yaşam sürüyor, aynı evde değilmişiz gibi davranırken bunu saygısızlık olarak algılamamalıyım. Konuşmalarında sakin dursa da kafasının bir dünya olduğu apaçık ortada... Abdülmelik Amca'yla buluştuğumuzdan bu yana neredeyse bir hafta geçti

Özgül'le ancak bir kez buluşabildik ve her defasında umutlandırmakla birlikte mesafe koymasına artık tahammülüm kalmadı. Bir insanı sevmenin bedeli bazen çok ağır olabiliyor. Zaman aleyhime işliyor, yalnızlık duygusuyla yaşamak, çaresizce içe dönmek kaderim sayılır artık. Eskiden olsa kızar, bozulur, kahrederdim, şimdiyse kendi hudutlarımda dalgalanan göl gibi beklemek zorundayım.

Buluşma

Günler sonra Özgül'le bir araya geliyoruz, eski korkuları bir yana bıraktım, eve geç gelmelerime artık itiraz etmiyor Lorin, o denli dalgın ve kayıtsız ki aynı evde yaşamıyoruz gibi davranıyor. Kaç günden beri ardı ardına verdiğim derslerden yeterince para kazanmama rağmen bir aileyi geçindirecek yeterlilikte olmadığını biliyorum. Cebimdeki paranın özgüveniyle dört gibi Bakırköy'de soluğu alıyorum. İstanbul Caddesi üzerindeki alışveriş merkezinde buluşuyoruz onunla. Baskın kişiliğiyle iki kahve söyleyen Özgül, neden kederli ve durgun olduğumu soruyor. Lorin'in yaşadıklarını anlatıyorum, depresyona girdiğini, doktorun verdiği ilaçları bile doğru düzgün kullanmadığını söylüyorum. Depresyona giren bir insanın ne tür zararlar göreceğini anlatan Özgül'e hayranlık duyarken aynı dertten mustaripmiş gibi yaklaşmasını ya da bu işin uzmanıymış gibi dillendirmesini hayretle karşılıyorum. Anlattıklarımdan etkilenen Özgül Katre'nin babasıyla gidip görüşebileceğini dille getirince bunun imkânsız olduğunu söylüyorum ona. Tekirdağlı olan Özgül, oralarda iki insan birbirini sevmişse bunun rotasının kolay olduğunu anlatıyor; Özgül'ün her söylediğini dikkatlice dinliyorum. Defalarca bunaldığımı söylemiş olacağım ki ettiği teklifi kararlı ve emredercesine tekrarlıyor. "Karneler dağıtılınca ailemin yanına Tekirdağ'a gideceğim peşimden gelmeni istiyorum." Lorin'i bu halde bırakıp gelmemin mümkün olmadığına onu ikna etmeye çalışırken sözümü kesiyor. "Bir daha asla konuşmam, sana iyi gelmesi dışında Lorin'e de ya-

rayacak, onun da yalnız kalmaya ihtiyacı olabilir." Ettiği sözler çok anlamlı ve değerli ama tanımadığım anne babasına gidip ne derim? Kızınızla birbirimizden hoşlanıyoruz ve ben bir aileyi geçindirecek durumda değilken oturma iznim bile yokken kızınıza talip olmaya geldim, nasıl derim? Kendime sorduğum ve tekrarladığım bu sorular beynimi kemiriyor, bunu Özgül'le de paylaşıyorum. "Baban kimsiniz derse arkadaşıyım ve kızınızı sizden istemeye mi geldim diyeceğim?" Bu sorudan sonra kahkahayı patlatıyor, belli ki ailesiyle ilgili en küçük sorunu yok, buna rağmen daha fazla ayrıntı istemekten kaçınıyorum. Özgül, misafiri ve meslektaşı olduğumu bilmelerinin yeterli olacağını söylediğinde ise karşı çıkıyorum her meslektaşını evine davet edip etmediğini soruyorum ona. "Evet, her meslektaşımı davet ediyorum ve onlar arasında en önemlisisin, gelmeye de mecbursun!" diyor. Sefil ve tutunamamış bir yaşam sürerken ona ne kadar itiraz edebilirim, bunun farkında olacak ki baskılarını bu denli rahat yapabiliyor. Elleri avuçlarımın içinde eriyecekmiş gibi narin dururken bu anın hiç bitmemesini istemekten başka ne düşünebilirim, çocukluk günlerim aklıma geliyor, elime geçen dondurmayı yemeye kıyamaz, şekerimin bitmesini hiç istemezdim; tıpkı onun gibi elleri ellerimde bitmesin istiyorum. Özgül'ün bugüne kadar benim hakkımda ailesiyle konuşup konuşmadığını öğrenmek istediğimde söyledikleri heyecanlandırıyor, babasının ben gitmezsem İstanbul'a benimle tanışmaya geleceğini söylemesine ise hiç anlam veremiyorum. Bana yabancı olan bu durumun altından nasıl kalkacağını bilmezken Özgül babasına, "seviyorum, evlenmek istiyorum," demiş olabilir; onlar da tanımak istemiş olabilirler. Böyle anladığımı söylediğimde gülmekten kırılırken neyi ciddiye alıp neyi almadığını artık kestirmem mümkün olmuyor.

Özgül'le bir saatten fazla zaman geçirdikten sonra kalkıyoruz, yemek yemeyi teklif etmesine rağmen Lorin'in sorunlar yaşadığını ve onunla yiyeceğimi söyleyerek davetini başka zamana erteliyorum.

Henüz bulunduğum şehrin ilçelerine bile yabancıyken bir başka şehre gideceğimi mantığım kabul etmese bile buna mecburum. Ne yaparsam yapayım illa gel demesinin hayra alamet olmasını istiyorum, buna rağmen içimde garip korkularının olduğunu saklayamam. Bir başka şehirde yalnızca onu bilip tanımak sonra da evlerinde kalmak kâbus gibi gelecek, bunun yanı sıra en sıkıntılı günlerinde arkadaşımı yalnız bırakmak çok fena... Bunu Lorin'e nasıl açıklarım?

Eve döndüğümde şaşkınım erken olmasına rağmen Lorin'i odasına çekilmiş ve kapısını kapatmış buluyorum. Neden böyle davrandığını bilmiyorum son zamanlarda suskunluğunu neye yoracağımı da şaşırmış durumdayım. Masanın üzerinde duran ve alması gereken ilaçlarına yöneldiğimde birkaç kullanım sonrası yeniden bırakıldıkları anlaşılıyor. Kapısını açıp içeri girdiğimde Lorin'in yüzü kötü görünürken yatağından zorla çıkarıp sofrayı hazırlamaya koyuluyorum. Abdülmelik Amca'ya yemek götürüp orada yiyeceğimizi daha önce söylemiştim, yarın akşam için bunu planlayalım dediğimde kabul ediyor Lorin. Ne dersem itiraz etmiyor. Bunu fırsat bilip Özgül'ün bana ettiği Tekirdağ teklifini iletiyorum ona. Sakin ve saygılı şekilde gidebilirsin dediğinde kafamdaki karmaşa daha da karışık hal alıyor. Lorin'den beklediğim cevap bu değil, kalkıp yanına gidiyorum. Beraber gitmemiz halinde Özgül'ün çok sevineceğini söylediğimde ise Lorin acı bir tebessümle konuşmamayı tercih ediyor. Onunla sona yaklaşmışız gibi hislere kapılıyorum, bundan sonrasının ne olacağını tahmin etmem zor. Kısa süre sonra yorgun olduğunu ve yatmak istediğini söyleyerek odasına çekiliyor.

Lorin'in odasının büyüklüğü tahminen on metre kareyi geçmez, benim odam onunkinden farksız. Bazı sabahlar havasız odanın baskısıyla uyanıyorum. Bu baskıyla uyanıp odayı havalandırmadığımda ölü gibi hissediyorum. Lorin odasına çekilince yeniden örümcekle baş başa kalıyoruz. Kaç günden beri onunla konuşmuş değiliz, yerini değiştirmesi bana küsmesinden mi? Lorin'le olan konuşmalarımız onu ilgilendirmiyormuş gibi sırtını

dönmüş bize. Bir örümceğin hayatımda yeri olabileceğini söyleseydi hadi oradan derdim oysa gecenin bu saatinde onunla aynı duyguları hissettiğimizi düşünüyorum.

Hiç değişmeyen kurallarının olduğunu hatırlatıyor hayat; sevgiye muhtaç bir çiçeğin hatırı kalırsa açmayacağını bilecek kadar masum ve duygusal tarafları da var. Boşluğa düşercesine kendimi odaya attığımda, her zamankinden daha içe dönüğüm; akıttığım gözyaşlarıyla rahatlayacak duygularım coştukça coşuyor. Bir keresinde karanlık gecenin derinliklerinde kaybolmuşken ben, kız kardeşimin yüzünün yansıması gözyaşlarımın üstüne düşmüştü; boğulur gibi olunca ağlamaktan korkmuştum. Bir daha ağlamayacağım diye söz vermiştim kendime ama duygu bu, ne söz dinliyor ne dur durak biliyor, ona hâkim olmak çok zor. Verdiğim sözü ne yazık ki tutamıyorum! Neredesin güzel gözlü kardeşim, geçmişteki gibi gözyaşlarıma düş, ya da ölmem için dua et. Bir tutam haber alayım senden, ne olur!

Yeni gün umuda davetiye çıkarır. Bugün yeniden doğmuş gibiyim, kuşlar kadar hafif hissediyor, şelale kadar neşe ve serinlik saçıyorum etrafa. Sözlerimde yüreğe dokunuş var, hiç duymadığım, bestelenmemiş yeni şarkılar kulaklarımda duruyor. Benden gül kokuları yayılıyor sokaklara. Bugün bir başkayım, son söz sevginin olacak dercesine umutluyum, sevinçliyim; öyle ki ayaklarım yerle temasını çoktan kesti.

Derneğe kırka yakın öğrenci gelmiş, diğer öğretmen meslektaşlarım çevrede dört dönüyor. Bazı veliler dert yanarken olan bitene şahidim, parasının olmadığını ispatlamaya çalışan bir soydaşıma yanaşıp bundan sonra çocuğuna ücretsiz ders verebileceğimi söylediğimde eğilip elimi öpecek kadar minnet duyuyor. Tıpkı okumamı isteyen annem gibi heyecanlı görüyorum o veliyi. Çaresizlik kanımıza dokunuyor, böyle olmamalıydık, onuru-

muzla yaşamayı bilecek kadar çok şey gördük. Halimize binlerce kez isyan etmem gerekiyor, oysa Rabbime söz verdim, imtihan dünyası demişti dedem; isyan edemedim. Fakirliğin, çaresizliğin sınavı mı olurmuş ona sormak isterdim, olan bitene rağmen tövbe de diyen dedemin sesi hâlâ kulaklarımda: "Bu dünyanın cefasının karşılığı başka zamanda açıklanacak; adı cennet!" Ah dede dokunarak severek hazırlanamadıktan sonra neye yarar cennet, bu gece sabaha kadar kutsal kitabı okuyup sevmeyi öğrenecek ve kendimde olanı tekrardan ondan alacağım.

Derse giren bedava ve paralı onca çocukla ilgilenmek yoracak beni ama ne olursa olsun bundan vazgeçmeyeceğim, onların kim olduğunu biliyorum, her birine yardım etmek annemi, babamı, dedemi, ninemi görmek; kız kardeşimle kucaklaşmak gibi benim için. Her yabancı sözcüğü muh gibi beyinlerine çakıyorum, kurtuluşunuz bunda diyorum, oysa kurtuluşun ne olduğunu kendim bile bilmeden.

Ders bitince Şerafettin Bey odasına davet ediyor. Yeterince para toplanmış olmalı ki bir miktar ödeme yapıyor bana. Yoksul öğrencilere daha hassas olunması için uzunca bir konuşma yapıyoruz onunla. Söz oturma iznine gelince henüz yol alamadıklarını da anlatıyor, geçmişte parasal metotlarla halledildiğini ama günümüzde koşulların zorlaştığını söylerken üzgün duruyor. İstanbul Göçmen İdaresi Genel Müdürlüğü'nde tanıdıklarının olmasına rağmen kolay olmadığını, oradakilerin bin dereden su getirdiklerini söylemesine bozuluyorum. O zaman bu dernek neden kurulmuş diye içimden geçirsem de çocuklar için olumlu bir adım atıldığını düşünerek bundan vazgeçiyorum. İstanbul'a geldiğimden bu yana işe yaramanın mutluluğu ilk kez düşüyor yüzüme.

Lorin'le son konuşmamızda Abdülmelik Amca'ya götüreceğimiz yemekleri kendisinin getireceğini kararlaştırmıştık. Gitmemizin olumlu yanlarının yanı sıra sakıncalarının da olabileceğini aklıma getirince tedirginliğim artıyor. Zira bu ziyaret yüzleşmekten başka İstanbul'a ayak bastığımda, bütün sorunların yok olup gideceğini hayal etmekle yanıldığımı da ortaya koyuyor. Dünyanın

neresine giderse gitsin insan kafasındaki olumsuzlukları da beraberinde götürüyor. Her zamankinden daha yorgun ve taşımakta zorlandığım bedenimi, zar zor eve atıyorum.

Lorin geldiğinde kanepede uyurken buluyor beni. Toparlanıp yola koyuluyoruz. Abdülmelik Amca'nın evine ilk kez gelmesi gerilim yüklemiş olmalı, tedirginliği her halinden belli oluyor. Kapıyı açan yaşlı adam içeri buyur ediyor bizi, küçücük ev önceki gelişimden daha derli toplu duruyor. Girip oturduktan sonra diğer odadan çıkan Feyzullah şaşırtıyor, belli ki onu da davet etmiş. Salonun orta yerine boylu boyunca sofra bezi seriyor, getirdiğimiz yiyecekleri sunacaklarını ssanmakla yanılıyoruz çünkü Feyzullah'la hazırladıklarını taşıyorlar salona. Kendimi Afganistan'da zannediyorum; bol etli, havuçlu ve baharatlı pilavın en güzelini annem yapardı, sofradaki onun yaptığından farksız görünüyor.

Feyzullah'ı moralsiz görünce nedenini soruyorum. O denli üzgün ve mutsuz ki söyledikleriyle şaşkınlığım daha da artıyor. "Abdülmelik Amca'ya söyledim, böyle giderse Zeytinburnu'nda kalmam imkânsızlaşır. Ne yaparsak yapalım oturma izni ve vatandaşlık şansımızın olmadığını bilerek daha ne kadar yaşayabiliriz?" Her defasında umut yüklemeyi görev edinmiş gibi sözünü kesiyorum. "Dernek çözüm üreteceğine söz vermişti, bu sıralar imkânsızlığından bahsettiler ama bu sonsuza kadar devam edecek anlamına gelmiyor." "Sana katılmak isterdim ama gerçek farklı; Araplara tanınan haklar bizden esirgeniyor, bundan sonra Batı'ya kaçmanın yollarını arayabilirim." "Mülteci mi olmak istiyorsun?" "Adının ne önemi var, nasıl olsa yok sayılmıyor muyuz?" Lorin pürdikkat bizi dinliyor, belli ki evi işi ve oturma izni olmasına karşın kafası karışık, o da kendini yok sayanların kervanında görüyor olabilir. Bütün konuşmaları sakin dinleyen Abdülmelik Amca dayanamıyor ve tecrübesiyle uyarıyor bizi. "Dünyanın neresine giderseniz gidin iyi koşullar bulsanız bile en az beş on sene çekersiniz, koşullar kötü giderse inanın köle olmak mülteci olmaktan çok daha iyidir çocuklar." Abdülmelik

Amca uzaklarda macera aramayın, burada kalın demeye getiriyor. Öte yandan Lorin'i kontrol altında tutup onu muhatap alırken bizlere nasihat eder gibi yapıyor. Ne zaman Katre konusu açılacak diye merak ediyorum, belki de Feyzullah'ın yanımızda olmasından çekiniyor, nitekim konu evlilik gibi meselelere geldiğinde Lorin'e dönüp nasihat etmekten çekinmiyor. "Bak evlat, hayatta en önemli mesele sağlıktır; dünyanın en büyük sevdasını yaşayabilir insan ama sağlıklı değilse nafiledir o aşk. Bu yaşıma kadar neler görüp geçirdim, birbirini sevip sonrada pişmanlık yaşayan çok insan tanıdım ve o insanlar ayrılamayıp kahırdan öte tarafa çabucak göçüp gittiler. Kızın ailesi önemlidir, hayatın her evresinde insanın yolları onlarla kesişir şayet hoşnutsuzluk varsa o evlilikten asla hayır gelmez." Yaşlı adam dolaylı da olsa söylediklerimi dikkate al dedikten sonra, sözü Lorin'in efendiliğine ve bütün soydaşlara kapısının açık olduğuna getiriyor. Bunlar konuşulurken Feyzullah hiç söze girmiyor, belli ki kafasında İstanbul'u bitirmiş, diğer yandan Lorin başka bir dünyayı yaşıyormuş gibi dalgın dururken Abdülmelik Amca'nın sözleri boşluğa karışıyor. O denli dikkatli konuşuyor ki şifrelerini çözmek son derece basit, Katre'nin babası razı gelse bile bulaşma; ortada ahlaksızlık ve görgüsüzlük var, mutsuz olursun demeye getiriyor. Yemek yedikten sonra Afgan çayından demleyip kendi elleriyle ikram ediyor bize, onun bize gösterdiği insanlığı hayatım boyunca unutmayacağım, bir süre sonra rızasını alıp evinden ayrılıyoruz.

Feyzullah dünya iyisi bir kardeşim, şayet Lorin'le kalmasaydım onunla aynı yerde kalabilirdim, vedalaştıktan sonra yanımızdan ayrılıyor. Lorin yol boyunca Abdülmelik Amca'nın ne anlatmak istediğini kızgınlıkla sorsa da cevap vermemeyi tercih ediyorum. Asla fikrini değiştirmeyeceğini ve anlattıklarımı anlamak istemeyeceğini iyi biliyorum.

Tekirdağ

Zeytinburnu'nda binalar arasında mesafe yoktur. Bitişik olan binaların, yola ve arkalarında boşluğa bakan pencereleri vardır, sinirli bir insan bu atmosferde soluksuz kalabilir. Lorin'in bahar kokan denize sıfır bahçeli bir evde iki günlük tatil yapması üzerindeki kasveti kırabilirdi oysa. Onca ısrarıma rağmen gelmeyince Tekirdağ'a yalnız gitmek zorunda kalıyorum. Cuma namazı sonrası, yolculuk için hazırım.

Lorin'in varlığıyla yokluğu arasında pek fark kalmadı. Ne yaparsam yapayım faydasız, doğru düzgün konuşamıyoruz bile. Bu gezinin delirmemem için faydasının olabileceğini düşünüyorum. Özgül'le bundan sonrası için daha gerçekçi planlar kurabiliriz, ailesinin sıcak bakması halinde geleceğe dair hayallerimizin olacağına kendimi inandırmaya çalışıyorum.

Evden çıkar çıkmaz Mahir Bey'le kapıda karşılaşıyoruz, süratli hareket ediyorum, nereye gittiğimi sormamalı ama kafasını sallayarak çabamı boşa çıkarıyor. Anlık yalanları asla uyduramam. "Tekirdağ'a gidiyorum!" Sözü, bir anda ağzımdan çıkıyor, Mahir Bey'in yüzü değişiyor, alaycı bir şekil alıyor. "Muhtemelen Özgüllere gidiyorsun, anne babası kaynanam ve kayınpederim bunu biliyorsun?" "Biliyorum efendim." "Gidişinden Cemali'nin haberi olmasın." Kararlı ve emrivakilerle konuşuyor, nasıl bir ağırlığın altına girdiğimi düşünerek kahrediyorum. Esenler Otogarı'ndayım... Yolculuk başlıyor. Tekirdağ'a giden otobüsün Kumbağ'a kadar gideceğini söylemişti Özgül, bugün öğlen sonra geleceğimi söylesem de varmadan muhakkak onu aramalıyım diyorum. Tekirdağ otobüs garından çıkıp Kumbağ'a doğru yol

alırken Özgül arıyor, telefonu otobüs şoförüne vermemi isterken beni nerede indireceğini söylüyor ona. Dur, kalk, trafik derken Barbaros denilen yerde iniyorum, kısacık şort, askılı bluz ve tüm şehvetli duruşuyla etkisinden bir türlü kurtulamadığım Özgül karşımda duruyor. İçten bir kucaklama tüm yorgunluğumu alıyor.

Yoğun trafiğe hafta sonu tatilcileri eklenince gecikiyorum, saat sekize geliyor, Özgül önde peşi sıra dar koridordan geçip önce bahçeye sonra da eve giriyoruz. Huzursuzluğum tavan yapmış durumda, babası annesi ve erkek kardeşinin dışında gençten biri daha var içeride, hararetli şekilde masa başında kâğıt oynuyorlar. Babası bana doğru dönüp, "Hoş geldiniz" diyor, baştan ayağa süzüldüğümün farkındayım, masa başında oturan erkek kardeşi bana bakmaya gerek bile duymuyor, annesi ne söylediğini anlayamadığım kısık sesler çıkarıyor. Özgül'ün umurunda bile değil, ön balkona davet ediyor beni. Ailenin yaşayış şekli ve yaklaşımları alışılagelmiş olsa de kendimi aşağılanmış görüyorum. Mahir Bey'le hakkımda konuşmuşlar mı diye bir soru takılıyor kafama, yanında çalışan personeli gibi görmüş olması bir yana, bu ailenin damadı olması başka bir sorun olarak duruyor önümde. Özgül'e odaklanmalıyım, geliş nedenim o, kısa süre sonra elindeki limonata bardağı ve tabaktaki zeytinyağlı dolmayla gelen Özgül, kumsalda yürüyüş yapmayı teklif ediyor. Açlıktan ölmek üzereyim, dolmaları ardı ardına mideye indirdikten sonra kumsalda yürüyüşe çıkıyoruz. Hayatım boyunca tatmadığım duyguları yaşayıp temiz havayı derin derin ciğerlerime çekiyorum. Sevdiğim insan yanımda bütün sorunları unutmak istiyorum. Özgül'le uzun uzadıya sohbet ediyoruz. Tek derdim Lorin, onu sorunlarıyla baş başa bırakmakla iyi mi ettim, kötü mü henüz bilemiyorum.

Bir kilometre kadar yürüdükten sonra ay ışığında sakin bir yere oturuyoruz. Kafasını dizlerime koyup uyumaya çalışıyor Özgül. Saçlarını okşuyorum, aldığım haz içimdeki tedirginliğin katbekat fazlası sayılır. Başka bir dünyaya aşina olan Özgül, anne babasından şikâyet ederken gelen geçenin bakışlarına maruz kalıyoruz. Yalnızken önemsemesem neye yarar, şortu o denli kısa ki kötü

hissediyorum, ecdadıma ihanet etmiş, günahlarla kendimi lanetlenmişim gibi garip hisler bunlar. Daha fazla dayanamayıp uyarıyorum; söylenmeye başlıyor bu kez: "Burası Afganistan ya da Zeytinburnu değil, o düşünceleri kafandan sil." Ne yapacağımı, ne diyeceğimi bilmeden kafamı gökyüzüne çeviriyorum.

Tekirdağ, dağ ve denizin harmanladığı muhteşem havasıyla üzerimdeki yorgunluğu alıp götürüyor. Rehavete kapılıp şakayla onu ailesinden isteyeceğimi söylediğimde, acele etmemem gerektiğini, bu ziyaretin tanışma gayesi taşıdığını söylemekle yetiniyor.

Eve dönüyoruz. Gelir gelmez oturduğumuz yere konuşlanan aile eskisine göre daha ilgili görünmeye çalışıyor. Edindiğim ilk izlenimi baki kabul etmekle birlikte hiçbir şey olmamış gibi karşılık veriyorum onlara. Bunlar olurken Özgül üzerime yağan soru yağmurunu engellemeye çalışsa da karşı çıkıp samimiyetle cevap vermekten kaçınmıyorum. Babası sakin ve anlayışlı davranmaya çalışıyor, buna rağmen dilinin altındaki baklayı çıkarıp çıkarmamak arasında kararsız. Saat bire geldiğinde gösterdikleri odaya geçerken garip bir teklif geliyor babasından, arzu ettiğim takdirde sabah yürüyüşüne çıkabileceğimizi söylüyor; bu teklifin çok manidar olduğunu bildiğimden tereddütsüz kabulleniyorum.

Bendeki mutlulukla karışık huzursuzluk, geceye meydan okuyacak kadar güçlü sayılır. Bu gece ay denize düşmüş, pırıltılar ruha işliyor, sonra da panjurlardan sızıp aydınlatıyor odamı, bu yüzden perdeler açık kalsın istiyorum. Burada ne kadar kalacağımı ve bana yaklaşımlarının ne olacağını henüz bilmiyorum. Sorular ve düşüncelerle sabahı zor ediyorum.

Sessizlik dalga sesleriyle yırtılıyor. Her defasında kıyıya vuran köpükler ruha ferahlık verirken Özgül'ün babasıyla sözleştiğim saatte yataktan kalkıp hazırlanıyorum. Beyefendi salonun bir köşesinde hazırladığı şortu almam için işaret ediyor, utansam da dediğini yapıyorum. Bunu yaparken dikkatimi çeken görüntü delirtecek kadar sinirlendiriyor beni, komidinin alt köşesinde Cemali'ye yazdığım hayat hikâyem gözüme çarptığında bayılacak kadar kötü hissediyorum. Buraya nasıl geldi diye sorularla

boğuşurken Cemali'ye güvenmekle hata ettiğimi de anlıyorum. Aldırmamam, üzülmememem lazım, hassas düşünmek ve davranmak zarar veriyor bana. Dün akşam onlara hayat hikâyemin bir kısmını samimiyetle anlattığımı hatırlıyorum, o zaman bu tedirginliğim niye, diye teskin ediyorum kendimi.

Dalga sesleri dışında derin sessizlik var. Kuma iniyoruz, suç işlemiş zavallı gibi peşine takılmışım, korkularım doruğa çıkıyor. Ne diyecek, nasıl yaklaşacak merak içindeyim, hayat hikâyeme dair övgü dolu sözlerle methetse de sonunu neye bağlayacağını tahmin etmek güç olmuyor, her övgünün kıyısına kenarına sıkıştırdığı ama'lar, fakat'ler moralimi bozmaya yetiyor.

On beş dakikalık yürüyüş sonrası kuytu bir köşe bulup oturuyoruz, söze kızının geçmişiyle başlıyor. "Baba olmak kolay değil, çocuk doğduğu zaman sevinirsin, büyütüp okula gönderinceye kadar türlü cefalar çekersin; okulu bitince işe girip kendi ayakları üzerinde durur diye düşünürsün sonrası bil bakalım ne olur?" "Hayırlısı olur diyeceğim ama!" "Karşındaki çocuk dediğin, yetişkin insan; bazen hayatı zehir eder ve insan ne yapacağını şaşırır kalır." "Abarttığınızı düşünmüyor musunuz?" "Hayır hayır ,sizler anne babanıza hep özverili olmuşsunuzdur. Oysa bizler ne yazık ki ailenize sağladığınız kolaylıkları yaşayamadık. Özgül daha doğduğu andan itibaren el bebek gül bebek büyüdü. Düzgün eğitim alması için maddi manevi fedakârlıklarda bulunduk. Öyle ki İngiliz filolojisini bitirdikten sonra İngiltere'ye ihtisas yapmak için gitmesine bile müsaade ettik. Şimdi bunda ne var diyeceksin." "Hayır efendim ne münasebet, siz en doğrusunu bilirsiniz!" "Ah güzel kardeşim, biz de öyle düşünüyorduk ama hesaplarımız ne yazık ki tutmadı ve Özgül orada Afganistan uyruklu bir akademisyenle uzun süre aşk yaşadı. Sonunda o akademisyen onu terk edince bunalıma girdi kızım, alkol ve benzeri alışkanlıkları o zaman edindi. Zor zamanlardı, kızımı kaybedeceğimi düşünüp üst üste türlü türlü hatalar yapmıştık, artık öyle olsun istemiyoruz. O Afgan gencin resimleri hâlâ odasında asılı duruyor, biraz ondan intikam almak, dönerse de kıskandırmak

için seni kullanıyor olabilir. Bir baba olarak uyarmak zorundayım." "Bunların doğru olmadığını söyleyin ne olur!" "Ne yazık ki doğru, o Afgan genç bir gün Özgül'e dönerse kızım evli de olsa tereddütsüz ona gider. Onurlu ve haysiyetli bir insansın, kızım hazır durulmuşken onunla geleceğe dair hayaller kurma. Bunu bir baba olarak bizatihi rica ediyorum senden." Güneş denizde erirken duyduğum her sözde boğuluyorum. Kalanını duymak istemesem de dinlemeye mecburum; incindiğimi, ölüp bittiğimi düşünmeden elini omzuma atıp anlatmaya devam ediyor yaralı adam. "Oğlum deli doludur, kardeşine çeşitli yaptırımlar düşündü durdu, her defasında engelledik. Bizler neyin nasıl olduğunu bilen insanlarız ama yaşadıklarımız bir yazgıdır sonuçta." "Bütün bunları anlasam da olan biteni bildiği halde neden beni uyarmaya gerek duymadı Mahir Bey?" "Mahir'le kızım uzun zamandır anlaşamıyorlar, Özgül'ün rahatsızlığını bildiği için Cemali'ye ders vermenize karşı çıkan kızıma inat sizi bu işle görevlendirdi Mahir, anlayacağın kötü bir dönem yaşıyoruz, Allah hem size hem bize kolaylık versin kardeşim." İçimden, Rusların açtığı ateşin bir kurşunu alnıma saplansaydı en azından şehit olur ve kurtulurdum, diyorum. Boğazıma düğümlenen kelimeler boğacak kadar kötü hissettiriyor, sadece önüme bakmakla yetiniyorum. Neden diyorum, bu soruya cevabı herhalde geçmişim iyi verirdi. Beyefendi konuşup sözlerini onaylamamı beklese de soluksuz kalmışım, nasıl anlayamadım, nasıl bilemedim diye kahrediyorum. Cemali'nin annesine dair benimle ilgili rahatsızlığının asıl sebebi de ne yazık ki buymuş. Yaralı baba uyarmaya devam ederken yapmam gerekenleri sıralamaya da devam ediyor. "Bir gün sağlıklı bir kız bulup evlenir ve baba olursan ne dediğimi daha iyi anlarsın!" "Baba olmayı düşünmüyorum, müsterih olun!" Bu sözleri içim acıyarak ederken sırtımı sıvazlamaya devam ediyor. "Baba olmak hayatın başka bir gerçeğidir, evleneceğiniz kadın belki de bunu sizden isteyecek ve buna mecbur kalacaksınız, hele de sizin kültürünüz çocuksuzluğa müsaade etmez." Konuştukça meseleler aslından uzaklaşıp başka yönlere giderken dönüp

dolaşıp yeniden uyarmak durumunda kalıyor beni. "Bu konuları konuştuğumuzdan sakın bahsetmeyin. Kızım sorunlu, arıza çıkarmayı sizi sevdiğinden değil, rahatsızlığından yapar. Öte yandan annesi de rahatsız bu huzursuzluğun bir parçası olmanıza gönlüm razı olmaz." İplerin koptuğunu düşünerek özelime dair meseleyi sormadan edemiyorum ona. "Hayat hikâyemin olduğu dosyayı sizin evde gördüm, nasıl edindiniz onu?" "Mahirlere gittiğimde Cemali'nin masasında görüp gizlice almıştım, nerede diye arıyordur şimdi, ona sormamanızı rica ediyorum, iade edeceğim, torunumun mahcup olmasını istemem." O denli çökmüş ve bitap haldeyim ki üzerime çokça geldiğini sandığından olacak bu kez telafi etmenin yollarını arıyor beyefendi. "İstediğiniz kadar evimizde kalabilirsiniz, Tanrı misafirine kapımız açık ama o kadar bilesiniz." Birden telaşla elini şortunun cebine sokup telefonunu çıkarırken ne yapacak diye merak ediyorum. "Sana göstermek istediğim resimler var, şayet söylediklerime inanmak istemezsen bakabilirsin, Özgül'ün odasındaki arkadaşına ait resimler işte burada." Afallayıp aptallaşıyorum, olduğum yerde kalıyorum, bunları hak edecek ne yaptım, sebebini Rabbime sormaya bile korkar oldum, özgürlükler ve vatan için canımı ortaya koymuşken bir yudum suda boğulmak ne kötü!

İstanbul'a dönmek istediğimi beyefendiye söylediğimde karşı çıkar gibi yapsa da memnun olduğu belli. Kızına konuştuklarımızı hissettirmeden bir an önce ayrılmamın, defolup gitmemin doğru olacağını dolaylı da olsa ima etmiş oluyor.

Güneş tüm gücüyle varlığını ortaya koyarken Özgül'e ne mazeret uyduracağımı düşünüyorum, onunla tanışmadan önce kimi sevdiği ve onun kırıntılarının kalıp kalmadığını da umursamıyorum artık, hayallerimin son bulduğu apaçık ortada. Kendi derdime düşmüşken bir süre daha nasihat ediyor, sonra da kalkıp eve dönüyoruz. Ortalık bıraktığımız kadar sessiz duruyor, kimse uyanmamış, bunu gören beyefendi çay demlemek için mutfağa giriyor. Özgül uyandığında şüpheli bakışlar atıyor, ne olup bittiğini anlayamıyor bile, annesi ve kardeşi ise kahvaltı

hazırlıklarına başlıyor. Tuvalet bahanesiyle evin diğer bölümüne geçerken Özgül'ün oda kapısından bir bakış atıyorum içeriye, tam seçemesem de çalışma masasının çevresinde babasının gösterdiği resimler var. Kendimi her zamankinden daha aşağılanmış, zavallı gibi görüyorum.

Kahvaltı masası hazırlandıktan sonra oturuyoruz, kuş sütünün eksik olduğu masada lokmalar boğazıma düğümleniyor. Tüm aile kendi havasında şakalaşırken ürkek, korkak, biraz da mutsuzca karşılık veriyorum onlara. Kullanmadığı yedek mayolarından birini babasından istiyor Özgül, güya bana giydirecek buna karşı çıkıyorum mümkün olmadığını söylüyorum, şehre inip yeni mayo alabileceğimizi söylemekten bile çekinmiyor, ne yaparsa yapsın kabul etmediğimi anlayınca odasına gidip bikinisini giydikten sonra yeniden yanımda buluyorum onu. Bozuntuya vermeye niyetim yok, mecburen pantolonumun paçalarını katlayıp eşlik edeceğim ona. Uzaklaşmak kaçmak ve yok olmak için fırsat kollasam da nafile, ona olan duygularım hep sürecek ama geleceğe dair hayaller asla kurmayacağımı çok iyi biliyorum artık.

Özgül'le kumsala iniyoruz, bir süre yürüdükten sonra ilk sorduğu soru babasının kendisiyle alakalı konuşup konuşmadığı oluyor, beyefendiye verdiğim söze tutarak tek kelime etmiyorum. İçimdeki fırtınalar dinmek bilmiyor, çatışmalar, sevgiler, kıskançlıklar bıçak gibi boğazıma saplı dururken o, tüm vücudunu sere serpe ortaya koymuş... Rabbimin bana bahşettiği yaşam bu mu olmalı? Verebileceğim cevap yok. İsyan etmemek için kendimi zor tutuyorum. Ona karşı dayanılmaz dürtülerim var, kendimi frenlemekten bıkıp usandım, bendeki huzursuzluktan etkilenmiş olmalı, ne yaparsam yapayım belli etmemeye çalıştıkça yüzüme gözüme bulaştırmaktan öteye götüremiyorum. Bu halimden sıkılmış olacak ki koşarak suya dalıyor soluklanmam ve düşünmem için bir fırsat sayılır, kuma oturup duyduğum masum sevgime ve özlediğim kız kardeşime ağlıyorum. İnanılmaz kulaçlar atan Özgül hayranlık uyandırırken sonunda yorgun şekilde denizden çıkıp kumlara uzanıyor, bu yatış çileden çıkaracak gibi, yanı ba-

şımızdan geçen her insan alımlı vücuduna bakmadan edemiyor. Afganistan'da olsaydı her halde taşlanıp ya da yakılarak öldürülürdü diye düşünüyorum. Hava sıcak, sırılsıklam terlemiş durumdayım, bu durumun uzun sürmemesi için öğlen sularında İstanbul'a dönmem gerektiğini söylediğimde bozuluyor, neden olarak Lorin'in kötü olduğunu söylüyorum.

Özgül'ün yetişme tarzı özgürlüğün sınırlarını zorluyor, anne babasının yazlığındaki kendi odasına astığı resimleri çıkarmayıp orada bırakacak kadar deli olmalı, olduğu gibi kabullenmekten başka çaremin olmadığını bilerek kendimi buraya ait hissetmiyorum. Saat bire geldiğinde eve dönüyoruz. Pijamalarımı poşete koyup Kumbağ'dan gelecek otobüslerin olduğu durağa gideceğimi söyleyince erkek kardeşini uğurlaması için görevlendiriyor.

Tekirdağ'a gelmem hayatın gerçeğiyle yüzleşmekten başka işe yaramadı. Özgül bendeki garipliğin ne olduğunu anlayamıyor. Altındaki nedenin başka olabileceğini düşünmüş olabilir. Otobüsün geleceği durağa kadar yürürken tek söz etmiyoruz. Genç adam bir an önce beni göndermenin telaşı içine girmiş gibi duruyor.

Otobüs gelir gelmez arkama bakmaya bile gerek duymadan biniyorum. Dünden beri Lorin'i aramadığımı düşünüp kendime kızıyorum. İstanbul'a gelinceye kadar ardı ardına en az on kez denediğim halde ulaşma şansını yakalayamayınca tedirginliğim daha da artıyor. Lorin'in telefonu kapalı. Aklıma gelen yüzlerce düşünceye lanet olsun, Tekirdağ'a gittiğim için demediğimi bırakmıyorum kendime. Otobüsten indiğimde ayaklarım yerden kesilirken başına bir iş mi geldi diye huzursuzluğum tavan yapıyor, Metroya binip Zeytinburnu durağında iner inmez evin olduğu yere yöneliyorum. Son zamanlarda her an başımıza bir iş gelecekmiş gibi tedirgin hissederken olmadık kuruntulara zemin hazırlıyorum.

Apartmanın önüne geldiğimde kötü bir sürpriz bekliyor beni. Lorin'e dair endişelerim canlı dururken yığılıp kalmamak için defalarca kendimi uyarıyorum. Ne olup bittiğini öğrenmek için çabalarken kime soracağımı şaşırmış durumdayım. Mahir Bey'in işyerinin kapısından girip sorunca endişelerimin yönü değişiyor.

Çalışanlardan biri şaşkın ve kızgın bakıyor. "Polisler seni almadılar mı?" diye sorduğunda nabzım duracak gibi oluyor, şaşkınlıkla itiraz ediyorum. "Şaşırdınız mı? Suçum ne ki alsınlar, ne oluyor Allah aşkına?" "Arkadaşın iki kişiyi bıçaklamış haberin yok mu?" "Çıldırdınız mı iş güç sahibi adam neden gidip iki kişiyi bıçaklasın?" Sorular ve bir türlü açıklanamayan cevaplar yüzünden delirmek üzereyim.

Bazen akıl durur, ne yapacağını bilemez şaşırır insan, o an herkesten medet umar. Gördüğüm insanların tümünden beklentim var, birilerinin güç vermesi asla haksızlık yapmazsınız demesi lazım. Ah hayat, payıma hep mi çaresizlik mi düşürdün? Nereye kaçabileceğimi bile bilmiyorum. Lorin'siz kolum kanadım kırık, çaresizlikten paniklemiş halimle alay eden Mahir Bey'in elemanının bakışları ise mermiden farksız, her zamanki lakayt ve hor gören tutumunu saklamıyor bile. Özgül'ü sevdiğim, Afganistan'ı özgürlüğe kavuşturamadığım ve Lorin'i koruyamadığım için suçluyum. Sinirlerim öylesine gerilmiş ki yaşamak istemiyorum, gözyaşlarım kan olarak içime akıyor. Dünya başıma yıkılmış gibi hissediyorum.

Şaşkın ve panik halde apartmanın kapısından girecekken sırtıma inen sopalarla gözlerim kararıyor, neye uğradığımı anlamadan olduğum yere yığılıyorum. Müdahale etmeye çekinen insanlar var, karşı koymama imkân yok, ardı ardına gelen sopalarla canımı çıkarıyorlar. İki dişimi kırıp bir anda yok oluyorlar ortadan. Onlar gidince çevredeki esnaftan su getirip bayılmamı önleyenleri zar zor görüyorum, kırılan dişlerim ve patlayan dudağımdan akan kanı temizleyenleri seçebiliyorum. Başlangıçta beni döven bu insanları sivil giyimli polis zannetsem de sonradan kim olduklarını anlamakta gecikmiyorum. Abdülmelik Amca'nın dükkânında patakladığım gençlerden birini ancak hatırlıyorum. "Durumun iyi değil, hastaneye gitmelisin," diyenlere karşı çıkıyorum, kaydı olmayan bir insana doktor nasıl bakar, "Korkmayın," diyorum onlara. Merdiven korkuluklarına tutunarak yukarı çıkabiliyorum. Yardım etmek yerine sadece kapılarının ardından

beni gözleyen komşuların varlıklarını hissedebiliyorum. Onlara bağırmak istiyorum, "Hırsız, katil değilim ya da sizin bildiğiniz hiçbir suçu işlemedim!" demek istiyorum. Ama nafile anlamayacaklarını bildiğim için ecelimle ölümü nasip et, diye dualarım var Allah'a. Anahtarı zar zor kilit yerine sokup kapıyı açıyorum, daha banyoya girer girmez suçsuzluğumun tüm detaylarını yıkıyorum. Dört dönerken Lorin'in eşyalarına gözüm takılıyor, işlediği suç yüzünden belki de bir daha asla onunla bir araya gelemeyeceğiz, can arkadaşım, kardeşim dediğim güzel insan, elveda! Bunları düşünürken masanın üzerindeki zarf gözüme çarpınca ne olduğunu merak ediyorum. Yaklaşıp baktığımda bana yazıldığını da görüyorum.

Güzel dostum Ezelhan,
Bilirsin ki senin gibi düzgün yazı yazmasını bilemem, güzel sözler de edemem ama kalemi elime almışsam bütün güzel sözleri etmiş say. Canım dediğim, yaşama heyecanım, kendim bildiğim Katre artık yaşamıyor; onsuzluk benim için ölümlerden beter. Hatta o olmadan bu dünyada kalmamın anlamı da yok. Döner sarmalının etrafında pişmek için yaratılmadım; bir amacım hedefim olmalıydı. Hedefimi sevgiye ulaşmaktan yana kullandım, gel gör ki Rabbim çok gördü. Sen Rabbine ihanet edemezdin inançlıydın, ben neye inanacağımı şaşırdım; kendime bile inancımı kaybetmişken...
Olan bitenden dolayı ne olur affet, böyle olsun istemezdim. Bugün işimi tamamlayamadım, Katre diğer taraftan kızar diye babası ve amcasını öldüremedim, ah Katre, onun yanına gitmeyi ne çok isterdim. Bana, intihar edemezsin diye boyuna telkinde bulunur, lanetlenirsin derdin. Birazdan cezaevine gireceğimden kuşkum yok, oradan kısa süre sonra muhakkak yanına gideceğim sevdiğimin, ta ki Rabbin affına mazhar olana kadar dua edeceğim. Ah dostum, seninle ne hayaller kurardık. İkimiz de evlenecektik, güzel çocuklarımız olacaktı. Sen hep karşı çıkmıştın, bak neler oldu? Katre'nin babası kına yaksın, sevgiye karşı gelmek neymiş görsün. Ah Ezelhan, temiz insansın, dualarım bu dünyada değil ama diğer tarafta muhakkak işe yarayacak, iyiliğe inan. Katre için elinden ne geliyor-

sa yap; en güzel dualarını onun için oku. Rabbim senin dualarını muhakkak kabul eder. Beni unut! Oturma iznin olmadığı için biz yokuz derdin hep; sana kızardım. Şimdi hak veriyorum, biz yokuz; ömrümüz, kelebekler kadar. Geriye bakmadan kendine yeni bir hayat kur ve beni unut, bol şans sana.

LORİN

Mektup elime yapışıyor, sımsıkı tutuyorum onu, her satırını yüreğimin ta derinlerine gömüyorum. Sevgisi kendinden büyük Lorin, bütün acılarını katladın, sevginin gücünü ispatladın henüz ne olup bittiğini bile bilmiyorum ama zorda olduğun çok belli. Başıma aldığım darbeler yüzünden ağrılarla evin içinde dört dönüyorum; polisler her an gelebilir. İngilizce dergileri ve birkaç giysiyle birlikte sakladığım parayı da alıp soluğu Lorin'in çalıştığı dönerci dükkânına paralel sokakta alıyorum. Döner sarmalının etrafında hiç tanımadığım bir soydaşımızın olduğunu görünce olduğum yerde yıkılıp kalıyorum. Arkadaşım, kardeşim, can yoldaşım neden yaptın diye içten içe kızsam da henüz olayın nasıl gerçekleştiğinden haberim yok. Son anda aklıma gelen düşünceyle Abdülmelik Amca'ya gitmeye karar veriyorum. Dükkânının oraya vardığımda kapalı olduğunu görünce rotamı bu kez evine çeviriyorum. Kesintisiz kapı ziline dokunurken bir an önce açmasını istiyorum, telaşla içeri alıyor beni, neler olup bittiğini sorduğumda aynı telaşı yaşadığına da şahit oluyorum. "Ne sen sor ne ben söyleyeyim! Felaket başımızda, sabahtan beri kabuğuma çekilmiş dua okuyorum. Bu beladan nasıl kurtulacağız Allah bilir." "Ne oldu ne belasıdır, Lorin kimi bıçakladı?" "Sanırım hiçbir şeyden haberin yok?" "İstanbul dışındaydım şimdi geldim. Polisler beni neden arıyorlar?" "Katre babasından dayak yiyince bir kutu hap içip intihar etmiş. Sabah erkenden Katre'nin kız arkadaşı yeme içme bu haberi Lorin'e götür, deli adam bıçağı kaptığı gibi hem Abdülkerim'i hem de kardeşini delik deşik etmiş. Şaşırdım kaldım. Kefil olmakla ne büyük hata etmişim. Benim de başım belaya girmezse iyidir!" "Korkma, inşallah hiçbir şey olmaz

ama buradan bir an önce uzaklaşmalıyım daha da zora girmene rıza gösteremem, ne olur affet amca!" "Böyle konuşma Rabbim ne etmişse hikmet aramak lazım diğer türlü isyan etmiş oluruz ona." Gözlerimden akan yaşlar sel olup gidiyor, ne diyebilirim, insanlığının karşısında eziliyorum; bu yaşta bize kızmak yerine Rabbimin hikmetine bağlamasını hayretle karşılıyorum. Onun yanından ayrılmak isterken hastaneye gidip yaralı yakınlarının son durumlarını öğrenmeye gideceğini söylüyor yaşlı adam.

Yoldan geçen her insan dünyanın en gaddar adamıymışım, katilmişim, utanmazın tekiymişim gibi bakıyor ya da bana öyle geliyor. Korku tüm benliğimi sarmış durumda. Düşünceler içinde nereye gideceğimi bilmeden saatlerce ortalıkta tedirgin şekilde dolaşıp sonunda derneğin olduğu yere gitmeye karar veriyorum. Polisin orada da beni arayabileceğini düşünerek Feyzullah'tan yardım istiyorum. Olan bitenin ne olduğunu bilsem de her defasında başka anlatıları dinlemek için habersizmişim gibi davranmayı yeğliyorum. Şaşkınım. Stresten ölmek üzereyken Feyzullah yanımda bitiyor. "Ben de seni arıyordum?" Olan biteni sorduğumda ise hayretimi gizlemiyorum artık. "Bilmez olur muyum, adamları bıçakladıktan sonra soluğu yanımda aldı Lorin." "Nasıl yani?" "Şimdi sıkı dur ne istediğini sana anlatacağım." "Çabuk söyle, nedir bütün bunlar!" "Katre'nin öldüğünü öğrenen Lorin, onsuz yaşamaktansa ölmeyi yeğleyerek babası ve amcasını bıçaklamış, durumu iyi değildi, senin için ne yapıp etsin mülteci olarak Avrupa'ya kaçsın dedi. Hatırlarsan onun olduğu gece Abdülmelik Amca'nın evinde fikrimi açıklamıştım, bütün hazırlıklarımız tamam, seni de kattık bilesin." "Zeytinburnu'na gelirken ait olduğum yere geldiğimi düşünüyordum, şu hale bak!" "Şimdi bunları sorgulamanın zamanı değil, biraz paran var mı, gerekebilir?"

Kahvehaneye gidip oturuyoruz. Nasıl bir duygudur bu, korkuların soluksuz bıraktığını söylesem de her defasında sakinleştirmenin bir yolunu buluyor Feyzullah. Saat sekiz buçukta ekmek, zeytin biraz da domates, salatalık alıp kaldığı yere gidiyoruz. Evi

iki ayrı gurup paylaşırken kaldıkları odada halen dört kişinin yaşadığını öğreniyorum. Ardımızdan oda arkadaşları da gelince durulacak yer olmaktan çıkıyor oda. Feyzullah arkadaşlarıyla tek tek tanıştırırken ikisinin kâğıt topladığını, birinin ise daimi iş bulduğundan bizimle gelemeyeceğini söylüyor. Nurullah'ın evraklarının bakanlıkta olduğunu, her an oturma iznının çıkacağını söyleyerek bizden ayrıştırıyor onu. İlerleyen saatlerde Feyzullah kendi yatağını teklif ediyor bana, buna karşı çıksam da başka çarem yok, o ise dernekte kalacağını söyleyip yanımızdan ayrılıyor. Oda kokudan durulacak gibi olmasa da buna mecburum, yatağa girip yorganı başıma çektiğimde aklımda yalnızca Lorin ve kız kardeşim var, biri hapiste, diğerinin nerede olduğunu bile bilmiyorum. Kilitlenmiş kalmışım yatakta. Oda arkadaşlarım Avrupa'ya gittiklerinde nasıl yaşayacaklarına ve çalışacaklarına dair planlar yaparken kendimi çok kötü hissediyorum. İki saat boyunca öylece kaldıktan sonra uyuyamayacağımı anlayıp dışarı çıkıyorum. Oturup sabahın olmasını beklemekten başka çarem yok. Ay ışığı sokağın tamamını aydınlatıyor. Saatler su gibi akmış olacak ki sabahın ilk habercisi olan hocanın ezan sesiyle toparlanıyorum. Yanımdan geçen yaşlı ve kararlı inanmışların arasında soydaşlarım da var. Onları takip ederken Rabbime her zamankinden daha yakın olmak için Konyalı Camii'nde abdest alıp namaza duruyorum. Ettiğim duaların tümü işlediğim suçların affına dair. Bu duaları ederken Katre, kız kardeşim ve Lorin'i unutmuyorum. Can arkadaşım son anlarında bile beni düşünmekten vazgeçmemiş, burada kalmam durumunda yakalanıp sınır dışı edileceğimi söyleyerek uyarmasını istemiş Feyzullah'tan. Camiden çıkıp eve geldiğimde yere serdikleri sofrada ekmek, zeytin, salatalık, domates var. Feyzullah ve arkadaşlarının dayanışmalarına hayran kalıyorum.

Ekonomik sıkıntılar ve yokluğa rağmen bayramlarda sokaklara dökülürdük. Silah sesleri eşliğinde eş dost akraba ziyaretine giderdik. Biz hediyeler harçlıklar alırken annelerimiz bayramdan sonra iki gün daha kutlama ziyaretlerinde bulunurdu. Oyuncak

mağazaları yoktu, pazarda bulunabilecek birkaç parçayla ancak yetinebilirdi bir çocuk. Bir yandan silah sesleri diğer yandan oyuncak telaşını yaşayan bizler ilginç bir seremoni oluştururduk. Nasıl olduysa bu pazar sabahında aklıma üşüştü bu anılar, yeni bir hayata merhaba diyecek olmak, o günleri ve bayram heyecanını tattırdı.

Saat on gibi beklediğimiz adam geliyor, gizlice odaya alıp ne yapacağımızı soruyoruz, denizden iltica etmemiz için adam başına iki bin dolardan kapıyı açıyor. Feyzullah bu paraya itiraz ederek bin dolara düşürmesini istese de burada daha fazla kalamayacağını söyleyip işi yokuşa sürüyor adam. Biraz acındırarak biraz tartışarak bin beş yüz dolarda anlaşma sağlanıyor. Afganistan'dan getirdiğim ve kötü günler için sakladığım bu paranın bin beş yüz dolarını verebileceğimi Feyzullah'a fısıldıyorum. Adam gece yarısını geçer geçmez belirttiği yerde toplanmamız gerekeceğini söyleyerek yanımızdan ayrılırken bu kafilede çoğunluğun Afgan olduğunu da sözlerine ekliyor. Feyzullah adamı uğurladıktan sonra iltica için başka seçeneklerin olduğunu ama onların da türlü zorluklarını önümüze seriyor. Aksaray'da bu işi yapanların iki bin ve üzeri eurodan kapıyı açtıklarını söyleyip sözü Bulgar ve Yunan polislerinin alacakları rüşvete kadar getiriyor.

Günlerden pazar, Abdülmelik Amca'ya gidip helallik almamız gerektiğini söylediğimde, Feyzullah içini okumuşum gibi lafı ağzımdan alıyor, ani kararla kendimizi yaşlı adamın evinde buluyoruz. Şaşkınlık ve heyecandan ne diyeceğini bir an bilemiyor, içeri davet ettikten sonra gecenin bir saatinde hastaneye gittiğini ve Katre'nin amca oğlundan azar işittiğini söyleyerek kahrediyor. Bu yaşa gelinceye kadar kimseye boyun eğmediği halde zora düştüğünü, kendinden ödün verdiğini içlenerek söylüyor. İki kardeşin ölümcül olmayan sıyrıklarla kurtulduklarını söylerken gözyaşlarını da tutamıyor, oturduğum yerden kalkıp yanına gidiyorum, nasıl teskin edeceğimi bilmesem de acılarını ben ve Feyzullah da yaşıyoruz. Hayatımızın bundan sonraki akışıyla alakalı onu bilgilendirirken, giderayak söylediği sözler muh gibi beynimize ya-

zılacağından kuşkusu olmasın istiyoruz. Nasihatlerini sıralıyor Abdülmelik Amca. "Şımarıp kimseyi aşağılamayın, başkalarının ardından konuşmayın, gideceğiniz yerde duruşunuz sağlam olsun, ömür boyunca ırgat dahi olsanız yaratanın bir kuluna emek verdiğinizi düşünerek gocunmayın, bir karıncanın, örümceğin bile yaşama hakkının olduğunu bilin." İçimde fırtınalar kopsa da çaresizim, tıpkı Lorin gibi örümceği de yalnız bıraktığımı düşünüyorum. Abdülmelik Amca sözlerine devam ederken bir başka konuya daha değiniyor, neyle gideceğimizden, kaç kişi olacağımıza kadar detaylar istediği halde kısa ve verimsiz cevaplar alıyor bizden. "Bineceğiniz botta kadın ve çocuklar da olacak, onların koruyucusu olun, her gün onlarca insanın boğulduğunu duyuyorum aman dikkatli olun." Dediğinde sözlerini kulağımıza küpe yapacağımızı bilsin istiyoruz. O denli derin vicdani inançlarının olduğuna kanaat getirip el öperek dualarını almak istiyoruz. Lorin'in iyi bir avukatla kısa sürede çıkabileceğini söylese de bunun kolay olmayacağını eklemeden edemiyor. Cebimden çıkardığım bin doları ona uzatıyorum. "Sizden bir isteğim olacak, kendinizi afişe etmeden bir avukatla anlaşıp bu parayı verin, ne yapıp edip hapisten çıkarmanın bir yolunu bulsun, bunu para için değil insanlık için yapması gerektiğini de anlatın." Karşılıklı sevgiye dair ne varsa döküyoruz, bütün bunlar Rabbimin sunduğu imtihanın bir parçası olmalı, her harekette her olayda hikmet aramak nasıl bir duygu ya da inançtır. Vedalaşırken helallik isteyip uzun süre kucaklaşıyoruz onunla, üzerimde ondan aldığım yamalı deriden yelek var, yaz sıcağına rağmen kolsuz yeleği üzerimden çıkarmak istemiyorum. Abdülmelik Amca'dan kalan koruyucu meleğim olacak o benim. Lorin'i ona emanet ederek evinden ayrılıyoruz.

Saat yediye geldiğinde Feyzullah'ın evine koşar adım gidiyoruz. İnsanın vatanı, parası pulu yoksa ölümü bir kurtuluş gibi görüyorsa içinde korku taşımamalı ama bizim korkularımız daim oldu. Artık şunu gayet iyi biliyorum ki soluk alıp verirken bu duyguyu yok saymamız mümkün olmayacak.

Özgül, Lorin ve örümceğe bu gece sonsuza dek veda edecekken bu duyguyu sözcüklerle ifade etmek çok güç, garip bir boşluk hissi de denebilir buna. Evdeki arkadaşlar sevinç ve heyecanla bizleri bekliyor. Yaşadığımız derin hüzne bir nebze de olsa umut eklemek kolay değil. Yataklarımızı toplayıp üst üste koyuyoruz. Bizden sonra yeni soydaşlarımızın gelip kalacağından bahsediyor arkadaşımız, muhtemelen onlar da para biriktirdikten sonra bizim gibi yollara düşecekler. Son gece olması münasebetiyle kendimizi ödüllendirip söylediğimiz kebapları beklemeye koyuluyoruz, daracık oda düğün evine dönmüş gibi... Avrupa ve Amerika'yı görmüş, oralarda zorluklarla yaşamış bir insanın ne düşündüğünü merak bile etmiyorlar, bizleri nelerin beklediğini bilseler ne düşünürler kim bilir? Feyzullah odanın içinde dönerken bir başkası balık istifi gibi yükleneceğimiz botlara, kırk elli kişinin sığacağını söylüyor. Bu sayının hayli kalabalık olduğunu düşünüyorum. Şayet öleceksem soydaşlarımla özgürlük yolunda bağnazlıktan, kötülüklerden kurtulmak için olacak bu ölüm. Bizleri neyin beklediğini yaşayıp göreceğiz. Gecenin yarısı, Telsiz Mahallesi'nin izbe bir yerinde buluşacağımız söylenmişti. Feyzullah ve diğer arkadaşlarımızla tüm hazırlıklarımızı tamamladıktan sonra bize söylenen yere tam saatinde gidiyoruz.

Gece yorgun, gece huzur salgılaması gerekirken her zamankinden daha tedirgin edici, bu saatte beklentinin ne olduğunu bilmeden öylece kanatlanıp yollara düşmenin adı çaresizlik olmalı. Gece her an endişeli bir çığlıkla yırtılabilir.

Karanlıkları aydınlatan güneş yok, ay ışığı umut olmuş, sırtımıza aldığımız iki üç parça eşya dışında neyimiz varsa geride bırakmışız. İçimdeki sıkıntı ve üzerimdeki yükü her zamankinden daha fazla hissediyorum. Oraya vardığımızda bizlere verilen ve giymemiz gereken can yeleklerini alıp otobüse biniyoruz. Soydaşlarımın hiçbiri yüzme bilmiyor, çoğu ilk kez denizle tanışacak. Çocuktan büyüğe, herkesin yüzünde endişe var. Neredeyse hepimiz Afganız, insan tacirleri arasında soydaşlarım dışında Türkler de var, belli ki koordineli çalışıyorlar.

Kaçışımız zor ve tehlikeli olacak, bizi kaçıracak adamın sözleri rahatsız edici. Bu yoksul çaresiz insanlardan dünyanın parasını alıp kötüyü söyleyerek vicdan yapıyor gibi! Soydaşlarımızın olduğu bir başka otobüsün iki saat önce yola çıktığını konuşmalardan anlıyoruz. Otobüsteki sesler birbirine karışmış, çocuklar, kadınlar ve yanlarında onların koruyucusu kimliğine kendini kaptırmış erkeklerle Çanakkale'ye doğru yola koyuluyoruz. Önümüzde yol kontrolü yapacak başka bir taksi var. Yolda trafik polisleri, jandarma ya da kolluk kuvvetleri çevirecek olursa telefonla arayıp haber verecek; onlar gidinceye kadar beklememiz istenecek. Her türlü tedbir alınmış, insan kaçakçılığının suç olduğunu bildikleri halde simsarlar ustaca hareket ettiklerinden rahatlar; bizse şaşkınız ve bundan başka şansımız ne yazık ki yok.

Çanakkale'ye bin bir zorlukla geldikten sonra tepelik bir yerde duruyor otobüs, bazı çocuklar elinde ekmek, peynir dünyadan habersiz karnını doyurmakla meşgul, kadınlar kendini gizleme telaşına düşüyor. Neredeyse on dakikalık patika yolda yürüdükten sonra nihayet bota bineceğimiz alana yaklaşıyoruz. Koyda yüze yakın insan görünüyor, aracı simsar bunların büyük çoğunluğunun Afgan olduklarını söylemişti; köyümden, çocukluğumdan tanıdık kimse var mı diye bakınıyorum. Feyzullah ve yanındaki arkadaşlar bir an önce botlara binme telaşında, sigara içmek, gürültü yapmak yasak, sadece çekirge sesleri geceyi yırtarken, ay tüm güzelliğiyle denizde duruyor.

Simsarın adamları botların nasıl kullanılacağını anlatılıyor, karşı kıyıya yaklaşıldığında suya atlayıp geri gönderilmeyi engellemek için botların nasıl patlatılacağına kadar türlü bilgiler veriliyor bize. Tüm hazırlıklar bittikten sonra bir kısım insan, botlara bindirilip gönderiliyor. Türk ve Afgan simsarlar, sağ salim ulaştığımızda para alışverişinin kendi aralarında son bulacağını da söylüyorlar. Koyun üzerindeki tepelik alandan bizleri gözlemleyen adamlar var, jandarma ya da kolluk kuvvetleri gelirse haber verecekler, çatışma bile çıkabilir. Tekin olmayan tedirgin edici ve tehlikelerle dolu bir yolculuk bizi bekliyor. Sessizlik muntazam

aralıklarla yırtılıyor, her defasında kıyıya vuran dalgalardan yayılan köpükler ferahlık vermesi gerekirken huzursuzum, buna dayalı sorular var kafamda... Cevabını bildiğim halde ölüm gerçeğiyle yaşamak en büyük ceza olsa gerek. Tam bunlar olurken kalabalığın arasından fırlayan genç kadın yeri göğü inletiyor. "Ezelhaaaan!" Bu sesle olduğum yerde taş kesiyorum, Delal'in sesi bu, kız kardeşim olduğuna inanamıyorum. Dizlerimin bağı çözülürken ay denize düşüyor. Rabbimin en büyük mucizesi bu olmalı, bu bir rüya ya da hayal de olabilir. Allah'ım şu an ölsem de gam yemem, onun sesini duymaktan daha önemli ne olabilir. Kucaklaşıyoruz, içime çekiyorum onu, yüreğimin ta merkezine. Artık ölme pahasına koparamaz kimse onu benden diyorum, denizde boğulsak bile elini bırakmayacağım; varlığı bir ödül bana. Ah Lorin, yanımızda olsaydın, hayat yeniden başlayacak kadar bakir, suyun sesi kulaklarımızda tatlı bir melodi olurdu. Delal'le sadece ağlaşıyoruz, gözyaşlarından daha büyük söz mü olurmuş diyorum içimden. Çevredeki çocuklar tüm masumiyetiyle gülücükler saçıyor. Tek tük martıların kanat çırpışları adeta özgürlüğün habercisi. İnsanının korkuları uçup gitmiş, umut yüklenmiş çocuklar, sevinçten ölmemek için kendimi zor tutuyorum.

Abdülmelik Amca'nın, "Her çıkmazda hikmet ara," diyen sesi kulaklarımda, işte o hikmet şu anda capcanlı karşımda duruyor. Kız kardeşim en sevecen bakışlarıyla gözlerimde eriyor. Hiç konuşmuyoruz, sadece gözyaşlarımız birbirine karışıyor, peşi sıra gelen dayıoğlunun yanında eşi ve çocukları da var. Özgül ve örümceğin dışında can yoldaşım Lorin'i geride bırakırken kız kardeşimle kavuşturup üzüntümü sevince dönüştürerek en büyük hikmetini göstermiş oldu Rabbim, sonsuz şükürler olsun. Yaşama heyecanı ve umut iksiri karışıyor kanımıza, üzerlerimizdeki giysileri ve can yeleklerini son bir kez kontrol ettikten sonra denizin kuytu bir koyunda bekletiyorlar bizi, sahil güvenlik sürekli hareket halinde, uygun anı bekliyoruz.

Ve o an geliyor, botlara biniyoruz. Yeni bir hayat yepyeni bir yaşam ve şahdamarımdan daha yakın bildiğim Rabbimin şefaa-

tiyle denize açılıyoruz. Kız kardeşime defalarca sarılırken annem, babam, akrabalarım, daha kim varsa tümünü sarmış sarmalamış gibi oluyorum. Deniz sakin, deniz bize anne ve babalık ediyor. Ne olursa olsun ne yaparsak yapalım kaçmak, geride yaşanmışlarımızı asla unutturmasa bile bir daha geriye bakmayacağımıza dair söz veriyoruz birbirimize...

"Beni unut! Oturma iznin olmadığı için biz yokuz derdin hep; sana kızardım. Şimdi hak veriyorum, biz yokuz; ömrümüz, kelebekler kadar. Geriye bakmadan kendine yeni bir hayat kur ve beni unut, bol şans sana."

Vedaları, kayıpları, kimliksizleştirilmeyi, yok sayılmayı, açlığı, işsizliği, aşkı ve tutunma çabasını Türkiye'ye kaçmış Afgan bir mültecinin ağzından anlatan Kemal Siyahhan, Taliban'ın, Afgan kadınların yaşadıklarının, savaşın ve muhalifliğin etrafında uluslararası bir yarayı kanatıyor. Hikâyesi İstanbul'da kesişmiş, birbirinden farklı düşünceleri, beklentileri olan insanların çaresizlik içinde birbirlerine sarılmalarını ustalıkla resmederken mülteciler için umudun her şeye rağmen var olduğunu kanıtlıyor.

ISBN: 978-975-570-809-6
9 789755 708096

15 TL

www.selyayincilik.com
www.twitter.com/selyayincilik
www.facebook.com/SelYayincilik
www.instagram.com/selyayincilik